SOSIALE OG ØKONOMISKE STUDIER 63

LEVEKÅR BLANT UTENLANDSKE STATSBORGERE 1983

LIVING CONDITIONS AMONG FOREIGN CITIZENS 1983

LIV ANNE STØREN

STATISTISK SENTRALBYRÅ
CENTRAL BUREAU OF STATISTICS OF NORWAY

SOSIALE OG ØKONOMISKE STUDIER 63

LEVEKÅR BLANT UTENLANDSKE STATSBORGERE 1983

LIVING CONDITIONS AMONG FOREIGN CITIZENS 1983

LIV ANNE STØREN

STATISTISK SENTRALBYRÅ
OSLO - KONGSVINGER 1987

ISBN 82-537-2432-2
ISSN 0085-4344

EMNEGRUPPE
25 Sosiale forhold og sosialvesen

ANDRE EMNEORD
Arbeidsmiljø
Boforhold
Familieforhold
Levestandard
Utenlandske statsborgere
Velferd

Forsidebilde: Lars Säfstrøm/Samfoto

F O R O R D

Statistisk Sentralbyrå legger i denne publikasjonen fram resultater fra Levekårsundersøkelsen 1983 blant utenlandske statsborgere. Publikasjonen gir en beskrivelse av de viktigste sidene ved levekårene for fem grupper av utenlandske statsborgere i Norge, sammenholdt med levekårene for den norske befolkningen.

Undersøkelsen er utført som oppdrag for Kommunal- og arbeidsdepartementet, som også har finansiert analysen.

Statistisk Sentralbyrå, Oslo, 20. januar 1987

Gisle Skancke

P R E F A C E

In this publication the Central Bureau of Statistics presents findings from the Survey of Living Conditions 1983 among Foreign Citizens. The publication describes the most important aspects of the level of living for five groups of foreign citizens in Norway, compared to the level of living of the Norwegian Population.

The Survey has been carried out on the commission of the Ministry of Labour and Local Government, which also has financed the analysis.

The Central Bureau of Statistics, Oslo, 20 January 1987

Gisle Skancke

INNHOLD

Side

Tabellregister 11

1. OM UNDERSØKELSEN AV LEVEKÅR BLANT UTENLANDSKE STATSBORGERE I NORGE 19
   1.1. Innledning 19
      1.1.1. Bakgrunn 19
      1.1.2. Formål 20
      1.1.3. Om levekårsundersøkelser 21
   1.2. Opplegg og gjennomføring av undersøkelsen 22
      1.2.1. Utvalg 22
      1.2.2. Datainnsamling 22
   1.3. Feilkilder og mål for usikkerhet i resultatene 23
      1.3.1. Utvalgsvarians 23
      1.3.2. Utenlandske statsborgere i Norge og utvalget i undersøkelsen 25
      1.3.3. Utvalgsskjevhet og frafall 25
      1.3.4. Innsamlings- og bearbeidingsfeil 34
   1.4. Begrep og kjennemerker 36
   1.5. Bruk av tabellene 38
      1.5.1. Innledning 38
      1.5.2. Sammenlikning med Levekårsundersøkelsen 1983.... 38
      1.5.3. Gjennomsnittstall for de fem utlendingegruppene 40
      1.5.4. Annen bruk av tabellene 42

TEKST PÅ ENGELSK 43

2. UTLENDINGENES BAKGRUNN 60
   2.1. Innledning 60
   2.2. Kjønn og alder 60
   2.3. Når kom de til Norge, og på hvilket grunnlag? 62
   2.4. Kjennskap til norsk 68
   2.5. Familieforhold blant norske og utenlandske statsborgere. 71
   2.6. Sosioøkonomisk status blant norske og utenlandske statsborgere 76

3. SYSSELSETTING, LØNN OG MATERIELLE GODER 80
   3.1. Innledning 80
   3.2. Sysselsettingsforhold blant personer fra ulike land 81
   3.3. Lønn og materielle goder 92
   3.4. Lavlønte 100

4. ARBEIDSMILJØ 103
   4.1. Innledning 103
   4.2. Fysisk arbeidsmiljø for ulike grupper av sysselsatte norske og utenlandske statsborgere 105
   4.3. Organisatorisk arbeidsmiljø for ulike grupper av sysselsatte norske og utenlandske statsborgere 115

5. BOFORHOLD 121
   5.1. Innledning 121
   5.2. Boforhold for personer fra ulike land 122
      5.2.1. Boforhold i ulike deler av landet 126
      5.2.2. Boforhold for gifte med små barn 131

Side

6. FRITIDSAKTIVITETER 134
6.1. Innledning 134
6.2. Deltaking i ulike fritidsaktiviteter blant menn og kvinner fra ulike land 137
6.2.1. Fritidsaktiviteter generelt 137
6.2.2. Lesing av bøker og aviser 138
6.2.3. Lokale fellesaktiviteter 148
6.3. Medlemskap i organisasjoner blant personer fra ulike land 153

7. SOSIAL KONTAKT 158
7.1. Innledning 158
7.2. Sosial kontakt blant personer fra ulike land 159
7.2.1. Kontakt med familie 159
7.2.2. Kontakt med naboer 160
7.2.3. Kontakt med venner 161
7.2.4. Isolasjon i hjemmet 163
7.3. Kontakt med familie i hjemlandet 174

8. HELSE 176
8.1. Innledning 176
8.2. Helsetilstand for menn og kvinner fra ulike land 177
8.2.1. Kontakt med helsevesenet 178
8.3. Informasjon om tilbud i helsevesenet blant utenlandske statsborgere 178

9. VOLD OG TRYGGHET 186
9.1. Innledning 186
9.2. Vold og uro for vold for menn og kvinner fra ulike land. 187
9.3. Mobbing av utenlandske barn 192

10. UNDER UTDANNING 195
10.1. Innledning 195
10.2. Personer fra ulike land som går på skole/studerer 196
10.2.1. Menn og kvinner som er under utdanning 200
10.3. Voksenopplæring 204

11. MØTE MED DET NORSKE SAMFUNNET 208
11.1. Innledning 208
11.2. Opplæring i norsk 209
11.3. Hvordan skaffe seg arbeid? 214
11.4. Informasjon om anskaffelse og finansiering av bolig .. 216
11.5. Informasjon om offentlige ytelser 216
11.6. Informasjon om stemmerett 216
11.7. Hvordan er boligen skaffet? 216
11.8. Offentlige ytelser til personer fra ulike land 226
11.9. Bruk av ulike tilsynsordninger for barn 230

12. SAMMENDRAG 234

SAMMENDRAG PÅ ENGELSK 241

Side

Vedlegg

1. Personer 16 år og over i grupper for utvalgte statsborgerskap, etter høyeste fullførte utdanning. Prosent. 1. november 1980 249

2. Yrkesaktive personer 16 år og over som hadde 1 300 eller flere arbeidstimer 1. november 1979 - 31. oktober 1980, i grupper for statsborgerskap, etter arbeidsinntekt. Alle og personer med utdanning på høgskole/universitetsnivå. Prosent 251

3. Spørreskjema 253

Utkommet i serien Samfunnsøkonomiske/Sosiale og økonomiske studier (SØS) 296

Standardtegn i tabeller:

. Tall kan ikke forekomme

: Tall kan ikke offentliggjøres

- Null

0 Mindre enn 0,5 av den brukte enheten

CONTENTS

Page

Index of tables 15

1. THE SURVEY OF LIVING CONDITIONS AMONG FOREIGN CITIZENS IN NORWAY 43
   1.1. Introduction 43
      1.1.1. Background 43
      1.1.2. Purpose 44
   1.2. Survey design 44
      1.2.1. Sampling procedure 44
      1.2.2. Collection of data 45
   1.3. Errors and reliability of estimates 45
      1.3.1. Sampling variance 45
      1.3.2. Foreign citizens in Norway and the sample in the survey 47
      1.3.3. Sample bias and non-response 47
      1.3.4. Collection and processing errors 48
   1.4. Terms and variables 50
   1.5. Use of tables 58

2. BACKGROUND INFORMATION ON FOREIGN CITIZENS 60
3. EMPLOYMENT, WAGE AND MATERIAL GOODS 80
4. WORKING CONDITIONS 103
5. HOUSING CONDITIONS 121
6. LEISURE ACTIVITIES 134
7. SOCIAL RELATIONS 158
8. HEALTH 176
9. VIOLENCE AND SECURITY 186
10. SCHOOL ATTENDANCE/STUDYING 195
11. MEETING THE NORWEGIAN SOCIETY 208
12. SUMMARY OF SOME MAIN RESULTS 241

Annexes

1. Persons 16 years and over in groups of citizenship, by highest education. Per cent. 1. November 1980 249

2. Economically active persons 16 years and over with more than 1 300 hours employment 1 November 1979 - 31 October 1980, in groups of citizenship, by earned income in 1980. Total and persons with education at the third level. Per cent 251

3. Questionnaire 253

Publications issued in the series Social and Economic Studies (SES) 296

Explanation of Symbols in Tables

. Category not applicable

: Not for publication

- Nil

0 Less than 0,5 of unit employed

TABELLREGISTER

Side

UTLENDINGENES BAKGRUNN

1. Mannlige og kvinnelige utenlandske statsborgere fra ulike land etter alder. Prosent 61

2. Utenlandske statsborgere i grupper for statsborgerskap og kjønn etter grunnlag for bosetting i Norge. Prosent 64

3. Utenlandske statsborgere i grupper for statsborgerskap og kjønn etter når oppholdstillatelse i Norge ble gitt første gang. Prosent 65

4. Utenlandske statsborgere i grupper for år da oppholds-tillatelse ble gitt første gang og statsborgerskap, etter grunnlag for bosetting i Norge. Prosent 66

5. Utenlandske statsborgere fra ulike land etter hovedspråk. Prosent 67

6. Utenlandske statsborgere i grupper for statsborgerskap og kjønn etter egen vurdering av ferdighet i norsk. Prosent.. 70

7. Menn og kvinner fra ulike land etter ekteskapelig status. Prosent 73

8. Utenlandske statsborgere med barn i forskjellig alder i grupper for statsborgerskap etter hvorvidt barna i alders-gruppen er bosatt i Norge. Prosent 74

9. Personer fra ulike land etter familiefase. Prosent 75

10. Menn og kvinner fra ulike land etter sosioøkonomisk status. 78

SYSSELSETTING, LØNN OG MATERIELLE GODER

11. Sysselsetting blant personer fra ulike land. Prosent 84

12. Sysselsetting blant menn fra ulike land. Prosent 88

13. Sysselsetting blant kvinner fra ulike land. Prosent 90

14. Lønn og materielle goder for menn og kvinner fra ulike land 94

15. Gjennomsnittlig beregnet timelønn for ansatte arbeidere og funksjonærer fra ulike land. Alle og menn. Kr 98

16. Andel av ansatte arbeidere og funksjonærer fra ulike land som har bestemte ekstraytelser i arbeidet. Prosent 99

Side

17. Andel av ansatte menn og kvinner fra ulike land som er lavlønte. Prosent 101

18. Andel av ansatte arbeidere og funksjonærer fra ulike land som er lavlønte. Prosent 102

ARBEIDSMILJØ

19. Fysisk arbeidsmiljø blant sysselsatte personer fra ulike land 108

20. Fysisk arbeidsmiljø blant sysselsatte personer fra ulike land i ulike sosioøkonomiske statusgrupper. Prosent 112

21. Fysisk arbeidsmiljø blant lavlønte ansatte fra ulike land. Prosent 114

22. Organisatorisk arbeidsmiljø blant sysselsatte personer fra ulike land. Prosent 116

23. Organisatorisk arbeidsmiljø blant sysselsatte menn og kvinner fra ulike land. Prosent 118

24. Organisatorisk arbeidsmiljø blant sysselsatte personer fra ulike land i ulike sosioøkonomiske statusgrupper. Prosent 119

BOFORHOLD

25. Enkelte trekk ved boforholdene blant personer fra ulike land. Prosent 124

26. Enkelte trekk ved boforholdene blant personer fra ulike land i ulike deler av landet. Prosent 127

27. Enkelte trekk ved boforholdene blant personer fra ulike land som er gift og har barn i alderen 0-6 år. Prosent ... 132

FRITIDSAKTIVITETER

28. Andel av personer fra ulike land som utførte ulike fritidsaktiviteter minst en gang siste 12 mndr. Prosent .. 142

29. Andelen menn fra ulike land som utførte ulike fritidsaktiviteter minst en gang siste 12 mndr. Prosent .. 144

30. Andelen kvinner fra ulike land som utførte ulike fritidsaktiviteter minst en gang siste 12 mndr. Prosent .. 145

31. Andel av menn og kvinner fra ulike land som ikke har lest bøker siste 12 mndr. Prosent 146

32. Deltaking i fellesaktiviteter i lokalmiljøet blant menn og kvinner fra ulike land. Prosent 150

Side

33. Andel av utenlandske statsborgere fra ulike land som oppgir at egen nasjonalgruppe har arrangert ulike lokale felles-aktiviteter i løpet av de siste 12 mndr. Prosent 152

34. Medlemskap i ulike typer organisasjoner blant personer fra ulike land. Prosent 156

SOSIAL KONTAKT

35. Sosial kontakt for personer fra ulike land. Prosent 166

36. Sosial kontakt for menn fra ulike land. Prosent 168

37. Sosial kontakt for kvinner fra ulike land. Prosent 169

38. Personer fra ulike land etter type kontakt med foreldre og søsken. Prosent 170

39. Kontakt med venner og naboer av ulik type nasjonalitet for utenlandske statsborgere i grupper for statsborgerskap og kjønn. Prosent 172

40. Kontakt med familie/slekt i hjemlandet for utenlanske statsborgere fra ulike land. Prosent 174

HELSE

41. Helsetilstand for menn og kvinner fra ulike land. Prosent. 180

42. Kontakt med helsevesenet på grunn av egen sykdom, skade eller lidelse siste 2 uker, blant personer fra ulike land. Prosent 182

43. Informasjon om tilbud i helsevesenet for utenlandske stats-borgere fra ulike land. Prosent 184

VOLD OG TRYGGHET

44. Vold, trusler om vold og uro for vold eller trusler, for personer fra ulike land i grupper for alder/kjønn. Prosent 190

45. Utenlandske statsborgere med barn under 16 år bosatt i Norge, etter om noen av barna deres er blitt offer for mobbing eller alvorlig plaging fra andre barn siste år. Prosent 194

UNDER UTDANNING

46. Andel av personer som går på skole/studerer i grupper for statsborgerskap og alder/kjønn. Prosent 202

47. Deltaking i voksenopplæring og yrkesopplæring blant personer i ulike grupper fra forskjellige land. Prosent 206

Side

MØTE MED DET NORSKE SAMFUNNET

48. Andel av utenlandske statsborgere i grupper for statsborgerskap og kjønn, som har fått ulike typer opplæring i norsk. Prosent 212

49. Sysselsatte utenlandske statsborgere i grupper for statsborgerskap og kjønn, etter hvordan de skaffet seg nåværende arbeid. Prosent 214

50. Informasjon om anskaffelse og finansiering av bolig blant mannlige og kvinnelige utenlandske statsborgere fra ulike land. Prosent 218

51. Informasjon om offentlige ytelser blant mannlige og kvinnelige utenlandske statsborgere fra ulike land. Prosent 220

52. Informasjon om utenlandske statsborgeres rett til å stemme ved kommune- og fylkestingsvalget 1983. Prosent 222

53. Utenlandske statsborgere i grupper for bosted og statsborgerskap etter hvordan boligen er skaffet. Prosent 224

54. Offentlige ytelser til personer fra ulike land. Prosent ... 228

55. Tilsynsordninger for barn den tiden barna passes av andre enn foreldre. Personer fra ulike land 232

INDEX OF TABLES

BACKGROUND INFORMATION ON FOREIGN CITIZENS Page

1. Male and female foreign citizens from various countries by age Per cent 61

2. Foreign citizens in groups for citizenship and sex by basis of admittance to Norway. Per cent 64

3. Foreign citizens in groups for citizenship and sex by the year the first residence permit i Norway was given. Per cent 65

4. Foreign citizens in groups for year of first residence permit and citizenship, by basis of admittance to Norway. Per cent .. 66

5. Foreign citizens from various countries by main language. Per cent 67

6. Foreign citizens in groups for citizenship and sex by own judgement of capability in speaking Norwegian. Per cent 70

7. Males and females from various countries by marital status. Per cent 73

8. Foreign citizens with children in various age groups, in groups for citizenship, by whether the children in the age group are living in Norway. Per cent 74

9. Persons from various countries by family cycle phase. Per cent 75

10. Males and females from various countries by socio-economic status. Per cent 78

EMPLOYMENT, WAGE AND MATERIAL GOODS

11. Employment among persons from various countries. Per cent ... 84

12. Employment among males from various countries. Per cent 88

13. Employment among males from various countries. Per cent 90

14. Wage and material goods for males and females from various countries. Per cent 94

15. Average calculated wage per hour for employed workers and salaried employees from various various. Total and men. Kroner 98

16. Percentage of employed workers and salaried employees from various countries with certain fringe benefits 99

17. Percentage of male and female employees from various countries with low wage 101

18. Percentage of employed workers and salaried employees from various countries with low wage 102

WORKING CONDITIONS Page

19. Physical working environment among employed persons from various countries 108

20. Physical working environment among employed persons from various countries in various socio-economic status groups. Per cent 112

21. Physical working environment among employees with low wage from various countries. Per cent 114

22. Organizational working conditions among employed persons from various countries. Per cent 116

23. Organizational working conditions among employed males and females from various countries. Per cent 118

24. Organizational working conditions among employed persons from various countries in various socio-economic status groups. Per cent 119

HOUSING CONDITIONS

25. Housing conditions among persons from various countries. Per cent 124

26. Housing conditions among persons from various countries in various parts of the country. Per cent 127

27. Housing conditions among married persons from various countries with children 0-6 years. Per cent 132

LEISURE ACTIVITIES

28. Percentage of persons from various countries who performed various kinds of leisure activities at least one time during the last 12 months 142

29. Percentage of males from various countries who performed various kinds of leisure activities at least one time during the last 12 months 144

30. Percentage of females from various countries who performed various kinds of leisure activities at least one time during the last 12 months 145

31. Percentage of males and females from various countries who did not read any books during the last 12 months 146

32. Participation in local community activities among males and females from various countries. Per cent 150

33. Percentage of foreign citizens from various countries whose nationality group has arranged various types of local activities during the last 12 months 152

34. Membership of various types of organizations among persons from various countries. Per cent 156

SOCIAL RELATIONS Page

35. Social relations for persons from various countries. Per cent.. 166

36. Social relations for males from various countries. Per cent .. 168

37. Social relations for females from various countries. Per cent.. 169

38. Persons from various countries by type of contact with parents and brothers/sisters. Per cent 170

39. Contact with friends and neighbours of various types of nationality for foreign citizens in groups for citizenship and sex. Per cent 172

40. Contact with family/relatives in native country for foreign citizens from various countries. Per cent 174

HEALTH

41. Health condition for males and females from various countries. Per cent 180

42. Contacts with health services during the last 2 weeks, in connection with own sickness or injury, among persons from various countries. Per cent 182

43. Information about health services for foreign citizens from various countries. Per cent 184

VIOLENCE AND SECURITY

44. Violence, threats of violence and fear of violence or threats, for persons from various countries in groups for age/sex. Per cent 190

45. Foreign citizens with children below 16 years living in Norway, by whether some of their children have been victimized by mobbing or serious harassment from other children during the last year Per cent 194

SCHOOL ATTENDANCE/STUDYING

46. Percentage of persons who attend school/are studying in groups for citizenship and age/sex 202

47. Participation in adult education and vocational training among persons in various groups from various countries. Per cent .. 206

MEETING THE NORWEGIAN SOCIETY

48. Percentage of foreign citizens in groups for citizenship and sex who have received various types of language instruction in Norwegian 212

49. Employed foreign citizens in groups for citizenship and sex, by how they got their present jobs. Per cent 214

Page

50. Foreign citizens. Information on how to acquire and finance house/flat, among males and females from various countries. Per cent 218

51. Foreign citizens. Information on public benefits among males and females from various countries. Per cent 220

52. Information on foreign citizens' right to vote in the municipal election 1983. Per cent 222

53. Foreign citizens in groups for place of residence and citizenship, by how their dwelling was acquired. Per cent 224

54. Public benefits for persons from various countries. Per cent. 228

55. Arrangements for children during the period the children are looked after by others than parents. Persons from various countries. Per cent 232

1. OM UNDERSØKELSEN AV LEVEKÅR BLANT UTENLANDSKE STATSBORGERE I NORGE

1.1. Innledning

Ved utgangen av 1983 var 94 668 utenlandske statsborgere bosatt i Norge, dvs. 2,3 prosent av den totale folkemengden.

Det har vært en økning i innvandringen i 60- og 70-årene, etter en nedgang i ti-årene fra 1920 til 1950. I 1920 utgjorde utenlandske statsborgere (63 537 personer i alt) den samme andel av befolkningen som i 1983, mot 0,6 prosent (24 828) i 1960.

Personer fra<1> Asia, Afrika, Sør-Amerika samt Sør-Europa (dvs. Tyrkia, Jugoslavia, Hellas, Italia, Spania og Portugal) utgjorde noe under 1/3 (31,5 prosent) av alle utenlandske statsborgere i Norge. Samme andel utgjorde nordboere (personer fra Danmark, Sverige, Finland og Island), mens resten (37 prosent) kom fra Nord-Amerika, Oseania og resten av Europa.

1.1.1. Bakgrunn

Stortinget behandlet våren 1981 Stortingsmelding nr. 74 (1979-80) Om innvandrere i Norge. Både i meldingen og i komitéinnstillingen (Snr. 183 (1980-81)) ble det påpekt at vi hadde altfor få opplysninger om og for liten innsikt i mange sider ved innvandrernes situasjon<2>. Dette har ofte gjort det vanskelig å underbygge og foreslå konkrete tiltak for å gi innvandrergruppene like muligheter og rettigheter som nordmenn i det norske samfunnet.

<1> Utrykkene "personer fra" og "kommer fra" brukes her om alle utenlandske statsborgere, til tross for at enkelte er født i Norge.

<2> I denne publikasjonen bruker vi betegnelsene utlendinger eller utenlandske statsborgere, og ikke innvandrere, selv om disse betegnelsene i daglig tale ofte brukes synonymt. Grunnen til dette er at vi her kun har data om utenlandske statsborgere i Norge, og ikke om personer som har fått norsk statsborgerskap som ellers også regnes som innvandrere. Ett unntak har vi gjort for betegnelsene "arbeidsinnvandrere" og "flyktningeinnvandrere", som i denne publikasjonen gjelder grupper av utenlandske statsborgere der henholdsvis arbeidstillatelse og oppholdstillatelse som flyktninger har vært hovedfaktoren bak bosettingen i Norge.

Gjennom levekårsundersøkelsene (LKU) i 1973, 1980 og 1983 og andre utvalgsundersøkelser har en data som belyser en rekke sider ved leveforholdene for befolkningen. Til tross for at utenlandske statsborgere utgjør et betydelig antall personer, representerer de en såpass liten andel av befolkningen at de i enhver vanlig utvalgsundersøkelse vil bli så sparsomt representert at deres situasjon ikke kan belyses særskilt. Byrået fikk derfor i oppdrag fra Kommunal- og arbeidsdepartementet, Innvandrerseksjonen, å foreta en intervjuundersøkelse av et utvalg av fem utlendingegrupper, dvs. utenlandske statsborgere fra Storbritannia, Chile, Pakistan, Tyrkia og Vietnam. Disse ble valgt fordi de hver for seg representerer de tallmessig største nasjonale gruppene fra respektive verdensdelsområder<1>.

1.1.2. Formål

Det viktigste formålet med undersøkelsen var å kartlegge viktige sider av levekårene hos ulike grupper av utenlandske statsborgere, som boforhold, miljø, forhold til arbeidslivet, hva en gjør i fritida osv. En ønsket å sammenlikne levekårene til ulike grupper av utlendinger innbyrdes, samt å sammenlikne med levekårene for den norske befolkningen slik de framkommer i Levekårsundersøkelsen 1983. Det sistnevnte er mulig siden spørreskjemaet for de utenlandske statsborgerne i stor grad bygger på skjemaet til LKU 1983. Noen spørsmål derfra er tatt ut, i tillegg er tatt med en del spørsmål som gjelder utlendingene særskilt.

Gjennom et stort antall levekårmål skal undersøkelsen belyse levekårene hos de fem ulike nasjonalitetsgruppene, ofte sett i forhold til tilsvarende data for den norske befolkningen. Den skal også i noen grad vise hvordan levekårene er fordelt mellom forskjellige grupper innenfor de ulike nasjonalitetene. Formålet er å belyse et fordelingsresultat, ikke først og fremst å beskrive årsaker, dvs. de faktorer som skaper ulikhet i fordelingen av levekår.

<1> Når det gjelder Europa, ser vi her bort fra nordboere.

1.1.3. Om levekårsundersøkelser

Levekårsundersøkelsen blant utlendingene faller inn i en statistikk- og forskningstradisjon om levekår som har utviklet seg siden den første store levekårsundersøkelsen i Norge i 1973.

Et av hovedformålene er å sammenlikne levekår for ulike grupper i samfunnet. Begrepet levekår er en samlebetegnelse for økonomiske og sosiale goder og byrder. Levekårsbegrepet er et normativt begrep. Valget av levekårsindikatorer vil i siste omgang være begrunnet i bestemte verdioppfatninger.

For å belyse levekårene for ulike grupper legger vi i levekårsundersøkelsene vekt på å registrere levekår så bredt som mulig. Levekårsundersøkelsene skal gi et bilde av de viktigste trekk ved levekårene. En belyser levekårene for en person ved å belyse personens situasjon på en rekke områder eller levekårskomponenter. En fullstendig beskrivelse av levekårene må omfatte følgende levekårskomponenter: økonomiske forhold, sysselsettings- og arbeidsmiljøforhold, boforhold, fritid, sosial kontakt, helse, risiko for voldshandlinger, utdanning og politisk og organisasjonsmessig deltaking.

Det er tre synspunkter som har spilt en rolle for valget av levekårsindikatorer innen de ulike levekårskomponentene:

1) En har lagt vekt på å registrere de ressurser den enkelte har rådighet over og med hvilke han/hun kan kontrollere eller påvirke graden av tilfredsstillelse av sine behov. En direkte registrering av grad av behovstilfredsstilelse for den enkelte har en sett som svært problematisk.

2) En har lagt vekt på å belyse og måle "forekomsten av problemer for individet". En har valgt å ta utgangspunkt i "onde forhold" snarere enn i forestillingen om "det gode liv". Begrunnelsen er at det vanligvis er større enighet om hva som er "dårlige forhold" enn hva som er "gode forhold".

3) En har lagt vekt på å registrere forhold som er politisk relevante. Dette er sider ved den enkeltes situasjon som blir søkt på påvirket gjennom tiltak fra myndighetenes side, eller som ulike intressegrupper anser som legitime og nødvendige områder for inngripen eller regulering fra det offentlige.

Det normative aspektet i valg av levekårsindikatorer er bestemt av den kulturen vi tilhører. Når innholdet i levekårsundersøkelsene tillempes på andre nasjonaliteter, kan vi risikere at vi i mindre grad beskriver sentrale trekk ved velferden for disse gruppene

enn for den norske befolkningen. "Onde forhold" er nødvendigvis ikke det samme på urdu som på norsk. Dette berører for eksempel levekårskomponenten "fritidsaktiviteter".

1.2. Opplegg og gjennomføring av undersøkelsen

1.2.1. Utvalg

På grunn av bosettingsmønsteret for de aktuelle utlendingegruppene ville kostnadene i samband med en landsomfattende undersøkelse bli urimelig høye. Det ble derfor gjennomført geografiske avgrensninger for hver av de fem utlendingegruppene for trekking av utvalgene. I samråd med Kommunal- og arbeidsdepartementet ble følgende utvalgsplan valgt:

Fra hver av de fem utlendingegruppene trekkes et selvveiende utvalg på om lag 250 personer i alderen 16-79 år (31/12 1982). De kommunene det ble trukket ut personer i, var kommuner med minst 20 personer, 16 år eller eldre, fra Tyrkia, Pakistan, Vietnam eller Chile.

Befolkningen i de fem utlendingegruppene i kommunene som utvalgene ble trukket fra (målpopulasjonen), utgjorde hhv. 84, 92, 78, 69 og 67 prosent av alle personer i Norge (16-79 år) med tyrkisk, pakistansk, vietnamesisk, chilensk og britisk statsborgerskap.

Avgang fra listen over uttrukne intervjuobjekter forekommer pga. dødsfall, at intervjuobjektet er flyttet til utlandet mm. I denne aktuelle undersøkelsen var det forholdsvis stor avgang pga. flytting tilbake til hjemlandet. Dette gjaldt i særlig grad briter. Bruttoutvalget (etter avgang - men før frafall) var: Chile: 240 personer, Pakistan: 239, Vietnam: 241, Tyrkia: 237, Storbritannia: 199, i alt 1 156 personer.

1.2.2. Datainnsamling

Størstedelen av intervjuarbeidet ble utført i perioden fra midten av oktober til slutten av november 1983. For å redusere frafallet ble det foretatt oppfølging fram til begynnelsen av januar 1984.

Det ble på forhånd sendt orienteringsbrev på hjemlandets hovedspråk til alle personer som var trukket ut til undersøkelsen.

Det ble valgt intervjuere fra Chile, Pakistan, Vietnam og Tyrkia, i samarbeid med Kommunal- og arbeidsdepartementet (KAD),

Innvandrerseksjonen og kommunale innvandrerkontorer. Byråets egne intervjuere ble brukt til intervju av britene. Intervjuerne behersket norsk i tillegg til hjemlandets språk. Spørreskjemaet var oversatt til de fem aktuelle språkene.

Intervjuerne fikk grundig forhåndsopplæring gjennom Byrået.

Da intervjuarbeidet startet opp, sendte KAD, Innvandrerseksjonen ut til ulike nærradiostasjoner en kasett med presentasjon av undersøkelsen. Kassetten inneholdt en tekst som først ble lest på norsk, deretter på spansk, urdu, vietnamesisk og tyrkisk. Nærradioen kunne velge å sende den på alle språk eller eventuelt de(t) språk som var mest utbredt på sendestedet.

1.3. Feilkilder og mål for usikkerhet i resultatene

1.3.1. Utvalgsvarians

Den usikkerheten en får i resultatene fordi en bygger på opplysninger om bare en del av den gruppen av personer (populasjonen) som en ønsker å si noe om, kalles ofte utvalgsvarians. Standardavviket er et mål på denne usikkerheten. Størrelsen på standardavviket avhenger blant annet av tallet på observasjoner i utvalget, av utvalgsmetoden og av fordelingen til det aktuelle kjennemerket i populasjonen. Vi kan anslå standardavviket ved hjelp av observasjonene i utvalget. Byrået har ikke foretatt spesielle beregninger av slike anslag for tallene i denne publikasjonen, men i tabell A har vi antydet størrelsen av standardavviket for observerte andeler (prosenttall) ved ulike utvalgsstørrelser.

For å illustrere usikkerheten kan vi bruke et intervall for å angi nivået på den sanne verdi av en beregnet størrelse (den verdien vi ville ha fått om vi hadde foretatt en totaltelling i stedet for en utvalgundersøkelse). Slike intervaller kalles konfidensintervaller dersom de er konstruert på en spesiell måte. I denne sammenheng kan vi bruke følgende metode. La M være den beregnede størrelse og la S være et anslag for standardavviket til M. Konfidensintervallet blir da intervallet med grenser $(M-2\cdot S)$ og $(M+2\cdot S)$. Denne metoden vil med omtrent 95 prosent sannsynlighet gi et intervall som inneholder den sanne verdi.

Følgende eksempel illustrerer hvordan en kan bruke tabell A til å finne konfidensintervallet. Anslaget på standardavviket til et

Tabell A. Størrelsen av standardavviket i prosent Approximate size of standard deviation in per cent

Tallet på observasjoner	Prosenttall Percentages									
	5(95)	10(90)	15(85)	20(80)	25(75)	30(70)	35(65)	40(60)	45(55)	50(50)
15	6,9	9,5	11,3	12,6	13,7	14,5	15,1	15,5	15,7	15,8
25	5,3	7,4	8,8	9,8	10,6	11,2	11,7	12,0	12,2	12,3
50	3,8	5,2	6,2	6,9	7,5	7,9	8,3	8,5	8,6	8,7
75	3,1	4,2	5,1	5,7	6,1	6,5	6,8	6,9	7,0	7,1
100	2,7	3,7	4,4	4,9	5,3	5,6	5,8	6,0	6,1	6,1
150	2,2	3,0	3,6	4,0	4,3	4,6	4,8	4,9	5,0	5,0
200	1,9	2,6	3,1	3,5	3,8	4,0	4,1	4,2	4,3	4,3
250	1,7	2,3	2,8	3,1	3,4	3,6	3,7	3,8	3,9	3,9
300	1,5	2,1	2,5	2,8	3,1	3,2	3,4	3,5	3,5	3,5
400	1,3	1,8	2,2	2,5	2,7	2,8	2,9	3,0	3,1	3,1
600	1,1	1,5	1,8	2,0	2,2	2,3	2,4	2,5	2,5	2,5
800	0,9	1,3	1,6	1,7	1,9	2,0	2,1	2,1	2,2	2,2
1 000	0,8	1,2	1,4	1,6	1,7	1,8	1,9	1,9	1,9	1,9
1 500	0,7	1,0	1,1	1,3	1,4	1,5	1,5	1,6	1,6	1,6
2 000	0,6	0,8	1,0	1,1	1,2	1,3	1,3	1,3	1,4	1,4
2 500	0,5	0,7	0,9	1,0	1,1	1,1	1,2	1,2	1,2	1,2
3 000	0,4	0,6	0,7	0,8	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0
4 000	0,4	0,6	0,7	0,8	0,8	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0

observert prosenttall på 70 er 3,2 når linjesummen (tallet på observasjoner) er 300. Konfidensintervallet for den sanne verdi får grensen 70 ± 2 · 3,2, dvs. det strekker seg fra 63,6 til 76,4 prosent.

I praksis vil en ikke nøye seg med å betrakte ett og ett prosenttall fra en eller flere undersøkelser særskilt, men sammenlikne prosenttall for forskjellige grupper. Det er da nødvendig å være oppmerksom på at to tall som sammenliknes er usikre, og at usikkerheten på forskjellen mellom dem vanligvis blir større enn usikkerheten på hvert tall.

Med utgangspunkt i formålet å beskrive gruppeforskjeller i levekår, er det en konsekvens av utvalgsvarians det kan være grunn til å peke på her. En betydelig del av de mål på levekår som nyttes i denne publikasjonen gjelder forholdsvis sjeldne fenomener. De relative forskjeller mellom grupper for slike forholdsvis sjeldne fenomener kan imidlertid være store. Når en sammenlikner forekomsten av slike forholdsvis sjeldne fenomener i ulike grupper, vil en i mange tilfeller ikke kunne utelukke at forskjellene skyldes utvalgsvarians. Tallet på observasjoner i de ulike grupper som sammenliknes i denne publikasjonen er såpass lavt at en må ta

forbehold om hvorvidt relative forskjeller mellom gruppene for slike sjeldne fenomener (eks.: andel av årets dager som er sykedager til sengs for de ulike gruppene) er reelle forskjeller.

1.3.2. Utenlandske statsborgere i Norge og utvalget i undersøkelsen

De utenlandske statsborgerne som er representert i denne rapporten kommer fra Asia (Vietnam, Pakistan og Tyrkia), Sør-Amerika (Chile), Sør-Europa (Tyrkia) og Vest-Europa (Storbritannia).

Kvinnene utgjør nær halvparten (47 prosent) av alle utenlandske statsborgere i Norge, men kvinneandelen varierer meget mellom nasjonalitetene. Kvinnene utgjorde 50 prosent av utlendingene fra Nord-Amerika og Europa utenom Sør-Europa, men blant personer fra Asia, Afrika, etc. var kvinneandelen på 41 prosent (31/12-83).

Blant personer som svarte i denne undersøkelsen utgjorde kvinnene kun 37 prosent. Bakgrunnen for denne lave kvinneandelen er ikke et høyere frafall blant kvinnene, men hovedsakelig at kvinneandelen i de nasjonaliteter vi har valgt ut er langt lavere enn gjennomsnittet for alle utenlandske statsborgere i Norge. Kvinneandelen hos de fem utvalgte nasjonalitetene er også lavere enn gjennomsnittet for utlendinger fra de deler av verden (hhv. Asia, Sør-Amerika etc.) utvalget kommer fra<1>.

1.3.3. Utvalgsskjevhet og frafall

I alt ble 1 156 utenlandske statsborgere oppsøkt for intervju. Av disse ble 285 frafall, dvs. 24,7 prosent av alle oppsøkte. Frafallet varierte imidlertid mellom nasjonalitetsgruppene (tabell C)<2>.

Fordelingen av frafallet hos de ulike nasjonalitetene etter årsak til frafallet er gitt i tabell B.

<1> Dette gjelder også britiske statsborgere i Norge, kun 43 prosent av dem var kvinner, mot et gjennomsnitt på 50 prosent blant alle utlendinger fra den delen av verden britene kan stå som "representant" for i denne rapporten.

<2> Se NOS Levekårsundersøkelsen 1983 for beskrivelse av frafallet ved levekårsundersøkelsen.

Tabell B. Frafallet i gruppe for statsborgerskap etter frafallsårsak
Non-response in groups for citizenship by cause of non-response. Per cent

Frafalls-årsak Cause of non-response	Statsborgerskap Citizenship				
	Chile	Pakistan	Vietnam	Tyrkia Turkey	Storbritannia Great Britain
I alt Total	100	100	100	100	100
Nekter å svare Refuse to answer ...	33	14	25	45	16
IO er syk, sykdom i familien IO is ill, illness in the family	-	3	3	-	-
Bortreist på skole, arbeid, ferie/ikke å treffe Away from home because of education, work or holiday/not possible to meet	24	38	33	38	30
Flyttet Moved	24	26	15	11	40
Andre årsaker Other causes	19	20	25	6	14
Tallet på personer Number of persons ...	63	66	40	73	43

Frafallet kan føre til utvalgsskjevhet. Hvis frafallsprosenten i ulike grupper av personer avviker vesentlig, vil dette medføre at nettoutvalget (personer i utvalget som en har oppnådd intervju med) bare tilnærmet har de samme statistiske egenskaper som bruttoutvalget (personer som er trukket ut for intervjuing).

Utsagn om skjevheter på grunn av frafall må i prinsippet knyttes til de enkelte kjennemerker. Dersom en har funnet at frafallet ikke har ført til skjevheter i et bestemt kjennemerke, innebærer dette ikke at frafallet er uten virkninger på alle andre kjennemerker. Omvendt innebærer skjevheter på grunn av frafallet på ett kjennemerke ikke nødvendigvis at frafallet har ført til skjevheter på andre kjennemerker.

Tabell C gir mulighet for å belyse eventuelle skjevheter på grunn av frafallet for enkelte kjennemerker. En sammenlikner fordelingen på et kjennemerke i bruttovalgene for de fem nasjonalitetene<1> og nettoutvalgene. Dersom det er store avvik mellom fordelingene av brutto- og nettovalg, viser dette at det foreligger en utvalgsskjevhet for dette kjennemerket.

<1> Det presenteres ikke samletall for det totale utvalget på 1 156 personer i tabell C. Bakgrunnen for dette er at kjønns- og aldersfordelingen hos det totale tuvalget skiller seg fra tilsvarende fordeling hos den samlede befolkning (16-79 år) av utenlandske statsborgere fra de fem aktuelle landene. Denne forskjellen er naturlig, siden de 5 delutvalgene er omtrent like store, mens de representerer befolkningsgrupper av svært ulik størrelse - som seg imellom har ulik kjønns- og alderssammensetning. Kjønns- og aldersfordelingen hos utlendige- befolkningen fra de 5 landene samlet vises i tabell D. Se ellers avsnitt 1.5.2. og 1.5.3.

Tabell C. Bruttoutvalget, frafallet, nettoutvalget, befolkningen 16-79 år og frafallsprosenten hos utenlandske statsborgere i 5 grupper av statsborgerskap, etter kjønn, alder, ekteskapelig status og bosted. Prosent Gross sample, non-response, net sample and the population 16-79 years for 5 groups of citizenship by sex, age, marital status and place of residence. Per cent

	Chile				
	Brutto-utvalg Gross sample	Fra-fall Non-res ponse	Netto-utvalg Net sample	Befolk-ningen 16-79 år pr. 31/12 1982 Popula-tion 16-79 years per 31/12 1982	Frafalls-prosent Non-response, per cent
I alt Total	100	100	100	100	26
KJØNN SEX					
Menn Males	61	65	60	59	28
Kvinner Females	39	35	40	41	24
ALDER AGE					
16-24 år years	10	14	9	17	36
25-44 " "	78	70	80	70	24
45-66 " "	12	16	10	13	36
67-79 " "	0	-	1	1	:
EKTESKAPELIG STATUS MARITAL STATUS					
Ugift Unmarried	19	27	16	27	38
Gift Married	58	48	61	59	22
Før gift Previously married ...	23	24	23	14	27
BOSTED PLACE OF RESIDENCE					
Oslo	40	62	32	31	41
Drammen, Kristiansand, Stavanger, Bergen, Trondheim	44	17	54	30	10
Resten av landet The rest of the country	16	21	15	39	33
Tallet på personer Number of respondents..	240	63	177	712	

Tabell C (forts.) Bruttoutvalget, frafallet, nettoutvalget, befolkningen 16-79 år og frafallsprosenten hos utenlandske statsborgere i 5 grupper av statsborgerskap, etter kjønn, alder, ekteskapelig status og bosted. Prosent Gross sample, non-response, net sample and the population 16-79 years for 5 groups of citizenship by sex, age, marital status and place of residence. Per cent

	Pakistan				
	Brutto-utvalg Gross sample	Fra-fall Non-res ponse	Netto-utvalg Net sample	Befolk-ningen 16-79 år pr. 31/12 1982 Popula-tion 16-79 years per 31/12 1982	Frafalls-prosent Non-response, per cent
I alt Total	100	100	100	100	28
KJØNN SEX					
Menn Males	69	61	72	67	24
Kvinner Females	31	39	28	33	35
ALDER AGE					
16-24 år years	30	29	30	28	27
25-44 " "	65	65	65	66	28
45-66 " "	5	5	5	7	:
67-79 " "	0	2	-	0	:
EKTESKAPELIG STATUS MARITAL STATUS					
Ugift Unmarried	14	14	14	19	27
Gift Married	83	82	84	78	27
Før gift Previously married ...	3	5	2	3	:
BOSTED PLACE OF RESIDENCE					
Oslo	80	85	78	73	29
Drammen, Kristiansand, Stavanger, Bergen, Trondheim	8	5	10	8	(15)<1>
Resten av landet The rest of the country	12	11	12	19	25
Tallet på personer Number of respondents..	239	66	173	4 373	

<1> Persongruppen som er grunnlag for prosentuering består av færre enn 25 personer.

Tabell C (forts.) Bruttoutvalget, frafallet, nettoutvalget, befolkningen 16-79 år og frafallsprosenten hos utenlandske statsborgere i 5 grupper av statsborgerskap, etter kjønn, alder, ekteskapelig status og bosted. Prosent Gross sample, non-response, net sample and the population 16-79 years for 5 groups of citizenship by sex, age, marital status and place of residence. Per cent

	Vietnam				
	Brutto-utvalg Gross sample	Fra-fall Non-res ponse	Netto-utvalg Net sample	Befolk-ningen 16-79 år pr. 31/12 1982 Popula-tion 16-79 years per 31/12 1982	Frafalls-prosent Non-response, per cent
I alt Total	100	100	100	100	17
KJØNN SEX					
Menn Males	64	78	62	65	20
Kvinner Females	36	23	38	35	10
ALDER AGE					
16-24 år years	46	48	45	46	17
25-44 " "	46	45	46	45	16
45-66 " "	8	8	8	8	(16)<1>
67-79 " "	1	-	1	1	:
EKTESKAPELIG STATUS MARITAL STATUS					
Ugift Unmarried	48	55	47	50	19
Gift Married	49	40	51	47	13
Før gift Previously married ...	3	5	2	3	:
BOSTED PLACE OF RESIDENCE					
Oslo	20	5	23	15	4
Drammen, Kristiansand, Stavanger, Bergen, Trondheim	49	53	48	38	18
Resten av landet The rest of the country	31	43	29	47	23
Tallet på personer Number of respondents..	241	40	201	2 232	

<1> Se note 1, side 29.

Tabell C (forts.) Bruttoutvalget, frafallet, nettoutvalget, befolkningen 16-79 år og frafallsprosenten hos utenlandske statsborgere i 5 grupper av statsborgerskap, etter kjønn, alder, ekteskapelig status og bosted. Prosent Gross sample, non-response, net sample and the population 16-79 years for 5 groups of citizenship by sex, age, marital status and place of residence. Per cent

	Tyrkia Turkey				
	Brutto-utvalg Gross sample	Fra-fall Non-res ponse	Netto-utvalg Net sample	Befolk-ningen 16-79 år pr. 31/12 1982 Popula-tion 16-79 years per 31/12 1982	Frafalls-prosent Non-response, per cent
I alt Total	100	100	100	100	31
KJØNN SEX					
Menn Males	63	64	63	68	31
Kvinner Females	37	36	37	32	30
ALDER AGE					
16-24 år years	33	29	35	30	27
25-44 " "	52	55	51	58	33
45-66 " "	14	15	14	12	32
67-79 " "	0	1	-	0	:
EKTESKAPELIG STATUS MARITAL STATUS					
Ugift Unmarried	18	22	16	22	38
Gift Married	77	71	80	74	28
Før gift Previously married ...	5	7	4	4	:
BOSTED PLACE OF RESIDENCE					
Oslo	49	55	46	42	35
Drammen, Kristiansand, Stavanger, Bergen, Trondheim	35	23	40	28	21
Resten av landet The rest of the country	17	22	15	30	40
Tallet på personer Number of respondents..	237	73	164	2 002	

Tabell C (forts.) Bruttoutvalget, frafallet, nettoutvalget, befolkningen 16-79 år og frafallsprosenten hos utenlandske statsborgere i 5 grupper av statsborgerskap, etter kjønn, alder, ekteskapelig status og bosted. Prosent Gross sample, non-response, net sample and the population 16-79 years for 5 groups of citizenship by sex, age, marital status and place of residence. Per cent

	Storbritannia Great Britain				
	Brutto-utvalg Gross sample	Fra-fall Non-res ponse	Netto-utvalg Net sample	Befolk-ningen 16-79 år pr. 31/12 1982 Popula-tion 16-79 years per 31/12 1982	Frafalls-prosent Non-response, per cent
I alt Total	100	100	100	100	22
KJØNN SEX					
Menn Males	59	60	58	57	22
Kvinner Females	41	40	42	43	21
ALDER AGE					
16-24 år years	13	12	13	13	20
25-44 " "	64	72	62	69	24
45-66 " "	24	16	26	17	15
67-79 " "	-	-	-	1	
EKTESKAPELIG STATUS MARITAL STATUS					
Ugift Unmarried	17	28	14	21	35
Gift Married	72	63	75	70	19
Før gift Previously married ...	11	9	11	9	(19)<1>
BOSTED PLACE OF RESIDENCE					
Oslo	36	47	33	22	28
Drammen, Kristiansand, Stavanger, Bergen, Trondheim	40	37	40	27	20
Resten av landet The rest of the country	25	16	27	51	14
Tallet på personer Number of respondents..	199	43	156	7 831	

<1> Se note 1, side 29.

Ved de utvalgsmetoder Byrået vanligvis benytter<1>, er det som regel ubetydelige avvik mellom fordelingen av et kjennemerke i utvalget av oppsøkte (bruttoutvalget) og i befolkningen som undersøkelsen gjelder. Avviket vil stort sett skyldes tilfeldigheter under trekkingen av utvalget.

Siden vi i denne undersøkelsen har avgrenset geografisk den enkelte utlendingegrupper som utvalget er trukket fra, skal vi her se litt på forholdet mellom bruttoutvalg og befolkning, før vi kommenterer frafallet.

Kolonnen befolkningen 16-79 år i tabell C gjelder alle personer fra de aktuelle landene, ikke bare den delen som ble geografisk avgrenset som tilhørende målpopulasjonen<2>. Fordelingen av de kjennemerker som inngår i tabell C viser avvik mellom bruttoutvalg og befolkningen. Dette må sees i lys av den trekkemetoden som ble valgt. Her spiller ikke bare den geografiske avgrensningen inn, men også tilfeldigheter i forbindelse med trekkingen, særlig i lys av at delutvalgene er forholdsvis små. En naturlig følge av trekkemetoden er at avviket er blitt særlig stort for kjennemerket bosted. For alle nasjonaliteter er personer bosatt utenfor de 6 største byene blitt underrepresentert i bruttoutvalget når en ser det i forhold til fordelingen etter bosted i befolkningen. Dette gjelder i størst grad britene, i minst grad pakistanerne.

Fordelingen av de øvrige kjennemerkene i tabell C viser ellers stort sett de samme hovedtrekk i bruttoutvalgene som i den registrerte befolkningen. Avviket i aldersfordelingen er nokså stort både for chilenere, tyrkere og briter. Den andelen som målpopulasjonen utgjorde av hele befolkningsgruppen<2>, var også som kjent lavest for chilenere og briter. Avviket i andelen kvinner mellom bruttoutvalg og befolkningen er kun på 2 prosentpoeng for alle nasjonaliteter så nær som tyrkerne, der avviket er på 5 prosentpoeng. Forskjeller mellom nasjonalitetene, slik de er registrert, gjenspeiles godt i bruttoutvalgene.

Et annet spørsmål er om frafallet har ført til utvalgsskjevhet, dvs. om ulik fordeling av frafallet har ført til at nettoutvalgene skiller seg mye fra bruttoutvalgene.

Frafallsprosenten var lavest for vietnameserne, 17 prosent, høyest blant tyrkerne, med 31 prosent.

<1> Se Samfunnsøkonomiske studier (SØS) nr. 33.
<2> Se omtale side 22.

Frafallsprosenten varierer mest for kjennemerket bosted, særlig gjelder dette blant chilenerne. For de øvrige nasjonalitetene er det ikke betydelige avvik i fordelingen etter bosted mellom brutto- og nettoutvalgene. Tendensen til underrepresentasjon av personer utenfor de seks største byene, som vi så i forholdet mellom brutto-utvalg og befolkningen, er ikke blitt forsterket av frafallet.

For kjennemerkene kjønn, alder og ekteskapelig status er det ingen skjevheter av betydning mellom brutto- og nettoutvalg.

1.3.4. Innsamlings- og bearbeidingsfeil

I enhver undersøkelse, både totaltellinger og utvalgsundersøkelser, vil det forekomme svar som er feil. Feilene kan oppstå både i forbindelse med innsamlingen og under bearbeidingen. Erfaringen er at etter at en har rettet opp feil så langt dette er mulig, så påvirkes de statistiske resultatene fra undersøkelsene i de fleste tilfeller forholdsvis lite av feil. Men virkningen av feil kan i noen tilfeller være av betydning.

Feil under innsamlingen, målingsfeil, oppstår ved at intervjupersonen avgir feil svar eller ved at intervjueren krysser av for svaret i feil rubrikk eller skriver ufullstendige opplysninger i skjemaet. Bearbeidingsfeil er feil koding av f.eks. næring, yrke og utdanning, feil i avledninger (omkodinger) eller feil som oppstår når opplysningene fra spørreskjemaet overføres til maskinlesbart medium. Gjennom manuell skjemarevisjon og maskinelle kontroller har en søkt å finne feil og rette disse opp. Det er imidlertid klart at ikke alle målings- og bearbeidingsfeil oppdages.

Målefeil kan oppstå på mange måter. De kan skyldes vansker med å huske forhold lenger tilbake i tiden. Når en stiller spørsmål om fritidsaktiviteter i de siste 12 måneder, må en regne med at svareren ikke klarer å oppgi f.eks. nøyaktig antall ganger en har lest avis fra hjemlandet. Minnesfeil kan imidlertid også oppstå når en spør om sammensatte forhold. Når en f.eks. spør om medlemskap i organisasjoner, er det en erfaring at folk lett glemmer enkelte medlemskap.

Målefeil kan også skyldes misforståelser av spørsmål. Når en spør om forhold som folk erfaringsmessig finner komplisert, f.eks. når en spør om mottak av ulike stønader og trygdeytelser, må en regne med å få noen feilaktige svar.

I denne undersøkelsen er det særlig sannsynlig at spørsmål kan ha blitt misforstått. Det er to hovedgrunner til det:

For å gjøre det mulig å sammenlikne med LKU 1983 er svært mange spørsmål i undersøkelsen hentet derfra og gitt samme ordlyd. Dette er spørsmål som i stor grad gjelder norske forhold som en ikke kan regne med at alle utlendinger kjenner til. For personer som ikke er godt kjent med norske forhold vil selv en god oversettelse være utilstrekkelig overfor fenomener og betegnelser som ikke forekommer i hjemlandet. Gjennom kursopplæring av intervjuerne, prøveintervjuer og intervjuerinstruksen har man forsøkt å gjøre denne feilkilden så liten som mulig.

Et annet problem gjelder selve oversettelsen av spørreskjemaet. Det kan være store dialekt/språkforskjeller mellom intervjupersoner fra samme land. Det hendte også når spørreskjemaet var oversatt til hjemlandets hovedspråk, at intervjuerne var uenig i oversettelsen, eller at de seg i mellom la ulik betydning i enkelte ord og uttrykk. Oversettelsene ble korrigert når intervjuerne påpekte at dette var nødvendig.

Samlet gir forskjeller angående språk og kultur flere mulige feilkilder.

Målefeil kan også oppstå fordi visse spørsmål av enkelte oppfattes som ømtålige. Svarerne kan i slike tilfeller bevisst gi feilaktige svar, eller de vurderinger som ligger til grunn for svaret blir påvirket av hva de oppfatter som sosialt ønskelig. Slike feil kan f.eks. tenkes i forbindelse med spørsmålene om kontakt med familie, venner og naboer.

Særlig ømtålige må en anta at spørsmålene om mobbing av barn og vold var. Her vil trolig også kulturforskjeller mellom nasjonalitetene spille inn. Vi regner, bl.a. på bakgrunn av intervjuernes egne erfaringer med å stille spørsmålene, med en underrapportering av tilfeller av vold og mobbing. Når det gjelder mobbing, er det trolig at mange av foreldrene (som er intervjuobjekter) bare i liten grad blir fortalt av sine barn at barna er blitt mobbet. Enkelte foreldre vil også kvie seg for å fortelle dette videre til intervjueren. Dette gjelder også vold eller trusler om vold som de selv kan ha opplevd. Intervjueren kan av og til måtte la spørsmål rundt vold utestå fordi situasjonen ellers synes å kunne bli for vanskelig for intervjupersonen.

1.4. Begrep og kjennemerker

Alder

Personene er gruppert etter alder pr. 31. desember 1982.

Familiefase

Dette kjennemerket grupperer personer, i det vesentlige etter alder, ekteskapelig status og om personen har barn. I grupperingene skilles det mellom gifte og enslige. Gruppen av gifte omfatter både gifte og samboende. Gruppen enslige omfatter ugifte og før gifte. Betegnelsen enslig referer altså til personenes ekteskapelige status, og ikke til om vedkommende bor alene eller sammen med andre i husholdningen.

Gruppene med barn omfatter personer som bor sammen med egne barn (medregnet stebarn og adoptivbarn) i alderen 0-19 år.

Sosioøkonomisk status

Grupperingen skiller mellom yrkesaktive og ikke-yrkesaktive. Yrkesaktive er personer som på intervjutidspunktet har en vanlig arbeidstid på minst 10 timer pr. uke. Skoleelever og studenter er ikke-yrkesaktive som gikk på skole/studerte på intervjutidspunktet. Hjemmearbeidende er ikke-yrkesaktive som utfører minst 10 timers husarbeid i uken. Unntatt er skoleelever/studenter. Pensjonister er i denne publikasjonen gruppert sammen med andre ikke-yrkesaktive.

Den sosioøkonomiske grupperingen deler yrkesaktive i ansatte og selvstendige. Familiearbeidskraft regnes som selvstendige. I publikasjoner fra SSB der sosioøkonomisk gruppering benyttes, inndeles vanligvis selvstendige i gruppen Jordbrukere og fiskere (herunder fiskere som er ansatt) og Andre selvstendige. P.g.a. svært få jordbrukere og fiskere blant utenlandske statsborgere<1>, har vi her slått gruppene sammen til gruppen Selvstendige, som består av selvstendige som ikke var i frie yrker.

Grupperingen av yrkesaktive ansatte skjer på grunnlag av 3-sifrete yrkeskoder. Yrkene er delt i arbeider- og funksjonæryrker.

<1> I det samlede nettoutvalget utgjør jordbrukere og fiskere i alt 0,1 prosent, og kun 4 prosent av gruppen Selvstendige.

Yrkene er videre delt etter gjennomsnittlig utdanningsnivå for personer med disse yrkene. For hver yrkesgruppe er gjennomsnittlig utdanningsnivå og fordelingen på utdanningsnivå regnet ut på grunnlag av Folketellingen 1970. På dette grunnlag er yrkene plassert i fire utdanningsgrupper. Yrkene innen hver utdanningsgruppe er videre delt etter om yrket er preget av ledelsesoppgaver.

Ufaglærte arbeidere omfatter arbeideryrker i laveste utdanningsgruppe uten ledelsesoppgaver. Faglærte arbeidere omfatter de andre arbeideryrkene. Funksjonærer på lavere nivå omfatter funksjonæryrker i laveste utdanningsgruppe uten ledelsesoppgaver. Funksjonærer på høyere nivå omfatter funksjonæryrker i høyeste utdanningsgruppe, og funksjonæryrker i nest høyeste utdanningsgruppe med ledelsesoppgaver. Gruppen Funksjonærer på høyere nivå omfatter også de såkalte frie yrker. Dette er selvstendige i yrker som er plassert i høyeste utdanningsgruppe. Inndelingen er beskrevet i Standard for inndeling etter sosioøkonomisk status (Standarder for norsk statistikk nr. 5).

Lavlønte

Dette er ansatte med en (beregnet) timelønn i hovedyrket under kr 41,17. For personer som ikke har oppgitt timelønn, men f.eks. månedslønn har en beregnet en timelønn på grunnlag av oppgitt måneds-/uke-/14-dagers lønn og vanlig arbeidstid pr. uke. Lavlønnsgrensen er identisk med den lønnssats som var grensen for å yte garantitillegg pr. 1. oktober 1983. Denne lønnssatsen er lik 85 prosent av gjennomsnittlig timefortjeneste i industrien i 4. kvartal 1982. Overtidstillegg, skifttillegg mv. er ikke regnet med.

I kommentarene knyttet til de enkelte kapitler vil det bli en nærmere presentasjon av begrep og kjennemerker som benyttes i tabeller i det aktuelle kapitlet.

1.5. Bruk av tabellene

1.5.1. Innledning

Som det framgår av beskrivelsen av formålet, er hovedhensikten med tabellene å gjøre det mulig å få oversikt over hovedtrekkene ved ulike sider av levekårene for noen utlendingegrupper. En skal også ha mulighet for å sammenlikne levekårene for disse gruppene innbyrdes med den norske befolkningen.

Det er også dette formålet som har vært utgangspunktet i beskrivelsen av kommentarene til resultatene. Vi har her lagt vekt på å trekke fram de sider ved levekårene for en nasjonalitetsgruppe der gruppen avviker fra den norske befolkningen eller andre utlendingegrupper.

1.5.2. Sammenlikning med Levekårsundersøkelsen 1983

Resultatene fra nasjonalitetsutvalgene lar seg ikke direkte sammenlikne med tilsvarende resultater for den norske befolkningen<1> (LKU 1983). De fem nasjonalitetsgruppene vi har valgt fordeler seg samlet, etter kjønn, alder og bosted som i tabell D.

<1> Utvalget til LKU er trukket fra den totale befolkningen (16-79 år), hvorav ca. 98 prosent har norsk statsborgerskap. Vi bruker her betegnelsen den norske befolkningen når vi referer til LKU-resultater.

Tabell D. Befolkningen 16-79 år, pr. 31/12-1982, med chilensk, pakistansk, vietnamesisk, tyrkisk og britisk statsborgerskap, etter bosted, kjønn og alder Population 16-79 years per 31/12-1982, with Chilean, Pakistani, Vietnamese, Turkish and British citizenship, by place of residence, sex and age

	Tallet på personer Number of persons	Prosent Per cent
I alt Total	17 150	100,0
OSLO	6 325	36,9
Menn Males	4 187	24,4
16-24 år years	1 069	6,2
25-44 " "	2 593	15,1
45-66 " "	504	2,9
67-79 " "	21	0,1
Kvinner Females	2 138	12,5
16-24 år years	518	3,0
25-44 " "	1 363	7,9
45-66 " "	229	1,3
67-79 " "	28	0,2
BERGEN, TRONDHEIM, STAVANGER, KRISTIANSAND, DRAMMEN	4 114	24,0
Menn Males	2 525	14,7
16-24 år years	560	3,3
25-44 " "	1 671	9,7
45-66 " "	283	1,7
67-79 " "	11	0,1
Kvinner Females	1 589	9,3
16-24 år years	376	2,2
25-44 " "	978	5,7
45-66 " "	215	1,3
67-79 " "	20	0,1
RESTEN AV LANDET	6 711	39,1
Menn Males	3 894	22,7
16-24 år years	853	5,0
25-44 " "	2 541	14,8
45-66 " "	464	2,7
67-79 " "	36	0,2
Kvinner Females	2 817	16,4
16-24 år years	568	3,3
25-44 " "	1 793	10,5
45-66 " "	425	2,5
67-79 " "	31	0,2

Fordelingen i tabell D er svært ulik fordelingen av de samme kjennemerkene i den norske befolkningen. Den norske befolkningen bor i mindre grad i de store byene, og har en langt mindre andel under 45 år. I følge Levekårsundersøkelsen 1983 bodde 18 prosent i byer med 100 000 eller fler bosatte, og 57 prosent av utvalget (16-79 år) var under 45 år. I denne publikasjonen gjelder resultatene fra LKU 1983 en norsk befolkning med en fordeling av kjønn, alder og bosted som i tabell D, dvs. at vi har standardisert LKU 1983 etter fordelingen av disse tre kjennemerkene hos de fem nasjonalitetsgruppene<1>. Dette innebærer at tallene for LKU 1983 i denne publikasjonen avviker fra tilsvarende tall presentert i NOS Levekårsundersøkelse 1983.

Bakgrunnen for dette er et ønske om å gjøre resultatene for utlendingene og den norske befolkningen mer sammenliknbare. Svært mange sider ved levekårene er avhengig av kjønn, alder og om en bor i store byer eller på små steder. Formålet er således at eventuelle forskjeller i resultatene mellom nordmenn og utlendinger i så liten grad som mulig skal kunne tilskrives svært ulik sammensetning mht. kjønn, alder og bosted.

1.5.3. Gjennomsnittstall for de fem utlendingegruppene

I tabellene med resultater fra de 5 utvalgene har vi valgt ikke å presentere tall for de fem nasjonalitetene samlet, først og fremst fordi slike eventuelle samlemål noe misvisende kunne tolkes som uttrykk for situasjonen for alle utenlandske statsborgere i Norge. En annen grunn er at det er såpass store forskjeller mellom nasjonalitetene - særlig skiller britene seg ut, at gjennomsnittstall ikke gir særlig mye nyttig informasjon.

<1> Referansegruppene er seg imellom forskjellige i fordelingen av alder osv. Ideelt sett kunne gruppene sammenlignes med flere sett av tabeller for den norske befolkningen, der hvert LKU-sett av tabeller var standardisert etter hver av de fem nasjonalitetene. Presentasjonen av resultatene ville da bli svært uoversiktlig, og vi har i stedet valgt å standardisere LKU-materialet etter et gjennomsnitt av de fem nasjonalitetene. Vi har valgt befolkningsstatistikken som grunnlag for dette gjennomsnittet, og ikke det totale nettoutvalget (for å unngå flere ledd med veiing), siden delutvalgene er omtrent like av størrelse, mens i den totale befolkningen av de fem nasjonalitetene utgjør nasjonalitetene svært ulike andeler. (Se også note 1, side 27).

For noen formål kan det likevel være interessant å se på gjennomsnitt for de 5 nasjonalitetene (eventuelt 4, britene holdt utenom) for enkelte kjennemerker. Når det gjøres, må en basere seg på veide gjennomsnitt, og være oppmerksom på at resultatene kun representerer utenlandske statsborgere fra de 4 eller 5 aktuelle landene.

Veid gjennomsnitt for dette materialet kan utarbeides på følgende måte: Hver observasjon blant chilenerne, pakistanerne, vietnameserne osv. veies med en vekt som er omvendt proporsjonal med sannsynligheten for at chilenere (hhv. pakistanere osv.) skulle bli trukket ut. Vekten beregnes slik:

$$V_j = \frac{Q_j}{P_i} \quad (j = 1 \ldots n)$$ <1>

På denne måten justeres det også for det noe ujevne frafallet blant nasjonalitetene, og for avviket befolkning-målpopulasjon.

Vektene blir da:

Stratum	Vekt
Alle 5 nasjonaliteter er med i beregningen:	
Chilenere	0,205
Pakistanere	1,283
Vietnamesere	0,564
Tyrkere	0,621
Briter	2,548
Britene holdes utenom:	
Chilenere	0,309
Pakistanere	1,939
Vietnamesere	0,852
Tyrkere	0,937

<1> Q_j = Prosentandelen som den registrerte befolkning (16-79 år) av nasjonalitet j utgjør av den samlede registrerte befolkningen (16-79 år) av alle fem utlendingegruppene.

P_j = Prosentandelen som av nasjonalitetene j utgjør i det totale utvalget.

1.5.4. Annen bruk av tabellene

Utgangspunktet vårt er å sammenlikne nasjonalitetene på grunnlag av fordelingsresultat. Men nasjonalitetene er ulikt sammensatt med hensyn til kjønn, alder, sosioøkonomisk status osv., og dette er av betydning for forskjeller i levekår mellom nasjonlitetene. For noen kjennemerker er det av særlig betydning å kontrollere for fordelingen av andre kjennemerker som påvirker fordelingen av det aktuelle undersøkte kjennemerket. I denne publikasjonen er det eksempelvis gjort for kjønn når det gjelder sysselsettingsforhold, sosioøkonomisk status når det gjelder arbeidsforhold og alder når det gjelder utdanningsaktivitet.

I tillegg til kjennemerkene alder, kjønn og sosioøkonomisk status, vil kjennemerker som bosted, familiefase, tid bodd i Norge, kjennskap til norsk osv. påvirke fordelingsresultatet. Tabell 1-10 (kapittel 2) samt tabell C (kapittel 1) viser hvordan de ulike nasjonalitetene er sammensatt når det gjelder en rekke bakgrunns-forhold som kjønn, alder, bosted, når oppholdstillatelsen ble gitt første gang, familieforhold osv. Forskjeller mellom nasjonalitetene som framgår her, har betydning for de levekårsresultater som presenteres i kapitlene 3-11.

Ved beregning av tall i tabellene, f.eks. andeler, har en holdt utenfor beregningen personer der en mangler opplysninger for kjennemerker som inngår. Tallene for personer som svarte omfatter imidlertid også personer som en mangler opplysninger for.

Dersom en persongruppe består av 15-24 personer er resultatene i tabellene satt i parentes. Dersom en persongruppe består av færre enn 15 personer er det i tabellene ikke gitt resultater (markert med tegnet :).

1. THE SURVEY OF LIVING CONDITIONS AMONG FOREIGN CITIZENS IN NORWAY

1.1. Introduction

By the end of 1983, 94 668 foreign citizens were living in Norway, i.e. 2,3 per cent of the total population.

The immigration has increased in the sixties and seventies, after a decrease during the decades from 1920 to 1950. In 1920 the foreign citizens (63 537 persons) counted for the same share of the population as in 1983, against 0,6 per cent (24 828 persons) in 1960.

Persons from Asia, Africa, South-America and South Europe (i.e. Turkey, Yugoslavia, Greece, Italy, Spain and Purtugal) counted for 31,5 per cent of all the foreign citizens in Norway. Persons from Denmark, Sweden, Finland and Iceland counted for the same share, while the rest (37 per cent) came from North-America, Oceania and the rest of Europe.

1.1.1. Background

In spring 1981 the Storting (i.e. Norwegian Parliament) handled the Storting-report no 74 (1979-80) on immigrants in Norway. Both in the Storting- and committee reports (S.nr. 183 (1980-81)) the lack of information about and insight into many aspects of immigrants' situation was mentioned. This lack of information has often made it difficult to propose and support specific programs in order to give immigrants the same possibilities and rights as Norwegians in the Norwegian society.

Through the Surveys of Level of Living in 1973, 1980 and 1983 and other surveys we have data that cover many aspects of the living conditions of the population. In spite the fact that groups of foreign citizens comprise considerable numbers of persons, their share of the population is so small that in a general Norwegian sample survey they will be represented by so few persons that their situation cannot be analyzed separately.

The Central Bureau of Statistics has therefore been commissioned by the Ministry of Labour and Local Government, the Section for Immigrant Affairs, to carry out a survey of the living conditions among foreign citizens, i.e. foreign citizens from Great Britain, Chile, Pakistan, Turkey and Vietnam. These nationalities

were chosen, because each of them, in numbers, represents the largest national group from each of the respective continents<1>.

1.1.2. Purpose

The main purpose of the survey was to gain insight into the living conditions for various groups of foreign citizens. Living conditions include fields such as work, housing environment, leisure activities and so on. One purpose was to compare the living conditions between various groups of foreign citizens, another purpose was to compare the living conditons of Norwegians<2> and foreign citizens.

This publication makes it possible to compare the living conditions of six nationalities, and, to a certain extent, of various groups within the nationalities, as it is measured on a great number of indicators. The purpose is to show the result of the distributional processes, not primarily to show how inequality in the distribution of living conditions is caused.

1.2. Survey design

1.2.1. Sampling procedure

The costs of a survey which comprehends the whole country would be very high because of the residential pattern among the foreigners in Norway. Therefore the population of each of the five groups of foreigners from which the sample was drawn, was limited geographically.

A selfweighing sample of ca 250 persons age 16-79 years at the end of 1982 was drawn from each of the five groups of foreigners. The municipalities from which the samples were drawn, were municipalities with at least 20 persons above 15 years, from Turkey, Pakistan, Vietnam and Chile.

<1> As regards Europe, Scandinavians are not included here.
<2> Data from the Survey of Level of Living 1983.

The population of the five groups of foreigners in the municipalities from which the samples were drawn, counted for 84, 92, 78, 69 and 67 per cent of the total number of persons in Norway (16-79 years) with Turkish, Pakistani, Vietnamese, Chilian and British citizenship respectively.

The gross samples (including non-response, but excluding persons emmigrated or dead) were: Chile: 240 persons, Pakistan: 239, Vietnam: 241, Turkey: 237, Great Britain: 199 (total 1 156 persons).

1.2.2. Collection of data

Most of the interviewing was conducted in the period from the middle of October until the end of November 1983. In order to reduce the non-response, a small part of the sample was interviewed after this period, until the beginning of January.

A letter in the language of the respective nationalities, describing the survey and the purpose of the survey, was in forehand sent to all the persons in the sample.

The Chilians, Pakistanis, Vietnamese and Turks were interviewed by interviewers from native countries. The British were interviewed by the ordinary interviewers of the Central Bureau of Statistics. The interviewers spoke Norwegian as well as the language of native country.

The questionnaire was translated into the five respective languages.

The interviewers were thoroughly trained by the Central Bureau of Statistics.

1.3. Errors and reliability of estimates

1.3.1. Sampling variance

The uncertainty of the findings based on only a part of the population, is often called sampling variance. Standard deviation is a measure of this uncertainty. The size of standard deviation depends, among other factors, on the number of observations in the sample, and on the distribution of the current variable in the whole population. The estimate of standard deviation can be computed by

using the obervations in the sample.

The Central Bureau of Statistics has not made exact calculations to compute such estimates for the findings in this publication. However, in table A, the approximate size of standard deviation is given for observed percentages.

To illustrate the uncertainty associated with a percentage, one can use an interval to give the level of the true value of an estimated quantity (the value obtained if making observations on the whole population instead of observations based on a part of the population). Such intervals are called confidence intervals if constructed in a special way. In this connection one can use the following method: Let M be the estimated quantity, and S the estimate of standard deviation of M. The confidence interval will be an interval with limits (M - 2.S) and (M + 2.S).

This method will give, with approximately 95 per cent probability, an interval containing the true value.

The following example illustrates the use of table A for finding confidence intervals: The estimate of standard deviation of 70 per cent, is 3.2 when the estimate is based on 300 observations. The confidence interval for the true value has limits 70 $\pm$ 3.2, which means the interval is from 63.6 to 76.4 per cent.

In practice one will not just consider percentages from one or more surveys one by one, but compare percentages for various groups. Then it is necessary to remember that two numbers which are compared both have sampling variance, and that the variance to the difference between the two numbers is usually larger than the variance of each of the numbers.

Considering the purpose to describe group differences in level of living, we will point to one consequence of sampling variance. A considerable number of the measures of living conditions used in this publication, are measures of rather seldom phenomena. When comparing the frequency of such phenomena in various groups, it will in many cases be impossible to state that differences between groups are not due to sampling variance. However, the relative differences between groups can be large. In many cases it is relative differences which are of interest. However, the survey method will often demand very large samples to avoid that the relative differences are completely due to sampling variance.

1.3.2. Foreign citizens in Norway and the sample in the survey

The foreign citizens in this publications come from Asia (Vietnam, Pakistan and Turkey), South-America (Chile), South Europe (Turkey) and Western Europe (Great Britain).

Females represent 47 per cent of all the foreign citizens in Norway, but the percentage of females varies among the nationalities. Females represent 50 per cent of all foreigners from North America and Europe without South Europe, while among persons from Asia, Africa etc. they represent 41 per cent.

Among persons answering in this survey, only 37 per cent are females. This small share can not be explained by higher non-response among women, but mainly by the fact that the percentage of females in the nationalities chosen is smaller than the average for all foreign citizens in Norway. The percentage of females in the five nationalities is also smaller than the average for the foreigners from the parts of the world (continents, such as Asia, South-America etc.) which the persons in the sample are coming from<1>.

1.3.3. Sample bias and non-response

A total of 1 156 foreigners were contacted for interview. The number of non-respondents was 285 or 24,7 per cent of the total sample. The non-response varies among the nationalities (table C)<2>.

<1> This is the case also for British citizens in Norway; only 43 per cent of the British are women, while the average among the foreigners form the part of the world which the British "represent" in this publication, is 50 per cent.

<2> See NOS Survey of Level of Living 1983 for criptiption of the non-a disresponse in that survey.

Non-response may lead to sample bias. If the percentage of non-respondents in differenct groups vary to a considerable degree, the net sample (the sample of persons interviewed) will only approximately have the same statistical properties as the gross sample (the sample of persons selected for interviewing).

In principle, statements about bias because of non-respons must be statements about variables. If one has found that there is no bias because of non-response in a certain variable, this does not imply that there is no effect of non-response on other variables, and vice versa.

Table C gives information on bias because of non-response for some selected variables. The distribution of a variable is compared in the gross sample and in the net sample for each of the five nationalities. If there are large deviations between the distributions, this shows that the sample is biased on this variable.

Non-response is lowest among the Vietnamese (17 per cent) and highest among the Turks (31 per cent).

A comparison of gross and net samples in table C shows only small deviations among the distributions by sex, age and marital status.

The variation of the non-response is highest for the variable place of residence, especially among the Chilians. As regards the other nationalities, there are no considerable deviations between the gross- and net samples in the distribution of place of residence.

1.3.4. Collection and processing errors

In all surveys, both in censuses and in sample surveys, erroneous answers will occur. Errors may occur both in connection with the collection and the processing of data. The experience is that after having made the corrections that are possible to make, the effects of errors on the statistical results from the survey are in most cases relatively small. However, for some variables the effect of errors can be considerable.

Processing errors are errors in coding of industry, occupation, education and diagnosis and errors occuring when information from the questionnaire is transferred to a computer readable medium. Through manual revision of the questionnaires and

through machine-control-systems one has attempted to correct errors. However, it is clearly impossible to correct all such errors.

Measurement errors, errors made during the data collection, can occur in many ways. They may occur because of difficulties to remember events during a longer time period. Such errors may occur f.i. in questions on leisure activities during the last 12 months. However, errors due to memory may also occur when asking about complex phenomena. Asking f.i. about membership in organizations, the experience is that it is easy to forget some memberships.

Measurement errors may be due to misunderstandings of questions. When asking about phenomena that people usually find complicated, f.i. when asking about different national allowances, one must expect to get an appreciable amount of erroneous answers.

Probably, in this survey, questions may have been misunderstood. There are two main reasons for this:

In order to make the survey of living conditions among foreigners comparable to the Survey of Level of Living 1983 (SLL), most of the questions in the Survey of living conditions among foreigners are parallel to the questions in the SLL. These are questions which to a large degree refer to Norwegian affairs and circumstances, with which not all foreigners are familiar. Even a good translation is not sufficient for persons not familiar with Norwegian affairs, when facing phenomena and terms which never occurs in native countries. By training the interviewers etc., we have tried to make this source of error as small as possible.

Another problem refers to the translation of the questionnaire. There may be large differences in dialect/language among persons from the same country.

Measurement errors may also occur because some questions are considered sensitive by some of the respondents. In such cases the respondent may give deliberately erroneous answers or the evaluations underlying the answer may be affected by what they consider socially desirable. Such errors can f.i. be expected in connection with the questions on social relations and violence.

1.4. Terms and variables

Age

Persons are grouped by age per 31 December 1982.

Family cycle phase

This variable groups persons, mainly by age, marital status and whether the person has children. There is a distinction between married and single persons. The groups of married persons include both married and cohabitants. The groups of single persons include unmarried and previously married persons. Hence the concept single person refers to the marital status of the person, it does not refer to whether the person lives alone or together with someone else in the household.

The groups with children consists of persons living with their own children (including stepchildren and adopted children) aged 0-19 years in the household.

Socio-economic status

This variable makes a distinction between those being economically acitve and those not being economically active. Economically active are persons who at the time of the interview usually works at least 10 hours per week in their main occupation. Students and pupils are persons not being economically active who went to school/studied at the time of the interview. Homeworkers are persons not being economically active, and who are not students/ pupils, and who are doing at least 10 hours of housework per week. Pensioners are in this publication placed in the group Not economically active.

The variable socio-economic status divides economically active in employees and self-employed. Family workers are counted as self-employed. In publications issued by the Central Bureau of Statistics, where the variable socio-economic status is used, the group self-employed usually is divided into Farmers and fishermen (including fishermen who are employees) and Other selfemployed. Since there are

only a few farmers/fishermen in the sample of foreigners (0,1 per cent of the total net sample of 871 persons), these two groups are combined in this publication into the group Selfemployed, which consists of selfemployed who were not professionals.

Economically active employees are grouped on the basis of 3-digit occupation codes. The occupations are devided in workers and salaried employees. Further the occupations are divided by average educational level for persons with these occupations. For each occupational group average educational level and the distribution by educational level was calculated on the basis of the Population and Housing Census 1970. On basis of this, the occupations are placed in four educational groups.

The occupation in each educational group are further divided according to whether they include leadership functions or not.

The group Unskilled workers consist of persons in worker-occupations in the lowest educational group without leadership functions. Skilled workers consist of persons in other worker-occupations. The group Salaried employees, lower level, consist of persons in occupations in the lowest educational group and without leadership functions. The group Salaried employees, higher level, consist of persons in occupations in the highest educational group, and persons in occupations in the second highest educational group with leadeship functions. Salaried employees, higher level, also consist of professionals. These are self-employed in occupations belonging to the highest educational group. See Standard for Socio-economic Status (Standards for Norwegian Statistics No. 5).

Background information on foreign citizens (chapter 2)

Basis of admittance to Norway. The variable is based on question no. 11 in the questionnaire. The category Political asylum also includes person with refugee status who did not have political asylum. The categories in the question are not exhaustive.

Employment, wage and material goods (chapter 3)

Employed persons. Persons who are usually doing work for pay or profit for at least one hour per week.

Hours of work. Short part-time is less than 20 hours in ordinary weekly working hours. Long part-time is between 20 and 34

hours in ordinary weekly working hours. Long weekly working hours is 45 hours or more in ordinary weekly working hours. Working hours include hours in main and secondary occupations.

Unemployed last year. Unemployment comprises both involuntary leave of absence without pay and periods without work and seeking work.

Long-time unemployed 1982. Persons who altogether had been unemployed for more than 8 weeks last year.

Calculated wage per hour. For employees who have not reported wage per hour this has been calculated. Wage per hour has been calculated from reported wage (before tax) per week, 2-week period or month and from usual working hours per week in main occupation. In calculating number of working hours per month the number of weeks per month have been put to 4.35.

Persons with low wage. These are employees with a (calculated) wage per hour below 41.17 kroner. For persons who have not reported wage per hour, but f.i. wage per month, wage per hour was calculated on basis of the reported wage per month/week/2-week period and usual working hours per week. The low-wage limit is identical to the wage-limit below which a wage supplement was given 1 October 1983. This wage is equal to 85 per cent of the averae wage in manufacturing industry during the 4. quarter of 1982. Payment for overtime, allowances for shift work and other alllowances are not included.

Fringe benefits. Persons with fringe benefits have reported that they have free or subsidized dwelling, use car owned by firm or receive subsidies to car expenditure, have free or subsidized telephone.

Working conditions

Physical working environment

Exposed to climatic problems. These are employed persons who are usually exposed to either draught, high temperature (above 30^{0}C), cold (temperature below 10^{0}C) or moisture.

Exposed to polluted air: These are employed persons who are usually exposed to either suspended particulates, smoke from welding, gas from thinners or other kinds of polluted air.

Exposed to ergonomic problems. These are employed persons who are exposed to at least one of the following working conditions: Heavy lifts are required daily, one has to work daily in strenuous working postures, the work requires repeated and monotonous movements, the work is such that one is often physically tired at the end of the working day.

Risky working conditions. Risky working conditions are defined as working conditions where the employed person is exposed to at least one of the following working conditions: Usually works with inadequate lighting, high above ground, with dangerous machines, with acids, corrosive substances, with inflammable or explosive substances or with other dangerous chemical substances.

Organizational working conditions

Rotating schedules and shift work. This comprises 2-shift work, 3-shift work and continuous 3-shift work, rotating schedules and "other work time arrangements" (see question 59 in the questionnaire).

Without control over own work-pace. Employed persons who answer that they usually have little control over their own work-pace.

Without control over own work tasks. Employed persons who usually have little control over the sequencing of, or planning of their work tasks during the day.

Hectic and stressful work. This is work where the employed person daily, and more than half of the day has such a work load that work becomes hectic and stressful.

Housing conditions

Small buildings. Small buildings are farm houses, single-family detached houses, row-houses, terraced houses and two-family dwelling houses.

Owned dwelling. Also dwellings owned through home builders organizations or through a joint-stock company are considered as owned.

Bath and W.C. A dwelling with bath and W.C. is a dwelling with bath/shower or W.C. inside the dwelling.

Damp dwelling. Dwellings in which all or some of the dwelling rooms are damp are considered as damp dwellings.

Cold dwelling. Dwellings in which all dwelling rooms are cold/difficult to warm up.

Crowded dwelling. A person lives in a crowded dwelling if 1) he/she lives alone and disposes of only one room, or 2) belongs to a multiperson household which dispose less than one room per person. Kitchen, bath, hall or small rooms (less than 6 m^2) are not counted as rooms.

Very spacious dwelling. A person lives very spacious if 1) he/she lives alone and dispose of 3 rooms or more, or 2) belongs to a multiperson household which dispose at least 2 rooms per person. Room is defined as above.

Unmodern and/or crowded dwelling. The dwelling is without bath or W.C., is damp or cold, or is crowded.

Noise in the dwelling. Persons who are usually exposed to noise from neighbours, from the street, from train, aeroplane, industry or construction or from other source of noise are considered as exposed to noise in the dwelling.

Pollution from traffic, industry and the like. Persons who are exposed to pollutions near the dwelling are those exposed to dust, smells, exhaust from road traffic, or smoke, dust or smells from industry or other sources.

Access to outdoor area. Persons have access to outdoor area if there is a private garden or lawn, a private court yard, a common court yard or common greens just outside the house.

Leisure activities (chapter 3)

Read no books during leisure time. These persons did not read any books during leisure time during the last 12 months. Books eventually read as a part of studies or work are excluded.

Participate in local community activities. The person participated last year in some of the following collective activities in his/hers local community: Entertaining or cultural activities, sport or leisure activities, collective assistance, collecting money or other types of collective actions. The questions asked specify that only active co-operation with several others is relevant here. Participation limited to, for example, giving signature or money,

should not be registered here.

Local activities arranged by own nationality group. The person has answered that own nationality group has arranged local community activities (as described above) on the place of residence during the last 12 months.

Membership of organizations. The person was at the time of interview member of one of the organizations mentioned in question 136 A in the questionnaire.

Leisure activities. See question 137 in the questionnaire. The measures of leisure activities do of course not give a complete picture of the activities of the different population group during leisure time. Since a lot of the activities, and perhaps the way they are defined, may seem strange to many foreigners, this will probably concern the foreigners even more than the Norwegians.

Social relations (chapter 7)

Living alone. This refers to persons in one-person-households. A household with more than one person is defined as several persons registered as residents in the same dwelling who have at least one meal in common per day.

Infrequent contact with or lack of family relations. Family relatives are parents, siblings - irrespective of age - and own children 16 years and over. Infrequent contact means seeing "more seldom than once a month" for each group. Within the groups the most frequent contact counts, e.g. if a person has two adult children and infrequent contact with one but lives together with the other, "lives together" is ascribed. "Lack of -" means that contact is impossible.

As regards foreign citizens, we have seen contact as impossible when the person is without family relatives in Norway, but the person may have family relatives alive in native country. In other respects "lack of ..." means that the person has no parents alive, no children who have reached 16 years and no siblings.

Lack of family connection. This refers to persons satisfying both conditions above, that is, persons who live alone and also have infrequent contact with or lack adult family relatives (in Norway).

Not on visiting terms with neighbours. The person does not know any families or households in the neighbourhood so well that they pay visits to each other.

Lack of intimate friends. This is persons who, outside their own family, do not have a "close relation to someone to whom one can talk confidentially".

Infrequent contact with or lack of good friends. The persons do not have any good friends in the place where they live or in other places, or the contacts with friends are, in both groups, more seldom than once a month.

Infrequent or no exchange of practical favours with neighbours. The practical favours are of four kinds: a) lending objects, b) looking after house/flat, c) looking after children, d) helping with work, repairs etc. (question 128 a-d). Givers and receivers are neighbours. The exchange is less frequent than once a year for each of the four kinds of favours.

Household work. This comprises cooking, dishwashing, cleaning and clearing of appartment, washing and maintenance of clothing. Child care is not included.

Persons with household work. Persons with at least 20 hours of household work per week.

Isolated. The work situation in the home is such that one usually has little contact with other adult persons during the day.

Unpaid help received or given to sick, disabled or elderly people. Help is specified in the questionnaire as "regular, unpaid help" given to relatives, friends or neighbours.

Unpaid child care. This type of help is also help regularly given to or received from relatives, friends or neighbours.

The household has received unpaid help to sick, disabled or olderly persons/unpaid child care. This is also regular help from relatives, friends or neighbours. The receiver is not necessarily the interviewed person him/herself, but must belong to the household.

Health (chapter 8)

Days with illness. This variable measures the consequences of illness in terms of reduced actitivy. Reduced activity means reduction in those activities which the person usually carries out. When a person because of chronic illness usually has reduced activity compared to what is "normal for persons in the same age", reduction in activity shall be measured relative to this usual ("reduced") activity level.

Days with illness are registered in the 2-week period prior to the time of the interview.

Days of illness in bed include days when the person was admitted to hospital or was in bed at home because of illness part of the day or the whole day. Days with illness (total) in addition include days when the person was "not in bed, but not in full activity".

Need of help. Persons in multiperson households answering that someone in the household "need extra care, supervision or help in daily affairs because of chronic illness, disability of high age".

Violence and security (chapter 9)

Subjected to violence or threats the last year. Both serious cases of violence - causing visible injuries - and less serious cases are registered. In the instruction for the interviewer violence is defined as any injury or assault to a person caused by one or several others intentional acts. Incidents such as being pushed, held firmly, obstructed etc. should also be registered. Verbal aggression, insults etc. should be classifieds as threats only if the person feared that physical aggression could have followed.

In fear of violence or threats at the place of residence. The respondent is asked if he/she recently, has been afraid of violence of threats, when walking alone at the place of residence. If the person stays at home because he/she fears such violence, this should also be regarded as a positive answer.

Children victimized by mobbing. See question 109 in the questionnaire.

Meeting the Norwegian society (chapter 11)

240 hours free training course in Norwegian refers to started as well as completed training (question 13 in the questionnaire).

Other types of language instruction. The answers are based directly on the remaining categories in question 13 in the questionnaire.

How present jobs was acquired. The answer refers to the persons main occupation at the time of the interview, and is based directly on question 48 in the questionnaire.

Information on how to acquire and finance house/flat. The

answer is based on question 27 in the questionnaire.

Information on public benefits. Public benefits refer to unemployment benefit, rehabilitation allowance, rehabilitation aid, benefits to divorced or separated providers, social help (monetary help from the social help), day payment and family allowance to conscripts and conscientious objectors doing civilian work, housing support or other public benefits.

Received public benefits. Refers to benefits as mentioned above. The answers are based on question 40 in the questionnaire.

Information on foreign citizens right to vote in the municipal election 1983. The answers are based on the questions 139 and 140 in the questionnaire. As for the category "Norwegian mass media", see note 2, table 52.

How dwelling was acquired. The answer is based on question 26 in the questionnaire.

Child care. The answers refer to arrangements for children during the period the children are looked after by others than the parents and are based on the questions 36 and 37 in the questionnaire. For further definitions of the different categories of arrangements, see the notes 4-7 in table 55.

1.5. Use of tables

The results from the samples of the foreigners should not be compared directly to the corresponding results for the Norwegian population in the Survey of Level og Living 1983 (SLL). The distribution of sex, age and place of residence of the total of the five surveyd groups of foreigners (16-79 years) living in Norway, is shown in table D. This distribution deviates very much from the distribution of the same variables in the Norwegian population. The Norwegians do to a less degree live in the large cities, and have a smaller share of persons belove 45 years.

In this publications the results of SLL refer to a Norwegian population with a distribution of sex, age and place of living as is shown in table D, i.e. that SLL is standardized by the distribution of these three variables among the total of the five groups of foreigners, which are of current interest.

In this publication we have compared the level of living for different nationality groups. The composition of the groups with

respect to sex, age, socio-economic group etc. has an effect on the results. To a certain degree we have taken into account the distribution of such variables when comparing the results. But the main purpose has been to present the result of distributional processes. It has not been possible, mainly because of the size of the samples, to take into account the effect of distribution of variables as family cycle phase, the number of years living in Norway, socio-economic group etc. on the distribution of the variable which is examined. The tables 1-10 (chapter 2) and table C (chapter 1) show the distribution of a lot of background variables among the foreigners. Differences which are seen in these tables, are of importance for the differences in living conditions shown in the chapters 3-11.

Calculating figures in a table, f.i. percentages, respondents who did not answer variables involved, are excluded from the calculation. The figures in the row for numbers of respondents, however, include respondents from whom information is missing.

If a group of respondents consists of 15-24 persons, the results in the tables are shown in a parenthesis. If a group of respondents consists of less than 15 persons, no results are given for this group in the tables.

2. UTLENDINGENES BAKGRUNN

2.1. Innledning

Vi kjenner ikke utlendingenes bakgrunn i hjemlandet, f.eks. utdanningsnivå fra hjemlandet, sysselsettings-/yrkessituasjon før flytting til Norge, familieforhold eller livssituasjon forøvrig i hjemlandet. De bakgrunnsforhold vi skal omtale i dette kapitlet, er først og fremst slike som personen oppga om sin egen situasjon på intervjutidspunktet, som familiesituasjon, sosioøkonomisk status og ferdighet i norsk. Slike forhold samt kjønn, alder, hovedspråk, grunnlag for bosetting i Norge og når de kom til landet, omtales her som bakgrunnsforhold fordi de ofte har betydning for fordelingsresultatet for levekårsområder vi skal beskrive i senere kapitler, som arbeidsmiljø, arbeidsløshetserfaring, utdanningsaktivitet, sosial kontakt m.m.

Begrep og definisjoner<1>

Alder, familiefase, sosioøkonomisk status er definert i kapittel 1, se side 36.

Grunnlag for bosetting. Resultatene er basert direkte på svarene til spørsmål 11 i spørreskjemaet. Svarkategorien "Politisk asyl" omfatter også personer som har flyktningestatus uten å ha fått politisk asyl. Svarkategoriene i spørsmål 11 er ikke uttømmende, det finnes flere muligheter enn de fire som er nevnt, f.eks. oppholdstillatelse mens en venter på avgjørelse om politisk asyl, oppholdstillatelse på humanitært grunnlag for personer som ikke har fått innvilget politisk asyl, osv. Enkelte av de som har svart politisk asyl eller "annet" kan ha slike grunner for oppholdstillatelse.

2.2. Kjønn og alder

Den største gruppen blant utlendingene er menn i alderen 25 - 44 år, med unntak av vietnameserne, der menn i alderen 16 - 24 år utgjør den største gruppen.

Aldersfordelingen følger det samme mønsteret hos kvinner og menn. Britene har høyest gjennomsnittsalder.

<1> For English translation, see page 50.

Tabell 1. Mannlige og kvinnelige utenlandske statsborgere fra ulike land etter alder. Prosent Male and female foreign citizens from various countries by age. Per cent

Statsborgerskap, Kjønn Citizenship, Sex	Alle All	16-24 år years	25-44 år years	45-66 år years	67-79 år years
MENN MALES					
Chile	100	8	82	10	-
Pakistan	100	30	66	5	-
Vietnam	100	51	42	7	1
Tyrkia Turkey ...	100	37	50	14	-
Storbitannia Great Britain ...	100	10	67	23	-
KVINNER FEMALES					
Chile	100	11	78	10	1
Pakistan	100	31	65	4	-
Vietnam	100	36	52	10	1
Tyrkia Turkey ...	100	33	53	15	-
Storbritania Great Britain ...	100	17	54	29	-

2.3. Når kom de til Norge, og på hvilket grunnlag?

Arbeids- og flyktningeinnvandrere

Arbeid, for seg selv eller familieforsørger, er hovedoppholdsgrunnlag for pakistanerne, tyrkerne og britene. Av chilenerne og vietnameserne har de fleste kommet som flyktninger.

Grunnlag for oppholdstillatelse henger imidlertid sammen med kjønn og når tillatelsen ble gitt.

Bakgrunn og tidspunkt

Tiden før og etter innvandringsstoppen (1975)<1> og arbeidstillatelse er nøkkelbegreper for innvandringen til Norge.

Av alle tyrkere og pakistanere som er kommet etter 1975, er arbeidstillatelse grunnlaget for bosetting for kun 5 prosent, mot om lag 3/4 i begge gruppene hos de som kom tidligere. Arbeidstillatelse som grunnlag for bosetting betyr mindre for de tyrkiske enn pakistanske mennene (49 mot 63 prosent). Det henger sammen med at flere av de tyrkiske enn pakistanske mennene har kommet etter at innvandringsstoppen trådte i kraft, i perioden 1976 - 1983 (49 mot 30 prosent).

Den tredje gruppen av arbeidsinnvandrere, britene, skiller seg klart fra de to gruppene som er omtalt over. En jevn andel (rundt 10 prosent) av de britiske mennene kom i de tre fire-årsintervallene f.o.m. 1964 t.o.m. 1975, og hele 42 prosent kom i den siste fireårsperioden (1980-83). Mens arbeidstillatelse var grunnlaget for bosetting for kun 5 prosent av tyrkerne og pakistanerne i perioden 1976 - 1983, er tilsvarende tall for britene 62 prosent. Flyktningegruppene, chilenere og vietnamesere, har først og fremst kommet etter 1975, bestemt av begivenheter i hjemlandet, chilenerne noe tidligere enn

---

<1> Innvandringsstoppen er en generell stopp for utlendinger i adgangen til å få innvilget arbeidstillatelse. Den gjelder ikke for utlendinger som ikke skal arbeide, og under forutsetning av at boligforhold og forsørgelse/underhold er ordnet, kan familiegjenforening finne sted. Stoppen har flere unntaksbestemmelser, bl.a. gjelder den ikke for ektefeller av norske statsborgere eller for flyktninger. Et annet viktig unntak gjelder spesialister, fagutdannet personell og nøkkelpersonell som anses absolutt nødvendig for en virksomhet. I tillegg er det et generelt unntak for enkelte grupper, bl.a. for arbeidstakere tilsatt på mobile borefartøyer på den norske kontinentalsokkelen.

vietnameserne. Bakgrunn for bosetting varierer derfor lite etter år for oppholdstillatelse. Av chilenere og vietnamesere som kom i den siste fireårsperioden, er det, naturlig nok, en høyere andel enn tidligere som er kommet på grunnlag av familiegjenforening.

Innvandring og kjønn

Blant pakistanerne, tyrkerne og britene er det store forskjeller i innvandringsmønsteret mellom menn og kvinner. Blant pakistanerne og tyrkerne er kvinnene kommet senere enn mennene, blant britene er kvinnene i gjennomsnitt kommet tidligst, mens det er liten forskjell mellom kjønnene i så måte blant vietnamesere og chilenere. Blant tyrkiske og pakistanske kvinner er flertallet kommet etter 1975, mens det f.eks. er svært få (6 prosent) av de pakistanske mennene som er kommet i 1980-83.

Kvinner fra Tyrkia, Pakistan og Storbritannia er først og fremst kommet via familiegjenforening. Blant britiske kvinner svarer 35 prosent "annet", som for mange sannsynligvis betyr ekteskap, siden 65 prosent av gifte britiske kvinner i utvalget har ektefelle som er født i Norge.

Kvinnene har i liten grad arbeidstillatelse som grunnlag for bosetting. De britiske kvinnene skiller seg noe fra de øvrige, med vel 1/5 som har arbeidstillatelse som grunnlag for bosetting.

Også blant chilenere og vietnamesere er det en høyere andel blant kvinnene enn mennene som har kommet via familiegjenforening.

Innvandringspolitikk og innvandringsmønster

For to av gruppene av arbeidsinnvandrere, pakistanerne og tyrkerne, har tilveksten etter 1975 først og fremst kommet gjennom familiegjenforening, ved siden av at en mindre gruppe har kommet som utdanningssøkende, og blant tyrkerne - også en mindre gruppe flyktninger. For den tredje arbeidsinnvandringsgruppen, britene, er bakgrunnen en helt annen enn for de to førstnevnte. Britene har fått arbeidstillatelse, også etter 1975, og har etter all sannsynlighet fått det gjennom unntaksbestemmelsen<1> spesialister og nøkkelpersonell.

<1> Se note 1, side 62.

Tabell 2. Utenlandske statsborgere i grupper for statsborgerskap og kjønn etter grunnlag for bosetting i Norge. Prosent
Foreign citizens in groups for citizenship and sex by basis of admittance to Norway. Per cent

Kjønn, Statsborgerskap<1>	Alle All	Grunnlag for bosetting Basis of admittance: Arbeidstillatelse Work permit	Oppholdstillatelse Recidense permit: For familiegjenforening Family reunion	Oppholdstillatelse Recidense permit: Som Student Student	Politisk asyl Political asylum	Annet Other basis	Tallet på personer som svarte Number of respondents
MENN OG KVINNER							
Chile ...	100	15	12	2	66	5	177
Pakistan	100	46	42	12	-	-	173
Vietnam .	100	1	10	-	89	-	201
Tyrkia ..	100	31	54	9	4	2	164
Storbritannia ..	100	54	22	-	-	24	156
MENN							
Chile ...	100	20	8	3	64	6	106
Pakistan	100	63	21	16	-	-	125
Vietnam .	100	2	7	-	92	-	124
Tyrkia .	100	49	31	12	6	3	103
Storbritannia .	100	77	7	-	-	17	91
KVINNER							
Chile ...	100	9	20	-	68	4	71
Pakistan	100	2	98	-	-	-	48
Vietnam .	100	-	16	-	84	-	77
Tyrkia ..	100	2	92	5	2	-	61
Storbritannia ..	100	22	43	-	-	35	65

<1> For English translation, see table 1.

Tabell 3. Utenlandske statsborgere i grupper for statsborgerskap og kjønn etter når oppholdstillatelse i Norge ble gitt første gang. Prosent Foreign citizens in groups for citizenship and sex by the year the first residence permit in Norway was given. Per cent

Kjønn, Statsborgerskap<1>	Alle All	År for oppholdstillatelse Year of residence permit: Før 1964 Earlier than 1964	1964-1967	1968-1971	1972-1975	1976-1979	1980-1983	Tallet på personer som svarte Number of respondents
MENN OG KVINNER								
Chile	100	-	1	1	12	58	28	177
Pakistan ..	100	-	-	20	41	27	13	173
Vietnam ...	100	-	-	-	2	40	58	201
Tyrkia	100	-	-	10	27	38	25	164
Storbritannia	100	20	9	7	11	16	36	156
MENN								
Chile	100	-	1	2	9	57	32	106
Pakistan ..	100	-	-	26	44	24	6	125
Vietnam ...	100	-	-	-	2	37	61	124
Tyrkia	100	-	-	15	37	27	22	103
Storbritannia	100	11	10	10	9	17	42	91
KVINNER								
Chile	100	-	-	-	17	61	23	71
Pakistan ..	100	-	-	2	30	35	33	48
Vietnam ...	100	-	-	-	3	43	54	77
Tyrkia	100	-	-	2	10	57	31	61
Storbritannia	100	33	8	3	14	16	27	65

<1> For English translation, see table 1.

Tabell 4. Utenlandske statsborgere i grupper for år da oppholdstillatelse ble gitt første gang og statsborgerskap, etter grunnlag for bosetting i Norge. Prosent
Foreign citizens in groups for year of first residence permit and citizenship, by basis of admittance to Norway. Per cent

År for oppholdstillatelse, statsborgerskap<2>	Grunnlag for bosetting <1>						Tallet på personer som svarte
	Alle	Arbeidstillatelse	Oppholdstillatelse som				
			Familiegjenforening	Student	Politisk asyl	Annet	
Oppholdstillatelse gitt:							
Før 1976 Earlier than 1976							
Chile ..	100	(21)	(8)	(-)	(63)	(8)	24
Pakistan	100	74	24	2	-	-	101
Vietnam	100	:	:	:	:	:	4
Tyrkia .	100	76	20	-	-	3	59
Storbritannia .	100	47	23	-	-	30	73
1976-1979							
Chile ..	100	13	10	3	71	4	103
Pakistan	100	4	62	33	-	-	45
Vietnam	100	1	1	-	97	-	78
Tyrkia .	100	5	77	11	7	-	62
Storbritannia .	100	48	20	-	-	32	25
1980-1983							
Chile ..	100	18	20	-	56	6	50
Pakistan	100	(5)	(82)	(14)	(-)	(-)	22
Vietnam	100	1	17	-	83	-	115
Tyrkia .	100	5	68	20	5	2	41
Storbritannia .	100	69	20	-	-	11	54

<1> For English translation, see table 2.
<2> For English translation, see table 3 and 1.

Tabell 5. Utenlandske statsborgere fra ulike land etter hovedspråk. Prosent. Foreign citizens from various countries by main language. Per cent

Statsborgerskap<1>	Alle All	Offisielt hovedspråk i hjemlandet The official main language in native country	Ikke offisielt hovedspråk i hjemlandet Not official language in native country		Norsk Norwegian	Annet språk Other language	Tallet på personer som svarte Number of respondents
			Engelsk English	Morsmål Mother tongue			
Chile ...	100	99	-	-	1	-	177
Pakistan	100	30	1	68	1	-	173
Vietnam .	100	91	-	5	1	4	201
Tyrkia ..	100	91	-	9	-	-	164
Storbritannia ..	100	75	5	1	18	1	156

<1> For English translation, see table 1.

2.4. Kjennskap til norsk

Resultatene i tabell 6 om ferdighetsnivå i norsk er basert på intervjupersonens egen vurdering. Vi anser denne måten å spørre på som bedre enn at intervjueren bedømmer og mer praktisk anvendbar enn at intervjupersonen presenteres for en språktest. Å benytte intervjupersonens egen vurdering har hittil også vært vanlig i svenske undersøkelser. I en svensk undersøkelse der intervjupersonens vurdering ble kombinert med intervjuerens, viste det seg også at det ikke var noen større skiller mellom de to vurderingene<1>.

Tallene for de ulike nasjonalitetene bør ikke uten videre sammenlignes uten at en tar hensyn til, i det minste, fem forhold av betydning:

i) Hvor lenge intervjupersonen har bodd i landet
ii) Grad av nærhet/fjernhet til den norske språkkultur
iii) Hvorvidt intervjupersonen har fått norsk-opplæring
iv) Intervjupersonens utdanning
v) Intervjupersonens alder

Personer som har bodd kort tid i landet, med språk som ligger fjernt fra det norske, som ikke har fått norskopplæring, som har lav utdanning og kom til Norge etter at de var blitt (godt) voksne, vil med stor sannsynlighet snakke dårlig norsk.

<1> Se Expertgruppen för innvandringsforskning, Rapport Nr 12, Stockholm 1980, side 18.

Vietnameserne har høyest andel som har vært kort tid i landet (1980 eller senere). Pakistanere, tyrkere og vietnameseres språk ligger fjernest fra det norske. Vietnamesere og chilenere har i størst grad fått norsk-opplæring, tyrkere (begge kjønn) og pakistanske kvinner i minst grad (se tab. 48). Andelen personer med lav utdanning er antagelig størst blant tyrkerne, muligens fulgt av vietnamesere og pakistanere<1>.

Vietnamesere har lavest gjennomsnittsalder av gruppene.

Når det gjelder det første av de fem punktene (i-v) vi nevnte foran, hvor lenge personen har bodd i landet, er det forskjell mellom menn og kvinner (se tabell 3). Det er trolig også, for flere av nasjonalitetene, forskjell mellom menn og kvinner når det gjelder punkt v (utdanning). Vi skal derfor se på resultatene for menn og kvinner atskilt.

Tyrkiske og pakistanske kvinner har langt høyere andeler (hhv. 59 og 52 prosent) med dårlige norskkunnskaper enn de øvrige gruppene. Vietnamesiske kvinner og britiske menn er de som kommer nærmest, med hhv. 39 og 32 prosent. Pakistanske menn har lavest andel, med 11 prosent, mens det i de øvrige gruppene er fra 22 til 28 prosent med dårlige norskkunnskaper.

Vietnamesernes - relativt sett - lave andeler med dårlige norskkunnskaper har sannsynligvis sin bakgrunn i deres unge alder og høye grad av norsk-opplæring, som oppveier stor språkforskjell og at de har bodd kort tid i landet. Blant pakistanere og tyrkere har mennene bodd i Norge i lengre tid enn kvinnene, noe som fører til lavere andeler med dårlige norskkunnskaper blant mennene, i særdeleshet blant de pakistanske. Blant pakistanske menn var det som nevnt også kun 6 prosent som var kommet i tiden 1980-83.

<1> Se vedlegg 1. Det er umulig å si noe sikkert om utdanningsnivået hos utenlandske statsborgere pga. svært høye uoppgitt-andeler. Om en antar at utdanningen hos personer der utdanning er ukjent fordeler seg på samme måte som hos personer der utdanning er kjent (holder uoppgitt utenom), har alle gruppene, bortsett fra tyrkere, høyere utdanningsnivå enn den norske befolkningen. Antar vi at de fleste av gruppen uoppgitt faller i laveste utdanningskategori, vil utdanningsnivået hos briter og chilenere være høyere enn hos nordmenn, muligens lavere eller på samme nivå hos vietnamesere og pakistanere, og antagelig en del lavere hos tyrkerne.

Tabell 6. Utenlandske statsborgere i grupper for statsborgerskap og kjønn etter egen vurdering av ferdighet i norsk. Prosent Foreign citizens in groups for citizenship and sex by own judgement of capability in speaking Norwegian. Per cent

Kjønn, Statsborgerskap<1>	Alle All	Ferdighetsnivå i norsk Capability in speaking Norwegian: Svært godt Very good	Godt Good	Middels Average	Dårlig Poor	Snakker ikke norsk Do not speak Norwegian	Tallet på personer som svarte Number of respondents
MENN OG KVINNER							
Chile ...	100	6	29	39	24	3	177
Pakistan	100	6	22	50	15	8	173
Vietnam .	100	5	10	54	30	2	201
Tyrkia ..	100	6	17	42	23	13	164
Storbritannia ..	100	32	17	23	21	6	156
MENN							
Chile ...	100	5	27	40	27	1	106
Pakistan	100	7	28	54	9	2	125
Vietnam .	100	5	11	57	27	1	124
Tyrkia ..	100	9	22	48	15	7	103
Storbritannia ..	100	30	13	25	23	9	91
KVINNER							
Chile ...	100	7	31	38	18	6	71
Pakistan	100	4	6	38	29	23	48
Vietnam .	100	5	8	48	35	4	77
Tyrkia ..	100	2	7	33	36	23	61
Storbritannia ..	100	35	23	20	19	3	65

<1> For English translation, see table 1

2.5. Familieforhold blant norske og utenlandske statsborgere

Som i den norske befolkningen (over 15 år) er de fleste av utlendingene gifte personer. Unntatt er naturlig nok vietnameserne, med deres høye andel personer i alderen 16-24 år. Andelen som er gift er høyere blant de tre nasjonalitetene av arbeidsinnvandrere enn blant nordmenn. Etter hva vi har sett foran (tabell 2-4) om bakgrunn for bosetting i Norge, er det ikke overraskende at det er høyere andel som er gift blant kvinner fra Pakistan, Tyrkia og Storbritannia enn blant norske kvinner. En liknende forskjell gjelder imidlertid for den tilsvarende gruppen av menn. Det er altså først og fremst menn med familie å forsørge som er kommet til Norge for å arbeide.

Flyktningene er kommet til Norge på et annet grunnlag. Mellom chilenere og nordmenn er det ingen forskjeller i andel som er gift, verken blant kvinner eller menn.

Vietnameserne, med sin lave gjennomsnittsalder, har den laveste andelen som er gift. Av vietnamesiske menn, som har en særlig høy andel personer under 25 år, er det en forholdsvis meget lav andel (38 prosent) som er gift. Av vietnamesiske kvinner er det en høyere andel som er gift enn av de norske kvinnene (73 mot 64 prosent). Den store forskjellen i andelen som er gift mellom vietnamesiske menn og kvinner har antakelig bare delvis sin bakgrunn i at det er flere menn enn kvinner under 25 år. Det er en forskjell mellom menn og kvinner når det gjelder hvem som flykter, en forskjell som trolig har sin bakgrunn i tradisjonelle forskjeller mellom kjønnene. Dette har medført at det er flere ugifte unge menn enn kvinner som flykter.

Av de gifte utlendingene er det mange som ikke har sin ektefelle bosatt i Norge (Tab. 7). Det gjelder 5 prosent av britene som er gift og 8, 14, 18 og 34 prosent av gifte chilenere, vietnamesere, tyrkere og pakistanere. Av gifte pakistanske og tyrkiske menn har hhv. 47 og 31 prosent sin ektefelle bosatt utenfor Norge.

Det er også innen alle fem utlendingegruppene mange som ikke har barna sine boende hos seg i Norge (Tab. 8). Jo yngre barna er, desto mer sannsynlig er det at intervjupersonen har dem hos seg i Norge. Men blant pakistanere, vietnamesere og tyrkere med barn under 10 år, er det likevel bare ca. 2/3 som har alle sine barn i denne aldersgruppen boende hos seg i Norge. Det er også som nevnt disse nasjonalitetene som har de høyeste andelene med ektefelle bosatt utenfor Norge.

Andelene av personer i utvalget som har barn, enten boende i Norge eller hjemlandet er, av chilenerne: 84 prosent, pakistanerne: 72 prosent, vietnameserne: 49 prosent, tyrkerne: 73 prosent og britene: 66 prosent.

I tabell 9 er personene fordelt etter familiefase, og en finner her lavere andeler enn de nevnte med barn. Dette har sammenheng med at familiefase bl.a. er basert på den familiesituasjon en lever i i Norge; å ha barn vil i tabell 9 si å bo sammen med disse barna.

Tabell 7. Menn og kvinner fra ulike land etter ekteskapelig status. Prosent Males and females from various countries by marital status. Per cent

Kjønn, Stats-borger-skap<1>	Alle All	Ekteskapelig status Marital status: Ugift Un-married	Separert/ Skilt Separated/ Div-orced	Enke/ Enke-mann Widow/ Widower	Gift, med ektefelle bosatt Married, spouse living: I Norge In Norway	Utenfor Norge outside Norway	Tallet på personer som svarte NUmber of respondents
MENN OG KVINNER							
Chile ...	100	16	22	2	56	5	177
Pakistan	100	15	1	1	56	28	173
Vietnam .	100	47	1	2	44	7	201
Tyrkia ..	100	16	4	-	65	15	164
Storbritannia ..	100	14	11	-	71	4	156
Norge<2> Norway<2>	100	33	6	1	60<3>	.	3929
MENN							
Chile ...	100	15	26	1	51	8	106
Pakistan	100	16	2	1	43	38	125
Vietnam .	100	61	1	1	30	8	124
Tyrkia ..	100	21	6	-	51	22	103
Storbritannia ..	100	13	12	-	69	6	91
Norge<2>	100	37	6	1	57<3>	.	2430
KVINNER							
Chile ...	100	17	16	3	63	1	71
Pakistan	100	10	-	-	88	2	48
Vietnam .	100	25	-	3	68	5	77
Tyrkia ..	100	7	2	-	90	2	61
Storbritannia ..	100	15	9	-	74	2	65
Norge<2>	100	27	6	2	64<3>	.	1499

<1> For English translation, see table 1
<2> Standarisert utvalg for LKU 1983, se omtale side 40.
<2> The sample of the Survey of Level of Living is standardized, see page 58.
<3> Levekårsutvalget ble ikke spurt om ektefelle bor utenfor Norge
<3> The sample of the Survey og Level of Living was not asked about whether spouse is living outside Norway

Tabell 8. Utenlandske statsborgere med barn i forskjellig alder i grupper for statsborgerskap etter hvorvidt barna i aldersgruppen er bosatt i Norge. Prosent
Foreign citizens with children in various age goups, in groups for citizenship by whether the children in the age group are living in Norway. Per cent

Statsborgerskap, Barnas alder Citizenship<1>, The age of the children	Alle All	Bosatt i Norge Living in Norway			Tallet på personer som svarte<2> Number of respondents<2>
		Alle All	Noen Some	Ingen None	
Chile					
0-9 år years	100	90	8	3	106
10-19 år	100	64	12	24	67
20 år og over years and older	100	37	37	26	27
Pakistan					
0-9 år	100	68	13	19	109
10-19 år	100	44	35	22	46
20 år og over ...	100	(29)	(47)	(24)	17
Vietnam					
0-9 år	100	68	22	10	82
10-19 år	100	51	42	7	41
20 år og over ...	100	(47)	(37)	(16)	19
Tyrkia					
0-9 år	100	68	17	15	95
10-19 år	100	62	24	14	63
20 år og over ...	100	36	44	20	25
Storbritannia					
0-9 år	100	95	2	4	56
10-19 år	100	74	8	18	38
20 år og over ...	100	62	12	26	34

<1> For English translation, see table 1
<2> En person kan ha barn i flere aldersgrupper
<2> Each respondent may have children in more than one age group.

Tabell 9. Personer fra ulike land etter familiefase. Prosent
Persons from various countries by family cycle phase. Per cent

Statsborgerskap<1>	Alle All	Enslige, 16-24 år Single persons, 16-24 years: Bor hos foreldre In parents household	Enslige, 16-24 år Single persons, 16-24 years: Andre Others	Enslige 25-79 år Single persons, 25-79 years	Gifte uten barn<2> Married persons without children<2>	Enslige forsørgere Single parents	Gifte med barn<2> Married persons with children<2>: Yngste barn Youngest child 0-6 år years	Gifte med barn<2> Married persons with children<2>: Yngste barn Youngest child 7-19 år years	Tallet på personer som svarte Number of respondents
Chile ..	100	3	1	15	18	6	39	18	177
Pakistan	100	6	6	3	31	1	42	11	173
Vietnam	100	7	26	11	11	2	31	11	201
Tyrkia .	100	7	5	5	26	1	40	18	164
Storbritannia .	100	3	4	12	37	1	26	17	156
Norge<3> Norway<3>	100	12	5	13	20	3	27	21	3929

<1> For English translation, see table 1
<2> Refererer til barn boende hos seg i Norge
<2> Refers to children living with their parents in Norway
<3) Se note 2, tabell 7
<3) See note 2, table 7

2.6. Sosioøkonomisk status blant norske og utenlandske statsborgere

Det er viktig å være oppmerksom på at plasseringen av personer i de ulike statuskategoriene er basert på en inn deling av personene i yrkesaktive og ikke-yrkesaktive (se omtale side 36). En sysselsatt person som arbeider under 10 timer uken vil falle inn i en av kategoriene for ikke yrkesaktive (student, hjemme-arbeidende, andre osv.). Samtidig vil f.eks. en student som arbeider 10 timer eller mer pr. uke falle inn i den gruppen (arbeider, funksjonær osv.) som det aktuelle arbeidet klassifiseres etter.

Det er store ulikheter mellom nasjonalitetene i fordelingen etter sosioøkonomisk status. At andelen som går på skole/studerer er så høy blant vietnameserne, er naturlig på bakgrunn av alderssammensetningen. Vi ser forøvrig store statusforskjeller mellom briter og nordmenn på den ene siden, og de fire andre nasjonalitetene på den andre siden. Holder vi uoppgitt utenom, er andelen som er arbeidere eller funksjonærer på lavere nivå 51, 53 og 58 prosent hos henholdsvis chilenerne, pakistanerne og tyrkerne, mens den er 22 og 34 prosent hos briter og nordmenn. Gruppen ufaglærte arbeidere utgjør kun 6 prosent av alle britene og 14 prosent av nordmennene, mens det er denne gruppen som omfatter langt de fleste yrkesaktive blant de fire andre nasjonalitetene. Pakistanerne skiller seg noe ut, med forholdsvis færre ufaglærte arbeidere. De har samtidig en større andel funksjonærer på lavere nivå.

Tabell 10. Menn og kvinner fra ulike land etter sosioøkonomisk status. Prosent

Kjønn, Stats-borger-skap	Alle All	Arbeidere Workers		Funksjonærer Salaried employees		
		Ufag-lærte Un-skilled	Fag-lærte Skilled	Lavere nivå Lower level	Mellom nivå Mean level	Høgere nivå Higher level
MENN OG KVINNER						
Chile	100	32	6	10	14	2
Pakistan	100	22	9	21	8	1
Vietnam	100	20	6	4	6	-
Tyrkia	100	35	13	5	4	1
Storbritannia...	100	6	9	6	38	13
Norge<1>	100	13	10	10	23	10
MENN						
Chile	100	39	7	10	14	3
Pakistan	100	26	13	27	10	1
Vietnam	100	21	9	2	5	-
Tyrkia	100	37	18	6	4	1
Storbritannia...	100	7	14	2	40	20
Norge<1>	100	17	15	4	23	14
KVINNER						
Chile	100	23	4	10	14	-
Pakistan	100	10	-	4	2	-
Vietnam	100	18	1	8	8	-
Tyrkia	100	33	3	3	3	-
Storbritannia...	100	5	2	12	35	3
Norge<1>	100	7	2	20	23	4

<1> Se note 2, tabell 7.

Males and females from various countries by socio-economic status. Per cent

Selvstendige Self-employed	Skoleelever, studenter Pupils, Students	Hjemmearbeidende Homeworkers	Pensjonister og andre ikke-yrkesaktive Other persons not economically active	Uoppgitt sosioøkonomisk status Unknown socio-economic status	Tallet på personer som svarte Number of respondents	Sex, Citizenship
						MALES AND FEMALES
2	12	17	-	6	177	Chile
5	7	25	1	2	173	Pakistan
1	34	19	-	10	201	Vietnam
2	10	20	1	8	164	Turkey
4	5	15	1	3	156	Great Britain
6	11	9	5	3	3929	Norway<1>
						MALES
2	11	7	-	8	106	Chile
5	5	11	1	2	125	Pakistan
-	42	7	-	15	124	Vietnam
5	14	5	2	9	103	Turkey
6	4	4	2	1	91	Great Britain
7	10	1	5	4	2430	Norway<1>
						FEMALES
1	13	32	-	3	71	Chile
4	13	60	2	4	48	Pakistan
1	22	38	-	4	77	Vietnam
-	5	46	-	7	61	Turkey
2	6	29	-	6	65	Great Britain
4	13	21	5	1	1499	Norway<1>

<1> See note 2, table 7.

3. SYSSELSETTING, LØNN OG MATERIELLE GODER

3.1. Innledning

Vi skal i dette kapitlet sammenlikne nordmennene og de ulike gruppene av utlendinger når det gjelder sysselsettings-, arbeidsløshets- og lønnsforhold foruten andre materielle goder.

Vi vil dessuten undersøke om eventuelle nasjonalitetsforskjeller er til stede eller er like store blant kvinner som blant menn, og vi skal se på betydningen av sosioøkonomisk status for eventuelle nasjonalitetsforskjeller.

Ved sammenlikning av sysselsetting skal vi ta hensyn til at kjønnssammensetningen varierer mellom nasjonalitetsgruppene. Ved sammenlikning av materielle goder skal vi også ta hensyn til at det er flere med status som arbeidere blant de fleste av utlendingegruppene enn blant nordmennene.

Begrep og definisjoner<1>

Sysselsatte: Dette er personer som vanligvis utfører inntektsgivende arbeid av minst en times varighet pr. uke.

Ukentlig arbeidstid:

Kort deltid er samlet vanlig arbeidstid i hoved- og biyrke på under 20 timer uken.

Lang deltid er samlet vanlig arbeidstid i hoved- og biyrke på 20-34 timer i uken.

Lang ukentlig arbeidstid er samlet vanlig arbeidstid på 45 timer i uken eller mer i hoved- og biyrke.

Yrkesaktive siste år. Personer som har hatt inntektsgivende arbeid de siste 12 mndr. (nov. 1982 - nov. 1983, utenlandske statsborgere) eller i løpet av 1982. (LKU)

Arbeidsledighetserfaring siste år. Arbeidsledighet omfatter både ufrivillig permittering uten lønn og perioder uten arbeid hvor en søkte etter arbeid. Dette begrepet er forskjellig fra registrert arbeidsledighet. Det ligger nær opp til arbeidskraftundersøkelsens begrep arbeidssøker uten arbeidsinntekt, men referanseperioden er ett år, ikke en uke.

<1> For English translation, see page 51.

Langtidsledige siste år. Personer som til sammen har vært arbeidsledige i mer enn 8 uker siste 12 måneder.

Beregnet timelønn

For ansatte som ikke har oppgitt lønn pr. time, har en beregnet timelønn. Denne er beregnet på grunnlag av oppgitt lønn (før skatt) pr. uke, 2-ukersperiode eller måned og vanlig arbeidstid pr. uke i hovedyrke. Ved beregning av antall arbeidstimer pr. måned har en regnet med 4,35 uker pr. måned.

Lavlønte

Denne gruppen er definert i innledningen, side 37.

Ekstraytelser i arbeidet

Personer med ekstraytelser i arbeidet har oppgitt at de har fri bolig eller støtte til bolig, tjenestebil eller støtte til bilhold, fri telefon eller støtte til telefon.

3.2. Sysselsettingsforhold blant personer fra ulike land

Forskjellen i andel sysselsatte er større mellom kvinner av ulik nasjonalitet enn mellom mennene (tabell 12 og 13). Blant mennene er det kun vietnameserne som skiller seg fra nordmennene (40 prosent mot 85 prosent), noe som særlig har sin bakgrunn i høy utdanningsaktivitet og lav gjennomsnittsalder blant vietnameserne. Slike forhold kan antakelig også i stor grad forklare de vietnamesiske kvinnenes lave sysselsettingsandel i forhold til de norske og britiske kvinnene, mens den særlig lave sysselsettingsandelen blant de pakistanske kvinnene har sin bakgrunn i andre forhold<1>.

Biyrke og arbeidstid

Lang ukentlig arbeidstid (45 timer eller mer) er vanligere blant nordmennene og særlig mye mer utbredt blant britene enn blant de øvrige.

Det er naturlig å stille spørsmål om lang ukentlig arbeidstid henger sammen med biyrker, eventuelt på hvilken måte, og om det i såfall er noen forskjeller mellom nasjonalitetene. Tallgrunnlaget er dessverre for lite til noen nærmere analyse. Et veid gjennomsnitt<2>

<1> Vårt materiale kan si lite om slike bakgrunnsforhold, men vi viser også til kap. 10 "Under utdanning", avsnitt 10.2.1. for omtale av temaet "kvinner, sysselsetting og utdanning".

<2> Se omtale side 41.

av de fire gruppene av utenlandske statsborgere utenom britene viser imidlertid at vel halvparten av personene med lang heltid (n=46) i disse 4 nasjonalitetene har biyrke, mens ingen av britene (n=39) med lang arbeidstid har biyrke. Nordmenn kommer i en mellomstilling, 34 prosent av nordmenn med lang arbeidstid har biyrke. Sannsynligvis har lang arbeidstid hos britene bakgrunn i en spesiell type arbeid, mens den gjerne har helt andre årsaker hos de øvrige gruppene av utenlandske statsborgere.

Arbeidstid, kjønn og nasjonalitet

Av de sysselsatte kvinnene er det færre som arbeider heltid av de norske, foruten de tyrkiske og britiske kvinnene, enn av de chilenske og vietnamesiske. I alle gruppene av sysselsatte kvinnelige utenlandske statsborgere er det mindre vanlig å jobbe kort deltid enn blant norske kvinner. Samlet kan resultatene om sysselsettingsforhold tyde på at norske og utenlandske kvinner i Norge har et ulikt sysselsettingsmønster. Norske kvinner, fulgt av de britiske, er i større grad sysselsatt enn de øvrige utenlandske kvinnene vi har data om her, men når de sistnevnte er i arbeidslivet, har de gjerne lengre arbeidstid enn norske kvinner.

Arbeidsløshet

Blant flere av utlendingegruppene er det meget høye andeler som har opplevd arbeidsløshet siste år (tabell 11); omlag en tredel av chilenerne, tyrkerne og vietnameserne har vært arbeidsløse. Disse gruppene har også høyest andel langtidsledige (mer enn 8 uker). Lavest andel som har opplevd arbeidsløshet er det blant nordmennene, fulgt av britene. Pakistanerne er den gruppen som kommer nærmest nordmenn og briter, men noe som særmerker pakistanerne, er at langt de fleste av de som har vært arbeidsløse blant dem, har vært langtidsledige.

Arbeidsløshet, nasjonalitet og kjønn

Blant kvinnene er det mindre forskjeller mellom nasjonalitetene i andelen som har vært arbeidsløse enn blant mennene (tabell 12 og 13). Blant kvinnene har vietnameserne og britene høyest andel arbeidsløse. De vietnamesieke kvinnene har også en særlig høy andel

som har vært langtidsledige. Arbeidsledighetserfaring er derfor trolig en viktig tilleggsforklaring på den lave sysselsettingsandelen blant de vietnamesiske kvinnene.

Blant chilenerne og vietnameserne, begge kjønn, og britiske kvinner er det også svært mange som mener de står i fare for å miste jobben (tabell 11-13). Dette kan tyde på at den høye arbeidsløsheten i disse gruppene delvis har sammenheng med typen av arbeid de har tilgang til; et usikkert arbeidsmarked, med stort innslag av kortvarige jobber.

Tabell 11. Sysselsetting blant personer fra ulike land. Prosent

	Utenlandske statsborgere. Statsborgerskap		
	Chile	Pakistan	Vietnam
SYSSELSETTING			
Andelen sysselsatte ..	67	70	39
Andel av sysselsatte Med biyrke	11	12	5
UKENTLIG ARBEIDSTID			
Andelen sysselsatte med			
Kort deltid	6	5	4
Lang deltid	13	8	13
Lang ukentlig arbeidstid	14	12	1
YRKESSTATUS			
Andelen sysselsatte som er ansatt	98	92	99
YRKESAKTIVITET SISTE ÅR<2>			
Andelen yrkesaktive siste år	78	73	65
Andelen yrkesaktive siste år			
Med 1300 timer eller mer i inntektsgivende arbeid	67	63	44

<1> Se note 2, tabell 7.
<2> For levekårsutvalget gjelder spørsmålet året 1982, for utenlandske statsborgere siste 12 mndr (intervjuet ble foretatt ved slutten av 1983).

Employment among persons from various countries. Per cent.

Foreign citizens. Citizenship			
Tyrkia Turkey	Storbritannia Great Britain	Norge<1> Norway<1>	
			EMPLOYMENT
67	80	78	Percentage of employed persons
6	7	10	Percentage of employed persons With secondary occupation
			WORKING HOURS PER WEEK
			Percentage of employed persons with
10	8	10	Short part-time
8	9	12	Long part-time
13	33	19	Long working hours per week
			STATUS
96	94	91	Percentage of employed persons who are employees
			ECONOMIC ACTIVITY LAST YEAR<2>
65	87	86	Percentage economically active last year
61	77	67	Percentage of economically active last year With more than 1300 hours employment

<1> See note 2, table 7.
<2> The sample of the Survey of Level of Living was asked about 1982, while the foreign citizens were asked about the last 12 months (they were interviewed in November/December 1983).

Tabell 11 (forts.). Sysselsetting blant personer fra ulike land. Prosent.

	Utenlandske statsborgere.		
	Chile	Pakistan	Vietnam
YRKESAKTIVITET SISTE ÅR<2> (forts.)			
Andelen yrkesaktive siste år			
Med arbeidsledighetserfaring ...	33	18	30
Som har vært langtidsledige<3> siste år	19	14	18
BEVEGELSE PÅ ARBEIDSMARKEDET			
Andelen sysselsatte med minst 4 arbeidsplasser siste 5 år	19	10	9
Andelen sysselsatte som mener de står i fare for å miste nåværende jobb	51	19	58
Tallet på personer som svarte	177	173	201
Tallet på sysselsatte	119	121	79
Tallet på yrkesaktive siste år	138	126	131

<1> Se note 2, tabell 7.
<2> For levekårsutvalget gjelder spørsmålet året 1982, for utenlandske statsborgere siste 12 mndr (intervjuet ble foretatt ved slutten av 1983).
<3> Arbeidsløs mer enn 8 uker.

Employment among persons from various countries. Per cent.

Statsborgerskap			
Tyrkia	Storbritannia	Norge<1>	
			ECONOMIC ACTIVITY LAST YEAR<2> (cont.)
			Percentage of economically active last year
33	14	10	Who were unemployed last year
16	7	3	Who were long-time<3> unemployed last year
			MOBILITY IN THE LABOUR MARKET
7	19	7	Percentage of employed with more than 4 jobs during the last 5 years
11	27	15	Percentage of employed who feel in danger of loosing present job
164	156	3929	Number of respondents
110	125	3068	Number of employed persons
107	135	3338	Number of persons economically active last year

<1> See note 2, table 7.
<2> For levekårsutvalget gjelder spørsmålet året 1982, for utenlandske statsborgere siste 12 mndr (intervjuet ble foretatt ved slutten av 1983).
<3> Unemployed more than 8 weeks.

Tabell 12. Sysselsetting blant menn fra ulike land. Prosent
Employment among males from various countries. Per cent.

	Utenlandske statsborgere. Statsborgerskap<1>					Norge
	Chile	Pakistan	Vietnam	Tyrkia	Storbritannia	<1,2>
SYSSELSETTING<1>						
Andel sysselsatte	76	86	40	79	92	85
Andel av sysselsatte						
Med biyrke	9	13	6	7	5	12
UKENTLIG ARBEIDTID<1>						
Andelen sysselsatte med						
Kort deltid	6	3	2	8	4	2
Lang deltid	9	3	4	-	-	4
Lang ukentlig arbeidstid	14	14	2	18	46	27
YRKESSTATUS<1>						
Andelen sysselsatte som er ansatt	98	94	100	95	93	90
YRKESAKTIVITET SISTE ÅR<1,3>						
Andelen yrkesaktive siste år ..	88	90	68	74	97	91
Andelen yrkesaktive siste år						
Med 1300 timer eller mer i inntektsgivende arbeid	68	67	52	65	88	81

<1> For English Translation, see table 11
<2> Se note 2, tabell 7. <2> See note 2, table 11
<3> Se note 2, tabell 11. <3> See note 2, table 11

Tabell 12 (forts.). Sysselsetting blant menn fra ulike land. Prosent.
Employment among males from various countries. Per cent.

	Utenlandske statsborgere. Statsborgerskap<1>					Norge
	Chile	Pakistan	Vietnam	Tyrkia	Storbritannia	<1,2>
YRKESAKTIVITET SISTE ÅR<1,3> (forts.)						
Andelen yrkesaktive siste år						
Med arbeidsledighetserfaring	42	19	33	41	10	9
Som har vært langtidsledige<4> siste år	26	15	18	22	6	3
BEVEGELSE PÅ ARBEIDSMARKEDET<1>						
Andelen sysselsatte med minst 4 arbeidsplasser siste 5 år	15	11	12	6	24	7
Andelen syssels. som mener de står i fare for å miste nåværende jobb	52	19	54	15	26	15
Tallet på personer som svarte	106	125	124	103	91	2430
Tallet på sysselsatte	81	107	50	81	84	2053
Tallet på yrkesaktive siste år ..	93	113	84	76	88	2183

<1> For English translation, see table 11.
<2> Se note 2, tabell 7 <2> See note 2, table 7.
<3> Se note 2, tabell 11. <3> See note 2, table 11
<4> Se note 3, tabell 11. <4> See note 3, table 11

Tabell 13. Sysselsetting blant kvinner fra ulike land. Prosent
Employment among females from various countries.
Per cent

	Utenlandske statsborgere. Statsborgerskap<1>					Norge
	Chile	Pakistan	Vietnam	Tyrkia	Storbritannia	<1,2>
SYSSELSETTING<1>						
Andelen sysselsatte	54	29	38	48	63	68
Andel av sysselsatte						
Med biyrke	16	:	3	3	12	6
UKENTLIG ARBEIDSTID<1>						
Andelen sysselsatte med						
Kort deltid	5	:	7	18	18	25
Lang deltid	21	:	29	32	28	27
Lang ukentlig arbeidstid	16	:	-	-	5	4
YRKESSTATUS<1>						
Andelen sysselsatte som er ansatt	97	:	96	100	98	92
YRKESAKTIVITET SISTE ÅR<1,3>						
Andelen yrkesaktive siste år	63	27	61	51	72	78
Andelen yrkesaktive siste år						
Med 1300 timer eller mer i inntektsgivende arbeid	66	:	30	52	54	41

<1> For English translation, See table 11
<2> Se note 2, tabell 7. <2> See note 2, table 11
<3> Se note 2, tabell 11. <3> See note 3, table 11

Tabell 13 (forts.). Sysselsetting blant kvinner fra ulike land. Prosent.
Employment among females from various countries. Per cent.

	Utenlandske statsborgere. Statsborgerskap<1>					Norge
	Chile	Pakistan	Vietnam	Tyrkia	Storbritannia	<1,2>
YRKESAKTIVITET SISTE ÅR<1,3> (forts.)						
Andelen yrkesaktive siste år						
Med arbeidsledighetserfaring	14	:	26	13	22	13
Som har vært langtidsledige<4> siste år	5	:	17	-	9	4
BEVEGELSE PÅ ARBEIDSMARKEDET<1>						
Andelen sysselsatte med minst 4 arbeidsplasser siste 5 år	26	:	3	7	10	7
Andelen syssels. som mener de står i fare for å miste nåværende jobb	50	:	64	-	30	16
Tallet på personer som svarte	71	48	77	61	65	1499
Tallet på sysselsatte	38	14	29	29	41	1015
Tallet på yrkesaktive siste år ..	45	13	47	31	47	1155

<1> For English translation, see table 11.
<2> Se note 2, tabell 7. <1> See note 2, table 7.
<3> Se note 2, tabell 11. <2> See note 2, table 11.
<4> Se note 3, tabell 11. <3> See note 3, table 11.

3.3 Lønn og materielle goder

Personbil og telefon

Briter og nordmenn tilhører i større grad enn de andre nasjonalitetene husholdninger med slike goder som personbil og egen telefon (tabell 14). Forskjellen mellom nordmenn og briter på den ene siden og de øvrige nasjonalitetene på den andre siden er imidlertid større blant mennene enn kvinnene. I alle gruppene av utenlandske statsborgere er det like mange eller flere kvinner enn menn som har tilgang til disse godene. Det har sannsynligvis en sammenheng med at de utenlandske mennene i mindre grad enn kvinnene bor sammen med sin familie. Blant kvinnene er det høyere andeler som er gift og har ektefelle bosatt i Norge.

Timelønn

Gjennomsnittlig timelønn for ansatte er høyere blant nordmennene<1> , og langt høyere blant britene, enn blant de fire andre nasjonalitetene (tabell 14). Særlig lav er timelønnen blant vietnameserne.

Timelønn og kjønn

Forskjellen mellom nasjonalitetene totalt kommer bl.a. av at britiske og norske menn har langt høyere timelønn enn de andre gruppene.

Forskjellen i timelønn mellom briter og nordmenn på den ene siden og de øvrige nasjonalitetene på den andre siden er altså mye større blant mennene enn blant kvinnene. Dette kommer av at det er en stor forskjell i timelønn mellom menn og kvinner blant nordmennene og en meget stor forskjell blant britene. Forskjellen mellom menns og kvinners timelønn er forholdsvis liten i de andre nasjonalitetene.

<1> Intervjuet med nordmennene (LKU) ble foretatt i begynnelsen av 1983, med de utenlandske statsborgerne på slutten av 1983. Dette tilsier at forskjellen er større enn det som framkommer i tabellen, siden lønnsnivået steg i løpet av året.

Timelønn i ulike statusgrupper

Forskjellene i timelønn mellom nasjonalitetsgruppene er mindre for arbeidere enn for alle ansatte. Blant funksjonærene er forskjellene meget store. Britiske mannlige funksjonærer har omtrent dobbelt så høy timelønn som chilenske og pakistanske (tabell 15).

Forskjellen kommer av at det blant britene er en mye større andel funksjonærer på mellom- og høyere nivå enn i de andre gruppene av utenlandske statsborgere.

Sosioøkonomisk status og lønn henger vanligvis nøye sammen med utdanning. Av vedlegg 2 framkommer det imidlertid at blant heltidsyrkesaktive (med 1 300 eller flere arbeidstimer i året) pakistanere, chilenere og vietnamesere i Norge med utdanning på høgskole-/ universitetsnivå, er inntektsfordelingen svært lite forskjellig fra inntektsfordelingen hos alle heltids yrkesaktive i disse nasjonalitetene. For dem fører høy utdanning bare i beskjeden grad til høyere inntekter.

Bestemte ekstraytelser i arbeidet ("frynsegoder") blant ansatte

Det er store forskjeller mellom nasjonalitetene når det gjelder andeler som mottar bestemte ekstraytelser i arbeidet (tabell 14).

Høyest andel som svarer at de har slike ekstraytelser har britene, fulgt av vietnameserne og nordmennene. I disse gruppene, foruten blant tyrkerne, er det også slik at det i særlig grad er menn som mottar disse ytelsene. Andelen som mottar "frynsegoder" varierer mer mellom menn av ulik nasjonalitet enn mellom kvinner. Av britiske menn mottar 50 prosent frynsegoder, mot 4 prosent av tyrkiske kvinner og 2 prosent av chilenerne (begge kjønn).

Det er forskjeller både mellom arbeidere og funksjonærer av ulik nasjonalitet (merk at alle funksjonærgrupper her er slått sammen på grunn av lave tall) i andelen som mottar frynsegoder (tabell 16). Men forskjellen er større mellom funsjonærene enn mellom arbeiderne. Forskjellen mellom nasjonalitetene som vi så for alle ansatte (tabell 14) kommer altså i noen grad av at det er færre med status som arbeidere blant britene og nordmennene enn de øvrige (britiske og norske funksjonærer har høyest andel som mottar frynsegoder), samtidig er dette ikke hele forklaringen på nasjonalitetsforskjellene. Chilenske og pakistanske funksjonærer har for eksempel en svært lav andel med "frynsegoder".

Tabell 14. Lønn og materielle goder for menn og kvinner fra ulike land.

	Utenlandske statsborgere.		
	Chile	Pakistan	Vietnam
MENN OG KVINNER			
Gjennomsnittlig beregnet timelønn for ansatte. Kr.	43	46	29
Andel av ansatte med bestemte ekstraytelser i arbeidet. Prosent .	2	8	23
Andel personer i husholdninger med			
Personbil. Prosent .	57	43	49
Egen telefon. Prosent	52	55	33
MENN			
Gjennomsnittlig beregnet timelønn for ansatte. Kr.	44	48	31
Andel av ansatte med bestemte ekstraytelser i arbeidet. Prosent .	1	8	28
Andel personer i husholdninger med			
Personbil. Prosent .	55	36	46
Egen telefon. Prosent	45	46	27

<2> Se note 2, tabell 7.

Wage and material goods for males and females from various countries.

Statsborgerskap<1>			
Tyrkia	Storbritannia	Norge<1,2>	
			MALES AND FEMALES
36	62	54	Average calculated wage per hour for employees Kroner
17	38	23	Percentage of employees with certain fringe benefits.
			Percentage of persons in households with
51	85	86	Private car
36	79	78	Own telephone
			MALES
36	74	57	Average calculated wage per hour for employees. Kroner.
22	50	31	Percentage of employees with certain fringe benefits.
			Percentage of persons in households with
45	84	87	Private car
30	75	78	Own telephone

<1> For English translation, see table 11.
<2> See note 2, table 7.

Tabell 14 (forts.). Lønn og materielle goder for menn og kvinner fra ulike land.

	Utenlandske statsborgere.		
	Chile	Pakistan	Vietnam
KVINNER			
Gjennomsnittlig beregnet timelønn for ansatte. Kr.	41	:	27
Andel av ansatte med bestemte ekstraytelser i arbeidet. Prosent	3	:	15
Andel personer i husholdninger med			
Personbil. Prosent	61	62	53
Egen telefon. Prosent	61	78	43
Tallet på personer som svarte	177	173	201
Tallet på menn	106	125	124
Tallet på kvinner	71	48	77
Tallet på ansatte	116	110	77
Tallet på ansatte menn	79	100	50
Tallet på ansatte kvinner	37	10	27

<2> Se note 2, tabell 7.

Wage and material goods for males and females from various countries.

Statsborgerskap<1>			
Tyrkia	Storbritannia	Norge<1,2>	
			FEMALES
35	40	48	Average calculated wage per hour for employees. Kroner.
4	15	8	Percentage of employees with certain fringe benefits.
			Percentage of persons in households with
61	86	83	Private car
46	85	77	Own telephone
164	156	3929	Number of respondents
103	91	2430	Number of males
61	65	1499	Number of females
105	118	2778	Number of employees
77	78	1843	Number of males who are employees
28	40	935	Number of females who are employees

<1> For English translation, see table 11.
<2> See note 2, table 7.

Tabell 15. Gjennomsnittlig beregnet timelønn for arbeidere og funksjonærer fra ulike land. Alle og menn. Kr.
Average calculated wage per hour for workers and salaried employees from various countries. Total and males. Kroner

Sosioøkonomisk status Socio-economic status	Utenlandske statsborgere. Statsborgerskap.<1>					Norge <1,2>
	Chile	Pakistan	Vietnam	Tyrkia	Storbritannia	
ALLE ANSATTE ALL EMPLOYEES	43	46	29	36	62	54
Arbeidere Workers	39	46	28	36	(42)	48
Funksjonærer Salaried employees	48	44	(38)	:	71	57
MENN<3> MALES						
Alle	44	48	31	36	74	57
Arbeidere	40	46	31	38	(42)	49
Funksjonærer	49	45	:	:	89	63
Tallet på Number of						
Ansatte Employees	116	110	77	105	118	2778
Arbeidere Workers	67	54	52	79	23	906
Funksjonærer Salaried employees	46	50	20	15	88	1671
Tallet på menn som er Number of males who are						
Ansatt Employees	79	100	50	77	78	1843
Arbeidere Workers	48	49	37	57	19	779
Funksjonærer Salaried employees	29	47	8	11	55	963

<1> For English translation, see table 11.
<2> Se note 2, tabell 7. <2> See note 2, table 7.
<3> Mange av persongruppene blant kvinnelige ansatte består av så få personer at resultater ikke kan gis.
<3> No results for females are given, because several of the respondent groups among the female employees consist of very few persons.

Tabell 16. Andel av ansatte arbeidere og funksjonærer fra ulike land som har bestemte ekstraytelser i arbeidet. Prosent
Percentage of employed workers and salaried employees from various countries with certain fringe benefits

Sosioøkonomisk status<1>	Utenlandske statsborgere. Statsborgerskap.<2>					Norge <2,3>
	Chile	Pakistan	Vietnam	Tyrkia	Storbritannia	
Alle ansatte	2	8	23	17	38	23
Arbeidere	2	7	23	13	(17)	15
Funksjonærer ...	2	10	(20)	(20)	43	28
Tallet på ansatte	116	110	77	105	118	2778
Tallet på ansatte arbeidere	67	54	52	79	23	906
Tallet på ansatte funksjonærer	46	50	20	15	88	1671

<1> For English translation, see table 15
<2> For English translation, see table 11.
<3> Se note 2, tabell 7. <3> See note 2, table 7.

3.4 Lavlønte

Det er en meget stor forskjell mellom briter og nordmenn på den ene siden og de fire andre nasjonalitetene på den andre siden i andelen av ansatte som er lavtlønte (tabell 17). Denne forskjellen mellom nasjonalitetene gjelder stort sett både blant menn og kvinner. Det er her et unntak: mellom chilenske kvinner og britiske og norske kvinner er det ingen statistisk sikker forskjell. Det er en betydelig andel lavlønte også blant britiske og norske kvinner. Blant tyrkiske og vietnamesiske kvinner er det store flertallet lavtlønte.

Lavlønn og sosioøkonomisk status (tabell 18)

Forskjellen mellom nasjonalitetene i andel som er lavlønte kommer ikke kun av at det er færre arbeidere blant briter og nordmenn enn blant de øvrige. Forskjellen mellom britene og de fire øvrige utlendigegruppene som vi fant for alle ansatte (tabell 17), kan forklares med lav arbeiderandel blant britene. Men forskjellen mellom nordmennene og de fire nevnte utlendigegruppene kan ikke tilskrives samme forhold. Dette ser vi av at det er færre lavlønte norske arbeidere enn blant arbeidere med utenlandske statsborgerskap.

Tabell 17. Andel av ansatte menn og kvinner fra ulike land som er lavlønte. Prosent. Percentage of male and female employees from various countries with low wage.

	Utenlandske statsborgere. Statsborgerskap.<1>					Norge <1,2>
	Chile	Pakistan	Vietnam	Tyrkia	Storbritannia	
Andel av ansatte som er lavlønte Percentage of employees with low wage						
Alle All	44	43	63	58	29	22
Menn Males	42	42	56	54	22	15
Kvinner Females	46	:	76	70	42	35
Tallet på ansatte Number of employees	116	110	77	105	118	2778
Tallet på ansatte menn Number of males who are employees	79	100	50	77	78	1843
Tallet på ansatte kvinner Number of females who are employees	37	10	27	28	40	935

<1> For English translation, see table 11.
<2> Se note 2, tabell 7. See note 2, table 7.

Tabell 18. Andel av ansatte arbeidere og funksjonærer fra ulike land som er lavlønte. Prosent. Percentage of employed workers and salaried employees from various countries with low wage.

Sosioøkonomisk status<1>	Utenlandske statsborgere. Statsborgerskap.<2>					Norge <2,3>
	Chile	Pakistan	Vietnam	Tyrkia	Storbritannia	
Alle ansatte	44	43	63	58	29	22
Arbeidere	55	35	62	58	(52)	25
Funksjonærer ...	27	51	(61)	:	20	18
Tallet på ansatte	116	110	77	105	118	2778
Tallet på ansatte arbeidere	67	54	52	79	23	906
Tallet på ansatte funksjonærer	46	50	20	15	88	1671

<1> For English translation, see table 15.
<2> For English translation, see table 11.
<3> Se note 2, tabell 7. <3> See note 2, table 7.

4. ARBEIDSMILJØ

4.1. Innledning

Er arbeidsmiljøproblemer mer utbredt blant utlendinger enn nordmenn, eventuelt særlig utbredt blant enkelte av utlendigegruppene? I hvilken grad skyldes i så fall dette at det er flere arbeidere og lavere funksjonærer blant utlendingene (britene unntatt)? Vi skal se på disse spørsmålene for hver av to hovedtyper av arbeidsmiljø-problemer: fysiske og organisatoriske.

Det fysiske arbeidsmiljøet består både av arbeidsplassens fysiske utforming og ulike typer miljøbelastninger som støy, forurensning o.l. Vi har begrenset oss til å registrere ulike typer miljøbelastninger. Vi har spurt alle sysselsatte om de vanligvis er utsatt for ulike typer av miljøbelastninger. Med vanligvis mener vi omtrent hver dag. Vi har registrert om personene er utsatt i stedet for om de er plaget, fordi denne registreringsmåten antakelig gir mindre spillerom for personlige vurderinger.

Med organisatorisk arbeidsmiljø mener vi grovt sett hvordan arbeidet er tilrettelagt og organisert, og hvilken innflytelse den enkelte har over sin egen arbeidssituasjon. Til forskjell fra det fysiske arbeidsmiljøet kan det oftere være vanskelig å fastslå hva som er et belastende organisatorisk arbeidsmiljø, fordi det på dette området til en viss grad vil variere fra person til person hva som kan virke belastende.

Vi har imidlertid valgt ut en rekke mål på organisatorisk arbeidsmiljø hvor vi mener at tolkningsproblemene ikke er altfor store, og hvor det ikke vil være stor uenighet om hva som er en belastning og hva som er et gode.

Begrep og definisjoner<1>

Utsatt for klimatiske arbeidsmiljøproblemer

Dette er sysselsatte personer som vanligvis er utsatt for minst ett av følgende arbeidsforhold: Trekk, høy temperatur (over 30°C), kulde (under 10°C) eller fuktighet.

<1> For english translation, see page 52.

Utsatt for forurensninger

Dette er sysselsatte personer som vanligvis er utsatt for minst ett av følgende arbeidsforhold: Steinstøv, metallstøv e.l., sveiserøyk, damper fra løsningsmidler e.l., eller på annen måte forurenset luft.

Utsatt for ergonomiske arbeidsmiljøproblemer

Dette er sysselsatte personer som er utsatt for minst ett av følgende arbeidsforhold: Det kreves daglig tunge løft, en må daglig arbeide i bøyde, vridde, eller på annen måte belastende arbeidsstillinger, arbeidet innebærer mye gjentatte og ensidige bevegelser, arbeidet er slik at en vanligvis er fysisk utmattet etter arbeidsdagen.

Risikofylt arbeidsmiljø

Som risikofylt arbeidsmiljø regner vi et arbeidsmiljø hvor den sysselsatte er utsatt for minst ett av følgende arbeidsforhold: Arbeider vanligvis under dårlige lysforhold, høyt over bakken utendørs, med farlige maskiner, med syrer eller etsende stoffer, med brannfarlige eller eksplosive stoffer, eller med farlige kjemiske stoffer ellers.

Turnus- og skiftarbeid

Dette omfatter 2-skiftarbeid, døgn- og helkontinuerlig 3-skiftarbeid, turnusordning og "Annen arbeidstidsordning (se spørsmål 59 i skjemaet).

Bestemmer ikke over eget arbeidstempo

Dette er sysselsatte personer som har svart at de vanligvis i liten grad bestemmer over eget arbeidstempo.

Bestemmer ikke over egne arbeidsoppgaver

Dette er sysselsatte personer som har svart at de vanligvis i liten grad selv kan bestemme rekkefølgen av, eller planlegge sine arbeidsoppgaver i løpet av dagen.

Masete og oppjaget arbeidssituasjon

Dette er en arbeidssituasjon hvor den sysselsatte personen daglig, mer enn halvparten av dagen, har så mye å gjøre at arbeidssituasjonen blir oppjaget og masete.

4.2. Fysisk arbeidsmiljø for ulike grupper av sysselsatte norske og utenlandske statsborgere

Arbeidsmiljøproblemene (tab. 19) kan sammenfattes i fem hovedtyper av problemer: Klimatiske problemer, forurensninger, ergonomiske arbeidsmiljøproblemer, risikofylt arbeidsmiljø og støy (tabell 19, 20 og 21). Det er ikke noe klart skille mellom nordmennene og utlendingene når det gjelder fysiske arbeidsmiljøproblmer, men på hvert av alle de fem nevnte hovedområdene er det et klart skille mellom chilenerne, vietnameserne og tyrkerne på den ene siden og britene på den andre siden. Dette gjelder gjennomsnittet for alle sysselsatte. Ser en alle hovedområdene under ett, faller nordmennene omtrent midt i mellom disse to ytterpunktene, mens pakistanerne ligger nærmest britene hva angår andelen som rapporterer om problemer.

En hovedårsak til disse forskjellene ligger i fordelingen etter yrke/sosioøkonomisk status blant de ulike nasjonalitetene. Arbeidsmiljøproblemer er mer utbredt blant arbeidere enn blant funksjonærer og selvstendige (tab. 20). Arbeiderandelen er svært lav hos britene sammenliknet med chilenerne, vietnameserne og tyrkerne. Nordmennene og pakistanerne kommer her i en mellomstilling, av dem har pakistanerne høyest arbeiderandel, de har også en høyere andel funksjonærer på lavere nivå (se tabell 10). Når en ser på arbeiderne for seg og ser alle fem hovedområdene under ett, synes forskjellen mellom chilenerne, vietnameserne og tyrkerne på den ene siden og briter og nordmenn på den andre siden å forsvinne. Blant funksjonærene er det imidlertid en klar forskjell mellom britene på den ene siden og chilenerne, vietnameserne og tyrkerne sett samlet<1>.

<1> Det tas forbehold angående tallgrunnlaget for de ulike gruppene som til dels blir så lavt at noen nærmere analyse av forskjeller mellom de enkelte nasjonalitetene for de ulike statusgruppene ikke kan foretas. Tilfeldige variasjoner, som f.eks. en spesiell yrkessammensetning i noen av gruppene kan spille inn for enkelte arbeidsmiljøproblemer. Men en hovedtendens synes her å peke seg ut når en anvender de grove målene som vi har brukt her.

Dette viser at det ikke bare er av betydning hvorvidt en er arbeider eller funksjonær, men også om en har et funksjonæryrke på høyere eller lavere nivå.

Norske funksjonærer ligger tilnærmet på samme nivå som de tre utlendingegruppene som er omtalt over, med unntak av chilenerne, som også blant funksjonærene jevnt over har langt høyere andeler som er utsatt for arbeidsmiljøproblemer enn de andre fem nasjonalitetene.

Resultatet for pakistanernes del er et unntak fra hovedtendensen; at forskjeller i arbeidsmiljøproblemer mellom nasjonalitetene gjenspeiler ulik sammensetning når det gjelder yrke/sosioøkonomisk status. Blant pakistanerne er det langt mindre forskjeller mellom arbeidere og funksjonærer enn det er blant de andre nasjonalitetene. Pakistanske arbeidere har jevnt over en langt lavere andel som rapporterer om arbeidsmiljøproblemer enn arbeiderne fra alle de fem andre nasjonalitetene. Blant pakistanske funksjonærer er også tendensen en lavere andel som er utsatt for problemer enn hos de øvrige (med unntak av britene), men her er forskjellen mindre og mønsteret noe variert.

Disse resultatene kan ha sin bakgrunn i kulturelle forskjeller, dvs. at samme fenomen oppleves eller formidles på ulik måte, avhengig av intervjupersonens kulturbakgrunn. Det kan synes som vi ser en liknende tendens angående boforhold (se kap. 5), noe som forsterker en teori om kulturelle forskjeller som en medvirkende årsak. Kulturelle forskjeller kan her ha gitt seg utslag i ulik tilbøyelighet til å nevne negative trekk ved hhv. arbeids- eller bomiljø.

Blant de lavlønte (tabell 21) har nordmennene jevnt over bedre arbeidsmiljø enn utlendingene<1>, med unntak av pakistanerne.

Forskjellene i fysisk arbeidsmiljø mellom lavlønte av ulik nasjonalitet er mindre enn mellom alle sysselsatte av ulik nasjonalitet.

<1> Resultatene for de lavlønte nordmennene må ses i sammenheng med at det er flest kvinner blant dem, og at norske kvinner er mindre utsatt for fysiske arbeidsmiljøproblemer enn norske menn.

Tabell 19. Fysisk arbeidsmiljø blant sysselsatte personer fra ulike land

	Utenlandske statsborgere.		
	Chile	Pakistan	Vietnam
FYSISK ARBEIDSMILJØ			
Andelen sysselsatte som vanligvis som er utsatt for			
Trekk. Prosent	43	13	15
Høy temperatur. Prosent	16	8	12
Kulde. Prosent	24	7	19
Fuktighet. Prosent	31	9	14
Steinstøv,metallstøv. Prosent	16	4	18
Sveiserøyk. Prosent	11	3	13
Damper fra løsningsmidler. Prosent	17	2	24
Forurenset luft ellers. Prosent ...	29	5	22
Sterke rystninger,vibrasjoner. Prosent	19	3	12
Andelen sysselsatte som vanligvis arbeider			
Under dårlige lysforhold. Prosent .	5	3	8
I lokaler som er utilstrekkelig ventilert. Prosent	24	4	10
Høyt over bakken utendørs. Prosent	3	2	10
Ved farlige maskiner. Prosent	18	3	14
Med syrer,etsende stoffer. Prosent	8	3	8
Med brannfarlige eller eksplosive stoffer. Prosent	11	5	19
Med farlige kjemiske stoffer ellers. Prosent	18	3	12
Andelen sysselsatte som daglig			
Må løfte tungt. Prosent	39	26	24
Må arbeide i belastende arbeidsstillinger. Prosent	57	28	53
Har arbeid som krever gjentatte og ensidige bevegelser. Prosent	69	35	46
Har arbeid som gjør at en er fysisk utmattet etter arbeidsdagen. Prosent	66	33	71

<2> Se note 2, tabell 7

Physical working environment among employed persons from various countries

Statsborgerskap<1>			
Tyrkia	Storbritannia	Norge<1,2>	
			PHYSICAL WORKING ENVIRONMENT
			Percentage of employed persons who are exposed to
15	11	22	Draught
16	10	11	High temperature
25	6	16	Cold
20	6	13	Moisture
21	8	10	Suspended particulates
7	6	5	Smoke from welding
3	6	9	Gas from thinners
6	14	14	Other kinds of polluted air
6	9	8	Heavy shakings,vibration
			Percentage of employed persons who usually work
3	6	6	Under inadequate lighting
6	7	16	In premises that are unsufficiently ventilated
15	1	6	High above ground
17	7	13	With dangerous machines
4	6	9	With acids,corrosive substances
10	9	10	With inflammable or explosive substances
3	8	8	With other kinds of dangerous chemical substances
			Percentage of employed persons who daily
30	10	30	Do heavy lifts
62	11	37	Work in strenuous working postures
54	16	39	Have work that requires repeated and monotonous movements
61	14	22	Have work that usually leaves you physically exhausted at the end of the working day

<1> For English translation, see table 11.
<2> See note 2, table 7.

Tabell 19 (forts.). Fysisk arbeidsmiljø blant sysselsatte personer fra ulike land.

	Utenlandske statsborgere.		
	Chile	Pakistan	Vietnam
FYSISK ARBEIDSMILJØ			
Andelen sysselsatte som er utsatt for			
Klimatiske arbeidsmiljø-problemer.<3> Prosent	57	19	32
Forurensninger.<3> Prosent	42	9	39
Ergonomiske arbeidsmiljø-problemer.<3> Prosent	85	48	90
Risikofylt arbeidsmiljø.<3> Prosent	39	11	37
Støy. Prosent	49	26	54
ARBEIDSULYKKER			
Yrkesaktive siste år<4> :			
Andelen som var utsatt for arbeids-ulykker. Prosent	17	7	9
Gjennomsnittlig antall fraværsdager. Dager	3,8	3,3	2,3
Tallet på yrkesaktive siste år.<4> .	138	126	131
Tallet på sysselsatte	119	121	79

<2> Se note 2, tabell 7.
<3> Dette er samlemål for fysisk arbeidsmiljø, se definisjon side 103.
<4> Se note 2, tabell 11.

Physical working environment among employed persons from various countries

Statsborgerskap<1>			
Tyrkia	Storbritannia	Norge<1,2>	
			PHYSICAL WORKING ENVIRONMENT
			Percentage of employed persons who are exposed to
45	16	32	Climatic problems<3>
28	18	24	Polluted air<3>
84	27	59	Ergonomic problems<3>
33	19	28	Risky working conditions<3>
37	18	28	Noise
			WORK INJURIES
			Persons economically active last year<4> :
15	5	5	Percentage who were injured at work
3,3	0,7	0,9	Average number of days absent Days
107	135	3338	Number of persons economically active last year<4>
110	125	3068	Number of employed persons

<1> For English translation, see table 11
<2> See note 2, table 7
<3> These are summary measures for physical working environment, see page 52.
<4> See note 2, table 11

Tabell 20. Fysisk arbeidsmiljø blant sysselsatte personer fra ulike land i ulike sosioøkonomiske statusgrupper. Prosent

Sosioøkonomisk status	Utenlandske statsborgere.		
	Chile	Pakistan	Vietnam
Andelen sysselsatte som er utsatt for			
Klimatiske arbeidsmiljøproblemer<3>			
Alle	57	19	32
Arbeidere	67	24	40
Funksjonærer og selvstendige<4>	45	16	(19)
Forurensninger<3>			
Alle	42	9	39
Arbeidere	54	11	50
Funksjonærer og selvstendige<4>	27	9	(14)
Ergonomiske arbeidsmiljø-problemer<3>			
Alle	85	48	90
Arbeidere	96	50	92
Funksjonærer og selvstendige<4>	71	48	(91)
Risikofylt arbeidsmiljø<3>			
Alle	39	11	37
Arbeidere	46	15	50
Funksjonærer og selvstendige<4>	27	9	(10)
Støy			
Alle	49	26	54
Arbeidere	60	43	64
Funksjonærer og selvstendige<4>	35	14	(33)
Tallet på sysselsatte	119	121	79
Tallet på arbeidere	67	54	52
Tallet på funksjonærer og selvstendige<4>	49	58	21

<2> Se note 2, tabell 7.
<3> Se note 3, tabell 19.
<4> I tallene for Norge er jordbrukere og fiskere utelatt blant de selvstendige for å gjøre tallene mer sammenlignbare med resultatene for de utenlandske statsborgerne.

Physical working environment among employed persons from various countries in various socio-economic status groups. Per cent

Statsborgerskap<1>			
Tyrkia	Storbritannia	Norge<1,2>	Socio-economic status
			Percentage of employed persons exposed to
			Climatic problems<3>
45	16	32	All
52	(52)	58	Workers
(15)	8	19	Salaried employees and self employed<4>
			Polluted air<3>
28	18	24	All
27	(52)	51	Workers
(20)	10	12	Salaried employees and self employed<4>
			Ergonomic problems<3>
84	27	59	All
91	(83)	84	Workers
(55)	15	47	Salaried employees and self employed<4>
			Risky working conditions<3>
33	19	28	All
41	(65)	54	Workers
(5)	10	14	Salaried employees and self employed<4>
			Noise
37	18	28	All
38	(61)	52	Workers
(20)	8	18	Salaried employees and self employed<4>
110	125	3068	Number of employed persons
79	23	906	Number of workers
20	95	1851	Number of salaried employees and self employed<4>

<1> For English translation, see table 11.
<2> See note 2, table 7.
<3> See note 3, table 19.
<4> Farmers and fishermen are not included among the self employed in the figures for Norway, in order to make these results comparable to the results for the foreign citizens.

Tabell 21. Fysisk arbeidsmiljø blant lavlønte ansatte fra ulike land. Prosent
Physical working environment among employees with low wage from various countries. Per cent

	Utenlandske statsborgere. Statsborgerskap<1>					Norge <1,2>
	Chile	Pakistan	Vietnam	Tyrkia	Storbritannia	
Andel av lavlønte ansatte som er utsatt for Percentage of emloyees with low wage who are exposed to						
Klimatiske arbeidsmiljøproblemer<3,4>	62	24	41	46	39	36
Forurensninger<3,4>	30	7	33	34	36	21
Ergonomiske arbeidsmiljøproblemer<3,4>	90	50	91	86	65	76
Risikofylt arbeidsmiljø<3,4>	36	16	35	31	36	25
Støy<3>	48	33	54	39	29	28
Tallet på lavlønte ansatte. Number of employees with low wage	50	45	46	59	31	570

<1> For English translation, see table 11.
<2> Se note 2, tabell 7.<2> See note 2, table 7.
<3> For English translation, see table 20.
<4> Se note 3, tabell 19.<4> See note 3, table 19.

4.3. Organisatorisk arbeidsmiljø for ulike grupper av sysselsatte norske og utenlandske statsborgere

Positive sider ved det organisatoriske arbeidsmiljøet er mest utbredt hos nordmennene og britene, mens andelen som rapporterer om negative sider (eks.: bestemmer ikke over eget arbeidstempo eller egne arbeidsoppgaver, kan ikke gå fra arbeidet en kort stund, har lite variert arbeid) jevnt over er høyest blant de fire andre nasjonalitetene. Dette hovedskillet er til stede også ved kontroll for sosioøkonomisk status (tab. 24)<1>. Særlig stor er forskjellen i andelen som har lite variert arbeid.

Det er forskjell i organisatorisk arbeidsmiljø mellom nasjonalitetene både for menn og kvinner. Samtidig blir forskjellen mellom nasjonaliteten med best og nasjonaliteten med dårligst organisatorisk arbeidsmiljø forsterket når en ser på menn og kvinner separat. Mens 12-13 prosent av norske og britiske menn har lite variert arbeid, gjelder dette for hele 89 prosent av de tyrkiske kvinnene.

<1> Det er mulig at resultatet ville blitt noe annerledes om tallgrunnlaget hadde vært så høyt at vi hadde hatt en mulighet til å dele funksjonærgruppene i tre. Levekårsundersøkelsene viser forskjeller i organisatorisk arbeidsmiljø mellom funksjonærer på høyeste og laveste nivå. Når det er så vidt store forskjeller mellom norske og britiske funksjonærer og funksjonærene blant de fire øvrige nasjonalitetene, kommer det av at de sistnevnte har forholdsvis langt færre funksjonærer på mellom- og høyeste nivå.

Tabell 22. Organisatorisk arbeidsmiljø blant sysselsatte personer fra ulike land. Prosent

	Utenlandske statsborgere.		
	Chile	Pakistan	Vietnam
ARBEIDSTIDSORDNING			
Andelen sysselsatte med			
Dagarbeid	71	60	83
Turnus- og skiftarbeid	15	23	9
Fast daglig frammøtetid	84	85	92
Fleksitid	11	11	3
ANDRE FORHOLD VED DET ORGANISATORISKE ARBEIDSMILJØET			
Andelen sysselsatte			
Som kan gå fra arbeidet en kort stund	79	74	83
Som ikke bestemmer over eget arbeidstempo	30	19	27
Som ikke bestemmer over egne arbeidsoppgaver	37	33	63
Med oppjaget og masete arbeidssituasjon	29	9	32
Med lite variert arbeid	57	59	56
FAGORGANISERING			
Andelen sysselsatte som er medlem av fag-/bransjeorganisasjon	63	50	39
Tallet på sysselsatte	119	121	79

<2> Se note 1, tabell 7.

Organizational working conditions among employed persons from various countries. Per cent

Statsborgerskap<1>			
Tyrkia	Storbritannia	Norge<1,2>	
			HOURS OF WORK
			Percentage of employed persons with
64	85	78	Day-time work
24	8	14	Rotating schedules and shift work
77	64	69	Fixed daily hours
17	23	19	Flextime
			OTHER ORGANIZATIONAL WORKING CONDITIONS
			Percentage of employed persons
59	93	86	Who can leave work for a short period
34	14	15	Without control over own work-pace
39	14	21	Without control over own work tasks
5	7	10	With hectic and stressfull work
63	14	16	In job with little variation
			TRADE UNIONS AND EMPLOYERS' ASSOSIATIONS
			Percentage of employed persons who are members of trade union or employers' assosiation
54	45	61	
110	125	3068	Number of employed persons

<1> For English translation, see table 11.
<2> See note 1, table 7.

Tabell 23. Organisatorisk arbeidsmiljø blant sysselsatte menn og kvinner fra ulike land. Prosent
Organizational working conditions among employed males and females from various countries. Per cent

	Utenlandske statsborgere Statsborgerskap<1>					Norge <1,2>
	Chile	Paki-stan	Viet-nam	Tyrkia	Stor-brit-annia	
MENN MALES						
Andelen sysselsatte<3>						
Med dagarbeid	69	60	88	67	85	80
Med turnus- og skift-arbeid	16	24	6	26	6	14
Med fleksitid	10	11	4	20	24	20
Som kan gå fra arbeidet en kort stund	80	74	82	63	98	89
Som ikke bestemmer over eget arbeidstempo	31	21	26	30	12	13
Som ikke bestemmer over egne arbeidsoppgaver	40	32	62	33	12	20
Med oppjaget og masete arbeidssituasjon	30	7	36	5	10	11
Med lite variert arbeid ..	57	56	50	54	13	12
Andelen som er medlem av fag-/bransjeorganisasjon ..	61	54	42	61	54	65
KVINNER FEMALES						
Andelen sysselsatte<3>						
Med dagarbeid	74	:	75	57	85	74
Med turnus- og skift-arbeid	13	:	14	18	12	15
Med fleksitid	13	:	-	11	22	17
Som kan gå fra arbeidet en kort stund	76	:	86	46	83	81
Som ikke bestemmer over eget arbeidstempo	29	:	29	46	17	20
Som ikke bestemmer over egne arbeidsoppgaver	32	:	64	54	17	23
Med oppjaget og masete arbeidssituasjon	29	:	25	4	-	7
Med lite variert arbeid ..	58	:	68	89	17	24
Andelen som er medlem av fag-/bransjeorganisasjon ..	68	:	32	35	27	51
Tallet på sysselsatte menn Number of employed males ..	81	107	50	81	84	2053
Tallet på sysselsatte kvinner ..... Number of employed females	38	14	29	29	41	1015

<1> For English translation, see table 11.
<2> Se note 2, tabell 7.<2> See note 2, table 7.
<3> For English translation, see table 22.

Tabell 24. Organisatorisk arbeidsmiljø blant sysselsatte personer fra ulike land i ulike sosioøkonomiske statusgrupper. Prosent
Organizational working conditions among employed pers- from various countries in various socio-economic status groups. Per cent

Sosioøkonomisk status<1>	Utenlandske statsborgere Statsborgerskap<2>					Norge <2,3>
	Chile	Pakistan	Vietnam	Tyrkia	Storbritannia	
ARBEIDSTIDSORDNING<4>						
Andelen sysselsatte med						
Turnus- og skiftarbeid						
Alle	15	23	9	24	8	14
Arbeidere	13	19	8	22	(13)	16
Funksjonærer og selvstendige<5>	18	24	(14)	(25)	6	13
Fleksitid						
Alle	11	11	3	17	23	19
Arbeidere	8	8	4	13	(9)	9
Funksjonærer og selvstendige<5>	16	16	(-)	(25)	27	25
ANDRE FORHOLD VED DET ORGANISATORISKE ARBEIDSMILJØET<4>						
Andelen sysselsatte						
Som ikke bestemmer over eget arbeidstempo						
Alle	30	19	27	34	14	15
Arbeidere	33	26	35	35	(22)	19
Funksjonærer og selvstendige<5>	29	16	(10)	(30)	11	14
Som ikke bestemmer over egne arbeidsoppgaver						
Alle	37	33	63	39	14	21
Arbeidere	48	40	77	44	(30)	35
Funksjonærer og selvstendige<5>	25	29	(29)	(20)	7	14

<1> For English translation, see table 20.
<2> For English translation, see table 11.
<3> Se note 2, tabell 7.<3> See note 2, table 7.
<4> For English translation, see table 22.
<5> Se note 4, tabell 20.<5> See note 4, table 20.

Tabell 24 (forts.). Organisatorisk arbeidsmiljø blant sysselsatte personer fra ulike land i ulike sosioøkonomiske statusgrupper. Prosent
Organizational working conditions among employed persons from various countries in various socio-economic status groups. Per cent

Sosioøkonomisk status<1>	Utenlandske statsborgere Statsborgerskap<2>					Norge <2,3>
	Chile	Pakistan	Vietnam	Tyrkia	Storbritannia	
ORGANISATORISKE ARBEIDSMILJØET<4> (forts.)						
Andelen sysselsatte med lite variert arbeid						
Alle	57	59	56	63	14	16
Arbeidere	67	53	60	68	(35)	25
Funksjonærer og selvstendige<5>	45	64	(43)	(50)	8	10
FAGORGANISERING<4>						
Andelen sysselsatte som er medlem av fag-/bransjeorganisasjon						
Alle	63	50	39	54	45	61
Arbeidere	67	56	42	54	(64)	67
Funksjonærer og selvstendige<5>	57	50	(30)	(50)	43	60
Tallet på sysselsatte	119	121	79	110	125	3068
Tallet på arbeidere	67	54	52	79	23	906
Tallet på funksjonærer og selvstendige						
Tallet på funksjonærer og selvstendige<5>	49	58	21	20	95	1851

<1> For English translation, see table 20.
<2> For English translation, see table 11.
<3> Se note 2, tabell 7.<3> See note 2, table 7.
<4> For English translation, see table 22.
<5> Se note 4, tabell 20. <5> See note 4, table 20

5. BOFORHOLD

5.1 Innledning

Vi skal i dette kapitlet se om det er forskjeller mellom nordmenns og utlendingers boforhold, målt ved en rekke ulike indikatorer. Vi vil også se om de eventuelle nasjonalitetsforskjellene er de samme i ulike deler av landet, og blant personer som har småbarn, som blant gjennomsnittet.

Begrep og definisjoner<1>

Småhus. Som småhus regner en våningshus, frittliggende enebolig, hus i kjede, rekke, terrasse og horisontal- og vertikaldelt tomannsbolig.

Eid bolig. Som eid bolig regner en også bolig eid gjennom boretttslag eller aksjeselskap.

Bad eller WC. En bolig med bad eller WC er en bolig med bad eller vannklosset i selve boligen.

Fuktig bolig. Dersom alle eller noen av beboelsesrommene er fuktige, regner en boligen som fuktig.

Kald bolig. Dersom alle beboelsesrommene er kalde/vanskelige å varme opp, regner en boligen som kald.

Bor trangt. En person bor trangt dersom (1) personen bor alene og disponerer ett rom, eller (2) personen tilhører en flerpersonhusholdning som disponerer mindre enn ett rom pr. person. Som beboelsesrom regnes ikke kjøkken, bad, entre eller små rom under 6 m^2.

Bor svært romslig. En person bor svært romslig dersom i) personen bor alene og disponerer 3 rom eller mer, eller ii) personen tilhører en flerpersonhusholdning der det er minst 2 rom pr. person, f.eks. skal en husholdning på 2 personer disponere 4 rom, en husholdning med 4 personer 8 rom, osv. Rom defineres på samme måten som ovenfor.

Bor umoderne og/eller trangt. Dette er personer som bor i bolig uten bad eller WC, i fuktig bolig, i kald bolig eller som bor trangt.

<1> For English translation, see page 53.

Støy i boligen. En person som vanligvis er utsatt for støy fra naboleilighet o.l., fra gate og vei, fra tog, fly, industri og anleggsvirksomhet eller annen støy, regner en for utsatt for støy i boligen.

Forurensninger fra trafikk, industri o.l. Personer som er utsatt for forurensninger ved boligen er de som er utsatt for støv, lukt, eksos fra veitrafikk, eller røyk, støv, avfall eller lukt fra industri eller andre kilder.

Tilgang til uteareal. Personer har tilgang til uteareal dersom det rett utenfor huset finnes egen hage, plen, naturtomt eller gårdsplass, felles gårdsplass, gårdsrom eller liknende, eller felles plen eller grøntareal.

5.2 Boforhold for personer fra ulike land

Briter og nordmenn har gjennomgående lavere andeler med dårlige boforhold enn de fire andre nasjonalitetene. For en del sider ved boforholdene er forskjellen mellom britene, på den ene siden, og tyrkere og pakistanere som det motsatte ytterpunkt, svært stor.

Andelene pakistanere og tyrkere som bor i bolig uten bad eller WC er svært høye. Hele 39 prosent av tyrkerne, vel en fire-del av både pakistanerne og chilenerne, mot 8 prosent av britene bor i umoderne bolig (kald eller fuktig bolig eller bolig uten bad eller WC).

Tar en også hensyn til botetthet blir forskjellene enda mer slående. Nesten halvparten av chilenerne og hele 4/5 av tyrkerne bor umoderne og/eller trangt, mot 16 og 28 prosent av henholdsvis britene og nordmennene (vietnameserne og pakistanerne i en mellomstilling)<1>.

De trekk ved boforholdene vi her har omtalt, kan betegnes som objektive indikatorer. Mer subjektive er slike som angår hvorvidt intervjupersonen er utsatt for støy eller forurensninger i boligens omgivelser. For disse indikatorene finner vi ikke den klare todelingen i resultatene som vi vanligvis ellers ser.

Blant chilenerne og vietnameserne finner en de høyeste andelene som er utsatt for miljøbelastninger. Dette gjelder først og fremst støy. Når det gjelder forurensninger, er vietnameserne blant de minst utsatte av de seks nasjonalitetene.

<1> Se også nærmere omtale av boforhold og hvordan boligen er skaffet i kap. 11, side 216.

For nordmennene og pakistanerne er resultatene nokså like når det gjelder støy og forurensninger. Disse to nasjonalitetene skiller seg ellers mye fra hverandre i de øvrige resultatene (bl.a. i andel som har tilgang til uteareal).

Blant britene og tyrkerne er det vanligere enn blant nordmenn og pakistanere å være utsatt for støy i boligen.

Resultatene for tyrkerne og britene er svært like når det gjelder støy og forurensninger, samtidig som boforholdene forøvrig er svært forskjellige nettopp mellom tyrkere og briter.

Når det gjelder resultatene for de subjektive indikatorene vil trolig forskjeller i kulturbakgrunn spille inn<1>, og være med på å forklare likheter i resultatene (slik som de vi har omtalt over), hvor vi ellers, på bakgrunn av andre resultater, ville ha forventet forskjeller. Vi ville blant annet ha forventet større forskjeller mellom nordmenn og pakistanere. Resultatene er muligens like mye et uttrykk for den grad intervjuobjektene føler seg plaget av eller legger vekt på slike forhold, som et uttrykk for hvor urbant bomiljø intervjuobjektene lever i; hvor nær en bor støy og forurensnings-kilder.

<1> Se liknende kommentarer angående arbeidsmiljø, side 106.

Tabell 25. Enkelte trekk ved boforholdene blant personer fra ulike land. Prosent

	Utenlandske statsborgere.		
	Chile	Pakistan	Vietnam
BOFORM			
Andel som			
Bor i småhus	25	13	50
Bor i eid bolig	64	25	35
Leier uten innskudd, bor i tjenestebolig eller på framleie	31	35	54
BOLIGENS STANDARD			
Andel som			
Bor i bolig uten bad eller WC	7	17	7
Bor i fuktig bolig	12	19	8
Bor i kald bolig	15	15	13
Bor i bolig med bad og WC og uten kalde eller fuktige rom	74	73	80
BOTETTHET			
Andel som			
Bor trangt	33	66	60
Bor svært romslig	5	7	3
Bor umoderne og/eller trangt	48	76	65
BOLIGENS OMGIVELSER			
Andel som er utsatt for			
Støy fra gate eller vei ..	26	20	35
Støy i boligen	55	28	55
Forurensninger fra trafikk, industri o.l	19	12	8
Støy eller forurensninger	62	29	57
Andel som er uten tilgang til uteareal	7	24	17
Tallet på personer som svarte	177	173	201

<2> Se note 2, tabell 7.

Housing conditions among persons from various countries.
Per cent

Statsborgerskap<1>			
Tyrkia	Storbritannia	Norge<1,2>	
			TYPE OF BUILDING AND TENURE STATUS
			Percentage who
20	62	65	Live in small buildings
12	54	74	Own their dwelling
54	37	21	Are tenants without deposit/share/part or tenants with special leases
			STANDARD OF THE DWELLING
			Percentage who
19	5	6	Live in dwelling without bath or W.C.
15	3	4	Live in damp dwelling
25	4	5	Live in cold dwelling
61	92	87	Live in dwelling with bath and W.C. and without cold or damp rooms
			LIVING DENSITY
			Percentage who
68	7	18	Live in crowded dwelling
4	33	18	Live in very spacious dwelling
81	16	28	Live in unmodern and/or crowded dwelling
			SURROUNDINGS OF THE DWELLING
			Percentage who are exposed to
18	19	13	Noise from road traffic
37	41	25	Noise from dwelling
20	18	18	Pollution from traffic, industry and the like
45	48	32	Noise or pollution
10	10	4	Percentage without access to outdoor area
164	156	3929	Number of respondents

<1> For English translation, see table 11.
<2> See note 2, table 7.

5.2.1. Boforhold i ulike deler av landet

Forskjellen mellom nasjonalitetene som vi så i tabell 25, synes bare i liten grad å avhenge av bosted, siden vi også for hver gruppe av bosted jevnt over finner bedre boforhold blant nordmenn og briter enn blant de øvrige. Imidlertid er det blant chilenerne, pakistanerne og vietnameserne (sett samlet) flere som bor umoderne i Oslo enn ellers i landet (tabell 26).

Når det gjelder støy og forurensninger finner vi i ulike deler av landet samme mønster av forskjeller og likheter mellom nasjonalitetene som vi så for hele landet (tabell 25).

Forskjellen mellom nordmenn og chilenere og pakistanere når det gjelder andelen som bor i eid bolig er stor i Oslo, men ikke ellers i landet.

Tabell 26. Enkelte trekk ved boforholdene blant personer fra ulike land i ulike deler av landet. Prosent
Housing conditions among persons from various countries in various parts of the country. Per cent

	Utenlandske statsborgere Statsborgerskap<1>					Norge <1,2>
	Chile	Pakistan	Vietnam	Tyrkia	Storbritannia	
Oslo :						
BOFORM<3>						
Andel som						
Bor i småhus	20	13	17	7	37	36
Bor i eid bolig	40	16	36	5	53	71
Leier uten innskudd, bor i tjenestebolig eller på framleie	49	38	62	51	31	23
BOLIGENS STANDARD<3>						
Andel som						
Bor i bolig uten bad eller WC	12	20	22	21	6	7
Bor i fuktig bolig	7	19	2	11	2	3
Bor i kald bolig	22	17	11	19	4	6
Bor i bolig med bad og WC og uten kalde eller fuktige rom	71	71	72	64	88	85
BOTETTHET<3>						
Andel som						
Bor trangt	36	63	63	79	6	20
Bor svært romslig	5	8	-	1	29	19
Bor umoderne og/eller trangt	47	73	67	87	18	29
BOLIGENS OMGIVELSER<3>						
Andel som er utsatt for						
Støy fra gate eller vei ..	29	22	38	20	16	16
Støy i boligen	57	30	66	48	39	28
Forurensninger fra trafikk, industri o.l	25	15	-	15	32	21
Støy eller forurensninger	66	32	66	51	54	36
Andel som er uten tilgang til uteareal	11	26	11	15	12	5

<1> For English translation, see table 11.
<2> Se note 2, tabell 7. <2> See note 2, table 7.
<3> For English translation, see table 25.

Tabell 26 (forts.). Enkelte trekk ved boforholdene blant personer fra ulike land i ulike deler av landet. Prosent
Housing conditions among persons from various countries in various parts of the country. Per cent

	Utenlandske statsborgere Statsborgerskap<1>					Norge <1,2>
	Chile	Pakistan	Vietnam	Tyrkia	Storbritannia	
Bergen, Trondheim, Drammen, Stavanger og Kristiansand:						
BOFORM<3>						
Andel som						
Bor i småhus	25	(18)	69	30	68	68
Bor i eid bolig	73	(56)	40	20	52	72
Leier uten innskudd, bor i tjenestebolig eller på framleie	24	(13)	47	54	40	21
BOLIGENS STANDARD<3>						
Andel som						
Bor i bolig uten bad eller WC	6	(6)	4	17	6	4
Bor i fuktig bolig	14	(18)	14	14	5	4
Bor i kald bolig	14	(12)	17	27	6	6
Bor i bolig med bad og WC og uten kalde eller fuktige rom	76	(82)	77	63	90	88
BOTETTHET<3>						
Andel som						
Bor trangt	35	(82)	61	54	10	21
Bor svært romslig	6	(6)	5	8	37	16
Bor umoderne og/ eller trangt	50	(88)	71	70	19	30
BOLIGENS OMGIVELSER<3>						
Andel som er utsatt for						
Støy fra gate eller vei ..	30	(24)	43	15	24	13
Støy i boligen	62	(41)	61	29	49	27
Forurensninger fra trafikk, industri o.l	14	(-)	10	17	10	16
Støy eller forurensninger	64	(41)	62	35	51	32
Andel som er uten tilgang til uteareal	7	(19)	21	5	13	5

<1> For English translation, see table 11.
<2> Se note 2, tabell 7. <2> See note 2, table 7.
<3> For English translation, see table 25.

Tabell 26 (forts.). Enkelte trekk ved boforholdene blant personer fra ulike land i ulike deler av landet. Prosent
Housing conditions among persons from various countries in various parts of the country. Per cent

	Utenlandske statsborgere Statsborgerskap<1>					Norge <1,2>
	Chile	Pakistan	Vietnam	Tyrkia	Storbritannia	
Resten av landet<3>: The rest of the country<3>:						
BOFORM<4>						
Andel som						
Bor i småhus	39	(14)	47	(35)	83	90
Bor i eid bolig	85	(60)	26	(8)	57	79
Leier uten innskudd, bor i tjenestebolig eller på framleie	15	(30)	57	(67)	38	18
BOLIGENS STANDARD<4>						
Andel som						
Bor i bolig uten bad eller WC	-	(10)	-	(17)	-	6
Bor i fuktig bolig	15	(20)	4	(33)	2	4
Bor i kald bolig	8	(5)	7	(44)	-	4
Bor i bolig med bad og WC og uten kalde eller fuktige rom	77	(80)	91	(48)	98	88
BOTETTHET<4>						
Andel som						
Bor trangt	23	(65)	55	(74)	5	15
Bor svært romslig	-	(5)	2	(-)	33	19
Bor umoderne og/eller trangt	42	(79)	54	(91)	7	25
BOLIGENS OMGIVELSER<4>						
Andel som er utsatt for						
Støy fra gate eller vei ..	8	(5)	21	(17)	14	11
Støy i boligen	27	(5)	36	(25)	31	21
Forurensninger fra trafikk, industri o.l	27	(-)	12	(46)	14	17
Støy eller forurensninger	42	(5)	43	(54)	36	29

<1> For English translation, see table 11.
<2> Se note 2, tabell 7. <2> See note 2, table 7.
<3> Unntatt Nord-Norge. <3> Not including Northern Norway.
<4> For English translation, see table 25

Tabell 26 (forts.). Enkelte trekk ved boforholdene blant personer fra ulike land i ulike deler av landet. Prosent
Housing conditions among persons from various countries in various parts of the country. Per cent

	Utenlandske statsborgere Statsborgerskap<1>					Norge <1,2>
	Chile	Pakistan	Vietnam	Tyrkia	Storbritannia	
Resten av landet<3> The rest of the country<3>(forts.):						
BOLIGENS OMGIVELSER<4>(forts.)						
Andelen som er uten tilgang til uteareal	-	(15)	16	(5)	2	2
Tallet på personer i Oslo Number of respondents in						
Oslo	56	135	47	75	51	1449
Bergen, Trondheim, Drammen, Stavanger og Kristiansand	95	17	96	65	63	942
Resten av landet. The rest of the country<3>	26	21	58	24	42	1538

<1> For English translation, see table 11.
<2> Se note 2, tabell 7. <2> See note 2, table 7.
<3> Unntatt Nord-Norge. <3> Not including Northern Norway.
<4> For English translation, see table 25.

5.2.2. Boforhold for gifte med småbarn

Blant gifte med småbarn (tabell 27) er forskjellene i boforhold mellom nordmenn og briter på den ene siden og de øvrige nasjonalitetene på den andre siden like store som blant gjennomsnittet (tabell 25).

En slående forskjell i levekår mellom norske barn og barn av enkelte grupper av utenlandske statsborgere kan sies å ligge i dette resultatet: 30 prosent av gifte nordmenn med barn under 7 år bor trangt og/eller umoderne, mens tilsvarende tall for pakistanere og tyrkere er hhv. 84 og 94 prosent.

Tabell 27. Enkelte trekk ved boforholdene blant personer fra ulike land som er gift og har barn i alderen 0-6 år. Prosent Housing conditions among married persons from various countries with children 0-6 years. Per cent

	Utenlandske statsborgere Statsborgerskap<1>					Norge <1,2>
	Chile	Pakistan	Vietnam	Tyrkia	Storbritannia	
BOFORM<3>						
Andel som						
Bor i småhus	32	21	63	22	76	73
Bor i eid bolig	81	35	48	12	51	76
Leier uten innskudd, bor i tjenestebolig eller på framleie	19	24	42	48	34	20
BOLIGENS STANDARD<3>						
Andel som						
Bor i bolig uten bad eller WC	1	14	-	19	-	4
Bor i fuktig bolig	16	16	7	19	5	3
Bor i kald bolig	12	14	7	27	2	5
Bor i bolig med bad og WC og uten kalde eller fuktige rom	75	76	92	59	93	89
BOTETTHET<3>						
Andel som						
Bor trangt	38	81	69	83	2	23
Bor svært romslig	-	-	-	-	12	4
Bor umoderne og/eller trangt	54	84	69	94	10	30
BOLIGENS OMGIVELSER<3>						
Andel som er utsatt for						
Støy fra gate eller vei ..	30	15	31	19	7	11
Støy i boligen	61	25	46	39	27	24
Forurensninger fra trafikk, industri o.l	19	8	8	25	18	17
Støy eller forurensninger	70	26	48	48	38	32

<1> For English translation, see table 11.
<2> Se note 2, tabell 7. <2> See note 2, table 7.
<3> For English translation, see table 25.

Tabell 27 (forts.). Enkelte trekk ved boforholdene blant personer fra ulike land som er gift og har barn i alderen 0-6 år. Prosent. Housing conditions among married persons from various countries with children 0-6 years. Per cent

	Utenlandske statsborgere Statsborgerskap<1>					Norge <1,2>
	Chile	Paki-stan	Viet-nam	Tyrkia	Stor-brit-annia	
BOLIGENS OMGIVELSER <3>(forts.)						
Andel som er uten tilgang til uteareal	1	17	10	10	2	3
Tallet på gifte med barn 0-6 år Number of married persons with children 0-6 years of age	69	73	62	65	41	1045

<1> For English translation, see table 11.
<2> Se note 2, tabell 7. <2> See note 2, table 7.
<3> For English translation, see table 25.

6. FRITIDSAKTIVITETER

6.1. Innledning

Fritidsaktivitetene som vi har data om baserer seg på spørsmål som først var benyttet i norske levekårsundersøkelser. En må kunne si at spørsmålene i stor grad gjelder typiske norske fritidssysler (f.eks. skiturer i fjellet), eller har bestemte forutsetninger for utførelsen (kjennskap til norsk for å gå i teatret, hage for å utføre hagearbeid). Flere av aktivitetene, og kanskje særlig måten de er definert på i spørsmålene, kan sikkert virke fremmed på mange utlendinger.

Resultatene presenteres derfor bl.a. ut fra formålet: I hvilken grad utfører/deltar utenlandske statsborgere i typiske norske fritidsaktiviteter?

Begrep og definisjoner<1>

Ikke lest bøker. Personen leste ingen bøker i fritiden de siste 12 måneder. Eventuelle skole- og lærebøker og bøker lest i forbindelse med arbeid er ikke regnet med.

Deltar i fellesaktiviteter i lokalmiljøet. Personen har de siste 12 måneder vært aktiv i noen av følgende fellesaktiviteter: Underholdnings- eller kulturtiltak, sports- eller fritidsaktiviteter, dugnader, aksjoner, innsamlinger eller andre fellesaktiviteter. I spørsmålet er det presisert at bare aktivt samarbeid eller samvær med flere andre teller her. Deltaking som begrenser seg til bare å gi underskrift, pengebidrag o.l. skal ikke regnes med.

Fellesaktiviteter i lokalmiljøet arrangert av egen nasjonalgruppe. Personen har svart at egen nasjonalgruppe har arrangert fellesaktiviteter (som beskrevet over) på stedet der intervjupersonen bor i løpet av de siste 12 måneder.

For English translation, see page 54.

Medlemskap i organisasjoner. Personen var medlem av en av de nevnte organisasjonene (se spm. 136 A i skjemaet) på intervjutidspunktet.

Fritidsaktiviteter. Se spørsmål 137 i skjemaet.

De mål for fritidsaktiviteter som her er registrert, gir selvsagt ikke noe fullstendig bilde av de ulike befolkningsgruppenes gjøremål i fritida. På bakgrunn av det vi har nevnt over, vil dette sannsynligvis gjelde utenlandske statsborgere i enda større grad enn nordmenn, til tross for at vi har med enkelte spørsmål spesielt rettet mot utlendinger.

En del svært vanlige aktiviteter er ikke tatt med, som f.eks. bruk av radio og TV. En har valgt å registrere antall ganger<1> i løpet av det siste året en del aktiviteter ble utført, og ikke måle hvor lang tid som gikk med, eller hvor mye fritid personen har i alt.

Aktivitetene i tabell 28-30 kan deles inn i kulturelle aktiviteter, underholdning og fysiske aktiviteter. Aktiviteter som er kollektive kan deles inn i slike som forutsetter aktiv medvirkning og slike som ikke forutsetter dette. For de sistnevnte aktivitetene er personen mer å anse som en konsument (publikum), men for å få utført aktivitetene forutsettes en eller annen form for kollektiv tilrettelegging. Noen aktiviteter vil være grensetilfeller. Mosjon/idrett kan utføres alene eller sammen med andre, i noen kollektive tilstellninger deltar mange personer aktivt, i andre er de fleste deltakerne kun et publikum.

I figur 1 har vi forsøkt å plassere de ulike aktivitetene etter disse to dimensjonene.

<1> I tabellene har vi valgt å presentere andeler som har utført de ulike aktivitetene minst én gang.

Figur 1

		KULTURELLE AKTIVITETER	UNDERHOLDNINGS-AKTIVITETER	FYSISKE AKTIVITETER
INDIVIDUELLE AKTIVITETER		Lese avis, bøker Låne bok på bibliotek		Hagearbeid Individuell idrettstrening Gå på tur, mosjonere
KOLLEK-TIVE AKTIVI-TETER	MED AKTIV MEDVIRK-NING AV DELTAKER	Delta i kor, orkester, amatør-teater, revy Gå på religiøst møte,	Gå på diskotek, dans, bingo på kino/videoframvisning eller tilstelninger arrangert av egen nasjonalgruppe	Deltaking i organisert idrett
	IKKE NØD-VENDIG MED AKTIV MEDVIRKNING AV DEL-TAKER	Gå på kunstut-stilling, museum, teater Gå på konserter	Gå på kino, være tilskuer til idrettsarrangement	UAKTUELL

6.2. Deltaking i ulike fritidsaktiviteter blant menn og kvinner fra ulike land

6.2.1. Fritidsaktiviteter generelt

Det synes som om britene i stor grad deler nordmenns måte å bruke fritiden på, mens de andre nasjonalitetene gjør det i mindre (og i varierende) grad. En aktivitetstype som viser et særlig stort skille mellom britene og nordmennene på den ene siden og de øvrige nasjonalitetene på den andre siden, er hagearbeid. Dette viser igjen tilbake til forskjeller i bomiljø (se kap. 5).

For de aktivitetene vi har målt, er chilenerne jevnt over de mest aktive av de fire gruppene fra den tredje verden. Sammenliknet med chilenerne har de tre øvrige nasjonalitetene fra den tredje verden like høye eller høyere andeler på enkelte områder: kino/video-framvisning arrangert av egen nasjonalgruppe, gudstjeneste/religiøst møte, lånt bok på bibliotek (pakistanere og vietnamesere) og mosjon/-idrett (pakistanere).

Chilenerne har omtrent like høy eller høyere (til dels langt høyere) deltakerandel som nordmenn i 9 av 13 kultur- eller underholdningsaktiviteter. De går oftere enn nordmenn i museum og bibliotek, og deltar i større utstrekning i kor og orkester o.l. Områdene hvor de har lavere deltakerandel er idrettsarrangement, teater, dans/ diskotek og muligens også gudstjeneste/religiøst møte.

Deltaking i kollektive underholdnings- eller kulturaktiviteter der personen er publikum snarere enn deltaker, er særlig lav blant pakistanerne. I to av de tre aktivitetene som vi har plassert som grensetilfeller i forhold til aktiv medvirkning, deltar imidlertid pakistanerne mest (gudstjeneste/religiøst møte, og kino/video-framvisning arrangert av egen nasjonalgruppe, der tyrkerne og pakistanerne sammen deltar hyppigst).

Språkproblemer vil ofte være en barriere mot å utføre flere av aktivitetene, f.eks. å gå i teater eller på kino. For sistnevnte aktiviteter er først og fremst britene et unntak pga det store tilbudet av engelskspråklige kinofilmer.

Det kan også være dyrt å utføre flere av de kollektive aktivitetene, som å gå på dans/diskotek, konserter, kino eller i teater. Hva slags aktiviteter en utfører eller ikke utfører, dreier seg derfor

ikke bare om hvilke tilbud en har, kjenner til eller er interessert i, eller om bakgrunnsfaktorer som språk, kultur, alder eller kjennskap til norsk. Spørsmålet dreier seg også om hvilke rammer inntekt setter; hvordan en prioriterer innenfor husholdets økonomiske rammer.

Det er derfor ikke særlig overraskende, når en tar forhold som er nevnt over i betraktning, at britene i langt større grad enn de fleste øvrige utlendingegruppene går på kino, konserter, dans/diskotek og teater. Med unntak av dans/diskotek besøker britene også slike steder i større grad enn nordmenn.

Det er ungdom som i størst grad går på kino. Derfor er antakelig vietnamesernes lave gjennomsnittsalder en viktig forklaring på at vietnameserne i større grad enn pakistanerne og tyrkerne går på kino.

Menns og kvinners fritidsaktiviteter

Alle forskjellene mellom nasjonalitetene vi har omtalt foran, er fortsatt til stede når vi ser på menns fritidsaktiviteter (tab.29) og på kvinners (tab.30). Det er stor grad av likhet i aktivitetsmønsteret mellom menn og kvinner av samme nasjonalitet. Men, det er også viktige forskjeller.

I alle nasjonalitetene utenom britene og nordmennene deltar kvinnene gjennomgående i mindre utstrekning enn mennene i de aktivitetene som er registrert.

Blant nordmennene og britene er bildet mer variert. I begge gruppene synes kvinner i noe større grad enn menn å delta i kulturelle aktiviteter; menn noe mer enn kvinner i underholdningsaktiviteter.

6.2.2. Lesing av bøker og aviser<1>

Lesing er en aktivitet som er utbredt i alle 6 nasjonalitetene. Når tyrkerne er holdt utenom, har 84-97 prosent lest bøker på fritida siste år (tabell 31).

Av chilenere og briter har hhv. 85 og 90 prosent lest norsk avis (tabell 28), fra 56 til 69 prosent i de øvrige utlendingegruppene har lest norsk avis. Chilenerne og vietnameserne er de som i minst

---

<1> I den norske levekårsundersøkelsen ble det ikke spurt om avislesing.

grad har lest avis fra hjemlandet siste år (hhv. 67 og 45 prosent). Blant de øvrige gruppene har mellom 82 og 89 prosent lest avis fra hjemlandet.

Det er selvsagt en meget stor forskjell mellom nordmenn og utlendinger når det gjelder tilgjengelighet til bøker og aviser på eget språk, men det er nok også en forskjell mellom de ulike utlendingegruppene på dette området.

Boklesing

Spanskspråklige bøker er ingen sjeldenhet i Norge, og slett ikke engelske. Selv om utvalget, f.eks. av spanskspråklige bøker, er svært mye lavere enn utvalget av norske, har både briter og chilenere langt større muligheter for å få lest bøker på eget språk enn vietnameesere, pakistanere og tyrkere. Å lese bøker krever et større incitament og flere forberedelser av disse gruppene enn av nordmennene.

Det sies at nordmenn er et lesende folkeferd. Tallene viser at nordmenn ikke er alene om å være det. Det synes som om leselysten er enda mer utbredt blant de utlendingegruppene vi har data om her, særlig når en tar i betraktning at boklesing trolig krever større anstrengelser eller forberedelser av vietnameserne, pakistanerne og tyrkerne,- og vel også i noen grad av av chilenerne.

En mindre andel av tyrkerne har lest bøker på fritida, men også blant dem har de fleste lest bøker siste år. For denne gruppen kan spesielle forhold ha spilt inn, f.eks. høyere grad av analfabetisme i befolkningen, men også at folkebiliotekene rundt om i landet (utenom Oslo) har et dårlig utvalg av tyrkisk litteratur.

Blant tyrkerne finner vi også en større forskjell mellom menns og kvinners boklesing enn for de andre nasjonalitetene. Vi finner høyest andel som ikke har lest bøker blant de tyrkiske kvinnene.

Lesing av bøker foregår først og fremst på eget språk. Den store leseinteressen har trolig bl.a. sin bakgrunn i et behov for å holde kontakten med sin egen kultur.

Den utstrakte bruken av bibliotektjenesten (tabell 28) blant utlendingene bekrefter inntrykket av stor leselyst, og er trolig også hovedforklaringen på at så mange har lest bøker på eget språk.

Staten har ansvar for bibliotektjenesten for innvandrere og flyktninger som ikke bor i Oslo. Der det finnes språkgrupper på 20-100 personer, har de rett til bøker på eget språk. Kommuner med mer enn 100 personer i samme språkgruppe, har ansvar for bokinnkjøp til gruppen.

Avdelingen for innvandrerlitteratur på Deichmans hovedavdeling i Oslo administrerer bibliotektjenesten for innvandrere og flyktninger. Herfra sendes det ut boklister og bokdepoter til kommunene. Bokdepotene fungerer som vandringsbibliotek. På Deichmanns bibliotek i Oslo låner innvandrere i gjennomsnitt mye mer bøker enn nordmenn, og omløpshastigheten er større. Barnesektoren er høyt prioritert ved dette biblioteket.

Siden undersøkelsen ble foretatt har trolig flere kommuner rundt om i landet satset på innkjøp av innvandrerlitteratur i tillegg til den litteratur som blir formidlet via Deichman. Men også på det tidspunktet undersøkelsen ble foretatt var utlendingegruppenes bruk av bibliotektjenesten like utbredt utenfor Oslo som i Oslo<1><2>. Det var heller ingen påviselig forskjell mellom Oslo og landet for øvrig når det gjelder andelene som har lest bøker på eget språk.

Avislesing

Som vi så foran har langt de fleste av utlendingene lest norsk avis eller avis på hjemlandets språk siste år (tabell 28). Når det gjelder avislesing er imidlertid hyppigheten av særlig interesse.

Til alle spørsmålene om kultur/fritidsaktiviteter (herunder avislesing) ble intervjupersonen bedt om å angi antallet ganger aktiviteten var utført de siste 12 mnd, fra 0 til høyeste svarmulighet: 40 eller flere ganger. Denne siste svarkategorien har særlig betydning for avislesing.

For hjemlandets aviser ble dette svaret gitt av om lag 50 prosent av pakistanerne, tyrkerne og britene, men av kun hhv. 29 og 18 prosent av flyktningegruppene chilenerne og vietnameserne. Denne forskjellen har etter all sannsynlighet sin bakgrunn i politiske forhold.

<1> Utvalget til undersøkelsen hadde visse geografiske avgrensninger, se kap. 1 side 22.
<2> Kilde: Upublisert materiale i SSB.

Tabell 28. Andel av personer fra ulike land som utførte ulike fritidsaktiviteter minst en gang siste 12 mndr. Prosent

Type aktivitet	Utenlandske statsborgere.		
	Chile	Pakistan	Vietnam
Andel som			
Leste avis fra hjemlandet	67	89	45
Leste norsk avis	85	69	63
Drev med hagearbeid i sesongen	29	23	27
Gikk lengre fotturer eller skiturer i skog og mark eller på fjellet	48	53	34
Mosjonerte på annen måte, drev med sport eller idrett	49	49	38
Var tilskuer til idrettsarrangement	39	12	27
Gikk på kino	65	26	57
Gikk på kino/video-framvisning arrangert av egen nasjonalitetsgruppe	21	37	28
Gikk på bingo	11	4	7
Lånte bok på bibliotek	54	62	61
Gikk i teater eller opera	23	4	7
Gikk på konsert med klassisk musikk	15	1	5
Gikk på jazz-, vise- eller popkonsert	32	1	7
Gikk på kunstutstilling	38	6	25
Gikk på museum	52	10	43
Gikk på dans, diskotek	40	8	26
Var i gudstjeneste, på religiøst møte	31	82	51
Deltok i kor, orkester, korps, spelemannslag	23	1	9
Deltok i amatørteater, revy	3	1	1
Deltok i tilstelninger arrangert av egen nasjonalitetsgruppe	61	16	16
Tallet på personer som svarte	177	173	201

<2> Se note 2, tabell 7.
<3> Spørsmålet ble ikke stilt.

Percentage of persons from various countries who performed various kinds of leisure activities at least one time during the last 12 months

Statsborgerskap<1>			
Tyrkia	Storbritannia	Norge<1,2>	Type of activity
			Percentage who
82	92	.<3>	Read newspaper from native country
56	90	.<3>	Read Norwegian newspaper
17	73	71	Carried out garden work during season
33	86	79	Took long walks or skiing-tours in the woods or in the mountains
26	66	61	Exercised in other ways, participated in sports or athletic activities
38	39	54	Was spectator at sports arrangement
42	79	67	Went to cinema
36	5	.<3>	Went to cinema/video-exhibit arranged by nationality group or society
15	1	10	Went to bingo
32	52	33	Borrowed a book at the library
8	47	38	Went to theatre or opera
5	30	15	Went to concert with classic music
9	30	26	Went to jazz-, ballad- or pop-concert
10	53	35	Went to art exhibition
17	64	33	Went to a museum
28	62	65	Went to dance, discotheque
31	38	38	Attended church service, at religious meeting
3	5	8	Participated in choir, orchestra, band
1	3	3	Participated in amateur theatre, revue
39	16	.<3>	Participated in arrangement organized by nationality group or society
164	156	3929	Number of respondents

<1> For English translation, see table 11.
<2> See note 2, table 7.
<3> The sample of the Survey of Level of Living was not interviewed about the issue.

Tabell 29. Andelen menn fra ulike land som utførte ulike fritidsaktiviteter minst en gang siste 12 mndr. Prosent
Percentage of males from various countries who performed various kinds of leisure activities at least one time during the last 12 months

Type aktivitet<1>	Utenlandske statsborgere<2>. Statsborgerskap					Norge
	Chile	Pakistan	Vietnam	Tyrkia	Storbritannia	<2,3>
Andel som						
Leste avis fra hjemlandet	68	90	39	87	91	.<4>
Leste norsk avis	93	74	73	67	89	.<4>
Drev med hagearbeid i sesongen	29	23	23	15	69	70
Gikk lengre fotturer eller skiturer i skog og mark eller på fjellet	55	54	44	34	89	80
Mosjonerte på annen måte, drev med sport eller idrett	64	50	54	37	68	64
Var tilskuer til idrettsarrangement	45	15	39	48	42	63
Gikk på kino	70	30	70	54	80	70
Gikk på kino/videoframvisning arrangert av egen nasjonalitetsgruppe	21	39	33	41	3	.<4>
Gikk på bingo	10	5	12	24	-	9
Lånte bok på bibliotek ...	56	63	67	43	48	28
Gikk i teater eller opera	28	4	7	11	44	34
Gikk på konsert med klassisk musikk	20	1	7	6	23	12
Gikk på jazz-, vise- eller popkonsert	39	2	11	13	34	28
Gikk på kunstutstilling ..	48	6	30	14	51	32
Gikk på museum	59	10	50	19	60	32
Gikk på dans, diskotek ...	49	11	38	40	68	67
Var i gudstjeneste, på religiøst møte	33	86	47	41	32	34
Deltok i kor, orkester, korps, spelemannslag	24	2	10	4	4	8
Deltok i amatørteater, revy	4	1	1	-	3	3
Deltok i tilstelninger arrangert av egen nasjonalitetsgruppe	64	15	21	43	11	.<4>
Tallet på menn Number of males	106	125	124	103	91	2430

<1> For English translation, see table 28.
<2> For English translation, see table 11.
<3> Se note 2, tabell 7. <3> See note 2, table 7.
<4> Se note 3, tabell 28. <4> See note 3, table 28.

Tabell 30. Andelen kvinner fra ulike land som utførte ulike fritidsaktiviteter minst en gang siste 12 mndr. Prosent
Percentage of females from various countries who performed various kinds of leisure activities at at least one time during the last 12 months

Type aktivitet<1>	Utenlandske statsborgere. Statsborgerskap<2>					Norge <2,3>
	Chile	Paki-stan	Viet-nam	Tyrkia	Stor-brit-annia	
Andel som						
Leste avis fra hjemlandet	65	87	53	74	92	.<4>
Leste norsk avis	73	48	48	36	92	.<4>
Drev med hagearbeid i sesongen	28	23	34	20	79	73
Gikk lengre fotturer eller skiturer i skog og mark eller på fjellet	37	51	18	30	85	78
Mosjonerte på annen måte, drev med sport eller idrett	25	47	12	6	63	55
Var tilskuer til idretts-arrangement	30	2	7	20	35	41
Gikk på kino	58	16	35	20	77	62
Gikk på kino/videofram-visning arrangert av egen nasjonalitetsgruppe	21	31	19	26	8	.<4>
Gikk på bingo	13	2	-	-	3	12
Lånte bok på bibliotek ...	52	58	51	13	57	41
Gikk i teater eller opera	17	4	8	4	51	44
Gikk på konsert med klassisk musikk	9	-	1	2	40	21
Gikk på jazz-, vise- eller popkonsert	21	-	-	2	25	22
Gikk på kunstutstilling ..	24	7	17	4	57	39
Gikk på museum	41	11	30	13	68	33
Gikk på dans, diskotek ...	29	-	5	7	54	61
Var i gudstjeneste, på religiøst møte	29	72	57	13	46	45
Deltok i kor, orkester, korps, spelemannslag	23	-	8	-	5	7
Deltok i amatørteater, revy	3	-	-	2	2	3
Deltok i tilstelninger arrangert av egen nasjonalitetsgruppe	55	18	8	33	22	.<4>
Tallet på kvinner Number of females	71	48	77	61	65	1499

<1> For English translation, see table 28.
<2> For English translation, see table 11.
<3> Se note 2, tabell 7. <2> See note 2, table 7.
<4> Se note 3, tabell 28. <4> See note 3, table 28.

Tabell 31. Andel av menn og kvinner fra ulike land som ikke har lest bøker siste 12 mndr. Prosent

	Utenlandske statsborgere.		
	Chile	Pakistan	Vietnam
MENN OG KVINNER			
Andelen som ikke har lest bøker på fritiden siste 12 mndr.			
På eget språk	17	17	22
På norsk	57	64	56
På annet språk	83	92	83
Uansett språk	12	16	16
MENN			
Andelen som ikke har lest bøker på fritiden siste 12 mndr.			
På eget språk	13	16	16
På norsk	54	60	49
På annet språk	78	91	80
Uansett språk	10	15	10
KVINNER			
Andelen som ikke har lest bøker på fritiden siste 12 mndr.			
På eget språk	21	20	31
På norsk	61	73	70
På annet språk	90	93	88
Uansett språk	16	17	27
Tallet på personer som svarte	177	173	201
Tallet på menn	106	125	124
Tallet på kvinner	71	48	77

<2> Se note 2, tabell 7.
<3> Spørsmål om språk i bøkene ble ikke stilt i levekårsundersøkelsen

Percentage of males and females from various countries who did not read any books during the last 12 months

Statsborgerskap<1>			
Tyrkia	Storbritannia	Norge<1,2>	
			MALES AND FEMALES
			Percentage who read no books during leisure time the last 12 months
38	5	.<3>	In own language
71	43	.<3>	In Norwegian
93	90	.<3>	In other language
36	3	16	Any language
			MALES
			Percentage who read no books during leisure time the last 12 months
25	3	.<3>	In own language
61	51	.<3>	In Norwegian
88	92	.<3>	In other language
24	1	18	Any language
			FEMALES
			Percentage who read no books during leisure time the last 12 months
59	7	.<3>	In own language
89	33	.<3>	In Norwegian
100	88	.<3>	In other language
56	6	14	Any language
164	156	3929	Number of respondents
103	91	2430	Number of males
61	65	1499	Number of females

<1> For English translation, see table 11.
<2> See note 2, table 7.
<3> The sample of the Survey of Level of Living was not interviewed about the language of the books.

6.2.3. Lokale fellesaktiviteter

Vi har to ulike sett av opplysninger om fellesaktiviteter i lokalmiljøet. Den ene (tabell 32) er om intervjupersonen selv har deltatt i ulike aktiviteter. Det andre (tabell 33) gjelder bare utlendingene, og omhandler hvorvidt intervjupersonens nasjonalgruppe har arrangert ulike lokale aktiviteter, og svaret her er uavhengig av om personen selv har deltatt.

Chilenerne er den gruppen som i størst grad deltar aktivt i fellesaktiviteter i lokalmiljøet (tabell 32), fulgt av nordmenn, vietnamesere og briter. Nordmenn og briter er også nokså like når det gjelder omfanget av oppslutningen om de ulike aktivitetene. De 4 øvrige gruppene skiller seg både fra hverandre innbyrdes og fra nordmenn og briter når det gjelder deltakingsmønster.

Pakistanerne har lavest andel personlig deltaking i fellesaktiviteter (tabell 32) og er også den gruppen som sjeldnest oppgir at egen nasjonalgruppe har arrangert slike aktiviteter (tabell 33).

Vietnameserne er arrangør av egne aktiviteter i et meget stort omfang (82 prosent av vietnameserne oppgir slike arrangementer av sin nasjonalgruppe), men også blant chilenerne og tyrkerne finner vi høye andeler (hhv. 56 og 51 prosent) (tabell 33) som oppgir egne arrangementer.

Den aktivitetstypen som innen en nasjonalitet samler flest deltakere, er nødvendigvis ikke den samme aktivitetstypen som nasjonalgruppen hyppigst arrangerer. Personlig deltaking (tabell 32) synes derfor ikke å ha en nødvendig sammenheng med hvorvidt nasjonalgruppen står for arrangementer (tabell 33), selv om det er høye andeler av vietnamesere og chilenere både hva angår egen deltaking og arrangement av nasjonalgruppen, og det motsatte, som nevnt, gjelder for pakistanerne.

Vietnameserne og chilenerne deltar i særlig stor grad i dugnader (tabell 32), men den aktivitetstypen som disse nasjonalgruppene arrangerer oftest, er underholdnings- og kulturaktiviteter.

Samlet tyder undersøkelsen på at arrangementer av egen nasjonalgruppe har en viss betydning for personlig deltaking i lokale fellesaktiviteter, men at andre forhold spiller inn i tillegg. Her vil vi trekke fram én faktor: Tyrkerne og pakistanerne er i mindre grad enn de øvrige utlendingegruppene integrert i vanlige, norske bomiljøer (se kap. 5) og deltar derfor i mindre grad i slike aktiviteter som det er vanlig at lokale organisasjoner/sammenslutninger arrangerer, som f.eks. borettslagsdugnader.

Tabell 32. Deltaking i fellesaktiviteter i lokalmiljøet blant menn og kvinner fra ulike land. Prosent

Type aktivitet	Utenlandske statsborgere.		
	Chile	Pakistan	Vietnam
Andel som siste år har vært aktiv i			
Underholdnings- eller kultur-tiltak	34	9	17
Sports- eller fritidsaktiviteter	28	7	12
Dugnader	38	8	43
Aksjoner	20	8	5
Innsamlinger	21	5	10
Andre fellesaktiviteter	8	-	1
Minst en av disse aktivitetene			
Alle	59	17	50
Menn	61	18	52
Kvinner	56	15	48
Tallet på personer som svarte	177	173	201
Tallet på menn	106	125	124
Tallet på kvinner	71	48	77

<2> Se note 2, tabell 7.

Participation in local community activities among males and females from various countries. Per cent

Statsborgerskap<1>			
Tyrkia	Storbritannia	Norge<1,2>	Type of activity
			Percentage being activ during the last year in
13	13	12	Entertainment or cultural arrangements
18	31	22	Sport- or leisure activities
5	19	28	Collective work projects
5	5	7	Actions
10	12	10	Fund raisings
-	4	3	Other joint activities
			At least one of these activities
26	48	53	All
35	47	51	Males
12	49	55	Females
164	156	3929	Number of respondents
103	91	2430	Number of males
61	65	1499	Number of females

<1> For English translation, see table 11.
<2> See note 2, table 7.

Tabell 33. Andel av utenlandske statsborgere fra ulike land som oppgir at egen nasjonalitetsgruppe har arrangert ulike lokale fellesaktiviteter i løpet av de siste 12 mndr. Prosent Percentage of foreign citizens from various countries whose nationality group has arranged various types of local activities during the last 12 months

Type aktivitet<1>	Utenlandske statsborgere. Statsborgerskap<2>				
	Chile	Paki-stan	Viet-nam	Tyrkia	Stor-brit-annia
Underholdnings- eller kultur-tiltak	53	15	71	44	29
Sports- eller fritidsaktiviteter	39	11	60	26	22
Dugnader	15	14	7	14	8
Aksjoner	34	10	51	9	1
Innsamlinger	38	11	55	15	21
Andre fellesaktiviteter	12	3	1	1	5
Minst en av disse aktivitetene	56	24	82	51	35
Tallet på personer som svarte	177	173	201	164	156

<1> For English translation, see table 32.
<2> For English translation, see table 11.

6.3. Medlemskap i organisasjoner blant personer fra ulike land

De organisasjoner/foreninger som inngår i tabell 34 gir først og fremst et bilde av det norske organisasjonslivet. Det er derfor viktig å se resultatene i (tabell 34) i lys av de forbehold vi nevnte innledningsvis til dette kapitlet.

Deltaking i foreninger og organisasjoner har betydning for velferden, først og fremst ved sosial kontakt med andre mennesker, og den samhørigheten som følger av å samarbeide med andre om felles målsettinger. I tillegg kan slik deltaking også gi praktiske og økonomiske fordeler av ulike slag.

For mange nordmenn er deltaking i organisasjoner, som de som er presentert i tabell 34, en selvfølgelig del av hverdagen. Noen er så å si født inn i organisasjonslivet, mange vokser opp med det, blir sosialisert inn i det gjennom skole o.l.

For de fleste utlendingene i Norge vil det ikke være naturlig å gli inn i dette organisasjonslivet på samme måte som mange nordmenn gjør. I de fleste tilfeller vil deltaking av utlendinger i typiske norske organisasjoner forutsette en aktiv innsats fra organisasjonenes gjøres<1>.

Tabell 34 viser en meget stor organisasjonsaktivitet blant chilenerne. Trolig har deres bakgrunn i organisasjonsaktivitet i hjemlandet spilt en så stor rolle at eventuelle barrierer mot å komme inn i det norske organisasjonslivet er overvunnet. Chilenerne synes å delta minst like mye som nordmenn i slike typer organisasjoner som fagforening<2>, politiske partier og kvinneorganisasjoner. De har også høyere medlemskapsandel enn nordmenn i boligorganisasjoner og teater-/musikkforeninger. De deltar markert mindre enn nordmenn bare i noen få typer av organisasjoner: bransjeorganisasjoner<3) o.l., velforening o.l. og helselag o.l.

<1> Se NOU 1985:29, Unge innvandrere i Norge, kap. 8.2.5 Deltakelse i norske organisasjoner.

<2> Her er forskjellen mellom chilenere og nordmenn større enn den som framgår i denne tabellen, siden chilenerne har lavere andel sysselsatte. (Se også tabell 11 og tabell 22.)

<3> Det er naturlig siden færre chilenere er selvstendig næringsdrivende eller har såkalte "frie yrker".

Vi finner også høy andel medlemmer blant britene for flere av organisasjonstypene, men britene viser til dels et motsatt mønster av chilenerne. Dette vitner om stor forskjell i interessesfærer, og viser tilbake til den store forskjellen vi har sett mellom briter og chilenere på en rekke sosiale områder (sosialguppe, status på arbeidsmarkedet, inntekt, arbeids- og bomiljø).

De tre øvrige nasjonalitetene har jevnt over lavere andel som er medlem av de organisasjonene det er spurt om enn nordmenn, briter og chilenere. Organisasjonstyper hvor vietnamesere, tyrkere og pakistanere har omtrent like høye eller høyere medlemskapsandeler enn de øvrige nasjonalitetene er innvandrerorganisasjon, kristelig eller religiøs forening (først og fremst vietnameserne) og fagforening<1>. På 2 områder deltar vietnameserne like hyppig som nordmennene, det gjelder boligorganisasjoner og musikkforening o.l

For øvrig får vi inntrykk av at det norske organisasjonslivet har hatt liten betydning for vietnamesere, pakistanere og tyrkere.

Resultatene for organisasjonstilhørighet utfyller i så måte det inntrykk vi tidligere har fått gjennom opplysninger om fritids-, kultur- og lokale fellesaktiviteter. Når det gjelder deltaking i lokale fellesaktiviteter, så vi at vietnameserne var aktive i samme omfang som chilenere, briter og nordmenn, og at det særlig var deltaking i dugnader som slo ut her.

Tabell 34 viser at chilenerne og vietnameserne relativt ofte er medlem av boligorganisasjoner. Dette viser igjen til at flyktningegruppene i langt større grad enn arbeidsinnvandrerne fra den tredje verden bor i vanlige norske bomiljøer (se kap. 5 og side 148 i dette kapitlet), og at dette får betydning for deres fritidsaktiviteter.

<1> Vietnameserne er her et unntak, og det kommer ikke bare av lavere andel sysselsatte (se tabell 22).

Tabell 34. Medlemskap i ulike typer organisasjoner blant personer fra ulike land. Prosent

Type organisasjon	Utenlandske statsborgere.		
	Chile	Pakistan	Vietnam
ARBEIDSLIV, POLITIKK			
Andel som er medlem av			
Fagforening	44	36	12
Bransje-, nærings- eller yrkesorganisasjon	9	5	10
Politisk parti(også partipolitisk ungdoms- eller kvinneorganisasjon)	22	6	4
LOKALE FORENINGER			
Andel som er medlem av			
Borettslag, boligbyggelag, leieboerforening	36	:<3>	25
Velforening,grendelag, strøksforening	7	:<3>	2
Lokal interessegruppe, miljøgruppe, lokal aksjonsgruppe .	6	:<3>	-
MUSIKK, IDRETT, SOSIALE INTERESSER			
Andel som er medlem av			
Musikkforening, korps, sangkor, teatergruppe	22	:<3>	8
Idrettslag/forening	29	6	14
Helselag, sanitetsforening, Røde Kors o.l.	1	-	2
ANDRE ORGANISASJONER			
Andel som er medlem av			
Kristelig eller religiøs forening (også ungdoms- og kvinneorganisasjoner)	9	9	23
Ungdomslag, pensjonistforening, foreldreforening.....	6	:<3>	3
Innvandrings-organisasjon/ forening	24	:<3>	16
Andre foreninger/organisasjoner ..	8	:<3>	4
Andelen kvinner som er medlem av kvinneorganisasjon, husmorlag, bondekvinnelag, kvinnesaks-forening	13	-	-
Tallet på personer som svarte	177	173	201
Tallet på kvinner	71	48	77

<2> Se note 2, tabell 7.
<3> Usikkerhet pga. målefeil.

Membership of various types of organizations among persons from various countries. Per cent

Statsborgerskap<1>			
Tyrkia	Storbritannia	Norge<1,2>	Type of organization
			EMPLOYMENT, POLITICS Percentage who are members of
37	19	41	Trade union
3	24	19	Branch-, trade- or occupational organization
3	6	16	Political party (also political youth- or women's organization)
			LOCAL ASSOCIATIONS Percentage who are members of
4	16	25	Housing co-operative, tenant association
1	8	13	Neighbourhood association
-	1	5	Local interest group, environmental group, local action group
			MUSIC, ATHLETICS, SOCIAL INTERESTS Percentage who are members of
1	5	8	Music society, band, choral group, theatre group
13	28	34	Athletic club/society
-	3	9	Local health groups, women volunteer workers, Red Cross i.e.
			OTHER ORGANIZATIONS Percentage who are members of
6	9	6	Christian or religious society (also youth- and women's organizations)
3	8	9	Youthclub, retired persons, parents associations
20	9	.	Immigration-organization/ association
2	9	15	Other associations/ organizations
-	19	6	Percentage of females who are members of women's organization, farmwomen's/housewifes association, women's liberational society
164	156	3929	Number of respondents
61	65	1499	Number of females

<1> For English translation, see table 11.
<2> See note 2, table 7.
<3> Uncertainty because of measurement errors.

7. SOSIAL KONTAKT

7.1. Innledning

Vi skal i dette kapitlet se på familietilknytning og omfang av kontakt med familie, venner og naboer. Vi retter først og fremst søkelyset på hvor utbredt der er å være uten kontakt med venner m.m., og ser om det her er noen forskjell mellom nordmenn og utlendinger som bor i Norge. Vi vil også se om de eventuelle forskjellene mellom nasjonalitetene er de samme blant menn som blant kvinner.

Begrep og definisjoner<1>

Bor alene. Dette gjelder personer i enpersonhusholdninger. Flerpersonhusholdninger er definert ved at flere personer er fast bosatt i samme bolig og har minst ett daglig måltid felles.

Sjelden kontakt med/uten familiemedlemmer. Familiemedlemmer er foreldre, søsken (uansett alder) og egne barn 16 år og over. Sjelden kontakt vil si at en treffer foreldre, søsken eller egne barn (16 år og over) sjeldnere enn hver måned. Innenfor gruppene er det hyppigste kontakt som gjelder. Hvis f.eks. en person har 2 voksne barn og sjelden kontakt med det ene, mens det andre bor hjemme, så er det "bor sammen" som teller. "Uten" betyr at kontakt er uaktuell. For utenlandske statsborgere har vi regnet kontakt som uaktuell om personen er uten familiemedlemmer i Norge, de kan f.eks. ha foreldre i live i hjemlandet. "Uten familiemedlemmer" betyr at personen ikke har foreldre i live, ikke har barn som er fylt 16 år og ikke har søsken.

Svak familietilknytning. Dette gjelder personer som oppfyller begge betingelsene foran, som altså både bor alene og har sjelden kontakt med eller er uten familiemedlemmer (eventuelt i Norge).

Ingen besøkskontakt med naboer. Personen kjenner ingen familier eller husstander i nabolaget så godt at man "besøker hverandre av og til".

Ingen fortrolig venn. Dette er personer som, utenom sin egen familie ikke har noen som "står en nær" og som en "kan snakke fortrolig med".

<1> For English translation, see page 55.

Sjelden kontakt med/uten gode venner. Enten har personen ingen gode venner på bostedet eller andre steder, eller så er kontakten med venner i begge gruppene sjeldnere enn hver måned.

Utveksler sjelden eller aldri praktiske tjenester med naboer. Praktiske tjenester omfatter her 4 grupper: a) låner ting, b) tilsyn med hus/leilighet, c) barnepass, d) hjelp med arbeid, reparasjon o.l. (spm. 128 a-d). Giver og mottaker er naboer. Utvekslingen må være sjednere enn hvert år i hver av de 4 gruppene.

Husarbeid. Dette omfatter matlaging, oppvask, rengjøring og rydding av bolig, vask, stell og vedlikehold av tøy. Stell og pass av barn regnes ikke som husarbeid.

Personer med husarbeid. Dette er personer som har minst 20 timer husarbeid pr. uke.

Personer med husarbeid som er isolert. Arbeidssituasjonen i hjemmet er slik at en vanligvis ser lite til andre voksne i løpet av dagen.

Ulønnet hjelp mottatt eller gitt til syke, uføre eller eldre. Hjelpen er i spørsmålet spesifisert som "regelmessig ulønnet hjelp" som gis til slekt, venner eller naboer.

Ulønnet hjelp til barnepass. Også denne type av hjelp er regelmessig, med slekt, venner eller naboer som mottakere.

7.2. Sosial kontakt blant personer fra ulike land

7.2.1. Kontakt med familie

Blant utlendingene, sett samlet, er det vanligere å bo alene enn blant nordmennene . Denne forskjellen gjelder imidlertid bare blant mennene (tabell 35-37).

Når utlendingene i så mye større grad enn nordmennene har sjelden kontakt med/er uten familiemedlemmer, er det fordi vi ikke kun har regnet med de som totalt er uten (voksne) familiemedlemmer (både i hjemlandet og Norge), men også lagt til de som er uten familiemedlemmer i Norge. Av de som har familiemedlemmer i Norge, er det svært få som har sjelden kontakt med disse (tabell 38). Nordmenn har langt sjeldnere kontakt med sine familiemedlemmer. Dette kommer dels av at det blant utlendingene jevnt over er vanligere å bo sammen med sine familiemedlemmer. Muligens er det også mer vanlig blant utlendinger

enn blant nordmenn å bo i nærheten av sine familiemedlemmer.

Som følge av at flere utlendinger enn nordmenn bor alene og/eller uten familiemedlemmer i Norge, er svak familietilknytning mer utbredt blant utlendingene, sett samlet, enn blant nordmennene. Denne forskjellen gjelder imidlertid bare for mennene, og er der markert (tabell 35-37). Siden så få av de utenlandske kvinnene bor alene, har de i like liten grad som norske kvinner svak familietilknytning.

7.2.2. Kontakt med naboer

Det er noe vanligere blant vietnameserne, tyrkerne og pakistanerne, sett samlet, enn blant chilenerne, britene og nordmennene å ha besøkskontakt med naboer (høyest prosentandel: vietnameserne, 83 prosent, lavest: chilenerne, 64 prosent) (tabell 35).

Kontakt med naboer varierer imidlertid med naboens nasjonalitet (tabell 39). Det er først og fremst naboer av egen nasjonalitet utlendingene (britene unntatt) har kontakt med. Med unntak av britene, har under halvparten av utlendingene besøkskontakt med norske naboer (tabell 39). Vi finner høyest andel uten besøkskontakt med norske naboer blant tyrkerne (72 prosent).

Når chilenerne oftere er uten besøkskontakt med naboer enn de øvrige 3.verden nasjonalitetene, kommer det altså ikke av at de i mindre grad enn disse nasjonalitetene har kontakt med norske naboer, men av mindre grad av kontakt med naboer av egen nasjonlitet. Det synes altså som om (mulighet for) besøkskontakt med naboer av egen nasjonalitet er en forutsetning for utbredt besøkskontakt med naboer.

En viss konsentrasjon av personer av samme nasjonalitet i samme boligstrøk kan også ha spilt en rolle når det gjelder forskjellen i omfang av kontakt med norske naboer og naboer av egen nasjonalitet, blant de fleste 3. verden nasjonalitetene.

Språkproblemer vil ha betydning for grad av kontakt med norske naboer. Men, selv om det i flere av de aktuelle gruppene er flere kvinner enn menn med dårlige norsk-kunnskaper (se tabell 6), er det ingen forskjell i de ulike gruppene mellom andelen menn og kvinner uten besøkskontakt med norske naboer.

Forskjeller m.h.t. segregasjon/integrasjon i bomiljøer kan muligens også være en årsak til forskjeller mellom nasjonalitetene når det gjelder besøkskontakt (se også neste avsnitt).

Besøkskontakt med naboer er noe som er nokså vanlig i alle grupper. Utveksling av omsorgstjenester (hjelp til syke o.l., barnepass) er imidlertid ikke vanlig i noen grupper. Denne kontaktformen synes å være mer vanlig blant chilenerne og vietnameserne enn blant de øvrige nasjonalitetene<1>. Forskjellen synes ikke å kunne forklares med forskjeller mellom nasjonalitetene i andel som har pleie- eller tilsynstrengende personer i husholdningen (tabell 41, kap. 8).

Når det gjelder norske venner, kan organisasjonsaktivitet o.l. ha hatt betydning for chilenerne, det er f.eks. en stor forskjell mellom chilenerne og tyrkerne når det gjelder norske venner (tabell 39).

7.2.3. Kontakt med venner

Det er ikke vanligere blant utlendingene enn nordmenn å være uten venner, men når det gjelder fortrolig vennskap er det visse forskjeller mellom nasjonalitetene. Mens andelen uten besøkskontakt med naboer var høyest blant vietnameserne og lavest blant chilenerne, er det disse to gruppene sammen som har høyest andel uten fortrolig venn. De 4 øvrige nasjonalitetene har langt lavere andeler, og det er ingen forskjeller mellom dem.

Mulighet for kontakt med personer av egen nasjonalitet synes å være en viktig forutsetning for å ha venner og for fortrolig vennskap blant personene fra den 3. verden, på samme måte som for besøkskontakt med naboer. Over 3/4 av pakistanerne og tyrkerne har fortrolig venn av egen nasjonalitet, vel 40 prosent av chilenerne og vietnameserne. Få har en norsk fortrolig venn: ca. 15 prosent av vietnameserne og tyrkerne, ca. 1/3 av chilenerne og pakistanerne<2>. Når chilenerne og vietnameserne i mindre grad har fortrolig venn, er det først og fremst fordi de i mindre grad enn pakistanerne og tyrkerne har slike venner blant sine landsmenn.

<1> For vietnameserne gjelder det ikke barnepass, siden færre av dem har egne barn. En skulle forvente at færre av dem enn av de øvrige utvekslet barnepasstjenester, men det synes ikke å være tilfelle.

<2> Kilde: Upublisert tabelli SSB.

Det kan være flere grunner til forskjellene mellom nasjonalitetene når det gjelder besøkskontakt med naboer og "fortrolig venn". En kan dreie seg om tid bodd i landet. Når det gjelder "fortrolig venn", kan også forskjeller som ligger i selve grunnlaget for bosetting i Norge ha hatt betydning. Mange av arbeidsinnvandrerne og deres familiemedlemmer kjenner noen her før de kommer. For flyktningene forholder det seg gjerne annerledes. Det er vel ofte tilfeldig at det er i Norge de havner. De flykter fra hjemlandet, ikke først og fremst til Norge.

Et tredje moment er at vi heller ikke kan se bort fra kulturelt og språklig betingede forskjeller i oppfatningen av spørsmålet om fortrolig vennskap.

En fjerde forklaring kan dreie seg om forskjeller i bosettingsmønster, siden mulighet for kontakt med personer av egen nasjonalitet har betydning både for kontakt med venner (tabell 39), å ha fortrolig venn og nabokontakt.

Chilenerne og vietnameserne bor i større grad enn pakistanerne og tyrkerne spredt rundt i landet, men vi har ikke opplysninger om bosettingsmønsteret blant utlendingene innen de enkelte kommunene der intervjuobjektene bor. Hvis bosettingsmønster har hatt en betydning for mulighet til kontakt med egen nasjonalitet, kan det for chilenerne ha hatt noe å si både for besøkskontakt med naboer og "fortrolig venn". For vietnameserne har det, eventuelt, bare hatt betydning for "fortrolig venn".

I kap. 6, om fritidsaktiviteter antydet vi at forskjeller i bomiljø mellom tyrkere og pakistanere på den ene siden og chilenere og vietnamesere på den andre siden hadde betydning for deltaking i lokale fellesaktiver. Om det å bo i vanlige, norske borettslag fører til høyere deltaking i aktiviteter som slike borettslag arrangerer (som f.eks. dugnader), synes det ikke å føre til at flyktningene i større grad enn pakistanerne har besøkskontakt med norske naboer. Når det gjelder norske venner, kan organisasjonsaktivitet o.l. ha hatt betydning for chilenerne; det er f.eks. en stor forskjell mellom chilenerne og tyrkerne når det gjelder norske venner (tabell 39).

Forøvrig finner vi for alle 3. verden nasjonalitetene, at det først og fremst er blant sine landsmenn en har venner som en har hyppig kontakt med.

Det er ingen forskjell mellom norske og utenlandske menn når

det gjelder "sjelden kontakt med/uten gode venner" (tabell 36), men det kan synes som enkelte grupper av de utenlandske kvinnene i større grad enn de norske er uten/har sjelden kontakt med gode venner (tabell 37).

Forskjellen mellom chilenerne og vietnameserne og de øvrige fire nasjonalitetene når det gjelder fortrolig venn, gjelder både for menn og kvinner, men forskjellen er størst blant kvinnene.

7.2.4 Isolasjon i hjemmet

Andel av kvinner med husarbeid (dvs. minst 20 timers husarbeid i uken) som er isolert er, med unntak av tyrkiske kvinner, langt høyere i alle gruppene av utenlandske kvinner enn blant norske. Det er også en høyere andel av de utenlandske enn av de norske kvinnene som har minst 20 timers husarbeid i uken. Unntatt er vietnamesiske og britiske kvinner<1>. Dette innebærer at det blant pakistanske og chilenske kvinner er særlig mange som har isolerende husarbeid.

Besøkskontakt med naboer og fortrolig vennskap kan belyse resultatene med hensyn til andel med husarbeid som er isolert. Om en ser disse indikatorene under ett, tyder resultatene på at jo høyere andel uten besøkskontakt med naboer og uten fortrolig venn, dess flere er isolert med husarbeid. Dette kan være en del av forklaringen på forskjellen mellom chilenske, pakistanske og tyrkiske kvinner i andel med isolerende husarbeid.

Det synes å være en stor forskjell mellom tyrkiske og pakistanske kvinner når det gjelder isolasjon; en forskjell som framtrer på flere måter. Det er høyere sysselsettingsandel blant tyrkiske enn blant pakistanske kvinner (tabell 13), selv om like mange av tyrkiske som av pakistanske kvinner har minst 20 timers husarbeid i uken<2>.

<1> Det er høyest sysselsettingsandel blant britiske og norske kvinner (se tab. 13), de vietnamesiske kvinnene har høyest andel under utdanning (se tabell 46).

<2> Tallgrunnlaget er for lavt til å foreta en nærmere analyse av de enkelte gruppene av sysselsatte og ikke-sysselsatte kvinnene med minst 20 timers husarbeid i uken.

Av de som har minst 20 timers husarbeid i uken, er andelen som er isolert 66 mot 18 prosent av hhv. pakistanske og tyrkiske kvinner.

Når det gjelder isolasjon, er imidlertid det viktigste resultatet dette: om en har minst 20 timers husarbeid i uken, er sjansen for å være isolert gjennomgående større om en er utlending enn om en er norsk.

Tabell 35. Sosial kontakt for personer fra ulike land. Prosent

	Utenlandske statsborgere.		
	Chile	Pakistan	Vietnam
FAMILIE, SLEKT			
Andel			
Som bor alene	17	17	20
Som har sjelden kontakt med/er uten familiemedlemmer<3>	63	41	50
Med svak familietilknytning<3>	10	8	15
NABOER, VENNER			
Andel			
Uten besøkskontakt med naboer	36	23	17
Uten fortrolig venn	42	22	51
Som har sjelden kontakt med/er uten gode venner	10	9	11
ARBEIDSMILJØ I HJEMMET			
Andel av personer med husarbeid<4> som er isolerte	73	68	66
PRAKTISKE TJENESTER			
Andel			
Personer i husholdning som har mottatt ulønnet barnepass	12	1	3
Personer i husholdning som har mottatt ulønnet praktisk hjelp/tilsyn til syke, uføre eller eldre	11	2	15
Som ulønnet har passet barn for andre	20	2	5
Som har gitt ulønnet praktisk hjelp/tilsyn til syke, uføre eller eldre	23	7	21
Som sjelden eller aldri utveksler praktiske tjenester med naboer	35	32	36
Tallet på personer som svarte	177	173	201
Tallet på personer med husarbeid<4>	71	44	39

<2> Se note 2, tabell 7.
<3> Utenlandske statsborgere: omfatter personer som er uten familie i Norge, eller har sjelden kontakt med familiemedlemmer som bor i Norge.
<4> Omfatter personer med minst 20 timers husarbeid i uken.

Social relations for persons from various countries. Per cent

Statsborgerskap<1>			
Tyrkia	Storbritannia	Norge<1,2>	
			FAMILY,OTHER RELATIVES
			Percentage
15	13	11	Living alone
47	74	14	Having infrequent contact with or lacking family relatives<3>
8	8	3	Lacking family connections<3>
			NEIGHBOURS, FRIENDS
			Percentage
20	28	30	Not on visiting terms with neighbours
20	25	23	Lacking intimate friends
7	7	7	Having infrequent contact with or lacking good friends
			WORKING CONDITIONS AT HOME
25	62	41	Percentage of persons with housework<4> who are isolated
			PRACTICAL HELP
			Percentage
1	1	5	Of persons in households who received unpaid child care
2	1	2	Of persons in households who received unpaid care/help to sick, disabled or elderly persons
3	2	3	Who gave unpaid child care outside the household
8	8	11	Who gave unpaid care/help to sick, disabled or elderly persons
30	24	26	With infrequent or no exchange of practical favours with neighbours
164	156	3929	Number of respondents
51	21	594	Number of persons with housework<4>

<1> For English translation, see table 11.
<2> See note 2, table 7.
<3> Foreign citizens: including persons lacking family in Norway or having infrequent contact with family relatives living in Norway.
<4> Including persons with at least 20 hours of household work per week.

Tabell 36. Sosial kontakt for menn fra ulike land. Prosent
Social relations for males from various countries. Per cent

	Utenlandske statsborgere Statsborgerskap<1>					Norge <1,2>
	Chile	Pakistan	Vietnam	Tyrkia	Storbritannia	
FAMILIE, SLEKT<3>						
Andel						
Som bor alene	24	24	28	23	17	12
Som har sjelden kontakt med/er uten familiemedlemmer<4>	65	36	53	47	78	14
Med svak familietilknytning<4>	15	11	23	12	12	3
NABOER, VENNER<3>						
Andel						
Uten besøkskontakt med naboer	38	23	15	23	29	32
Uten fortrolig venn	41	18	45	19	28	28
Som har sjelden kontakt med/er uten gode venner ..	9	6	8	5	6	7
Som sjelden eller aldri utveksler praktiske tjenester med naboer	38	37	32	35	25	26
Tallet på menn Number of males	106	125	124	103	91	2430

<1> For english translation, see table 11.
<2> Se note 2, tabell 7. <2> See note 2, table 7.
<3> For English translation, see table 35.
<4> Se note 3, tabell 35. <4> See note 3, table 35.

Tabell 37. Sosial kontakt for kvinner fra ulike land. Prosent
Social relations for females from various countries. Per cent

	Utenlandske statsborgere. Statsborgerskap<1>					Norge <1,2>
	Chile	Pakistan	Vietnam	Tyrkia	Storbritannia	
FAMILIE, SLEKT<3>						
Andel						
Som bor alene	7	-	8	2	8	9
Som har sjelden kontakt med/er uten familiemedlemmer<4>	59	52	44	46	69	14
Med svak familietilknytning<4>	1	-	3	-	3	2
NABOER, VENNER<3>						
Andel						
Uten besøkskontakt med naboer	32	23	20	13	26	27
Uten fortrolig venn	45	30	62	21	22	16
Som har sjelden kontakt med/er uten gode venner ..	11	19	16	12	8	7
Som sjelden eller aldri utveksler praktiske tjenester med naboer	31	20	42	22	23	26
ARBEIDSMILJØ I HJEMMET<3>						
Andel av personer med husarbeid<5> som er isolerte .	76	66	(70)	18	68	41
Tallet på kvinner. Number of females	71	48	77	61	65	1499
Tallet på kvinner med husarbeid<5>. Number of females with housework<5> .	54	29	30	41	19	556

<1> For English translation, see table 11.
<2> Se note 2, tabell 7.<2> See note 2, table 7.
<3> For English translation, see table 35.
<4> Se note 3, tabell 35.<4> See note 3, table 35.
<5> Se note 4, tabell 35.<5> See note 4, table 35.

Tabell 38. Personer fra ulike land etter type kontakt med foreldre og søsken. Prosent
Persons from various countries by type of contact with with parents and brothers/sisters. Per cent

Statsborgerskap/familiemedlem Citizenship<1>/family-member	Alle All	Type kontakt / Type of contact: Bor sammen Live together	Treffer noen av dem / See some of them: Daglig eller ukentlig Daily or every week	Omtrent hver måned Approximately every month	Sjeldnere enn hver måned More seldom than every month	Tallet på personer som svarte Number of respondents
FORELDRE PARENTS<2>						
Chile	100	31	62	4	4	27
Pakistan	100	59	33	-	7	49
Vietnam	100	53	40	3	5	49
Tyrkia	100	54	41	3	3	41
Storbritannia	100	:	:	:	:	13
Norge<3>	100	19	44	17	21	3472
SØSKEN BROTHERS/SISTERS<4>						
Chile	100	11	68	8	13	38
Pakistan	100	40	51	9	-	94
Vietnam	100	54	31	13	3	88
Tyrkia	100	26	55	14	5	65
Storbritannia	100	:	:	:	:	16
Norge<3>	100	11	33	22	33	3609

<1> For English translation, see table 11.
<2> Gjelder personer som har minst en av foreldrene i live (for utenlandske statsborgere: boende i Norge).
<2> Including persons who have at least one of the parents alive (as for foreign citizens: living in Norway).
<3> Se note 2, tabell 7. 2. See note 2, table 7.
<4> Gjelder personer som har søsken (for utenlandske statsborgere: boende i Norge).
<4> Including persons who have brothers/sisters (as for foreign citizens: living in Norway).

Tabell 39. Kontakt med venner og naboer av ulik type nasjonalitet for utenlandske statsborgere i grupper for statsborgerskap og kjønn. Prosent

	Utenlandske statsborgere.		
	Chile	Pakistan	Vietnam
MENN OG KVINNER			
Andel som har sjelden kontakt - med/er uten gode venner			
Av egen nasjonalitet	20	14	19
Blant nordmenn	39	46	56
Av en annen nasjonalitet	51	74	90
Andel som er uten besøkskontakt med naboer			
Av egen nasjonalitet	52	34	28
Blant nordmenn	55	51	55
Av en annen nasjonalitet	76	86	90
MENN			
Andel som har sjelden kontakt med/er uten gode venner			
Av egen nasjonalitet	18	12	15
Blant nordmenn	35	42	55
Av en annen nasjonalitet	44	72	89
Andel som er uten besøks-kontakt med naboer			
Av egen nasjonalitet	54	36	25
Blant nordmenn	53	50	55
Av en annen nasjonalitet	76	85	88
KVINNER			
Andel som har sjelden kontakt med/er uten gode venner			
Av egen nasjonalitet	24	19	26
Blant nordmenn	44	59	58
Av en annen nasjonalitet	61	80	90
Andel som er uten besøks-kontakt med naboer			
Av egen nasjonalitet	49	28	33
Blant nordmenn	58	53	55
Av en annen nasjonalitet	75	86	93
Tallet på personer som svarte .	177	173	201
Tallet på menn	106	125	124
Tallet på kvinner	71	48	77

Contact with friends and neighbours of various types of nationality for foreign citizens in groups for citizenship an sex. Per cent

Statsborgerskap<1>		
Tyrkia	Storbritannia	
		MALES AND FEMALES
		Percentage having infrequent contact with or lacking good friends
12	41	Of own nationality
60	16	Of Norwegian nationality
76	57	Of another nationality
		Percentage not on visiting terms with neighbours
27	68	Of own nationality
72	36	Of Norwegian nationality
93	74	Of another nationality
		MALES
		Percentage having infrequent contact with or lacking good friends
11	42	Of own nationality
53	13	Of Norwegians nationality
73	53	Of another nationality
		Percentage not on visiting terms with neighbours
31	67	Of own nationality
73	34	Of Norwegian nationality
93	76	Of another nationality
		FEMALES
		Percentage having infrequent contact with or lacking good friends
15	40	Of own nationality
71	20	Of Norwegian nationality
82	62	Of another nationality
		Percentage not on visiting terms with neighbours
20	70	Of own nationality
72	39	Of Norwegian nationality
93	72	Of another nationality
164	156	Number of respondents
103	91	Number of males
61	65	Number of females

<1> For English translation, see table 11.

7.3. Kontakt med familie i hjemlandet

Med unntak av britene, sender flertallet av utlendingene regelmessig penger til familie eller slekt i hjemlandet (tab. 40).

Forskjeller i inntekt (se bl.a. tab. 14-16 og vedlegg 2) synes ikke å ha noen betydning for hvorvidt en sender penger til hjemlandet.

I kap. 2.5 så vi at blant pakistanerne, tyrkerne og vietnameserne var det relativt mange av de som var gift eller av de som hadde barn under 10 år, som hadde henholdsvis ektefellen eller barna bosatt utenfor Norge. Vi finner høyest andel som regelmessig sender penger til hjemlandet nettopp blant disse nasjonalitetene. Siden andelene som sender penger til hjemlandet langt overstiger andelene med ektefelle eller barn bosatt utenfor Norge, er det tydelig at også andre forhold enn forsørgelse av den egne, nærmeste familien spiller inn.

Når det gjelder kontakt med familie i hjemlandet ved å reise til/få besøk fra hjemlandet, så vil omfanget og karakteren av en slik kontakt avhenge av økonomiske forhold (herunder avstand, siden det er

Tabell 40. Kontakt med familie/slekt i hjemlandet for utenlandske statsborgere fra ulike land. Prosent

	Utenlandske statsborgere.		
	Chile	Pakistan	Vietnam
Andel som regelmessig sender penger til familie/slekt i hjemlandet	55	68	70
Andel som siste år har Reist hjem minst en gang	7	71	-
Fått besøk av familie i hjemlandet minst en gang	14	60	-
Skrevet jevnlig brev	85	97	94
Hatt jevnlig telefonkontakt ...	26	50	1
Hatt ingen kontakt/ingen slektninger i hjemlandet	10	-	6
Tallet på personer som svarte ..	177	173	201

langt dyrere å reise til/fra f.eks. Pakistan enn Storbritannia), av om det i det hele tatt er mulig å komme inn i hjemlandet, eller av graden av risiko ved å forsøke å reise tilbake til/ut av hjemlandet.

Reise til/besøk fra hjemlandet har en tydelig sammenheng med sistnevnte forhold (muligheter/risiko), siden ingen av vietnameserne og svært få av chilenerne har svart bekreftende på spørsmålet om slike besøk. Hvis en først har mulighet til slik kontakt, har økonomi en viss betydning: Av britene, pakistanerne og tyrkerne har tyrkerne hatt minst kontakt av denne typen. Tyrkerne har som tidligere nevnt den laveste inntekten av disse tre gruppene. Sammenlikner vi resultatene for høyinntektsgruppen britene med resultatene for pakistanerne, ser vi at også andre enn økonomiske forhold har spilt inn. Av størst betydning her er trolig kulturelle forskjeller i vektlegging på slektskontakt, samt behov for å beholde kontakt med hjemlandets kultur.

Økonomi spiller også inn på andre områder. Brevskriving til familie i hjemlandet er mindre vanlig blant britene enn blant de øvrige, mens telefonkontakt er mest vanlig blant britene.

Contact with family/relatives in native country for foreign citizens from various countries. Per cent

Statsborgerskap<1>		
Tyrkia	Storbritannia	
64	14	Percentage who regularly send money to family or relatives in native country
		Percentage who during the last year have
52	75	Travelled home at least once
4	49	Had at least one visit from the family in the native country
84	63	Written letters regularly
47	71	Regular contact by telephone
6	5	Had no contact/no relatives in the native country
164	156	Number of respondents

<1> For English translation, see table 11.

8. HELSE

8.1. Innledning

Spørsmålene som ble stilt til de utenlandske statsborgerne om sykdom og helse, var få i forhold til de svært omfattende helsespørsmålene som stilles i de norske levekårsundersøkelsene. Spørsmålene som ble utelatt gjaldt bl.a. utførlige beskrivelser av hver enkelt langvarig sykdom intervjupersonen måtte ha, med oppfølgingsspørsmål om hva legen hadde sagt, hvor på kroppen en var plaget o.l. Slike spørsmål ble betraktet som spesielt ømtålige, og generelt antar en at spørsmål om helse er særlig følsomme for kulturelle forskjeller. Dette er hovedgrunnen til at vi for utlendingene har relativt sparsomme opplysninger om helse. Vi mangler slike opplysninger som vi har for den norske befolkningen; om langvarig sykdom og typer av sykdom (hjerte- og kar, skjelett-/ muskelsykdommer, psykiske lidelser, førlighet o.l.).

Vi kan imidlertid sammenlikne nordmenn og utlendinger for enkelte helseindikatorer, som andel som har vært sengeliggende eller hatt nedsatt aktivitet på grunn av sykdom siste 14 dager før intervjuet<1>, og kontakt med helsetjenesten.

Begrep og definisjoner<2>

Sykedager. Dette kjennemerket uttrykker konsekvensene av sykdom i form av nedsatt aktivitet. Med nedsatt aktivitet menes nedsettelse i de aktivitetene som personen vanligvis utfører. En person som på grunn av kronisk sykdom vanligvis har nedsatt aktivitet i forhold til det som er "vanlig for personer i samme alder", skal regne aktivitetsnedsettelse i forhold til det vanlige ("reduserte") aktivitetsnivået. Sykedager er registrert i en 14-dagersperiode forut for intervjutidspunktet. Tallet på sykedager er på dette grunnlaget omregnet til å gjelde for hele året. Sykedager til sengs omfatter dager da personen var innlagt på helseinstitusjon eller var helt eller delvis sengeliggende hjemme på grunn av sykdom. Sykedager (i alt) omfatter i tillegg dager da personen var "oppegående, men ikke i full aktivitet".

<1> Nordmennene og utlendingene ble intervjuet på ulike tidspunkter av året; nordmennene i mars-april 1983, utlendingene senhøsten 1983/vinter 84. Vi kan ikke se bort fra at dette i noen grad kan ha påvirket resultatene.

<2> For English translation, see page 56.

Hjelpebehov. Gruppen omfatter personer i flerpersonhusholdninger som svarer at det i husholdningen finnes noen som "trenger ekstra stell, tilsyn eller hjelp til daglige gjøremål på grunn av varig sykdom, uførhet eller høy alder".

8.2. Helsetilstand for menn og kvinner fra ulike land<1>

Det er ingen betydelige forkjeller mellom nasjonalitetene i omfanget av sykdom eller tallet på sykedager, med ett unntak: chilenerne synes å være plaget av sykdom i langt større grad enn de øvrige (tabell 41). Holdes chilenerne utenfor, er det nordmennene som i størst grad har rapportert om sykdom i 14-dagersperioden før intervjuet, men det er ingen nevneverdig forskjell i tallet på sykedager mellom nordmennene og de øvrige gruppene.

Den høye andelen som rapporterer om sykdom av chilenerne har trolig sin rot i bestemte sider ved deres flyktningetilværelse.

Mange chilenere har opplevd tortur, fengselsopphold, å holde seg skjult for myndigheter eller forvisning under kummerlige forhold m.v., før de kom til Norge, samt psykisk press for øvrig i forbindelse med sin flyktningetilværelse. En del av dette presset har gjerne vært forbundet med et ønske om å dra tilbake til hjemlandet samtidig som disse mulighetene har vært meget usikre.

Når det gjelder andel personer i husholdninger med hjelpebehov, er det ingen forskjeller mellom nasjonalitetene.

Forskjellene (og likhetene) mellom nasjonalitetene i andel med sykedager synes å være noe forskjellige blant kvinner og menn. Både blant menn og kvinner finner vi høyest andel med sykedager blant chilenerne. Men mens det mellom nordmennene og de fire øvrige utenlandske nasjonalitetene (sett samlet) ikke er noen statistisk sikker forskjell blant mennene, synes det å være en tendens til en slik forskjell blant kvinnene. Norske kvinner synes å ha høyere andel med sykedager enn de utenlandske kvinnene (chilenerne holdt utenom).

Resultatene i tabell 41 kan ha sin bakgrunn i kulturelt betingete forskjeller i sykdomsbegrep og sykdomsatferd. En del (f.eks. av de pakistanske kvinnene eller av de vietnamesiske mennene) kan ha oppgitt sykedager bare om de er så syke at de er sengeliggende.

<1> Resultatene i tabell 41 og 42 er basert på en kort observasjonsperiode, og - for utlendingene - noe lave grunnlagstall. De små forskjellene (chilenerne holdt utenom) en kan finne i tabell 41 og 42, kan være uttrykk for nokså tilfeldige variasjoner, og gir ikke grunnlag for sikre konklusjoner.

8.2.1. Kontakt med helsevesenet

Forskjellene i omfanget av sykdom gjenspeiles delvis i kontakt med helsevesenet. Resultatene i tabell 42 tyder på at nordmenn og utenlandske statsborgere benytter seg av helsevesenet i omtrent samme omfang (med unntak av chilenerne) og på samme måte.

8.3. Informasjon om tilbud i helsevesenet blant utenlandske statsborgere

Slekt eller venner er den vanligste kilden for opplysninger om tilbud i helsevesenet blant de utenlandske statsborgerne. Unntatt her er vietnameserne, som oppgir helsevesenet hyppigst.

Pakistanerne og vietnameserne er de gruppene som i størst grad har fått informasjon fra offentlige instanser (herunder helsevesenet). Lavest andel som har fått opplysninger fra offentlige instanser finner en blant britene.

Slike forskjeller har trolig først og fremst sin bakgrunn i ulike behov. Behovet for å få slike opplysninger er mindre jo mindre avstanden til norske forhold er når det gjelder kultur, samfunnsform og språk. Likevel kan sannsynligvis ikke alle forskjellene mellom nasjonalitetene forklares med ulike behov. Innsats fra myndighetenes side med å spre informasjon på ulike språk, vil også spille inn.

Tabell 41. Helsetilstand for menn og kvinner fra ulike land.
Prosent

	Utenlandske statsborgere.		
	Chile	Pakistan	Vietnam
SYKEDAGER			
Andel som har vært sengeliggende eller hatt nedsatt aktivitet pga. sykdom eller skade siste 2 uker			
Alle	38	12	11
Menn	33	14	7
Kvinner	47	7	17
Andel av årets dager			
Som er sykedager			
Alle	20	8	5
Menn	15	9	5
Kvinner	27	4	6
Som er sykedager til sengs			
Alle	7	3	4
Menn	7	3	4
Kvinner	9	4	4
HJELPEBEHOV			
Andel av personer i flerpersonhusholdninger som tilhører husholdning med pleie- eller tilsynstrengende	6	4	3
Tallet på personer som svarte	177	173	201
Tallet på menn	106	125	124
Tallet på kvinner	71	48	77
Tallet på personer i flerpersonhusholdninger	147	143	160

<2> Se note 2, tabell 7.

Health condition for males and females from various countries. Per cent

Statsborgerskap<1>			
Tyrkia	Storbritannia	Norge<1,2>	
			DAYS WITH ILLNESS
			Percentage who have been bedridden or had reduced activity because of sickness or injury during the last 2 weeks
13	14	20	All
11	12	17	Males
17	17	25	Females
			Percentage of the days of the year Which are days with illness
7	6	9	All
6	5	7	Males
10	6	11	Females
			Which are days with illness in bed
4	2	3	All
3	3	2	Males
7	2	4	Females
			NEED OF HELP
			Percentage of persons in multiperson households belonging to a household with persons needing care or supervision
4	4	3	
164	156	3929	Number of respondents
103	91	2430	Number of males
61	65	1499	Number of females
141	136	3486	Number of persons in multiperson housholds

<1> For English translation, see table 11.
<2> See note 2, table 7.

Tabell 42. Kontakt med helsevesenet på grunn av egen sykdom, skade eller lidelse siste 2 uker, blant personer fra ulike land. Prosent

Type kontakt med helsevesenet	Utenlandske statsborgere.		
	Chile	Pakistan	Vietnam
Andel med			
Telefonkontakt med lege<3>	6	5	2
Besøk hos/av lege<4>	28	13	10
Innlagt i sykehus, sykestue eller sykehjem	2	1	1
Undersøkelse uten å være innlagt<5>	8	2	7
Fysikalsk behandling	8	1	2
Hos kiropraktor/homøopat	-	1	-
Besøk av sykepleier og annen kontakt	2	1	1
Minst en type kontakt	32	19	12
Tallet på personer som svarte	177	173	201

<2> Se note 2, tabell 7.
<3> Omfatter ikke timeavtale o.l.
<4> Omfatter besøk hos/av allm.prakt. lege, distriktslege, bedriftslege, spesialist eller lege på sykehus/poliklinikk.
<5> Omfatter røntgen- og laboratorieundersøkelse.

Contacts with health services during the last 2 weeks, in connection with own sickness or injury, among persons from various countries. Per cent

Statsborgerskap<1>			
Tyrkia	Storbritannia	Norge<1,2>	Type of contact with health services
			Percentage
1	3	3	Telephone consultation with doctor<3>
12	17	14	Visit to/by doctor<4>
2	1	1	In-patient in hospital, ward or nursing home
5	3	1	Medical examination or treatment as out-patient<5>
1	2	1	Physiotherapy
-	1	1	Visit to chiropractor/ homeopathist
1	3	1	Visit by home nurse and other contact
14	22	16	At least one type of contact
164	156	3929	Number of respondents

<1> For English translation, see table 11.
<2> See note 2, table 7.
<3> Not including making an appointment.
<4> Including general practioner, district medical officer, physician at place of work, specialist or doctor in hospital/ policlinic.
<5> Including x-ray examination and laboratory tests.

Tabell 43. Informasjon om tilbud i helsevesenet for utenlandske statsborgere fra ulike land. Prosent

	Utenlandske statsborgere.		
	Chile	Pakistan	Vietnam
Andel som har fått opplysninger			
Gjennom helsevesenet	23	51	43
Ved henvendelse til offentlig kontor	14	51	19
Fra innvandrerkontor/konsulent ...	16	45	10
Fra slekt og venner	41	65	19
Fra andre	15	4	2
Andel som ikke har fått opplysninger fra noen offentlig instans	58	42	44
Tallet på personer som svarte	177	173	201

Information about health services for foreign citizens from various countries. Per cent

Statsborgerskap<1>		
Tyrkia	Storbritannia	
		Percentage who have received information
21	14	Through the health services
7	7	By inquiry to public office
6	-	From immigration office/ advicer
42	23	From relatives and friends
3	15	From others
		Percentage who did not receive information from
74	82	any public institution
164	156	Number of respondents

<1> For English translation, see table 11.

9. VOLD OG TRYGGHET

9.1. Innledning

Spørsmålene om vold er generelt ømtålige, og derfor kanskje særlig utsatt for målefeil (se pkt. 1.3.4). En må også regne med at svar på spørsmål om trusler om vold vil være mer utsatt for variasjoner i tolkningen av situasjonen enn svar på spørsmål om fysisk vold.

Noen former for vold og trusler er det vanskelig å registrere i intervjuundersøkelser. Det gjelder særlig de tilfellene hvor voldsutøveren og offeret står hverandre nær, som f.eks. når de er i slekt eller i familie med hverandre. En må regne med at slik vold i stor grad skjules overfor omverdenen.

Vold som utøves av fremmede personer, kan en for så vidt regne med blir riktigere målt, men her gjør andre feilkilder seg gjeldende. Bagatellmessig vold som hendte for f.eks. nesten et år siden, kan være glemt, og tidligere voldstilfeller som huskes kan bli feilaktig rapportert ved at intervjupersonen "forskyver" hendelsen i tid.

Begrep og definisjoner<1>

Utsatt for vold eller trusler det siste året. Både alvorlige voldstilfeller, som førte til synlige merker eller kroppsskader, og mindre alvorlige tilfeller, som ikke resulterte i dette, er regnet med, jfr. spm. 106 i skjemaet. I instruksen til intervjuerne er vold definert som enhver skade eller legemskrenkelse som intervjupersonen ble påført med hensikt av en eller flere andre personer. Også forholdsvis bagatellmessige hendelser skulle regnes med, som f.eks. at personen ble holdt fast, skjøvet, puffet, sperret veien for o.l. Som trusler skulle også regnes all "verbal aggresjon", så som sjikane, ukvemsord o.l., såfremt intervjupersonen fryktet at dette kunne bli fulgt opp av fysisk vold.

<1> For English translation, see page 57.

Urolig for å bli utsatt for vold eller trusler på bostedet. Spørsmålet gjelder om intervjupersonen den siste tiden har vært urolig for å bli utsatt for vold eller trusler når han/hun går ute alene på stedet. I instruksen er det presisert at hvis personen lar være å gå ute alene av frykt for vold, skal dette også regnes med.

Mobbing av barn. Se spørsmål 109 i skjemaet.

9.2. Vold og uro for vold for menn og kvinner fra ulike land

Det er ikke store forskjeller mellom de ulike nasjonalitetene når det gjelder utsatthet for vold. Unntaket her er chilenerne, som rapporterer om voldsopplevelser i løpet av det siste året i langt større grad enn de øvrige 5 nasjonalitetene. Det er svært få av chilenerne i utvalget som kom til Norge i 82 eller 83, så deres høye andel kan ikke forklares med voldsopplevelser i hjemlandet.

I de øvrige gruppene finner vi blant pakistanerne lavest og blant britene høyest andel som har vært utsatt for vold eller trusler om vold. Selv om den relative forskjellen mellom enkelte av disse gruppene er høy, kan vi ikke utelukke at forskjellene skyldes tilfeldigheter ved trekkingen av utvalgene, siden tallgrunnlaget er så lite. Se kap. 1.3.1., tabell A.

Jevnt over er andelene som har vært utsatt for vold høyere i yngre enn eldre årsklasser, uansett nasjonalitet.

Forskjellene mellom nasjonalitetene i andel som har vært utsatt for vold er de samme blant kvinner som blant menn, med høyest andel som har vært utsatt for vold blant chilenske kvinner og menn, mens det mellom de øvrige fem nasjonalitetene ikke er statistisk sikre forskjeller verken blant menn eller blant kvinner.

Når det gjelder uro for vold er det forskjeller mellom nasjonalitetene, og denne forskjellen er til dels avhengig av kjønn. Norske, britiske og vietnamesiske menn synes i mindre grad å være urolige for å bli utsatt for vold enn tyrkiske, pakistanske og chilenske menn (sett samlet). Pakistanske kvinner er, i forhold til de øvrige kvinnene når de ses under ett, sjelden urolige for å bli utsatt for vold. Ingen av dem rapporterer heller om å ha vært utsatt for vold.

En rimelig tolkning av disse resultatene synes å være at de kulturelle rammene for pakistanske kvinner gjør deres liv mer beskyttet, sammenliknet med de øvrige gruppene av kvinner som er representert her. Tallene kan tyde på at dette også kan gjelde vietnamesiske kvinner.

Urolig, men ikke utsatt?

Det er ofte ikke samsvar mellom andel i en gruppe som er urolig og andel som faktisk har vært utsatt. Dette avviket varierer mellom nasjonalitetene, og er forskjellig for menn og kvinner. Blant kvinnene er det generelt en større andel som er urolig enn som faktisk er utsatt. Blant mennene er det færre som er urolige enn som faktisk har vært utsatt for vold i 4 av nasjonalitetene. Blant mennene i de to øvrige nasjonalitetene, tyrkerne og pakistanerne, er det, som hos kvinnene sett under ett, flere som er urolige enn som har vært utsatt.

For kvinnene kan forklaringen på den utbredte uroen og det manglende samsvaret mellom uro og faktisk utsatthet være at den eventuelle voldsutøveren gjerne vil ha større fysisk styrke enn dem selv, at et overfall kan komme plutselig og uforutsett og at voldsutøveren ofte vil angripe dem nettopp fordi de er kvinner.

Når det gjelder forskjellen mellom tyrkiske og pakistanske menn på den ene siden og britiske og norske menn på den andre siden, kan forklaringen være at tyrkerne og pakistanerne trolig har opplevd en annen type vold enn f.eks. norske menn. Det kan være en type vold som ikke gjør det så enkelt å berolige seg selv med at det er tilfeldig om jeg eller mine landsmenn ble rammet, og/eller at dette er noe jeg skal klare å unngå i fremtiden. Tilfeldig (drosjekø-)vold eller vold som svar på verbal provokasjon (der f.eks. begge parter er beruset) er noe helt annet enn vold uten forutgående provokasjon som er rettet mot bestemte grupper. Om en selv eller noen i den gruppen en tilhører har opplevd siste type vold, er det naturlig at det i større grad utvikles frykt for vold i denne gruppen enn hos andre.

Sett på denne bakgrunnen kan det synes som om frykt for vold hos kvinner og tradisjonelle arbeidsinnvandrere, her representert ved pakistanere og tyrkere, i mangt har samme årsaker.

Det foregår rasediskriminering i Norge, og det forekommer generell fiendtlighet overfor arbeidsinnvandrere fra den tredje verden<1>. Det er ikke usannsynlig at dette kan ha ført til en følelse av å være generelt utrygg i det norske samfunnet hos flere utlendinger.

<1> Slike fordommer har blant annet sin bakgrunn i misoppfatninger om en forfordeling av arbeidsinnvandrere og flyktninger når det gjelder arbeid, bolig, trygd m.m. Slike misoppfatninger kan denne publikasjonen, som et av flere virkemidler, trolig være med på å korrigere.

Tabell 44. Vold, trusler om vold og uro for vold eller trusler, for personer fra ulike land i grupper for alder/kjønn. Prosent

	Utenlandske statsborgere.		
	Chile	Pakistan	Vietnam
Andel som har vært utsatt for vold eller trusler om vold siste 12 mndr.			
Alle	24	3	7
ALDER			
16-29 år	29	7	7
30 år eller mer	21	-	5
KJØNN			
Menn	26	4	10
Kvinner	21	-	1
Andel som er urolig for å bli utsatt for vold eller trusler om vold på bostedet			
Alle	17	12	6
ALDER			
16-29 år	27	11	7
30 år eller mer	12	12	2
KJØNN			
Menn	12	14	5
Kvinner	24	4	7
Tallet på personer som svarte	177	173	201
Tallet på personer i alderen 16-29 år	55	76	138
Tallet på personer i alderen 30 år eller mer	122	97	63
Tallet på menn	106	125	124
Tallet på kvinner	71	48	77

<2> Se note 2, tabell 7.

Violence, threats of violence and fear of violence or threats, for persons from various countries in groups for age/sex.
Per cent

Statsborgerskap<1>			
Tyrkia	Storbritannia	Norge<1,2>	
			Percentage subjected to violence or threats during the last 12 months
6	10	6	All
			AGE
6	14	9	16-29 years of age
5	9	4	30 years or older
			SEX
6	12	6	Males
5	8	6	Females
			Percentage who fear violence or threats in the community
19	5	8	All
			AGE
23	9	9	16-29 years of age
16	4	8	30 years or older
			SEX
22	2	3	Males
15	10	15	Females
164	156	3929	Number of respondents
80	44	1627	Number of persons 16-29 years of age
84	112	2302	Number of persons who are 30 years of age or older
103	91	2430	Number of males
61	65	1499	Number of females

<1> For English translation, see table 11
<2> See note 2, table 7.

9.3. Mobbing av utenlandske barn

Spørsmålet om mobbing eller alvorlig plaging av barn ble stilt til foreldre, og svarene er derfor påvirket av foreldrenes kjennskap til og oppfatning av mobbing.

Det er foretatt flere norske undersøkelser om mobbing av skolebarn. Resultatene fra disse undersøkelsene er ikke direkte sammenliknbare med resultatene i tabell 45. For å kunne sammenlikne resultater, må målpopulasjonen være lik (f.eks. når det gjelder alder, og om undersøkelsene er landsomfattende eller ikke). Den metodiske tilnærming, f.eks. når det gjelder referansen til tidsrommet for eller graden/hyppigheten av mobbing, og om det er foreldre eller barn som er intervjuet, må også være lik.

Data for norske barn som er sammenliknbare med dataene for utenlandske barn<1> etter kriteriene nevnt over, finnes bare i en under søkelse om Barns levekår, foretatt i 1983 av Statistisk Sentralbyrå etter oppdrag fra Forbruker- og administrasjonsdepartementet. Data fra denne undersøkelsen<2> viser at nær 11 prosent av foreldrene har barn som er blitt mobbet (nær 6 prosent én eller noen få ganger, 5 prosent oftere enn det), 1 prosent svarer vet ikke, 89 prosent nei. For utlendingene finner vi, med unntak av britene, høyere andeler (14-28 prosent, til dels høye "vet ikke"-andeler er ikke holdt utenom) som rapporterer om mobbing.

<1> Utenlandske barn vil her si at foreldrene har utenlandsk statsborgerskap, eller nærmere bestemt at minst én av foreldrene, nemlig intervjuobjektet, er utenlandsk statsborger. Med unntak av britene, vil det for de fleste bety at begge foreldrene er utenlandske. Av gifte intervjuobjekter fra Pakistan, Vietnam og Tyrkia, har bare et lite mindretall (fra 1 til 5 prosent) ektefelle som er født i Norge, noe fler av de gifte chilenerne (16 prosent). Av britene har hele 60 prosent av de gifte intervjuobjektene ektefelle som er født i Norge. Det innebærer at "britiske barn" svært ofte er barn der minst én av foreldrene er norsk. Det er derimot sjelden at en av foreldrene er norsk for barn av intervjuobjekter med vietnamesisk, pakistansk, tyrkisk eller chilensk statsborgerskap.

<2> Kilde: Notat til Forbruker- og administrasjonsdepartementet, Ivar Frønes, Institutt for anvendt sosialvitenskapelig forskning (INAS), 1986.

Spørsmålet gjaldt om noen av intervjupersonens barn hadde vært utsatt (vi kjenner ikke alderen på det utsatte barnet eller hvor mange barn i familien det gjaldt).

Av norske og britiske barn under 16 år er 61 prosent i alderen 7-15 år, mot 44 prosent av tilsvarende gruppe barn i de øvrige fire nasjonalitetene.

Det er rimelig å anta at skolebarn er mer utsatt for mobbing enn barn i førskolealder. Har intervjupersonen skolebarn blir svaret dermed oftere ja enn om intevjupersonen bare har barn i førskolealder.

Trolig er derfor forskjellen mellom britene og nordmennene på den ene siden og de øvrige fire nasjonalitetene på den andre siden når det gjelder skolebarns utsatthet for mobbing, større enn det som framgår i tabellene.

Tabell 45. Utenlandske statsborgere med barn under 16 år bosatt i Norge, etter om noen av barna deres er blitt offer for mobbing eller alvorlig plaging fra andre barn siste år. Prosent Foreign citizens with children below 16 years living in Norway, by whether some of their children have been victimized by mobbing or serious harassment from other children during the last year. Per cent

Statsborgerskap<1>	Alle All	Offer for mobbing Victimized by mobbing				Tallet på personer med barn under 16 år Number of respondents with children below 16 years
		Nei No	Ja Yes		Vet ikke Do not know	
			En eller noen få ganger Once or a few times	Av og til, i perioder/ ofte, regelmessig Now and then, in periodes/ often, regularly		
Chile	100	72	8	17	4	124
Pakistan	100	80	8	6	6	104
Vietnam	100	66	15	3	16	90
Tyrkia	100	70	7	21	2	94
Storbritannia	100	96	-	3	1	72

<1> For English translation, see table 11.

10. UNDER UTDANNING

10.1. Innledning

Å være under utdanning vil vanligvis være mer naturlig jo yngre en er, og er vel for de fleste først og fremst forbundet med en "investering" med hensyn til senere inntektsgivende arbeid. Pga. veksten i utdanningssystemet de siste tiårene, har yngre personer mer utdanning enn eldre. Av nordmenn over 44 år har 45 prosent utdanning utover grunnskolenivå, mot 68 prosent av personer i alderen 16-44 år<1>. For de yngste av de som er aktuelle på arbeidsmarkedet betyr utdanning mye, fordi arbeidserfaring ikke kan kompensere for den utdanningen de ikke har skaffet seg. For dem vil det være slik at jo yngre en er, dess mindre sannsynlig er det at en har den utdanningen som kreves for å få arbeid, eventuelt å få det arbeidet en foretrekker.

Forskjeller i utdanningsaktivitet på et gitt tidspunkt mellom ulike grupper i befolkningen, er imidlertid også påvirket av andre forhold enn alderssammensetning. Sysselsettingssituasjon, utdannings- og kulturbakgrunn og livssituasjon forøvrig er av betydning, og siden det er forskjeller mellom de seks nasjonalitetene på disse områdene, vil dette også ha betydning for forskjeller i utdanningsaktivitet mellom de ulike nasjonalitetene.

Utdanning dreier seg ikke bare om fritt valg, enkelte kan være under utdanning uten at det er det de egentlig ønsker. For en del personer, både blant norsk ungdom og utlendinger, kan det å få seg utdanning være noe en ser seg nødt til pga. mangel på andre alternativer,f.eks. fast arbeid. For andre igjen - i aktuell alder, og kanskje med lav utdanning, kan det være slik at det av forskjellige grunner (økonomiske, språklige eller kulturelle) settes grenser for deres muligheter til å ta utdanning.

Forskjeller mellom nasjonalitetene i andel som er under utdanning kan blant annet komme av at andelen som det er uaktuelt for å være under utdanning varierer mellom nasjonalitetene.

<1> Kilde: NOS, Levekårsundersøkelsen 1983.

Det vil som regel være uaktuelt å være under utdanning for personer som:

i) har inntektsgivende arbeid (og som ønsker å bli i arbeidet eller føler seg økonomisk tvunget til det, selv om dette arbeidet ikke skulle svare til den utdanningsbakgrunn en har), eller

ii) har tilbakelagt den utdanningen som kreves for det arbeid en utfører eller ønsker å utføre, eller

iii) er i en alder som gjør at en synes det er unaturlig å søke seg til en utdanningsinstitusjon, eller

iv) selv om en mangler utdanning som er nødvendig for inntektsgivende arbeid - ikke ønsker å ta slik utdanning, fordi inntektsgivende arbeid ikke er ønsket, eller

v) har en så mangelfull grunnutdanning at det oppleves som uaktuelt å søke seg inn på en utdanningsinstitusjon.

Disse fem faktorene berører nordmennene og de fem utlendigegruppene i ulik grad. Forskjeller i utdanningsaktivitet mellom ulike nasjonaliteter må derfor både vurderes på bakgrunn av disse faktorene, alderssammensetning, samt at aspirasjonene kan være forskjellige.

For utlendingene kan f.eks. både høy andel med høy utdanning og høy andel med lav utdanning fra hjemlandet forklare lav andel som er under utdanning i Norge. Det kan også være slik at i en gruppe med en høy andel som er under utdanning, kan mange allerede ha høy utdanning, men er under utdanning i Norge fordi de må skaffe seg norsk tilleggsutdanning/omskoleres for å få arbeid. Mange utlendinger opplever problemer med å få godkjent den utdanningen de har fra hjemlandet.

De faktorene vi har nevnt her, viser at det å være under utdanning, kan ha sin bakgrunn i andre forhold for utlendingene enn for nordmenn.

10.2. Personer fra ulike land som går på skole/studerer

Forskjellen i andelen som er under utdanning er meget stor mellom vietnameserne og de øvrige fem nasjonalitetene. Denne forskjellen synes ikke å kunne forklares med at en større andel av vietnameserne er under 30 år, siden forskjellen mellom vietnameserne og de øvrige er meget stor også blant personer under 30 år.

Vi kjenner ikke nivået på den utdanningen personene var i gang med. Vi vet heller ikke om det blant de mange unge vietnameserne som er under utdanning har vært vanlig å forsøke seg på arbeidsmarkedet før de søkte seg til en utdanningsinstitusjon. Men de har trolig i mindre grad forsøkt seg på arbeidsmarkedet enn f.eks. pakistanerne, tyrkerne og britene, som, stort sett, har kommet til Norge på et annet grunnlag. Vietnameserne har en særlig lav andel som er sysselsatt (se tab.11). Av vietnameserne som hadde vært yrkesaktive siste år var det nesten 1/3 som hadde opplevd arbeidsløshet dette året. Chilenerne og tyrkerne hadde imidlertid opplevd arbeidsløshet i samme eller noe større omfang. Dette kan tyde på at arbeidsløshetserfaring ikke alene kan forklare vietnamesernes høye utdanningsaktivitet. Når vietnamesere under 30 år i så stor grad er under utdanning, har det trolig flere forklaringer. En kan være aspirasjonsnivå; at vietnameserne har en kulturbakgrunn som legger stor vekt på formell utdanning.

Ungdom og utdanning

En annen forklaring på at så mange flere av vietnameserne enn av de øvrige under 30 år er under utdanning kan være alderssammensetningen blant personer som er under 30 år (dvs. 16-29 år).

Vi har i tabell 46 et skille ved 30 år. Dette har sin bakgrunn i at det blir stadig mer vanlig at folk er under utdanning i 25-30 årsalderen, og at det blant utlendinger med utdanning fra hjemlandet ofte er aktuelt å skaffe seg norsk tilleggsutdanning. Disse personene vil ofte være over 24 år. Utenlandske elever ved videregående skole er dessuten svært ofte i alderen 20-25 år<1> (og eventuell høyere utdanning må da tas tilsvarende senere), mens aldersgruppen 16-19 år er den typiske for nordmenn i dette skoleslaget.

Samtidig er det mer sannsynlig at en er under utdanning jo yngre en er. Chilenerne og vietnameserne i utvalget som er under 30 år, har også en svært ulik alderssammensetning: 2/3 av vietnameserne som er under 30 år er under 25 år, mot vel 1/4 av tilsvarende gruppe chilenere.

<1> Se NOU 1985:29, Unge innvandrere i Norge, kap.6.3.9.,side 86.

Chilenerne og vietnameserne står trolig i en nokså ulik posisjon i forhold til arbeidsliv og utdanning. Chilenerne er som oftest over 24 år og har ofte utdanning på høyere nivå fra hjemlandet (se vedlegg 1, og kap.1, side..., note 2), og står overfor oppgaven å anvende sin utdanning på det norske arbeidsmarkedet. Vietnameserne er i større grad i ferd med å skaffe seg sin førstegangsutdanning på videregående eller høyere nivå.

Av pakistanere og tyrkere under 30 år er vel 2/3 under 25 år. Alderssammensetningen av personer under 30 år kan altså ikke forklare forskjellen i andel under utdanning mellom pakistanerne og tyrkerne på den ene siden og vietnameserne på den andre siden. Bakgrunn for oppholdet i Norge og/eller aspirasjonsnivå er trolig av betydning. Det kan også variere, geografisk og i forhold til de ulike nasjonalitetene, i hvilken grad den offentlige utdanningspolitikken fanger opp og gir gode tilbud til ungdom som er aktuelle for f.eks. videregående utdanning. I NOU 1985:29. Unge innvandrere i Norge, heter det bl.a. (kap.6.4):

> "For ungdom som kommer til Norge som flyktninger, eller som ledd i familiegjenforening etter fylte 16 år med mangelfull grunnutdanning (herunder analfabeter), finnes i dag utover 240 timers norsk/samfunnsopplæring intet adekvat opplæringstilbud. Som en følge av dette er det skoleåret 82/83 og tidligere skoleår tatt inn i videregående skole enkelte steder slike elever. Dette gjelder særlig innføringskurs til grunnkurs. Som en midlertidig løsning gis elevgruppen i enkelte andre kommuner plass i innføringsklasse for fremmedspråklige grunnskoleelever/fremmedspråklig ungdomstrinnsklasse.
>
> Fra en rekke kommuner og etater er understreket behovet for en prinsippiell ansvarsavklaring når det gjelder å organisere og bekoste et opplæringstilbud til fremmedspråklige elever over skolepliktig alder med mangelfull grunnutdanning fra hjemlandet". (Våre understrekninger.)

Det framgår også av samme utredning at av fremmedspråklige elever i videregående skole (utenom Oslo) hadde de færreste fullført norsk grunnutdanning. Elevene hadde enten deler av sin grunnutdanning fra Norge, hadde ufullstendig grunnutdanning/og eller yrkesutdanning fra hjemlandet, hadde videregående utdanning fra hjemlandet eller var i ferd med å gå over i slik utdanning i hjemlandet. Variasjonene i utdanningsbakgrunn er altså store, og det store spørsmålet i forhold til videre utdanning og senere tilpasning til arbeidslivet, dreier seg om å gi utlendinger som ønsker utdanning mulighet til å skaffe seg den ferdighet i norsk som er nødvendig for videregående utdanning.

Forskjellen mellom vietnameserne på den ene siden og pakistanerne og tyrkerne på den andre siden, må derfor også vurderes på bakgrunn av spørsmålet om norsk-opplæring (se kap.11, tab.48). Om f.eks. pakistansk og tyrkisk ungdom skal kunne skaffe seg videregående utdanning i større grad, synes det som det må satses mer på norsk-opplæring overfor disse gruppene.

Sysselsetting og utdanning

Britene og pakistanerne har lavest andel under utdanning, både når det gjelder gjennomsnittet for gruppen og i aldersgruppen 16-29 år. Dette må ses på bakgrunn av

i) at andelen med arbeidstillatelse som grunnlag for bosetting var høyest i disse gruppene, og at

ii) andelen som er sysselsatt er høyere blant dem enn blant vietnamesere, chilenere og tyrkere. (Blant pakistanske og britiske menn er sysselsettingsandelen minst like høy som norske menn, se tab. 11 og 12.)

Vi skisserte innledningsvis (side 196) 5 faktorer som pekte ut personer for hvem det vil være uaktuelt å være under utdanning. Sannsynligvis faller særlig mange pakistanske menn inn under pkt i, og britene i stor grad under pkt. ii (foruten pkt. i). Forholdsvis flere av dem enn av de øvrige utlendingene vil falle inn under disse punktene, og dette er antakelig den viktigste forklaringen på den lave andelen som er under utdanning blant britene og pakistanerne.

For chilenerne har forholdet til arbeidslivet en særegen betydning. Chilenerne har en lavere andel som er under 30 år (og også under 25 år)<1> enn nordmennene. Vi vet også at chilenere i Norge jevnt over har høy utdanning. Disse to forholdene gjør at vi kunne forvente lavere andel under utdanning blant chilenerne enn blant nordmenn. Når dette ikke er tilfelle, har det trolig sin bakgrunn i at

---

<1> Levekårsutvalget er som kjent standardisert etter den gjennomsnittlige aldersfordelingen hos de fem utlendingegruppene. Av de 5 utvalgene av utenlandske statsborgere har chilenerne og dernest britene lavest andel personer under 25 år (se tabell c). Det standardiserte norske utvalget har dermed en høyere andel i alderen 16-24 år enn chilenerne og britene.

færre chilenere er sysselsatt, flere er arbeidsløse (se tabell 11), og mange har problemer med å få godkjent eller anvendt sin utdanning i Norge. De skaffer seg derfor tilleggsutdanning. Dette inntrykket forsterkes av at chilenerne er den gruppen som har høyest andel personer over 29 år som er under utdanning (14 prosent, mot 2-8 prosent av de øvrige).

10.2.1. Menn og kvinner som er under utdanning

Blant britene, nordmennene og chilenerne er det ingen forskjell mellom andelene av menn og kvinner som er under utdanning. Forskjellen (i prosentenheter) mellom menns og kvinners utdanningsaktivitet er størst blant vietnameserne, med forholdsvis langt flere menn enn kvinner under utdanning (44 prosent mot 26 prosent). Samtidig er sysselsettingsandelen omtrent lik for vietnamesiske menn og kvinner (hhv.40 og 38 prosent, se tabell 12 og 13).

Forskjellen i andelen vietnamesiske menn og kvinner som er under utdanning kan antakelig til en viss grad tilbakeføres til ulik alderssammensetning. Av de vietnamesiske mennene er 51 prosent i alderen 16-24 år, mot 36 prosent av kvinnene. Men forskjellene skyldes trolig også kulturelle forhold.

Samtidig ser vi at vietnamesiske kvinner i langt større grad enn de øvrige kvinnene er under utdanning. Særlig stor er forskjellen mellom tyrkiske og vietnamesiske kvinner (5 mot 26 prosent). Alder kan ha spilt inn når en sammenlikner vietnamesiske kvinner med chilenske, britiske og norske, men kan ikke ha spilt noen særlig rolle om en sammenlikner dem med tyrkiske og pakistanske kvinner (se tabell 1 og note 1 side 199) . Tyrkiske kvinner har på den annen side både en høyere andel som er sysselsatt (tab.13) og en høyere andel som er hjemmearbeidende (tab.10) enn de vietnamesiske kvinnene.

Kulturelle forhold, språk- og utdanningsbakgrunn spiller inn. Av de 5 punktene vi skisserte innledningsvis (side...), vil trolig flere av de tyrkiske kvinnene falle inn i pkt. iv og v enn av de øvrige kvinnene. Antakelig gjelder forholdene som er nevnt i disse punktene også en del pakistanske kvinner.

Det er stor forskjell i utdanningsaktivitet mellom menn og kvinner også blant pakistanerne og tyrkerne, men blant pakistanerne er det flest kvinner som er under utdanning. Pakistanske menn og

kvinner har helt lik alderssammensetning, så forskjellen mellom dem i utdanningsaktivitet må føres tilbake til sysselsettingsforhold, kulturelle forhold og muligens ulikt utdanningsbehov. Andelen pakistanske kvinner under utdanning tyder på at vi kan få en økning i andelen sysselsatte pakistanske kvinner i årene som kommer.

Andelen som er under utdanning blant pakistanske, chilenske og norske kvinner er omtrent den samme. Alderssammensetningen skulle ha talt for en høyere andel pakistanske kvinner under utdanning. Språk- og kulturelle forhold har betydning her.

Britiske og norske kvinner er i stor grad sysselsatt, og andelen som er under utdanning er hhv. 9 og 19 prosent. Sysselsettingsandelen er ikke høyere hos britiske enn hos norske kvinner (hhv. 63 og 68 prosent). Høyere gjennomsnittsalder hos de britiske kvinnene enn hos de norske kvinnene i det standardiserte LKU-utvalget, kan forklare forskjellen i andel som er under utdanning.

Tabell 46. Andel av personer som går på skole/studerer i grupper for statsborgerskap og alder/kjønn. Prosent

	Utenlandske statsborgere.		
	Chile	Pakistan	Vietnam
Andel som er skole-elev/student<3>			
Alle	18	9	37
ALDER			
16-29 år	27	15	52
30 år eller mer	14	5	6
KJØNN			
Menn	19	6	44
Kvinner	17	17	26
Tallet på personer som svarte	177	173	201
Tallet på personer i alderen 16-29 år	55	76	138
Tallet på personer i alderen 30 år eller mer	122	97	63
Tallet på menn	106	125	124
Tallet på kvinner	71	48	77

<2> Se note 2, tabell 7.
<3> Utdanning der skolegangen eller studiene normalt varer minst 5 mndr.

Percentage of persons who attend school/are studying in groups for citizenship and age/sex.

Statsborgerskap<1>			
Tyrkia	Storbritannia	Norge<1,2>	
			Percentage who attend school/are studying<3>
15	9	18	All
			AGE
28	16	32	16-29 years of age
2	6	8	30 years or older
			SEX
20	9	17	Males
5	9	19	Females
164	156	3929	Number of respondents
80	44	1627	Number of persons 16-29 years of age
84	112	2302	Number of persons who are 30 years of age or older
103	91	2430	Number of males
61	65	1499	Number of females

<1> For english translation, see table 11
<2> See note 2, table 7.
<3> Education where school attendance or the study normally lasts at least 5 months.

10.3. Voksenopplæring

Deltaking i voksenopplæring i form av fritidskurs er vanligst blant britene, vietnameserne og chilenerne (hhv. 20, 15 og 14 prosent), dernest kommer nordmennene med 9 prosent.

Pakistanerne og tyrkerne har lavest andel også ved yrkesopplæringskursene. Ved disse kursene er deltakerandelen særlig høy hos britene (37 prosent av alle yrkesaktive siste år).

Forskjellene mellom nasjonalitetene når det gjelder yrkesopplæringskurs tyder på at de yrkesaktive i ulik grad får tilbud om slike kurs, avhengig av yrke. Ulikt aspirasjonsnivå og opplæringsbehov kan også spille en rolle.

Undersøkelser av nordmenns deltaking i yrkesopplæring viser at andelen sysselsatte på arbeidsrelaterte kurs øker klart og jevnt med stigende utdanningsnivå<1>. Levekårsundersøkelsen 1983 viste også at personer i funksjonæryrker på mellom- og høyere nivå har de høyeste andelene som deltar på yrkesopplæringskurs (hhv. 41 og 48 prosent mot 23 prosent av alle yrkesaktive)<2>.

Britenes og nordmennenes høye deltaking i yrkesopplæringskurs har derfor etter all sannsynlighet en sammenheng med at de i større grad enn de øvrige er i yrker der slike kurs ofte tilbys.

Chilenerne og vietnameserne deltar også ofte på yrkesopplæringskurs, til tross for at kun et mindretall av de yrkesaktive blant dem er funksjonærer på mellom- eller høyere nivå. Dette kan ha sammenheng med forhold vi antydet i avsnitt 10.2, som omskolering og aspirasjonsnivå. Muligens har chilenernes og vietnamesernes deltaking på yrkesopplæringskurs i større grad enn for nordmenn og briter dreiet seg om arbeidsmarkedskurs i regi av arbeidsformidlingen. Chilenerne og vietnameserne har i større grad enn de øvrige fått sin jobb gjennom arbeidsformidlingen (se tabell 49). Dette kan også innebære at de oftere enn andre grupper i dette materialet benytter seg av/får tilbud om andre av arbeidsformidlingens tjenester, som f.eks. arbeidsmarkedskurs.

<1> Kilde: SSB, Statistisk ukehefte nr. 15, 1984.
<2> Tilsvarende undersøkelse av utlendinger i funksjonæryrker kan ikke gjøres, pga. for lavt tallgrunnlag.

Voksenopplæring, yrkesopplæring og kjønn

I undersøkelser av nordmenns deltaking i ulike typer voksenopplæring finner vi at kvinner deltar oftest i fritidskurs, mens menn deltar oftest på yrkesopplæringskurs. Slike forskjeller synes også til en viss grad å være til stede blant de utenlandske statsborgerne. Når det gjelder fritidskursene er det ett unntak; blant vietnameserne deltar 16 prosent av mennene og 14 prosent av kvinnene.

Blant kvinnene er det bare de pakistanske som har lavere deltakerandel på fritidskurs enn de norske<1>. Kvinnene i de øvrige nasjonalitetene har til dels langt høyere eller like høy deltakerandel på fritidskurs som norske kvinner.

Når det gjelder yrkesopplæringskurs er det større forskjeller mellom menn og kvinner blant nordmenn og briter enn blant chilenere og vietnamesere<2>. Dette har sannsynligvis en sammenheng med større statusforskjeller i arbeidslivet mellom menn og kvinner hos briter og nordmenn enn hos chilenere og vietnamesere.

<1> Forskjellen mellom pakistanske og norske kvinner er ikke statistisk sikker, pga. lavt tallgrunnlag.

<2> Blant pakistanerne og tyrkerne vil vi ikke kommentere resultatene for hhv. menn og kvinner. De relative forskjellene mellom så lave andeler kan skyldes utvalgsvarians når en ikke har meget store utvalg (se side 24).

Tabell 47. Deltaking i voksenopplæring og yrkesopplæring blant personer i ulike grupper fra forskjellige land. Prosent

Type opplæring	Utenlandske statsborgere. Chile	Pakistan	Vietnam
Andel som har deltatt i voksenopplæring<3> i løpet av det siste året			
Alle	14	4	15
Menn	10	3	16
Kvinner	18	6	14
Andel som har deltatt i yrkesopplæring<4> i løpet av det siste året			
Alle	23	7	17
Menn	26	9	18
Kvinner	18	2	16
Andel av yrkesaktive siste år som har deltatt i yrkesopplæring<4> siste år			
I arbeidstiden			
Alle	17	6	14
Menn	15	6	12
Kvinner	20	:	17
Utenom arbeidstiden			
Alle	12	2	5
Menn	13	3	6
Kvinner	9	:	4
I eller utenom arbeidstiden			
Alle	26	9	18
Menn	26	9	16
Kvinner	27	:	21
Tallet på personer som svarte	177	173	201
Tallet på menn	106	125	124
Tallet på kvinner	71	48	77
Tallet på yrkesaktive siste år	138	126	131
Tallet på menn som var yrkesaktive siste år	93	113	84
Tallet på kvinner som var yrkesaktive siste år	45	13	47

<2> Se note 2, tabell 7
<3> Omfatter ikke yrkesopplæring i arbeidstiden eller norskopplæring, men omfatter fritidskurs, brevkurs og studiering.
<4> Omfatter yrkesopplæring, kurs eller videreutdanning i forbindelse med yrket.

Participation in adult education and vocational training among persons in various groups from various countries. Per cent

Statsborgerskap<1>			
Tyrkia	Storbritannia	Norge<1,2>	Type of education/training
			Percentage participating in adult education<3> during the last year
6	20	9	All
4	18	8	Males
10	23	10	Females
			Percentage participating in vocational training<4> during the last year
12	34	27	All
15	39	31	Males
7	28	19	Females
			Percentage of persons economically active last year participating in vocational training<4> during the last year
			During workhours
6	28	22	All
7	32	26	Males
3	21	15	Females
			Outside workhours
8	14	13	All
11	14	15	Males
-	15	10	Females
			During or outside workhours
13	37	30	All
17	39	33	Males
3	34	23	Females
164	156	3929	Number of respondents
103	91	2430	Number of males
61	65	1499	Number of females
107	135	3338	Number of persons economically active last year
76	88	2183	Number of males economically avtive last year
31	47	1155	Number of females economically active last year

<1> For english translation, see table 11.
<2> See note 2, table 7.
<3> Not including vocational training during workhours or norwegian training, but including free-time courses, mail-courses and studycircles.
<4> Including vocational training, course or further education in connection with work.

11. MØTE MED DET NORSKE SAMFUNNET

11.1. Innledning

I dette kapitlet har vi samlet opplysninger som viser i hvilken grad de utenlandske statsborgerne har fått tilbud, eller informasjon om tilbud, som gjerne forbindes med den "norske velferdsstaten"<1>. Her er også med opplysninger om enkelte tilbud som spesielt er rettet mot utlendinger (norskopplæring, informasjon om rettigheter ved valg).

Begrep og definisjoner<2>

240 timers gratis norskopplæring. Gjelder både fullført og påbegynt opplæring (spm. 13 i skjemaet).

Andre typer norskopplæring. Svarene er basert direkte på de øvrige spørsmålskategoriene i spm. 13 i skjemaet.

Hvordan arbeidet er skaffet. Svarene gjelder intervjuobjektets hovedyrke på intervjutidspunktet, og er basert direkte på spørsmål 48 i skjemaet.

Informasjon om anskaffelse og finansiering av bolig. Svarene er basert på spørsmål 27 i skjemaet.

Informasjon om offentlige ytelser. Offentlige ytelser omfatter her arbeidsløshetsstønad, attføringspenger, attføringshjelp, stønader til skilte og separerte forsørgere, sosialhjelp (pengebidrag fra sosialkontoret), dagpenger og forsørgertillegg til vernepliktige og sivilarbeidere, bostøtte eller "Andre offentlige ytelser" (se spørsmål 41 i skjemaet).

<1> Opplysninger om kontakt med og informasjon om helsevesenet er presentert i kap. 8, "Helse".
<2> For English translation, se page 57.

Mottatt offentlige ytelser. Gjelder ytelser som nevnt over. Svarene er basert på spørsmål 40 i skjemaet.

Informasjon om utenlandske statsborgeres rett til å stemme ved kommune- og fylkestingsvalget 1983. Svarene er basert på spørsmålene 139 og 140 i skjemaet. Om kategorien "norske massemedia", se note 2, tabell 52.

Hvordan boligen er skaffet. Svarene er basert på spørsmål 26 i skjemaet.

Tilsynsordninger for barn. Svarene er basert på spørsmålene 36 og 37 i skjemaet. For nærmere definisjoner av ulike former for tilsyn, se notene 4-7 i tabell 55.

11.2. Opplæring i norsk

Flyktninger, utenlandske arbeidstakere og deres voksne familiemedlemmer som oppholder seg i Norge i minst ett år får tilbud om gratis 240 timers undervisning i norsk og om norske samfunnsforhold. Denne undervisningen ligger under Kirke- og undervisningsdepartementet, Voksenopplæringsavdelingen. Lokalt er det kommunene ved skolestyrene som har det faglige og administrative ansvaret, med dekning av de løpende utgifter mot refusjon fra staten.

Undervisningen representerer ca. 1/10 av det undervisningstimetallet som tilbys i Sverige.

Det er antakelig store variasjoner lokalt og regionalt i omfanget av kursplasser og kurs som avholdes, i hvilken grad behovet for opplæring er registrert, i omfang av og former for informasjon om tilbudet, og i hvilken grad kursform- og metodikk er tilpasset målgruppene. Konsekvenser av slike forhold vil antakelig også variere mellom og innen ulike nasjonalitetsgrupper. En konsekvens kan være at informasjon om tilbudet i ulik grad når fram til de aktuelle målgruppene.

Den store forskjellen mellom nasjonalitetene som vi ser i tabell 48 når det gjelder andel som har deltatt på 240 timers kurs, er antakelig en avspeiling av slike forhold som er nevnt over.

240 timers kursene har hatt størst betydning for flyktningegruppene, blant annet fordi slike kurs automatisk legges inn i flyktningemottaket. Overfor de øvrige er det ikke en slik automatikk i å nå fram til målgruppene med norskundervisning.

Tabell 48, viser også at denne opplæringen er den vanligste formen for norskopplæring blant alle de fem gruppene av utenlandske statsborgere vi har data om her. Med unntak av britene, har flere kvinner enn menn fått/tatt i mot tilbud om denne typen opplæring. For de øvrige opplæringstypene varierer det om det er menn eller kvinner som har brukt tilbudet mest.

Det er bare et lite mindretall av de sysselsatte utenlandske statsborgerne som svarer at de har fått norskundervisning i arbeidstiden (fra 2-10 prosent).

I oktober 1978 godkjente Kommunal- og arbeidsdepartementet en avtale mellom LO og NAF som tar sikte på å bedre norskkunnskapene blant utenlandske arbeidstakere, bl.a. ved at myndighetene, i henhold til retningslinjer avtalt mellom hovedorganisasjonene, kan kreve at arbeidsgiveren skal gi permisjon i forbindelse med norskopplæring.

I retningslinjene heter det bl.a.:

> "Arbeidsgiveren forplikter seg til å gi fremmedarbeiderne permisjon i arbeidstiden når de ønsker å delta på kurs i norsk. Det forutsettes at arbeidsgiveren positivt forsøker å motivere fremmedarbeiderne til å delta på slik undervisning. Arbeiderne bør være forpliktet til å gjennomgå slik opplæring når kjennskap til norsk er nødvendig av tekniske eller sikkerhetsmessige grunner." (Pkt. 2 i avtalen.)

Videre heter det bl.a. (pkt. 7 i avtalen) at retten til permisjon gjelder for inntil to timer pr. uke, og at det for disse timene betales full lønn.

Sett på bakgrunn av de lave andelene som har fått norskundervisning i arbeidstiden, synes ikke denne avtalen å ha hatt særlig store praktiske virkninger.

Tabell 48. Andel av utenlandske statsborgere i grupper for statsborgerskap og kjønn, som har fått ulike typer opplæring i norsk. Prosent

Type opplæring	Utenlandske statsborgere.		
	Chile	Pakistan	Vietnam
Andel som har deltatt i			
240 timers gratis norskopplæring			
Alle	71	35	87
Menn	68	33	83
Kvinner	75	40	92
Universitetets norskkurs			
Alle	15	10	5
Menn	17	14	7
Kvinner	11	-	3
Selvstudier			
Alle	22	19	36
Menn	25	18	44
Kvinner	17	23	25
Undervisning i arbeidstiden			
Alle	5	9	2
Menn	5	7	2
Kvinner	4	13	3
Sysselsatte	6	10	5
Annen type opplæring			
Alle	25	17	22
Menn	27	21	27
Kvinner	21	8	14
Andel som har fått en eller annen type norskopplæring			
Alle	88	66	99
Menn	86	68	99
Kvinner	92	60	99
Tallet på personer som svarte	177	173	201
Tallet på menn	106	125	124
Tallet på kvinner	71	48	77
Tallet på sysselsatte	119	121	79

Percentage of foreign citizens in groups for citizenship and sex, who have received various types of language instruction in Norwegian

Statsborgerskap <1>		Type of instruction
Tyrkia	Storbritannia	
		Percentage who have participated in 240 hours free training course in Norwegian
32	42	All
27	44	Males
39	39	Females
		University language course in Norwegian
7	8	All
9	6	Males
3	11	Females
		Self study
11	12	All
13	13	Males
8	9	Females
		Instruction during workhours
2	3	All
3	3	Males
-	2	Females
3	2	Employed persons
		Other types of instruction
8	17	All
10	13	Males
5	22	Females
		Percentage who have received some language instruction in Norwegian
48	66	All
47	63	Males
49	71	Females
164	156	Number of respondents
103	91	Number of males
61	65	Number of females
110	125	Number of employed persons

<1> For English translation, see table 11.

11.3. Hvordan skaffe seg arbeid

Det er forskjeller mellom nasjonalitetene når det gjelder måten en har skaffet seg arbeid på, forskjeller som stort sett er de samme blant menn som blant kvinner, siden menn og kvinner av samme nasjonalitet i stor grad viser det samme mønsteret. Unntatt her er britene. Blant dem har kvinnene i større grad enn mennene benyttet slekt/venner og direkte kontakt med arbeidsgiver. Britiske menn har først og fremst fått arbeid gjennom annonser eller "på annen måte". "På annen måte" betyr antakelig ofte at arbeidet er skaffet mens en bodde i hjemlandet, gjennom firmaer en arbeidet i der.

Tabell 49. Sysselsatte utenlandske statsborgere i grupper for statsborgerskap og kjønn, etter hvordan de skaffet seg nåværende arbeid. Prosent

Kjønn/statsborgerskap	Alle All	Fikk nåværende arbeid: Ved å kontakte arbeidsformidlingen Through the employment agency	Gjennom svar på annonse/egenannonsering By answering advertisements/advertising	Ved å kontakte mulig arbeidsgiver By contacting potential employer
Alle				
Chile	100	20	18	23
Pakistan	100	6	24	32
Vietnam	100	44	6	19
Tyrkia	100	13	9	39
Storbritannia	100	6	34	22
Menn				
Chile	100	20	21	23
Pakistan	100	7	24	32
Vietnam	100	44	8	16
Tyrkia	100	14	6	42
Storbritannia	100	8	32	19
Kvinner				
Chile	100	21	13	21
Pakistan	100	:	:	:
Vietnam	100	43	4	25
Tyrkia	100	11	18	32
Storbritannia	100	2	39	29

Det er langt mindre vanlig blant britiske menn å skaffe seg arbeid gjennom slekt/venner enn blant de øvrige utlendingene (begge kjønn). Blant tyrkerne og pakistanerne er denne måten å få jobb på, ved siden av det å kontakte arbeidsgiver direkte, vanligst.

Vietnameserne er den gruppen som i størst grad har fått jobb gjennom arbeidsformidlingen, fulgt av den andre flyktningegruppen, chilenerne. Blant chilenerne blir hver av de ulike måtene å få jobb på brukt omtrent like ofte.

Employed foreign citizens in groups for citizenship and sex, by how they got their present jobs. Per cent

Got present job			
Gjennom anbefaling fra slekt/ venner Through recommen- dation by relatives/ friends	På annen måte By other method	Tallet på sysselsatte Number of employed persons	Sex/citizenship
			All
28	11	119	Chile
36	3	121	Pakistan
23	8	79	Vietnam
33	6	110	Turkey
11	26	125	Great Britain
			Males
27	10	81	Chile
35	3	107	Pakistan
24	8	50	Vietnam
32	6	81	Turkey
7	33	84	Great Britain
			Females
32	13	38	Chile
:	:	14	Pakistan
21	7	29	Vietnam
36	4	29	Turkey
20	10	41	Great Britain

11.4. Informasjon om anskaffelse og finansiering av bolig

Pakistanerne er den gruppen som i størst grad har fått informasjon i boligspørsmål, både fra offentlige instanser og fra private. Det er også ofte at chilenere og vietnamesere har fått informasjon fra innvandrerkontor/konsulent, mens venner/slektninger var den hyppigste informasjonskilden blant tyrkerne. Britene synes i liten grad å ha hatt behov for å skaffe seg slik informasjon.

Svarmønsteret er det samme for menn som for kvinner i de ulike nasjonalitetene. Det er små forskjeller i andelene som har fått/-skaffet seg informasjon på de ulike måtene mellom menn og kvinner av samme nasjonalitet.

11.5. Informasjon om offentlige ytelser

For informasjon om offentlige ytelser er svarmønsteret, i grove trekk, det samme som for boliginformasjon. Også når det gjelder informasjon om slike ytelser viser menn og kvinner av samme nasjonalitet gjennomgående det samme svarmønsteret.

11.6. Informasjon om stemmerett

Pakistanerne er også den gruppen som i størst grad har fått informasjon om stemmerett ved kommune- og fylkestingsvalget, og som har fått slik informasjon på eget språk. Dette gjelder både informasjon fra norske massemedia o.l. og fra innvandrerpublikasjoner/miljø. Kvinnene har i mindre grad enn mennene fått slik informasjon. Unntatt her er britene. Forklaringen på dette er antakelig at de britiske kvinnene gjennomgående har en sterkere tilknytning til Norge enn de britiske mennene.

11.7. Hvordan er boligen skaffet?

Pakistanere og tyrkere, som er de gruppene som bor dårligst (se tab. 25), er de gruppene som i størst grad har fått bolig gjennom kommunal boligformidling. Nærmere analyse viser imidlertid at dette ikke innebærer at det er høyere andeler som bor dårlig av de som bor i bolig anskaffet av kommunen enn av de som har bolig anskaffet på annen måte.

Gjennomsnittet for alle pakistanere og tyrkere viste at hhv. 17 og 19 prosent bor i boliger uten bad eller WC, og at hhv. 73 og 61 prosent bor moderne<1>. Av pakistanere og tyrkere som har fått bolig gjennom kommunal boligformidling, mangler hhv. 6 og 7 prosent bad eller WC, og hhv. 90 og 80 prosent bor moderne.

Det er tyrkerne og britene som i størst grad har fått bolig gjennom arbeidsgiver. Av tyrkere med bolig gjennom arbeidsgiver bor hele 32 prosent i bolig uten bad eller WC, og kun 36 prosent bor moderne.

Kommunal boligformidling innebærer altså ikke "hjelp i form av dårlige boliger". Det er snarere på tross av denne hjelpen at utbredelsen av dårlige boforhold er størst i grupper som i høyest grad har fått bolig via kommunal formidling. Tallene kan tyde på at blant visse grupper som har skaffet seg bolig via slekt/venner, arbeidsgiver eller på det åpne markedet, er boforholdene så dårlige at kommunal assistanse har vært særlig nødvendig.

Få, også i Oslo, har fått bolig gjennom Selskapet for innvandrerboliger (SIBO). Derimot har mange chilenere og vietnamesere fått bolig gjennom Stiftelsen for flyktningeboliger (FLYBO). Dette gjelder imidlertid i første rekke chilenere som bor utenfor Oslo. Dette kan ikke forklares med at chilenere i Oslo i større grad enn ellers i landet kom til Norge i tiden før Flybo begynte å arbeide. Chilenere utenom Oslo har i mye større grad enn chilenere i Oslo fått bolig gjennom Flybo, uansett år for oppholdstillatelse<2>. Vietnamesere som bor i Oslo har i større grad enn vietnamesere som bor andre steder i landet (og i langt større grad enn chilenerne) fått bolig gjennom FLYBO. Der hvor flyktningene i liten grad har fått bolig gjennom FLYBO, er det en større andel som har fått bolig gjennom kommunal boligformidling.

<1> I bolig med bad og WC og uten kalde eller fuktige rom.
<2> Kilde: Upublisert materiale i SSB.

Tabell 50. Informasjon om anskaffelse og finansiering av bolig blant mannlige og kvinnelige utenlandske statsborgere fra ulike land. Prosent

Type informasjon	Utenlandske statsborgere.		
	Chile	Pakistan	Vietnam
ALLE			
Andel som har mottatt informasjon			
Gjennom brosjyrer fra det offentlige	20	47	20
Ved henvendelse til offentlige kontor	21	46	22
Fra venner/slektninger	29	47	24
Fra innvandrerkontor,-konsulent	33	34	25
Fra innvandrerorganisasjon ...	2	17	3
MENN			
Andel som har mottatt informasjon			
Gjennom brosjyrer fra det offentlige	20	45	23
Ved henvendelse til offentlige kontor	19	44	22
Fra venner/slektninger	35	48	19
Fra innvandrerkontor,-konsulent	28	33	23
Fra innvandrerorganisasjon ...	3	17	2
KVINNER			
Andel som har mottatt informasjon			
Gjennom brosjyrer fra det offentlige	21	52	16
Ved henvendelse til offentlige kontor	24	50	23
Fra venner/slektninger	21	44	31
Fra innvandrerkontor,-konsulent	39	38	27
Fra innvandrerorganisasjon ...	-	17	3
Tallet på personer som svarte .	177	173	201
Tallet på menn	106	125	124
Tallet på kvinner	71	48	77

Foreign citizens. Information on how to acquire and finance house/flat, among males and females from various countries. Per cent

Statsborgerskap <1>		
Tyrkia	Storbritannia	Type of information
		ALL
		Percentage who have received information
20	3	Through pamphlets from public authorities
23	6	By inquiry at a public office
31	14	From friends/relatives
9	-	From immigration office,-adviser
1	-	From immigration organization
		MALES
		Percentage who have received information
20	4	Through pamphlets from public authorities
26	9	By inquiry at a public office
30	19	From friends/relatives
7	-	From immigration office,-adviser
1	-	From immigration organization
		FEMALES
		Percentage who have received information
18	2	Through pamphlets from public authorities
18	3	By inquiry at a public office
33	6	From friends/relatives
12	-	From immigration office,-adviser
-	-	From immigration organization
164	156	Number of respondents
103	91	Number of males
61	65	Number of females

<1> For English translation, see table 11.

Tabell 51. Informasjon om offentlige ytelser blant mannlige og kvinnelige utenlandske statsborgere fra ulike land. Prosent

Type informasjon	Utenlandske statsborgere.		
	Chile	Pakistan	Vietnam
ALLE			
Andel som har mottatt informasjon			
Gjennom brosjyrer fra det offentlige	18	47	16
Ved henvendelse til offentlige kontor	33	41	38
Fra venner/slektninger	33	53	19
Fra innvandrerkontor,-konsulent	16	39	21
Fra innvandrerorganisasjon ...	4	36	-
MENN			
Andel som har mottatt informasjon			
Gjennom brosjyrer fra det offentlige	16	46	14
Ved henvendelse til offentlige kontor	31	39	44
Fra venner/slektninger	33	53	18
Fra innvandrerkontor,-konsulent	12	38	20
Fra innvandrerorganisasjon ...	5	34	-
KVINNER			
Andel som har mottati informasjon			
Gjennom brosjyrer fra det offentlige	20	48	20
Ved henvendelse til offentlige kontor	35	44	30
Fra venner/slektninger	34	54	22
Fra innvandrerkontor,-konsulent	23	44	23
Fra innvandrerorganisasjon ...	3	42	-
Tallet på personer som svarte .	177	173	201
Tallet på menn	106	125	124
Tallet på kvinner	71	48	77

Foreign citizens. Information on public benefits among males and females from various countries. Per cent

Statsborgerskap <1>		Type of information
Tyrkia	Storbritannia	
		ALL
		Percentage who have received information
15	10	Through pamphlets from public authorities
11	7	By inquiry at a public office
37	3	From friends/relatives
2	1	From immigration office,- adviser
3	-	From immigration organization
		MALES
		Percentage who have received information
18	10	Through pamphlets from public authorities
14	9	By inquiry at a public office
36	6	From friends/relatives
1	1	From immigration office,- adviser
4	-	From immigration organization
		FEMALES
		Percentage who have received information
10	9	Through pamphlets from public authorities
7	5	By inquiry at a public office
38	-	From friends/relatives
5	-	From immigration office,- adviser
2	-	From immigration organization
164	156	Number of respondents
103	91	Number of males
61	65	Number of females

<1> For English translation, see table 11.

Tabell 52. Informasjon om utenlandske statsborgeres rett til å stemme ved kommune- og fylkestingsvalget 1983. Prosent

	Utenlandske statsborgere.		
	Chile	Pakistan	Vietnam
Andel som har fått informasjon om utenlandske statsborgeres rett til å stemme			
Alle	81	90	80
Menn	84	92	82
Kvinner	76	83	75
Andel som har fått slik informasjon på eget språk	58	85	58
INFORMASJONSKILDE			
Norske massemedia o.l. <2> :			
Andel som har fått informasjon	78	87	76
Andel som har fått informasjon på eget språk	40	71	35
Innvandrerpublikasjoner, slekt/venner, innvandrerorganisasjon :			
Andel som har fått informasjon	51	80	58
Andel som har fått informasjon på eget språk	40	66	49
Tallet på personer	177	173	201
Tallet på menn	106	125	124
Tallet på kvinner	71	48	77

<2> Omfatter skriftlig informasjonsmateriell, radio, TV, norske aviser, politiske partier.

Information on foreign citizens' right to vote in the municipal election 1983. Per cent

Statsborgerskap <1>		
Tyrkia	Storbritannia	
		Percentage who have received information on foreign citizens right to vote
71	63	All
73	62	Males
67	65	Females
58	29	Percentage who have received such information in own language
		SOURCE OF INFORMATION
		Norwegian massmedia etc. <2> :
65	62	Percentage who have received information
44	25	Percentage who have received information in own language
		Immigrant publications, relatives/ friends, immigrant organization:
45	23	Percentage who have received information
40	15	Percentage who have received information in own language
164	156	Number of respondents
103	91	Number of males
61	65	Number of females

<1> For English translation, see table 11.
<2> Including written information, radio, television, Norwegian newspapers, political parties.

Tabell 53. Utenlandske statsborgere i grupper for bosted og statsborgerskap etter hvordan boligen er skaffet. Prosent

Bosted/ Statsborgerskap	Alle All	Boligen er skaffet gjennom: Kommunal boligformidling Municipal housing agency	Arbeidsgiver Employer	Annonse i pressen Advertisement in the press
Hele landet				
Chile	100	7	6	3
Pakistan	100	49	10	3
Vietnam	100	15	1	2
Tyrkia	100	34	22	4
Storbritannia	100	5	23	30
Oslo				
Chile	100	13	14	4
Pakistan	100	58	6	2
Vietnam	100	6	-	2
Tyrkia	100	36	17	-
Storbritannia	100	4	10	28
Bergen, Trondheim, Stavanger, Drammen, Kristiansand				
Chile	100	5	2	2
Pakistan	100	(18)	(18)	(12)
Vietnam	100	21	1	1
Tyrkia	100	35	15	8
Storbritannia	100	6	27	27
Resten av landet				
Chile	100	-	-	4
Pakistan	100	(24)	(29)	(5)
Vietnam	100	12	2	4
Tyrkia	100	(22)	(57)	(4)
Storbritannia	100	2	34	37

<1> Selskapet for innvandrerboliger.
<2> Stiftelsen for flyktningeboliger.

Foreign citizens in groups for place of residence and citizenship, by how their dwelling was acquired. Per cent

The dwelling was acquired through					
SIBO <1>	FLYBO <2>	Slekt/ venner Friends/ rela-tives	Annen måte Another way	Tallet på personer som svarte Number of respon-dents	Place of residence/ citizenship
					The whole country
3	46	17	18	177	Chile
9	-	22	7	173	Pakistan
1	61	3	18	201	Vietnam
8	1	18	14	164	Turkey
-	-	27	16	156	Great Britain
					Oslo
7	21	21	20	56	Chile
10	-	25	-	135	Pakistan
-	79	4	9	47	Vietnam
15	-	16	16	75	Turkey
-	-	35	24	51	Great Britain
					Bergen, Trondheim, Stavanger, Drammen, Kristiansand
2	55	17	17	95	Chile
(6)	(-)	(18)	(29)	17	Pakistan
1	50	2	24	96	Vietnam
2	3	25	12	65	Turkey
-	-	21	19	63	Great Britain
					The rest of the country
-	69	8	19	26	Chile
(5)	(-)	(5)	(33)	21	Pakistan
-	63	2	18	58	Vietnam
(4)	(-)	(4)	(9)	24	Turkey
-	-	24	2	42	Great Britain

<1> Immigrant Housing Association.
<2> Foundation for Refugee Housing.

11.8. Offentlige ytelser til personer fra ulike land

Samtidig som pakistanerne i langt større grad enn de andre nasjonalitetene oppgir å ha fått informasjon om ulike typer offentlige ytelser, mottar de slike ytelser i forholdsvis liten grad, dvs. i samme omfang som nordmenn og briter.

Når briter og nordmenn sjeldnere enn de andre nasjonalitetene har mottatt arbeidsløshetstrygd, har dette en naturlig sammenheng med færre arbeidsløse (se tabell 11).

Tyrkere og pakistanere mottar i liten grad bostøtte og sosialhjelp, pakistanerne i særlig liten grad. Blant chilenerne og vietnameserne er det relativt høye andeler som mottar slik hjelp<1>. Forskjellene mellom arbeids- og flyktningeinnvandrerne har sin bakgrunn i flere forhold, bl.a. i forskjeller i inntekt (se vedlegg 2)<2>, i status på arbeidsmarkedet (andel sysselsatte, se kap 3), og i det at nyankomne flyktninger nærmest automatisk blir registrert som sosialklienter<3>. Flyktningemottaket er organisert på den måten at staten

---

<1> Forskjellene mellom nasjonalitetene i tabell 54 gjenspeiles i statistikk fra sosialkontoret i Oslo (1984). Ved en grov sammenlikning av antallet sosialhjelpklienter av ulik nasjonalitet med antallet boligregistrerte av samme nasjonaliteter, kommer britene lavest mht. prosentandel i kontakt med sosialtjenester, pakistanere litt over nordmenn, tyrkere noe over pakistanere, og vietnamesere og chilenere mange ganger høyere i andel enn pakistanere og tyrkere. Disse tallene bekrefter altså mønsteret i tabell 54, og viser bl.a. at forskjellene mellom nasjonalitetene i tabellen ikke kan tilskrives forskjeller i villighet til å svare, eller forskjeller når det gjelder kjennskap til ordningene.

<2> Vedlegg 2, som viser inntekt for yrkesaktive som arbeidet 1300 t eller mer, er basert på den ordinære skatteligningen for 1980. Tabellen viser at britene har høyest andeler i de øverste inntektsklassene, fulgt av pakistanere og nordmenn, som ligger på omtrent samme nivå ifølge denne registreringsmåten. Blant vietnamesere og chilenere har de fleste svært lav inntekt.

<3> I Flyktning nr. 1 1986 (utgitt av Statens Flyktningesekretariat) blir denne siden ved flyktningearbeidet diskutert), samt spørsmål om hvordan arbeidet med flyktningemottak og oppfølging kan forbedres for å hindre at flyktninger blir gående som sosialklienter i lengre tid.

sørger for livsopphold for flyktningene de første månedene etter ankomsten. Om flyktningene ikke har fått arbeid i løpet av de første 6 månedene, mottar de automatisk sosialhjelp. Kommunene får statlige refusjoner til dekning av utgiftene til sosialhjelp for flyktninger. Svært ofte er det slik at arbeidsløse flyktninger - som ikke har hatt mulighet til å opparbeide rettigheter til arbeidsledighetstrygd, blir registrert som sosialklienter, men kanskje ikke også som arbeidsledige.

For å lette mulighetene til å komme i arbeid, er en nå i arbeidet med flyktningemottaket opptatt av å utvikle opplæring og formidling til arbeidslivet som er mer tilpasset den enkeltes ressurser.

Asylsøkere må ofte vente lenge før de får svar på sin søknad. Blant de som har arbeidstillatelse er det problemer med å få arbeid, i tillegg har mange asylsøkere hatt problemer med å få arbeidstillatelse.

Tabell 54. Offentlige ytelser til personer fra ulike land. Prosent

	Utenlandske statsborgere.		
	Chile	Pakistan	Vietnam
Andel av personer som siste 12 mndr. har mottatt			
Arbeidsløshetsstønad			
Alle	17	9	13
Menn	23	12	12
Kvinner	9	2	15
Attføringshjelp/penger	4	1	2
Stønad til skilte/separerte	4	-	-
Andel av personer i husholdninger som har mottatt <3>			
Arbeidsløshetsstønad	24	12	24
Attføringshjelp/penger	7	2	5
Sosialhjelp	29	3	44
Bostøtte <4>	23	2	25
Tallet på personer som svarte	177	173	201
Tallet på menn	106	125	124
Tallet på kvinner	71	48	77

<2> Se note 2, tabell 7.
<3> Dvs. minst en person i husholdningen har mottatt stønad.
<4> Utvalget til levekårsundersøkelsen ble ikke spurt om bostøtte.

Public benefits for persons from various countries. Per cent

Statsborgerskap <1>			
Tyrkia	Storbritannia	Norge<1,2>	
			Percentage of persons who during the last 12 months have received
			Unemployment benefit
12	3	4	All
16	3	4	Males
5	3	2	Females
2	-	1	Rehabilitation aid/ allowance
1	-	1	Benefits to divorced or separated providers
			Percentage of persons in households who have received <3>
22	5	5	Unemployment benefit
6	1	3	Rehabilitation aid/ allowance
11	-	2	Social help
2	1	.	Housing support <4>
164	156	3929	Number of respondents
103	91	2430	Number of males
61	65	1499	Number of females

<1> For English translation, see table 11.
<2> See note 2, table 7.
<3> At least one person in the household has received benefit.
<4> The sample of the Survey of Level of Living was not interviewed about housing support.

11.9. Bruk av ulike tilsynsordninger for barn

Bruk av tilsynsordninger for barn varierer sterkt mellom nasjonalitetene. Høyest ligger chilenerne, uansett barnets alder. Deretter følger vietnamesere og briter, som benytter tilsynsordninger i omtrent samme omfang, og i noe større grad enn nordmenn. Tyrkere og pakistanere benytter seg i liten grad av slike tilsynsordninger.

Bruk av tilsynsordninger henger vanligvis nøye sammen med kvinners yrkesaktivitet. Forskjellen i bruk av tilsynsordninger mellom chilenere og vietnamesere på den ene siden og pakistanere og tyrkere på den andre siden kan imidlertid ikke alene forklares av forskjell i andel sysselsatte kvinner (se kap. 3, tabell 13). Hvis sysselsettingsforhold blant kvinner skulle være hovedfaktor bak bruk av tilsynsordninger, burde tyrkere ha benyttet seg av slike i større omfang enn f.eks. vietnameserne, og forskjellen mellom pakistanerne og de øvrige burde være mindre enn den faktisk er.

Forskjell i andel kvinner som er under utdanning kan utgjøre deler til en tilleggsforklaring. Vietnamesiske kvinner har høyest andel som er under utdanning (26 prosent (se tabell 46)).

En nærmere analyse<1>
der vi kun ser på kvinner som er sysselsatte eller under utdanning, viser at det også blant disse kvinnene er mye mindre vanlig å gjøre bruk av tilsynsordninger for barn blant pakistanere og tyrkere enn blant de andre nasjonalitetene.

Det er lite sannsynlig at bosted kan være en forklaringsfaktor, siden pakistanerne er den av nasjonalitetene som har høyest andel som bor i Oslo; som er det stedet som har best dekning av barnehagetilbud.

<1> Kilde: Upublisert materiale i SSB.

Fire mulige forklaringsfaktorer kan være:

i) Det har vært mer satsing fra det offentlige på å gi flyktningbarn tilbud om barnehageplass. Her har antakelig ordningen med statstilskudd til barnehager for nyankomne flyktningebarn en stor betydning.

ii) Søknad om eller bruk av barnehageplass kan være avhengig av hvorvidt det tilbys morsmålsundervisning i den aktuelle barnehagen. Dette tilbudet er utbygd i varierende grad. Denne forklaringen henger også sammen med pkt. i).

iii) Tyrkiske og pakistanske kvinner arbeider i større grad enn de øvrige referansegruppene på tidspunkter (tidlig morgen, ettermiddag/kveld) da ektefellen kan ha tilsyn med barna.

En fjerde forklaring kan være eventuelle kulturelle forskjeller i synet på barnehager.

Disse forklaringene peker seg ut fordi forskjellen er størst nettopp i bruken av instituert tilsyn.

Tabell 55. Tilsynsordninger for barn den tiden barna passes av andre enn foreldre. Personer fra ulike land. Prosent

Aldersgruppe/ type tilsyn	Utenlandske statsborgere. Chile	Pakistan	Vietnam
Andel som har barn som får regelmessig tilsyn, av personer som har barn i alderen			
0-10 år <3>	64	12	49
0-6 år <3>	71	11	53
Type tilsyn av yngste barn :			
Slekt/kjente ubetalt	7	-	10
Slekt/kjente betalt, hushjelp, praktikant, dagmamma <4>	19	3	10
Heldagsbarnehage <5>	43	1	27
Kortidsbarnehage <6>, barnepark <7>	20	3	11
Andel som har barn i fritidshjem av personer med barn i alderen			
7-10 år <3>	6	-	7
Tallet på personer med barn i alderen 0-10 år	88	86	80
Tallet på personer med barn i alderen 0-6 år	76	73	62
Tallet på personer med barn i alderen 7-10 år	32	36	41

<2> Se note 2, tabell 7.
<3> Andelene er beregnet av personer som har barn i den aktuelle aldersgruppen og som bor sammen med disse.
<4> Omfatter også familiebarnehage (kommunal dagmamma), som utgjorde ca. 19 prosent av denne gruppen.
<5> 6 timer eller mer pr. dag.
<6> Under 6 timer pr. dag.
<7> Barnepark utgjorde kun ca. 15 prosent av denne gruppen.

Arrangements for children during the period the children are looked after by others than parents. Persons from various countries. Per cent

Statsborgerskap <1>			
Tyrkia	Storbritannia	Norge<1,2>	Age groups/ type of arrangement
			Percentage receiving child care, of persons with children in the age of
18	48	44	0-10 years <3>
20	55	51	0-6 years <3>
			Type of arrangement for the youngest child :
9	-	8	Relatives, close acquaintances, not paid
9	19	18	Relatives, close acquaintances, paid, housemaid, trainee, nurse, child-keeper/daymother <4>
-	12	15	Kindergarten/daynursery <5>
2	24	14	Kindergarten/daynursery <6> supervised park <7>
-	(5)	3	Percentage of persons who have children 7-10 years, with the children in child-carecenter before and/or after school <3>
77	50	1370	Number of persons who have children 0-10 years of age
66	42	1100	Number of persons who have children 0-6 years of age
37	22	708	Number of persons who have children 7-10 years og age

<1> For English translation, see table 11.
<2> See note 2, table 7.
<3> The percentages are calculated on the basis of the number of persons who have children in the actual age group, and who are living together with these children.
<4> Including "family kindergarten", which counted about 19 per cent of this group.
<5> 6 hours or more per day.
<6> Less than 6 hours per day.
<7> Supervised park counted only 15 per cent of this group.

12. SAMMENDRAG

Kapittel 2. Utlendingenes bakgrunn

Utlendingene i undersøkelsen kan deles i to grupper, arbeidsinnvandrere (pakistanere, tyrkere og briter) og flyktningeinnvandrere (chilenere og vietnamesere).

Blant tyrkiske og pakistanske arbeidsinnvandrere har kvinnene kommet senere enn mennene, via familiegjenforening, mens flertallet av mennene kom før innvandringsstoppen ble innført midt på 70-tallet.

På grunn av ekspertiseinnvandring som det er gjort unntak for, har imidlertid ikke innvandringsstoppen hatt samme betydning blant britene. Også britiske kvinner har først og fremst kommet via familiegjenforening og ekteskap.

Norsk-kunnskapene er best hos de som i størst grad har fått norskopplæring eller har bodd lang tid i landet. Det innebærer at vi finner høyest andel med dårlige norsk kunnskaper blant tyrkiske og pakistanske kvinner.

I alle utlendingegruppene er det mange som ikke har sin ektefelle og/eller sine barn bosatt i Norge. Dette gjelder i sær pakistanerne, dernest tyrkerne og vietnameserne.

Det er store forskjeller mellom nasjonalitetene når det gjelder fordeling etter sosioøkonomisk status.

Blant flyktninger og arbeidsinnvandrerne fra den tredje verden var andelen arbeidere og funksjonærer på lavere nivå høyere enn blant nordmenn og briter.

Kapittel 3. Sysselsetting, lønn og materielle goder

Både trygghet i arbeidsmarkedet og lønn er ulikt fordelt mellom nasjonalitetene. Chilenerne, pakistanerne, vietnameserne og tyrkerne kommer gjennomgående dårligere ut enn briter og nordmenn. I de fire førstnevnte nasjonalitetene er det høye andeler lavtlønte og langtidsledige. Blant britiske og norske kvinner er det også høye andeler lavlønte og en betydelig andel som har opplevd arbeidsløshet.

Kapittel 4. Arbeidsmiljø

Negative sider ved arbeidsmiljøet (fysisk og organisatorisk) er mer utbredt blant chilenere, pakistanere, vietnamesere og tyrkere enn blant nordmenn og briter. For det organisatoriske arbeidsmiljøet

er dette hovedskillet mellom de utenlandske statsborgere fra den tredje verden og vesteuropeerne helt klart, og gjelder uansett sosioøkonomisk status (når alle funksjonærgrupper er slått sammen). For det fysiske arbeidsmiljøet er ikke skillet like klart, siden pakistanere jevnt over i mindre grad enn nordmenn rapporterer om slike problemer. Pakistanerne og britene er de gruppene som i minst grad rapporterer om fysiske arbeidsmiljøproblemer. På alle fem hovedområdene av fysiske arbeidsmiljøproblemer er det en stor forskjell mellom briter og nordmenn på den ene siden og chilenere, vietnamesere og tyrkere på den andre siden. Særlig stor er forskjellen når det gjelder ergonomiske problemer.

Kapittel 5. Boforhold

Briter og nordmenn bor gjennomsnittlig bedre enn de fire andre nasjonaliteten.

Blant pakistanerne, chilenerne og særlig tyrkerne er dårlig boligstandard mye mer utbredt enn blant vest-europerne. Når også trangboddhet er tatt med, finner vi en meget stor forskjell i boforholdene mellom de fire 3. verden nasjonalitetene og britene og nordmennene.

Vi finner ikke den samme klare forskjellen når det gjelder utsatthet for støy og forurensninger. Nordmennene rapporterer om støy i minst grad, vietnameserne, chilenerne og dernest britene i størst grad.

Kapittel 6. Fritidsaktiviteter

Blant nordmenn og briter finner vi høyest deltaking, og mønsteret er likt både når det gjelder fritidsaktiviteter og medlemskap i organisasjoner, (unntak: fagforening, politisk parti og boligorganisasjoner).

Chilenerne deltar i stort omfang i svært mange aktiviteter og organisasjoner, men viser et aktivitetsmønster som delvis er nokså ulikt nordmenns og briters, med forholdsvis større vekt på interesseorganisasjoner, kulturelle- og politiske aktiviteter og organisasjoner.

Chilenerne og vietnameserne deltar i samme omfang som briter og nordmenn i lokale fellesaktiviteter; dugnader og medlemskap i boligorganisasjoner spiller her en stor rolle.

Pakistanerne og tyrkerne viser mindre aktivitet på de fleste av de områdene vi har opplysninger om her. Mens chilenerne, som ofte har en bakgrunn i organisert aktivitet i hjemlandet, i stor grad har fortsatt sitt aktive organisasjonsliv i Norge, har den norske organisasjonsfloraen hatt liten betydning for tyrkerne og pakistanerne. For tyrkerne kan idrettsorganisasjoner bety en del, og både pakistanere og tyrkere er medlem av fagforeninger i større grad enn briter og vietnamesere. Pakistanerne og tyrkerne deltar relativt hyppig i videoframvisning og andre tilstelninger for egen nasjonalgruppe. Pakistanerne, sammen med vietnameserne, låner svært ofte bøker på bibliotek og deltar svært ofte i religiøse møter, og store andeler av pakistanere av begge kjønn har utført mosjons- eller idrettsaktiviteter. De er imidlertid i relativt liten grad medlem av idrettslag.

Forskjellen mellom chilenerne og vietnameserne på den ene siden og tyrkerne og pakistanerne på den andre siden når det gjelder deltaking i fritidsaktiviteter (først og fremst lokale aktiviteter), kan antakelig for en stor del tilbakeføres til ulike typer bomiljøer for gruppene.

Lesing av bøker er utbredt i alle nasjonaliteter, det samme gjelder bruk av bibliotektjenesten. En like stor andel av tyrkerne som av nordmennene har lånt bok på bibliotek, de øvrige utlendingene bruker bibliotektjenesten i langt større omfang enn nordmennene.

Kapittel 7. Sosial kontakt

Det er vanligere blant utlendingene enn blant nordmenn å ha svak familietilknytning. Dette kommer av at utlendingene ofte er uten (voksne) famliemedlemmer i Norge, og blant mennene, at de oftere enn nordmenn bor alene. Av de som har familiemedlemmer i Norge, har utlendingene oftere kontakt med familiemedlemmene enn nordmenn har.

Det er ingen forskjell mellom utlendingegruppene eller mellom nordmenn og utlendinger når det gjelder å være uten gode venner eller ha sjelden kontakt med venner. Å være uten fortrolig venn er imidlertid mer vanlig blant vietnamesere og chilenere enn blant de øvrige fire nasjonalitetene. Når det gjelder besøkskontakt med naboer, er det små eller betydningsløse forskjeller mellom nasjonalitetene.

Av de fire 3. verden-nasjonalitetene synes besøkskontakt med naboer å være noe mindre utbredt blant chilenerne enn de øvrige tre gruppene, sett samlet. Sjeldnere kontakt med naboer av egen nasjonalitet blant chilenerne enn de øvrige, har hatt betydning her.

I alle utlendingegrupper utenom britene avhenger besøkskontakt med naboer, kontakt med venner og fortrolig vennskap av at en har (mulighet for) kontakt med personer av egen nasjonalitet. Kontakt med nordmenn synes å være av forholdsvis liten betydning.

Av kvinner som har minst 20 timers husarbeid i uken, er utlendingene - med unntakt av tyrkerne - oftere isolert enn nordmennene. Blant chilenske, tyrkiske og pakistanske kvinner er det også vanligere med minst 20 timers husarbeid i uken enn blant de øvrige kvinnene. Dette innebærer at det er særlig mange chilenske og pakistanske kvinner som har isolerende husarbeid.

Med unntak av britene, sender flertallet av utlendingene penger til familie/slekt i hjemlandet.

Besøk til/fra hjemlandet forekommer ikke blant vietnameserne, og er sjeldent blant chilenerne (politiske forhold). Blant tyrkerne er også besøk fra hjemlandet uvanlig (økonomiske forhold). De fleste har hatt en eller annen kontakt (brevskriving o.l.) med familie/slekt i hjemlandet.

Kapittel 8. Helse

Det er små forskjeller mellom nasjonalitetene i omfanget av sykdom, tallet på sykedager og kontakt med helsevesenet. Unntatt her er chilenerne, som opplever sykdom i langt større grad enn de øvrige.

Av de utenlandske statsborgerne fra den tredje verden har pakistanerne og vietnameserne i størst grad (nesten 60 prosent av gruppen) fått/skaffet seg opplysninger om tilbud i helsevesenet fra offentlige instanser.

Kapittel 9. Vold og trygghet

Resultatene tyder ikke på at utenlandske statsborgere fra den tredje verden gjennomgående er mer utsatt for vold enn briter og nordmenn. Chilenerne utgjør et unntak, med høy andel som har vært utsatt for vold.

Personer under 30 år er jevnt over mer utsatt enn personer over denne alderen. Blant utlendingene er det en tendens til at menn er mer utsatt for vold enn kvinner (blant nordmennene er det ingen forskjell mellom menn og kvinner).

Menn er mindre urolig for å bli utsatt for vold enn kvinner, med unntak av tyrkiske og pakistanske menn.

Resultatene kan tyde på at pakistanske kvinner føler seg mer beskyttet gjennom sitt miljø enn andre kvinner gjør.

Det manglende samsvaret i flere grupper mellom andel urolig og andel faktisk utsatt for vold, kan tyde på at kvinnene generelt, med unntak av de pakistanske kvinnene, og tyrkiske og pakistanske menn i større grad enn befolkningen ellers, frykter at de p.g.a. kjønn eller rase/nasjonalitet står i særlig fare for å bli utsatt for vold eller trusler om vold.

Tallene viser at barn av pakistanere, chilenere, vietnamesere og tyrkere, ifølge foreldrene, er mer utsatt for mobbing (14 -28 prosent) enn barn av briter og nordmenn (hhv. 3 og 11 prosent).

Kapittel 10. Under utdanning

Av personer under 30 år har vietnameserne den høyeste andelen som er under utdanning. Forskjellen til chilenerne, britene og nordmennene kan sannsynligvis forklares med forskjell i alderssammensetning; de tre sistnevnte gruppene har forholdsvis mange flere personer i alder 25-29 år. Denne forklaringen kan ikke gjelde for forskjellen mellom vietnameserne på den ene siden og tyrkerne og pakistanerne på den andre siden. Forskjell i kulturbakgrunn/aspirasjonsnivå og/eller grad av norskopplæring er antakelig viktige faktorer her.

Pakistanske og britiske menn er de som hyppigst er sysselsatt, og er de som oftest har arbeidstillatelse som grunnlag for sin bosetting i Norge. Dette kan ses som en hovedårsak til at de har så lav andel som er under utdanning. Av de unge pakistanerne er det også en lavere andel som er under utdanning enn av de unge tyrkerne. Det er også mye som tyder på at langt flere unge pakistanere og tyrkere ville vært under utdanning om norskopplæringen hadde vært bedre eller mer utbygget<1>.

<1> Se NOU 1985:29, op.cit.

Vietnamesiske menn og kvinner har en særlig høy andel som er under utdanning, men andelen er langt høyere hos mennene enn hos kvinnene.

Pakistanske kvinner er i større grad under utdanning enn pakistanske menn, mens tyrkiske kvinner i mindre grad er under utdanning enn tyrkiske menn.

Det er mye som tyder på at det å være under utdanning har en annen bakgrunn for chilenerne enn de øvrige. Når en vurderer andelen under utdanning på bakgrunn av alderssammensetning, data om sysselsetting, arbeidsløshet samt utdanningsnivå, får en det inntrykket at det særlig er tilleggsutdanning eller omskolering som har vært aktuelt for chilenerne. Det er førstegangsutdanning som synes å være det typiske blant de som er under utdanning av de øvrige nasjonalitetene.

Deltaking i voksenopplæring i form av fritidskurs synes å være like vanlig eller vanligere blant utenlandske statsborgere som blant nordmenn. Høyest deltakerandel finner vi hos briter, vietnamesere og chilenere. Kvinnene har høyest deltakerandel på slike kurs i alle nasjonalitetene unntatt blant vietnameserne.

Tyrkerne og pakistanerne deltar i mindre grad enn de øvrige på yrkesopplæringskurs. Her har britene høyest deltakerandel. Chilenerne og vietnameserne har også høy deltaking på yrkesopplæringskurs. Deltaking på slike kurs kan ha sammenheng med hvorvidt en er i et yrke der slike kurs ofte tilbys (først og fremst høystatus-yrker) eller om en får tilbud om arbeidsmarkedskurs på arbeidsformidlingen.

Kapittel 11. Møte med det norske samfunnet

240 timers kurs i norsk- og samfunnsopplæring er den vanligste kilden til norskopplæring. Det er i størst grad flyktninggruppene som har fått denne typen opplæring. 48 prosent av tyrkerne og 66 prosent av britene og pakistanerne har fått en eller annen type norskopplæring, mot 88 og 99 prosent av hhv. chilenerne og vietnameserne.

Blant pakistanere og tyrkere var anbefaling gjennom slekt/venner og direkte kontakt med arbeidsgiver de vanligste måtene å skaffe seg arbeid på. Det er en langt høyere andel av vietnameserne enn av de øvrige som hadde fått jobb gjennom arbeidsformidlingen. Av de øvrige er det chilenerne som i størst grad fikk jobb gjennom arbeidsformidlingen. Blant britene var annonsering og "annen måte" det vanligste.

Det er forskjeller mellom nasjonalitetene når det gjelder hvordan en har skaffet seg informasjon om anskaffelse og finansiering av bolig, om offentlige ytelser og om stemmerett. Pakistanerne er den gruppen som i størst grad har skaffet seg/fått informasjon på disse områdene. Britene synes i liten grad å ha hatt behov for å skaffe seg slik informasjon. Informasjon gjennom det offentlige synes å ha hatt størst betydning for pakistanerne.

Kommunal formidling av bolig er vanligst blant pakistanerne og tyrkerne. Selv om det også er disse nasjonalitetsgruppene som gjennomsnittlig bor dårligst, er det ikke blant de av dem som har kommunalt formidlede boliger at andelen med dårlige boforhold er høyest.

Offentlige ytelser, som sosialhjelp, er utbredt hos flyktninggruppene fordi det ofte tar lang tid før de får skaffet seg arbeid; hos arbeidsinnvandrerne har sosialhjelpen omtrent samme omfang som i tilsvarende grupper (aldersmessig) hos den norske befolkningen.

Nordmenn og briter har i langt mindre grad enn de 4 øvrige nasjonalitetene mottatt arbeidsløshetsstønad. Blant de sistnevnte, er det pakistanerne som i minst grad har mottatt arbeidsløshetsstønad.

En liknende forskjell mellom nasjonalitetene så vi i kap.3 når det gjaldt arbeidsløshetserfaring, men det er til dels store forskjeller i andel som har erfart arbeidsløshet og andel som har fått stønad under arbeidsløshet. Særlig stor er denne forskjellen blant chilenske, vietnamesiske og tyrkiske menn og britiske og norske kvinner. Dette gjelder antakelig i stor grad arbeidssøkende grupper som ikke har opparbeidet rett til trygd gjennom tidligere arbeid i Norge.

Bruk av tilsynsordninger for barn mens barnet passes av andre enn foreldre varierer sterkt mellom nasjonalitetene, særlig når det gjelder instituert tilsyn. Tyrkere og pakistanere har særlig lave andeler med barn i barnehage. Disse forskjellene kan ikke bare tilskrives forskjell i andel sysselsatte kvinner, men har trolig flere forklaringer, hvorav én kan være bedre utbygging av barnehagetilbud til flyktningbarn enn til barn av arbeidsinnvandrere.

12. SUMMARY OF SOME MAIN RESULTS

Chapter 2. Background information on foreign citizens

The foreigners in the survey may be divided into two groups; work immigrants (Pakistanis, Turks and British) and refugee immigrants (Chilians and Vietnamese).

Among Turkish and Pakistani work immigrants the women have arrived later than the men, on the basis of residence permit as family reunion, while the men mainly arrived before the Immigration Stop was passed in 1975. For the British work immigrants the Immigration stop has not had the same effect, since this immigration to a large degree is characterized by expert immigration, for which (among some other types of immigration) there is made an exception. British women have mainly arrived on the basis of family reunion and marriage.

Persons who have acquired language instruction in Norwegian or who have stayed in Norway for several years have the best skills in Norwegian. This implies that Turkish and Pakistani women have the largest percentages who have poor skills in Norwegian language.

Among all the groups of foreigners there are many who do not have their spouse and/or children living in Norway. This mainly concerns the Pakistani, next the Turks and then the Vietnamese.

Regarding the distribution of socio-economic groups, there are great differences between the nationalities. The percentage of workers and salaried employees, lower level, is higher among the refugee and work immigrants from the Third World than among the British and the Norwegians.

Chapter 3. Employment, wage and material goods

There is a very unequal distribution between the nationalities of safety and status in the labour market, as well as material goods (wages). The British and the Norwegians are in a better position than the Third World foreigner groups. In the four last mentioned nationalities the percentages of persons with low wage or who have been long-time unemployed are high. Also among British and Norwegian women there are high percentages with low wage and a considerable proportion who have been unemployed.

Chapter 4. Working conditions

Negative aspects of working conditions (physical and organizational) are far more widespread among Chilians, Pakistani, Vietnamese and Turks than among British and Norwegians. As regards the organizational working conditions, this gap between the foreigners from the Third World and the West Europeans is clear, and exists irrespective of socio-economic status. As regards physical working environment the gap is not equally clear. The Pakistani report of such kinds of problems in a small degree, and the Norwegians in a higher degree than the British. In regard to physical working environment, socio-economic status is of high significance. A large proportion of workers in a group implies larger proportions exposed to problems connected with the physical working environment.

Chapter 5. Housing conditions

Bad housing conditions are far more common among the Turks, the Pakistani, the Vietnamese and the Chilians than among the Norwegians and the British.

Among the Pakistani, the Chilians and, especially, among the Turks poor standard of the dwelling is more widespread than among West-Europeans. When living density is taken into account, it is really a wide gap between the four Third World nationalities and the Norwegians and the British.

As regards the percentage of persons who report of exposure to noise in the dwelling, there is no such clear gap. The Norwegians report of noise in the least degree, the Vietnamese, the Chilians and then the British to the largest degree.

Chapter 6. Leisure activities

The percentages participating in the various kinds of leisure activities which were surveyed, are highest among the Norwegians and the British. The two groups also show the same pattern concerning types of activities and organizations of which one is a member (excluding trade union, political party and housing organizations).

The Chilians participate to a large degree in a lot of activities and organizations, but show an activity pattern which differs from that of the Norwegians and the British, with relatively

greater emphasis on interest organization, cultural and political activities and organizations.

The Chilians and the Vietnamese participate in local community activities in proprotion as the Norwegians and the British. Collective work projects and membership of housing organizations play an important role in this respect. The Vietnamese also participate to a large degree in religious activities, and it is common among them to go to a museum. This nationality group is also very active in arranging local community activities.

The Pakistani and the Turks participate less actively in most of the fields which are measured in the inquiry. While the Chilians, with their background of organized activity in native country, to a large degree have continued their organized activity in Norway, the Norwegian net of organizations has been of little importance to the Turks and Pakistani<1>. Athletic clubs may have been of importance to the Turks, and both the Turks and the Pakistani are members of trade unions to a larger degree than the British and the Vietnamese. The percentages of Pakistani and Turks who participate in video- and other arrangements organized by own nationality group are relatively high. The Pakistani, together with the Vietnamese, do often borrow books at the library, and the percentages of the Pakistani (both sexes) who have taken long walks, performed exercises, sports or athletic activities are high.

The difference between the Chilians and the Vietnamese on the one hand and the Turks and the Pakistani on the other concerning participation in leisure activities (mainly local activities), may probably to a certain extent be explained by different kinds of residence and housing milieu among the groups.

Book reading during leisure time is very common among all the nationalities, as well as use of library services. The percentage of Turks who have borrowed books at the library is the same among the Turks and the Norwegians, the other foreigner groups make use of the library services to a larger extent than the Norwegians.

<1> In most cases foreign participation in typical Norwegian organizations would presuppose active recruiting of foreigners, something which probably seldom happens. See NOU 1985:29 Unge innvandrere i Norge (Young Immigrants in Norway), chapter 8.2.5.

Chapter 7. Social relations

The foreigners are more frequently lacking family connections than the Norwegians. This is due to the fact that the foreigners more often than the Norwegians are living alone and are lacking adult family relatives in Norway. Among those of the foreigners who have family relatives in Norway, the contact with family relatives is more frequent than that of the Norwegians.

There are no differences between the foreigner groups or between the Norwegians and the foreigners as regards having infrequent contact with or lacking good friends.

Lacking intimate friends is however more common among the Vietnamese and the Chilians than among the other four nationalities. As regards being on visiting terms with neighbours, there are no differences of significance between the nationalities. Among the four third world nationalities, being on visiting terms with neighbours may be less common among the Chilians than the other three groups. Less contact with neighbours of own nationality may have been of importance as regards this matter.

Within all foreigner groups, except for the British, contact with neighbours and friends as well as intimate friendship, depend on (the possibility of) having contact with persons of own nationality group. Contact with Norwegians seems to be of less importance.

Among women having at least 20 hours of household work per week, the foreigners, except for the Turks, are more frequently isolated than the Norwegians. The Chilian, Turkish and Pakistani women are the groups most frequently having at least 20 hours of household work per week. This implies that among Chilian and Pakistani women, there are a lot who have isolating household work.

With the exception of the British, most of the foreigners send money to family or relatives in native country.

Visit to or from native country seems to be lacking among the Vietnamese and is seldom happening among the Chilians (political conditions). Among the Turks such visiting is not common (economical conditons). Most of the foreigners have had one or another contact (writing letters, telephone etc.) with family/relatives in native country.

Chapter 8. Health

There are only minor differences between the nationalities with regards to the extent of illness, number of days with illness and contact with health services. The Chilians make an exception; they are exposed to illness to a larger degree than the others.

The percentage of foreigners who have received/procured information about health services from public institutions, is highest among the Pakistani and the Vietnamese (nearly 60 per cent).

Chapter 9. Violence and security

The results do not indicate that foreigners from the Third World are more exposed to violence than the British and the Norwegians. The Chilians make an exception, with a large percentage who have been subjected to violence or threats of violence the last year.

Among the foreigners men seem to be subjected to violence to a somewhat larger degree than women. This difference between men and women does not hold for the Norwegians. Within all nationalities persons below 30 years of age are more subject than persons above this age.

Men are afraid of violence to a less degree than women, with the exception of Turkish and Pakistani men.

The results may indicate that Pakistani women feel more safe through their cultural milieu than other women do.

Within several groups there is a lack of correspondence between the percentage in fear of violence and the percentage subjected to violence or threats of violence. This indicates that women, generally (with exception of Pakistani women), and the Turkish and Pakistani men, to a larger degree than other population grups fear that they because of sex or race/nationality are especially vulnerable to violence or threats of violence.

Chilian, Pakistani, Vietnamese and Turkish children are more exposed to mobbing or serious harassment from other children than British and Norwegian children.

Chapter 10. School attendance/studying

Within the person groups below 30 years of age, the percentage of persons studying/attending school at the time of the interview was much higher among the Vietnamese than among the others. The difference between the Vietnamese (52 per cent) on the one hand and the Chilians, the British and the Norwegians (27, 16 and 32 per cent respectively) on the other hand, is probably to a large degree explained by differences in age distribution between the groups. Within the three last mentioned groups there are relatively fewer persons at the age of 16-24 years. However, the difference between the Vietnamese on the one hand and the Turks (28 per cent) and Pakistani (15 per cent) on the other hand, cannot be explained in this way. Differences between these groups as regards cultural background, and/or standard of language instruction in Norwegian, may be important explanatory factors.

Among the Pakistani and the British, the percentage of men studying/attending school at the time of the interview is low (6 and 9 per cent). This is connected to the fact that the percentage of persons employed and the percentage with work permit as basis of admittance to Norway, are highest in these groups.

Among the Vietnamese the percentage studying/attending school is high for both men and women (44 and 26 per cent). The higher percentage of men is probably explained by the fact that among the Vietnamese men, there is an especially large share of persons below 25 years of age. Cultural factors may also have played a part.

Vietnamese women are studying/attending school less frequently than Vietnamese men, but more frequently than the other women groups.

Pakistani women are studying/attending school more frequently than Pakistani men (17 per cent against 6 percent), which must be seen in connection with the difference between men and women among the Pakistani in the percentage employed.

Turkish women are studying/attending school less frequently than Turkish men (5 against 20 per cent).

There are indications that the Chilians to a larger degree than the other nationalities are studying/attending school in order to get education supplementary to their education from their native country or to get re-education. The reason for this, is probably that several of the Chilians face problems in getting their education

credentials recognised and in finding jobs suitable for their education.

The foreigners seem to participate in adult education (study circles, free time courses, mail courses) as frequently as - in some groups more frequently than - the Norwegians. The groups most frequently participating in adult education are the British, the Vietnamese and the Chilians. Within all nationalities, the Vietnamese excepted, women participate more frequently than men do.

As regards vocational training, the British participate the most frequently, and the Turks and the Pakistani the least. Men participate more frequently than women, but this difference mainly concerns the British and the Norwegians. Participation in vocational training is connected to type of occupation; such training is most common among salaried employees at mean and higher level. For some groups participation in labour market courses arranged by the Directorate of Labour as a part of the labour market policy, may have played a part.

Chapter 11. Meeting the Norwegian society

The type of language instruction in Norwegian which is the most common, is 240 hours free training course. It is mainly the refugee groups who have received this kind of instruction. 48 per cent of the Turks and 66 per cent of the Pakistani and the British have got some kind of language instruction in Norwegian, against 88 and 99 per cent of the Chilians and the Vietnamese respectively.

The most usual way to get work among the Pakistani and the Turks, is recommendation by relatives/friends and contacting potential employer. Among the British advertising/answering advertisements and "other method" are the most common ways of getting work.

The percentage getting work through employment agency is much higher among the Vietnamese than among the other groups of foreigners. Among the others, it is the Chilians who have used the employment agency to the largest degree.

There are differences between the nationality groups as regards the ways in which (or whether) information on how to acquire and finance house/flat and information on public benefits and right to vote are got. The group most frequently having obtained information on these matters, and from public authorities, is the Pakistani.

As regards the ways in which the dwelling was acquired, the use of a municipal housing agency is more common among the Pakistani and the Turks than among the other foreigner groups. It is also these two groups who have the worst housing conditions, but among the Turks and the Pakistani it is not those who have acquired their dwelling through a municipal housing agency who have the worst housing conditions.

Public benefits, as social help, is quite common among the refugees, because it usually takes a long time after their arriving in Norway until they get work. The other foreigner groups get social help approximately to the same degree as the Norwegians.

The groups most rarely receiving unemployment benefits are the British and the Norwegians, followed by the Pakistani. In chapter 3 a similar difference between the nationalities was shown concerning unemployment experience. But there are large differences between the percentages who have unemployment experience and the percentages who have received unemployment benefits. This difference is especially high among the Turkish, Chilian and Vietnamese men, and British and Norwegian women.

The use of child care arrangements vary a lot between the nationalities; with the lowest percentages among the Turks and the Pakistani.

Vedlegg 1
Annex 1

Personer 16 år og over i grupper for utvalgte statsborgerskap, etter høyeste fullførte utdanning. Prosent. 1. november 1980. Persons 16 years and over in groups of citizenship, by highest education. Per cent. 1. november 1980

	Tallet på personer Number of citizens	Alle All	Utdanningsnivå Level of education			
			Barne og-ungdoms-skole nivå First level and second level, first stage	Gymnasnivå I og II Second level, second stage I and II	Univ.- og høgskole-nivå Third level	Uoppgitt utdanning eller ukjent utdanning Education not reported
Statsborgerskap Citizenship						
Norge Norway	3 073 492	100	56	31	11	1
Storbritannia Great Britain	6 552	100	12	24	27	37
Pakistan	4 137	100	15	22	7	55
Tyrkia Turkey	1 634	100	31	8	4	57
Vietnam	1 297	100	28	25	8	38
Chile	617	100	10	27	17	47

Kilde: Folke- og boligtelling 1980
Source: Population and housing census 1980

Vedlegg 2
Annex 2

Yrkesaktive personer 16 år og over som hadde 1 300 eller flere arbeidstimer 1. nov. 1979 - 31. okt. 1980, i grupper for statsborgerskap, etter arbeidsinntekt. Alle og personer med utdanning på høgskole/universitetsnivå. Prosent.

Economically active persons 16 years and over with more than 1 300 hours emloyment 1 Nov. 1979 - 31. Oct. 1980, in groups of citizenship, by earned income in 1980. Total and persons with education at the third level. Per cent.

Statsborgerskap Citizenchip	Tallet på yrkesaktive Number of economically active persons	I alt Total	Arbeidsinntekt kr. Earned income Kroner				
			60 000	60 000-79 900	80 000-99 000	100 000 119 900	120 000-
ALLE ALL							
Norge Norway	1 189 598	100	19	25	28	14	14
Chile	199	100	20	47	24	6	4
Pakistan	1 750	100	14	26	31	19	11
Vietnam	185	100	46	44	8	1	2
Tyrkia Turkey	666	100	19	36	29	11	5
Storbritannia Great Britain	2 553	100	17	17	23	13	30
PERSONER MED UTDANNING PÅ HØGSKOLE/UNIVERSITETSNIVÅ. PERSONS WITH EDUCATION AT THE THIRD LEVEL							
Norge	190 260	100	6	12	22	20	39
Chile	51	100	18	45	25	4	8
Pakistan	160	100	10	24	31	24	10
Vietnam	27	100	45	41	4	4	8
Tyrkia	19	100	16	16	37	11	22
Storbritannia	970	100	16	11	18	13	41

Kilde: Folke- og boligtelling 1980. Arbeidsinntekt = samlet pensjonsgivende inntekt ved den ordinære skattelikningen 1980.

Source: Population and housing census 1980. Earned income = total income used as the basis for pensionable income. Income data are based on the ordinary tax assessment of taxpayers in 1980.

Vedlegg 3
Annex 3

5

STATISTISK SENTRALBYRÅ
Intervjukontoret
Postboks 8131 Dep, Oslo 1
Tlf. (02) *41 38 20

UNDERGITT TAUSHETSPLIKT
CONFIDENTIAL

Prosjekt nr.	2 0 5	
Kommune nr.		1- 4
IO nr.		5- 8
IO's fødselsår		9-10
IO's kjønn (1=M, 2=K)		11
Intervjuer nr.		12-15

* 16 IO er intervjuet:

1 ☐ På midlertidig bostedsadresse

2 ☐ Ny fast bostedsadresse

i: _____
Kommunens navn

Kommune nr. (FOR BYRÅET) 17-20 ☐☐☐☐

LEVEKÅRSUNDERSØKELSE BLANT UTENLANDSKE STATSBORGERE
"A SURVEY OF LIVING CONDITIONS AMONG FOREIGN CITIZENS."

Intervjuet ble foretatt 21-24 ☐☐ (Dag, Måned)

Intervjutid fra kl. 25-28 ☐☐ (Time, Min.) til kl. 29-32 ☐☐ (Time, Min.), i alt 33-35 ☐☐ (Minutter)

Kryss her hvis merknader i skjemaet 36 ☐

Kontakt med IO

37 ☐ Antall personlige besøk

38 ☐ Antall kontakter over telefon

Ble det avtalt tid for intervjuet på forhånd? 39

1 ☐ Ja, ved personlig besøk

2 ☐ Ja, over telefon

3 ☐ Nei, avtalte ikke tid på forhånd

_____
Intervjuerens navn

RA-8114 08.83.2000

Bostedsstrøk "Place of residence"	40		
	1	Spredtbygd strøk	"Scarsely populated area"
		Tettbygd strøk med:	"Densely populated area with:"
	2	200 - 1 999 bosatte	"residents"
	3	2 000 - 19 999 bosatte	" - " - "
	4	20 000 -999 999 bosatte	" - " - "
	5	100 000 eller flere bosatte	"or more residents"

På hvilket språk foregitt intervjuet? "In which language was this interview performed?"	41		
	1	Nasjonalt språk	"National language"
	2	Morsmål	"Mother tongue"
	3	Norsk	"Norwegian language"
	9	Annet språk	"Other language"

First I want to say something in general about interviewing. The questions I am going to ask are printed in this questionaire. It is important that all persons taking part in this survey are given the same questions, put in the same way and in the same order as in this questionaire. This is necessary to ensure comparability of the answers.

It is difficult to phrase questions in a way which is equally suitable to all persons. I will be grateful if you try to answer the questions as correctly as you can, even if there schould be a question you feel is inapplicable.

I will start with some questions about family relations:

*1. What is your marital status?

42

1	Unmarried	→ 6
2	Married	→ 2
3	Widow/widower	→ 5
4	Separated	→ 5
5	Divorced	→ 5

2. In which year did you marry?

43-44

Year (present marriage) → 3

3. Does your husband/wife live in Norway?

45
1 [ ] Yes → 4
2 [ ] No → 6

4. When did your husband/wife arrive in Norway?

46-47
[ ][ ] Year

1
48 [ ] Husband/wife is born in Norway

} → 6

5. In which year were you - widowed/separated/divorced?

49-50
[ ][ ] Year

and when did you enter this marriage?

51-52
[ ][ ] Year

*6. Do you have children? Include own children and children by adoption.
DO NOT INCLUDE STEPCHILDREN.

53
1 [ ] Yes →
2 [ ] No → 8

54-55
[ ][ ] Number of children → 7

*7. Do any of these children live in Norway, and if so when did the oldest child in each age-group arrive in Norway?

LES OPP:	Have none	Living in Norway: All	Living in Norway: Some	Living in Norway: None	Year child came to Norway	Born in Norway
		1	2	3	58-59	1
Children 0- 9 years of age	56 [ ]	57 [ ]	[ ]	[ ]	[ ][ ]	60 [ ]
	1				63-64	1
Children 10-19 years of age	61 [ ]	62 [ ]	[ ]	[ ]	[ ][ ]	65 [ ]
	1				68-69	1
Children 20 years of age and older	66 [ ]	67 [ ]	[ ]	[ ]	[ ][ ]	70 [ ]

71-72
FOR BYRÅET [ ][ ]

*8. We would now like som information about members belonging to your household. To the household we include all members with permanent residence in the house and who usually have at least one meal together.

Members with permanent residence in the household, but absent from home due to work or school attendance should be included.

FOR MIDLERTIDIG FRAVÆRENDE: SETT KRYSS I KOLONNEN FOR FRAVÆR.

Household member number	Name	Date of birth	Year of birth	Personalnumber	Relation to respondent (SE-KODE-LISTE-UNDER)	Temporary absentees due to work or schooling
		73-76	77-78	79-83	84-85	86
01	IO:				0 1	
		87-90	91-92	93-97	98-99	100
02						
		101-104	105-106	107-111	112-113	114
03						
		115-118	119-120	121-125	126-127	128
04						
		129-132	133-134	135-139	140-141	142
05						
		143-146	147-148	149-153	154-155	156
06						
		157-160	161-162	163-167	168-169	170
07						
		171-174	175-176	177-181	182-183	184
08						
		185-188	189-190	191-195	196-197	198
09						
		199-202	203-204	205-209	210-211	212
10						
		213-216	217-218	219-223	224-225	226
11						
		227-230	231-232	233-237	238-239	240
12						
		241-244	245-246	247-251	252-253	254
13						
		255-258	259-260	261-265	266-267	268
14						
		269-272	273-274	275-279	280-281	282
15						

RELATIONSHIP TO RESPONDENT

02 Husband/wife
03 Common-law spouse
04 Son/daughter
05 Stepchild
06 Brother/sister
07 Parents/parents in law
08 Son in law/daughter in law
09 Grandparents
10 Grandchildren
11 Cousin
12 Uncle/aunt
13 Other relatives
14 Lodger
15 Workinghelp
16 Other non relative

283-284

FOR BYRÅET

9. In which country were you born?

285

1 ☐ Chile
2 ☐ England
3 ☐ Pakistan
4 ☐ Turkey
5 ☐ Vietnam
6 ☐ Other country, specify: _____

10. In which year did you first obtain residence permit in Norway?

286-287

☐☐ Year

11. On what basis were you admitted to Norway? Did you have?
LES OPP

288

1 ☐ Work permit?
2 ☐ Residence permit as family reunion?
3 ☐ Residence permit as student?
4 ☐ Political asylum?
5 ☐ Other basis, specify: _____

FOR BYRÅET 289-292 ☐☐☐☐

12. Have you received any language instruction in Norwegian?

293

1 ☐ Yes ——→ 13
2 ☐ No ——→ 14

13. What type or types of instruction have you had? (LES OPP)
FLERE ALTERNATIVER KAN KRYSSES AV.

1
294 ☐ Started but have not completed a 240 hours free training course in Norwegian.

295 ☐ Completed a 240 hours free training course in Norwegian.

296 ☐ University language course in Norwegian.

297 ☐ Self study

298 ☐ Instruction during workhours (Agreement between LO and NAF)

299 ☐ By other means, specify : _____

14. Which language do you consider to be your main language?

300

1 ☐ The official main language in native country
2 ☐ English, not official language in native country
3 ☐ Mother tongue, not official language in native country
4 ☐ Norwegian
5 ☐ Other language

301-304

FOR BYRÅET ☐☐☐☐

*15. How good is your Norwegian? Would you say very good, good, average, poor, or do you not speak Norwegian at all?

305

1 ☐ Very good
2 ☐ Good
3 ☐ Average
4 ☐ Poor
5 ☐ Do not speak Norwegian

STILLES TIL IO SOM BOR SAMMEN MED ANDRE (SE SPM. 8), ANDRE GÅR TIL SPM. 17.

16. Does anyone in your household have problems in understanding other household members because they do not speak the same language?

306

1 ☐ No, no one
2 ☐ Yes, two
3 ☐ Yes, several

307-310

FOR BYRÅET ☐☐☐☐

*17. We want to know if different members of your familiy are living in Norway and if so, when they (the first) arrived here.

LES OPP	Have none/ None alive	Living in Norway			The year when the first arrived in Norway	Born in Norway
		All	Some	None		
	1	1	2	3	313-314	1
Brother/sister	311 ☐	312 ☐	☐	☐	☐☐ 318-319	315 ☐
Parents	316 ☐	317 ☐	☐	☐	☐☐ 323-324	320 ☐
Parents in law	321 ☐	322 ☐	☐	☐	☐☐ 328-329	325 ☐
Grandparents	326 ☐	327 ☐	☐	☐	☐☐ 333-334	330 ☐
Cousins	331 ☐	332 ☐	☐	☐	☐☐ 338-339	335 ☐
Uncles/aunts	336 ☐	337 ☐	☐	☐	☐☐	340 ☐

18. During the last year, what kind of contact have you had with your familiy in your native country?

LES OPP

FLERE ALTERNATIVER KAN KRYSSES AV.

1

341 ☐ Travelled home at least once

342 ☐ Had at least one visit from the family in the native country

343 ☐ Written letters regularly

344 ☐ Regular contact by telephone

345 ☐ No contact during the last year/no relatives in the native country

19. Do you send money regularly to family or relatives in your native country, and if so to whom?

FLERE ALTERNATIVER KAN KRYSSES AV.

346 ☐ No

347 ☐ Yes, to husband/wife

348 ☐ Yes, to children (not living with husband/wife)

349 ☐ Yes, to parents

350 ☐ Yes, to grandparents

351 ☐ Yes, to others

*20. Hustype

AVMERKES AV INTERVJUER.

352-353

1 ☐ Våningshus i tilknytning til gårdsdrift (hovedbygning, kårbolig, forpakterbolig e.l.)

2 ☐ Frittliggende enebolig (enebolig med minst en halv meters avstand til nærmeste hus)

3 ☐ Hus i rekke, kjede, atrium, terasse eller vertikalt delt tomannsbolig

4 ☐ Horisontalt delt tomannsbolig

5 ☐ Annet boligbygg med mindre enn 3 etasjer

6 ☐ Blokk, leiegård eller annet boligbygg med 3 etasjer eller mer

7 ☐ Forretningsbygg, verkstedbygg e.l.

8 ☐ Hotell, hospits, pensjonat

9 ☐ Arbeidsbrakke

10 ☐ Mottakersentral

11 ☐ Aldershjem, barnehjem, sykehus, militærforlegning eller annet bygg for felleshusholdning

*21. In what way do you dispose over the house/flat?

VIS KORT 1

354

1 ☐ The household owns the house/flat → 22

2 ☐ The household owns the house/flat through a co-operative building society, (borettslag), joint stock company (aksjeselskap) i.e. → 24

3 ☐ Tenant with deposit (ikke borettslag) → 24

4 ☐ Tenant without deposit → 25

5 ☐ House/flat follows with the job (tjenestebolig) → 25

6 ☐ Caretaker house/flat ("forpakterbolig") → 25

7 ☐ Health insurance housing (trygdebolig, uførebolig, kårbolig) → 24

8 ☐ Sublet or borrowed house/flat → 25

9 ☐ Other, specify: _____

_____ → 24

355-357

FOR BYRÅET ☐☐☐

*22. How large a debt do you have on your housing loan as of 1 October 1983?

OPPGI BELØPET I HELE TUSEN KRONER.

358 359-362

1 ☐ Debt → Kr. ☐ ☐☐☐ . 000 → 23

2 ☐ No debt → 26

3 ☐ Not known → 23

*23. How much interest did you pay on your housing loan and how much did you pay back in 1982?

OPPGI BELØPENE I KRONER:

Interest in 1982 363-368 ☐☐☐ . ☐☐☐

Repayment in 1982 369-374 ☐☐☐ . ☐☐☐ → 26

DERSOM RENTER OG AVDRAG IKKE ER KJENT FORDI BOLIGEN ER REGNSKAPSLIKNET MERK AV

375

HER 1 ☐

OG FØR OPP ANSLÅTT ÅRLIG BRUTTO HUSLEIEVERDI IFLG. SISTE SKATTELIKNING.

OPPGI BELØPET I KRONER.

376-381

☐☐☐ . ☐☐☐ Kr. yearly gross worth of house/flat → 26

*24. How much interest did you pay in 1982 on loan to house/flat deposit and how much did you pay back on the loan?

OPPGI BELØPET I KRONER.

382

1 ☐ Have no deposit in house/flat

2 ☐ Have no loan to house/flat deposit

Interest in 1982 — 383-387: Kr ☐☐.☐☐☐

Repayment in 1982 — 388-392: Kr ☐☐.☐☐☐

*25 What is the monthly rent for the house/flat including, if possibly, garage, common laundry etc. Do not include cost of heating and light, if it is possible to separate out these expenses. Interest and repayment on loan to house/flat deposit should not be included either.

OPPGI BELØPET I KRONER.

393-396

Monthly rent kr. ☐ ☐☐☐

*25 Does this sum include

		Yes 1	No 2
Heating?	397	☐	☐
Light?	398	☐	☐

26. How did you acquire this house/flat?

399

1 ☐ Through municipal housing agency ("Kommunal boligformidling")

2 ☐ Through employer

3 ☐ Through advertisment in the press

4 ☐ Through SIBO (Selskapet for innvandrerboliger)

5 ☐ Through FLYBO (Flyktningboliger)

6 ☐ Through friends

7 ☐ Through relatives

8 ☐ Another way, specify _____

27. Have you received any information about acquiring and financing of house/flat?

FLERE ALTERNATIVER KAN KRYSSES AV.

1

400 ☐ Through pamphlets from public authorities?

401 ☐ By inquiry at a public office?

402 ☐ From friends/relatives?

403 ☐ From immigration office - adviser?

404 ☐ From immigration organization?

405-408

FOR BYRÅET ☐☐☐☐

*28. How many rooms in the house/flat does the household have at their disposal? Do not include kitchen, bath, entrance hall or small rooms under 6 square meters.

409-410 [ ][ ] Number of rooms

HVIS IO ER HYBELBOER (SE INSTRUKSEN), KRYSS AV HER:

411
1 [ ]

29. Do you have a bath or shower in the house/flat?

412
1 [ ] Yes
2 [ ] No

30. Do you have WC in the flat, do you have access to watercloset outside the flat or do you have access to privy outside the flat?

413
1 [ ] WC in the flat
2 [ ] Watercloset outside the flat
3 [ ] Privy outside the flat

31. Are any of the principal rooms in the house/flat

LES OPP

		Yes all 1	Yes some of the rooms 2	No, none of the rooms 3
Damp?	414	[ ]	[ ]	[ ]
Cold/difficult to heat?	415	[ ]	[ ]	[ ]

32. Do you have your own telephone or access to a telephone in the house?

416
1 [ ] Own telephone
2 [ ] Access to telephone
3 [ ] Have no access to telephone

*33. Are you - in this house/flat - normally exposed to

LES OPP

		1	2
a. Noise from neighbouring flats, staircase, noise from water-pipes etc.?	417	[ ]	[ ]
b. Noise from street/road?	418	[ ]	[ ]
c. Noise from train?	419	[ ]	[ ]
d. Noise from aeroplane?	420	[ ]	[ ]
e. Noise from industry/buildingsites?	421	[ ]	[ ]

*34. Are you in the immideate area outside the house/flat normally exposed to

LES OPP

		1	2
a. Dust, smell, exshaust from road traffic?	422	☐	☐
b. Smoke, dust or grit from industry or other sources?	423	☐	☐
c. Smell (odeur) from industry or other sources?	424	☐	☐

425-432 ☐☐☐☐☐☐☐☐

*35. Which kind of areas can be found just outside the house?

VIS KORT 2

FLERE SVAR KAN AVMERKES

KAN BESVARES AV INTERVJUER

	1	
433	☐	Own garden, lawn, natural site
434	☐	Own courtyard
435	☐	Common courtyard, yard suitable for use by children and adults for example equipped with benchs, sandboxes etc.
436	☐	Other common courtyard, yard
437	☐	Common lawn or green area suitable for use by children and adults
438	☐	Other common lawn or green area
439	☐	Sidewalk, street
440	☐	Parking lot
441	☐	Other, specify: _____

SPM. 36-37 STILLES HVIS DET I HUSHOLDNINGEN ER BARN FØDT 1973-1983 (SPM. 8)
ANDRE GÅ TIL SPM. 38

Now we have some questions about children in the household

FØR INN ANTALL BARN I HUSHOLDNINGEN FØDT 1973-1983.

442-443 ☐☐

*36. Are any of the children regularly looked after by others than parents?

	444		
1	☐	Yes	→ 37
2	☐	No	→ 38

*37 a. What arrangement do you have for the child (children) during the period it (they) is (are) looked after by others than the parents?

b. Approximately how much do you pay monthly for this type of care?

VIS KORT 3 OG BEGYNN MED YNGSTE BARN

FLERE SVARALTERNATIV KAN AVMERKES

NOTER BARNAS FØDSELSÅR HER

	445-446	457-458	469-470

	1	1	1	Cost per month
Brother/sister under 16 years of age	447 ☐	459 ☐	471 ☐	
Adult relatives, close acquaintences, not paid	448 ☐	460 ☐	472 ☐	
Adult relatives, close acquaintences, paid	449 ☐	461 ☐	473 ☐	481-484 ☐☐☐☐ Kr
Housemaid, trainee, nurse	450 ☐	462 ☐	474 ☐	485-488 ☐☐☐☐ Kr
Childkeeper/daymother ("Dagmamma")	451 ☐	463 ☐	475 ☐	489-492 ☐☐☐☐ kr
Family kindergarten ("Kommunal dag-mamma")	452 ☐	464 ☐	476 ☐	493-496 ☐☐☐☐ Kr
Kindergarten/daynursery (6 hours or more per day)	453 ☐	465 ☐	477 ☐	497-500 ☐☐☐☐ Kr
Kindergarten/daynursery (less than 6 hours per day)	454 ☐	466 ☐	478 ☐	501-504 ☐☐☐☐ Kr
Supervised park	455 ☐	467 ☐	479 ☐	505-508 ☐☐☐☐ Kr
Childcarecenter before and/or after school	456 ☐	468 ☐	480 ☐	509-512 ☐☐☐☐ Kr

FOR BYRÅET 513-516 ☐☐☐☐

*38. SPM. 38 STILLES HVIS DET I HUSHOLDNINGEN ER BARN UNDER 16 ÅR, DVS. FØDT 1968 ELLER SENERE SOM GÅR PÅ SKOLE. STILL SPØRSMÅLET FOR HVERT AV BARNA. FOR ANDRE GÅ TIL SPØRSMÅL 39.

FØR INN ANTALL BARN I HUSHOLDNINGEN SOM GÅR PÅ SKOLE ..... [517]

	Year of birth			
	518-519	521-522	524-525	527-528
In which way does the child born in ..... usually get to school?				

VIS KORT 4 OG BEGYNN MED YNGSTE BARNET

	520	523	526	529
Walks/rides a bike alone	1	1	1	1
Walks/rides a bike accompanied by adult ...	2	2	2	2
Driven in car	3	3	3	3
School transport (municipal)	4	4	4	4
Collective means of transport: bus, train, tram or boat	5	5	5	5

FOR BYRÅET [530-533]

39. Does anyone in the household have a car at his/her disposal?

534

1 [ ] Yes

2 [ ] No

*40. We now have a few questions about different public benefits. Did anyone in the household receive any of the following benefits during the last 12 months?

VIS KORT 5 OG LES OPP

HVIS JA:

How much did the household receive during the last 12 months and who received the benefit?

FØR INN HUSHOLDNINGSMEDLEMSNR. (FØRSTE KOLONNE I SPM. 8) FOR PERSONER SOM MOTTOK YTELSE.

			HVIS JA		
			Which member of the household received the benefit. Household member no. (Q.8)		Total sum during the last 12 months
	535		536-537	538-539	540-544
1. Unemploymentbenefit (day-payment)..... (Arbeidsløshetsstønad, dagpenger)	1 ☐ Yes →		☐☐	☐☐ →	☐☐☐☐☐
	2 ☐ No				
	545		546-547	548-549	550-554
2. Rehabilitation allowance . (Attføringspenger)	1 ☐ Yes →		☐☐	☐☐ →	☐☐☐☐☐
	2 ☐ No				
	555		556-557	558-559	560-564
3. Rehabilitation aid ..... (Attføringshjelp)	1 ☐ Yes →		☐☐	☐☐ →	☐☐☐☐☐
	2 ☐ No				
	565		566-567	568-569	570-574
4. Benefits to divorced or separated providers ..... (Stønader til skilte og separerte forsørgere)	1 ☐ Yes →		☐☐	☐☐ →	☐☐☐☐☐
	2 ☐ No				
	575		576-577	578-579	580-584
5. Social help (monetary aid from the socialhelp) .... (Sosial hjelp)	1 ☐ Yes →		☐☐	☐☐ →	☐☐☐☐☐
	2 ☐ No				
	585				586-590
6. Day payment and family allowance to conscripts and conscientious objectors doing civilian work (Dagpenger og forsørgertillegg til vernepliktige og siv.arb.	1 ☐ Yes →				☐☐☐☐☐
	2 ☐ No				
	591				592-596
7. Housing support ..... (Bostøtte)	1 ☐ Yes →				☐☐☐☐☐
	2 ☐ No				

41. Have you received any information about these or other public benefits

LES OPP:

FLERE ALTERNATIVER KAN AVMERKES.

	1	
597	☐	Through pamphlets from the public authorities?
598	☐	By inquiry at a public office?
599	☐	From immigration office, - adviser?
600	☐	From immigration organization?
601	☐	From relatives, friends?

*42. a. Did your household receive help or visit during the last month by

LES OPP

			HVIS JA: No.of hours last month	HVIS JA: Own expence last month	
	602		603-604	605-608	
House aid ("Hjemmehjelp")	1 ☐	Yes →	☐☐ →	☐☐☐☐	Kr
	2 ☐	No			
	609		610-611	612-615	
Home-help ("Husmorvikar)	1 ☐	Yes →	☐☐ →	☐☐☐☐	Kr
	2 ☐	No			
	616		617-618	619-622	
Home nurse ..... (VI TENKER HER PÅ KOMMUNAL HJELP ELLER HJELP SOM DRIVES AV PRIVATE ORGANISASJONER, OGSÅ MENIGHETER)	1 ☐	Yes →	☐☐ →	☐☐☐☐	Kr
	2 ☐	No			

b. Did your household hire private help to care for sick, disabled or elderly persons during the last month?

	623	
1	☐	Yes
2	☐	No

We will now go over to some questions about work in- and outside the home.

*43. Did you work for at least one hour for pay or profit during last week? Include also work as family member without fixed salary on farm, in business, or in a family workshop

	624		
1	☐	Yes →	45
2	☐	No →	44

*44. Do you have a job or business from which you were temporarily absent or on lay-off last week?

625

1 [ ] Yes → 45
2 [ ] No → 77

*45. What kind of business do you usually work in?

GI EN UTFØRLIG BESKRIVELSE

Kind of business: _____

_____

FOR BYRÅET 626-627 [ ][ ]

*46. Is this a one-man-firm, an un-incorporated business, an incorporated business, or a governmental (public) organization or institution?

628

1 [ ] One-man-firm
2 [ ] Un-incorporated business
3 [ ] Incorporated business
4 [ ] Governmental organization

*47. What kind of work do you do in this job?

Occupation: _____

b. Can you give a short description of your work tasks: 629-632 [ ][ ][ ][ ] Occupation code

_____

_____

48. How did you get this job? (HOVEDYRKE)

633

1 [ ] Through the employment agency
2 [ ] By advertising/answering advertisements
3 [ ] By contacting potentiell employer
4 [ ] Through recommendation by relatives/friends
5 [ ] Other method, specify: _____

_____

FOR BYRÅET 634-637 [ ][ ][ ][ ]

*49. How many hours do you usually work per week in your main occupation? Include also paid hours of over-time, and extra work done at home in connection with this work.

638-640
[ ][ ][ ] Hours per week

641
1 [ ] Do not usually have work for pay or profit ⟶ 77

HVIS IO HAR STERKT VARIERENDE ARBEIDSTID PR. UKE, FØR OPP ET ANSLAG FOR GJENNOMSNITTLIG ARBEIDSTID PR. UKE OG KRYSS AV HER.

642
1 [ ] STERKT VARIERENDE ARBEIDSTID

*50. Do you presently have any secondary occupation in addition to your main occupation?

643
1 [ ] Yes ⟶ 51
2 [ ] No ⟶ 52

*51. How many hours per week do you usually work in your secondary occupation?

644-645
[ ][ ] Hours per week

HVIS ARBEIDSTIDEN VARIERER STERKT PR. UKE, FØR OPP ET ANSLAG FOR GJENNOMSNITTLIG ARBEIDSTID PR. UKE OG KRYSS AV HER.

646
1 [ ] STERKT VARIERENDE ARBEIDSTID

*52. Do you work in your main occupation as self-employed, employee, or working without pay in family business?

647
1 [ ] Self-employed ⟶ 58
2 [ ] Employee ⟶ 53
3 [ ] Without pay in family business ⟶ 59

*53. Does the total number of hours you normally work per week suit you best, or would you prefer longer or shorter working hours?

648
1 [ ] Present workhour suits best
2 [ ] Shorter workhour suits better
3 [ ] Longer workhour suits better

*54. How much do you normally get paid in your main occupation per hour, per week, or per month? Give us the payment before tax and other deductions are subtracted and add possible payment for overtime.

FYLL UT a) ELLER b) ETTER HVA SOM PASSER

649-653

a) [ ] Kroner per

654

1 [ ] Week
2 [ ] 14. days
3 [ ] Month

655-657 658-659

b) [ ] Kroner [ ] Øre per hour

HVIS IO HAR VANSKELIG FOR Å SVARE PÅ GRUNN AV STERKT VARIERENDE LØNN, FØR OPP ET ANSLAG FOR GJENNOMSNITTLIG LØNN OVENFOR, OG KRYSS AV HER:

660

1 [ ] STERKT VARIERENDE LØNN

*55. Do you have any of the following advantages in your work?

LES OPP

		Yes	No	Do'nt know
		1	2	9
Free house/flat or support to house/flat	661	[ ]	[ ]	[ ]
Business car for private use	662	[ ]	[ ]	[ ]
Support to keeping a private car	663	[ ]	[ ]	[ ]
Free telephone or support to telephone	664	[ ]	[ ]	[ ]
Free transport to work	665	[ ]	[ ]	[ ]
Free use of business holiday resort	666	[ ]	[ ]	[ ]
Possibility for loan or guarantee for loan	667	[ ]	[ ]	[ ]
Free coffee, tea or food	668	[ ]	[ ]	[ ]
Purchase or goods or services to reduced prices ...	669	[ ]	[ ]	[ ]

670-672

56. Does your job entail any supervisory functions? In other words, do other people work under your supervision and guidance?

673

1 [ ] Yes → 57
2 [ ] No → 59

57. Would you say that your occupation belongs to the workmanagement (foreman), middlemanagement or top-management?

674

1 [ ] Workmanagement
2 [ ] Middlemanagement
3 [ ] Top-management
4 [ ] Other, specify: _____

*58. STILLES TIL SELVSTENDIGE (KODE 1 I SPM. 52). FOR ANDRE GÅ TIL SPM. 59.

Do you have any employees in your business?

675-677 [ ] Number of employees

678

1 [ ] Have no employees

*59. What type of workhours do you usually have?

VIS KORT 6

679

1 [ ] Daytime work (between 6 AM and 6 PM)

2 [ ] Work starting before ordinary daytime (between 6 AM and 6 PM) and ending in ordinary daytime

3 [ ] Work starting in ordinary daytime, but ending after ordinary daytime

4 [ ] Regular nightwork (between 10 PM and 6 AM)

5 [ ] 2 - shift work

6 [ ] 3 - shift work, continually

7 [ ] 3 - shift work, 24 hours continuing periods

8 [ ] Rotating shift

9 [ ] Other work time arrangement, specify: _____

_____

680-683

FOR BYRÅET [ ][ ][ ][ ]

60. Do you have a fixed place of work or place where you begin your working day?

684

1 [ ] Yes → 61

2 [ ] No → 62

*61. How much time does your journey to work normally take one way? Include waiting time and timeloss due to bad correspondance.

685-687 [ ] Number of minutes

(DERSOM REISETIDEN VARIERER MED ÅRSTIDEN ELLER MED FRAMKOMSTMIDDEL, REGNES DET MEST BRUKTE FRAMKOMSTMIDDEL OG VANLIGSTE REISETID I SOMMERHALVÅRET.)

*62. We now have some questions about your usual working conditions.
Are you in your work usually exposed to:
LES OPP

		Yes 1	No 2
a. Draught	688	☐	☐
b. High temperature i.e. over 30 degrees Centigrades	689	☐	☐
c. Low temperature, i.e. below +10 degrees Centigrades	690	☐	☐
d. Humidity, water	691	☐	☐
e. Stone-, metaldust, etc.	692	☐	☐
f. Weldingsmoke	693	☐	☐
g. Gas from solvents	694	☐	☐
h. Other types of polluted air	695	☐	☐
i. Heavy shakings, vibrations	696	☐	☐

*63. Do you usually work:
LES OPP

		Yes 1	No 2
a. Under inadequate lighting	697	☐	☐
b. In premises that are insufficiently ventilated	698	☐	☐
c. High above ground outdoors	699	☐	☐
d. With dangerous machines	700	☐	☐
e. With acids or corrosive materials	701	☐	☐
f. With inflammable or explosive materials	702	☐	☐
g. With other dangerous chemical materials	703	☐	☐

*64.

		Yes 1	No 2
a. Are you daily required to lift heavy loads?	704	☐	☐
b. Do you have to work daily in bent, twisted or in other strenuous working positions?	705	☐	☐
c. Does your work involve much repetetive and monotonous movement?	706	☐	☐
d. Does your work usually leave you physically exhausted at the end of your working day?	707	☐	☐

*65. Are you usually exposed to noise in your work?

708

1 ☐ Yes → 66

2 ☐ No → 67

*66. Would you say that there is usually so much noise that it is not possible to carry out a normal conversation?

709
1 ☐ Yes
2 ☐ No

67. Is your work such that you need information about or training in the use of machines and equipment, handling of dangerous materials etc. for work safety reasons?

710
1 ☐ Yes → 68
2 ☐ No → 69

68. Have you received such information, and if so, do you consider the information received sufficient?

711
1 ☐ No, have not received any information/training
2 ☐ Yes, have received information/training, but not sufficient
3 ☐ Yes, have received sufficient information/training

712-715
FOR BYRÅET ☐☐☐☐

*69. Do you have to meet at work to a fixed time, do you have regulated flexitime, or do you not have to meet at fixed time?

716
1 ☐ Have to meet at fixed time
2 ☐ Have flexitime
3 ☐ Do not have to meet at fixed time/Do not have flexitime

70. Can you usually leave your work for a short while, e.g. 5-10 minutes without getting a replacement?

717
1 ☐ Yes
2 ☐ No

*71. To what extent do you decide your own work pace? Do you decide to a large extent, to some extent or to a small extent?

718
1 ☐ To a large extent
2 ☐ To some extent
3 ☐ To a small extent

72. To what extent can you normally decide the order of, or plan your work tasks for the day. Do you decide to a large extent, to some extent or to a small extent?

719

1 ☐ To a large extent
2 ☐ To some extent
3 ☐ To a small extent

73. Does it happen that you have so much work to do that your worksituation becomes stressful, and if so, how often?
VIS KORT 7

720

1 ☐ Daily, more than half of the workhours
2 ☐ Daily, less than half of the workhours
3 ☐ In periods, but not daily
4 ☐ Seldom or never

74. Do you cooperate with others in the performance of your work tasks, and if so how often?
VIS KORT 7

721

1 ☐ Daily, more than half of the workhours
2 ☐ Daily, less than half of the workhours
3 ☐ In periods, but not daily
4 ☐ Seldom or never

75. Are your worktasks very variable, somewhat variable or little variable?

722

1 ☐ Very variable
2 ☐ Somewhat variable
3 ☐ Little variable

76. Do you feel that you may be in danger of loosing your present job due to shut-downs, lay-offs or other reasons in the next few years?

723

1 ☐ Yes, due to shut-downs, lay-offs
2 ☐ Yes, due to other reasons
3 ☐ No

77. STILLES TIL ALLE:
How many different workplaces have you had during the last 5 years, i.e. from and including 1978?

724-725

☐ Number of workplaces

78. Have you had any type of work for pay or profit during the last 12 months?

HVIS NEI VIS KORT 8

726

1 ☐ Yes → 79

2 ☐ No → 85

*79. How many hours work for pay or profit have you had during the last 12 months? Also include hours involved in work listed om this card.

VIS KORT 8

727

1 ☐ Under 100 hours

2 ☐ 100 - 499 hours

3 ☐ 500 - 999 hours

4 ☐ 1000 - 1299 hours

5 ☐ 1300 hours or more

80. Were you injured or involved in any accident in your work during the last 12 months? Include all accidents that led to contact with a doctor and/or absence from work.

728

1 ☐ Yes → 81

2 ☐ No → 82

*81. How many workingsdays in total were you absent due to work accident(s) during the last 12 months?

729-731

☐ Number of days

732

1 ☐ Was not absent

82. Was there any period during the last 12 months when you were laid-off without payment?

733

1 ☐ Yes

2 ☐ No

*83. Was there any period during the last 12 months when you were without work and looking for work f.ex. by visiting employment service, reading advertisements, advertising yourself or applying for work. Include only application for work that you could have taken on short notice.

734

1 ☐ Yes

2 ☐ No

*84. STILLES TIL IO SOM HAR SVART JA PÅ SPM. 82 ELLER SPM. 83 FOR ANDRE GÅ TIL SPM. 85.

How many weeks in total were you looking for work or laid-off without payment during the last 12 months? Also include periods when you were waiting for answer to a job application.

735-736 [ ] Number of weeks

STILLES TIL ALLE

85. Have you during the last 12 months participated in some kind of vocational training, course, further education in connection with your work?

FLERE SVAR KAN AVMERKES

1

737 [ ] Yes, during workhours

738 [ ] Yes, outside workhours

739 [ ] No

*86. Did you participate in any form of adult education during the last 12 months? Do not include vocational training in workhours, or Norwegian training, but include free-time courses, mail courses and study circles

740

1 [ ] Yes, have completed a course

2 [ ] Yes, have participated, but stopped due to language problems → 87

3 [ ] Yes, have participated, but stopped due to other reasons

4 [ ] No, have not participated → 88

*87. How many such sourses did you participate in during the last 12 months?

741-742 [ ] Number of mail-courses during last 12 months

743-744 [ ] Number of other courses last 12 months

88. Do you presently attend any school or have you started an education? We are interested in education where school attendance or the study normally lasts at least 5 months

745

1 [ ] Yes

2 [ ] No

STILLES TIL IO SOM ER GIFT ELLER SAMBOENDE (SE SPM. 1 OG 8), FOR ANDRE GÅ TIL SPM. 93.

89. Did your husband/wife/common-law spouse/work for at least one hour for pay or profit last week. Include also work as family member without fixed salary on farm, in business or in a family workshop.

746

1 [ ] Yes → 90

2 [ ] No → 93

90. What is his/her main occupation?

Occupation _____ 747-750 [ ][ ] Occupation code

b. Can you give a short description of the work tasks:

_____

_____

FOR BYRÅET 751-754 [ ][ ][ ][ ]

91. How many hours does he/she usually work in this occupation?
Include also paid hours of overtime and extra work done at home in connection with this work.

755-757 [ ][ ][ ] Hours per week

758
1 [ ] Do not usually have work for pay or profit

HVIS EKTEFELLEN HAR STERKT VARIERENDE ARBEIDSTID PR. UKE, FØR OPP ET ANSLAG FOR GJENNOMSNITTLIG ARBEIDSTID PR. UKE OG KRYSS AV HER.

759
1 [ ] STERKT VARIERENDE ARBEIDSTID

92. Does he/she work in his/her main occupation as self-employed, employee, or working without pay in family business?

760
1 [ ] Self employed
2 [ ] Employee
3 [ ] Without pay in family business

FOR BYRÅET 761-762 [ ][ ]

*93. Approximately how many hours do you normally spend om housework per week?
Do not include care for children or sick persons

763
1 [ ] Under 10 hours
2 [ ] 10 - 19 hours
3 [ ] 20 - 29 hours
4 [ ] 30 hours or more

STILLES TIL IO MED 20 TIMERS HUSARBEID I UKEN ELLER MER (SPM. 93) FOR ANDRE GÅ TIL SPM. 95.

94. Is your work situation in the home such that you see much, some or little of other adults during the day?

764
1 [ ] Much
2 [ ] Some
3 [ ] Little

FOR BYRÅET 765-766 [ ][ ]

*95. Do you regularly give unpaid help to relatives, friends or neighbours? We are interested in practical help to, or care for sick, disabled or elderly persons and in child care

1

767 ☐ No regular help → 97

768 ☐ Help/care for relatives

769 ☐ Help/care for neighbours/friends (not relatives) of own nationality

770 ☐ Help/care for neighbours/friends of another nationality

771 ☐ Care of children for relatives

772 ☐ Care of children for neighbours/friends (not relatives) of own nationality

773 ☐ Care of children for neighbours/friends of another nationality

} → 96

96. Approximately how many hours per week do you give such help?

774-775 ☐☐ Number of hours help/care for sick, disabled, elderly

776-777 ☐☐ Number of hours of child care

SPM. 97 - 98 STILLES TIL IO I HUSHOLDNING MED TO ELLER FLERE MEDLEMMER (SPM. 8). FOR ANDRE GÅ TIL SPM. 99.

*97. Is there anyone in the husehold who needs extra care, or help in daily activities due to permanent sickness, disablement or old age?

778

1 ☐ Yes, householdmember no. (SE FØRSTE KOLONNE I SPM. 8) 779-780 ☐☐ 781-782 ☐☐ → 98

2 ☐ No → 99

98. How much of the time does this person need looking after, extra care or help?

HVIS MER ENN EN PERSON ER FØRT OPP I SPM. 97, SPØR OM DEN PERSON SOM TRENGER MEST HJELP ELLER TILSYN.

783

1 ☐ Looking after or help day and night

2 ☐ Looking after or help all day long but not nights

3 ☐ Care or help to certain things all day long

4 ☐ Care or help, for more than 1 hour, but not all day long

5 ☐ Care or help, for 1 hour or less

*99. Do you/your family regularly receive any unpaid help from relatives, friends or neighbours? We are thinking of practical help to, or looking after sick, disabled or elderly persons and of child care

	1		
784	☐	No regular help	→ 101
785	☐	Help with sick, elderly from relatives	
786	☐	Help with sick, elderly from neighbours/friends (not relatives) of own nationality	
787	☐	Help with sick, elderly from neighbours/friends of other nationality	
788	☐	Child care by relatives	→ 100
789	☐	Child care by neighbours/friends (not relatives) of own nationality	
790	☐	Child care by neighbours/friends of another nationality	

791-794 FOR BYRÅET ☐☐☐☐

100. Approximately how many hours per week do you receive such help?

795-796 ☐☐ Number of hours help with sick, elderly

797-798 ☐☐ Number of hours child care

We are now going to ask some questions about your health and contact with the health service.

101. The questions apply to the last 2 weeks, i.e. from and including Monday ..... to and including Sunday .....

(VIS PÅ KALENDEREN)

During these 2 weeks were there any days when you were bedridden because of sickness or injury?

799

1 ☐ Yes

2 ☐ No

*102. During these 2 weeks were there any (other) days when you had reduced activity in your daily duties because of sickness or injury?

800

1 ☐ Yes

2 ☐ No

STILLES TIL IO SOM HAR SVART JA PÅ SPM. 101 ELLER 102. FOR ANDRE GÅ TIL SPM. 104.

*103. How many days in the 2 weeks period were you

LES AVARALTERNATIVENE OG FØR OPP ANTALL DAGER FOR HVERT SVARALTERNATIV

In-patient in health institution	801-802	
Bedridden the whole day at home	803-804	
Partly bedridden at home	805-806	
Up and about, but not in full activity	807-808	
In full activity	809-810	
		1 4

*104. We would like to know about your contacts with health services during the last two weeks, in connection with own sicknes or injury. I have here a card showing different types of contacts. We want to know which type of contact you have had and how many times you have had contact during these 2 weeks

VIS KORT 9

TA IKKE MED KONTAKT MED TANNLEGE
HVIS IO IKKE HAR HATT EN BESTEMT KONTAKT SKRIVER DU IKKE NOE I RUTEN, ELLERS FØRER DU INN ANTALL GANGER (IKKE KRYSS).

Type of contact		Number of times the last 2 weeks
Telephone consultation with doctor (not making an appointment)	811	
Visit to/by general practicioner, district medical officer, other non-spesialist	812	
Physician at place of work ("Bedriftslege")	813	
Visit ~~to/by specialist~~	814	
Visit to doctor in hospital, policlinic	815	
Visit by home nurse	816	
In-patient in hospital, ward or nursing home	817	
Medical examination or treatment as out-patient:		
X-ray ecamination	818	
Laboratory tests	819	
Physiotherapy	820	
By chiropractor	821	
By homeopathist	822	
Other contact (specify)	823	
No contact	824	
		825

FOR BYRÅET

105. Have you received any information about the different health services e.g.
LES OPP

		1	2
Through the health service?	826		
By inquiry to public office?	827		
From immigration office, -adviser?	828		
From relatives and friends?	829		
From others, specify? _____	830		

FOR BYRÅET 831-834

*106. The next questions are aimed at finding out how common it is for people to be subjected to violence or threats of violence.

Have you during the last year - since October 1982 - been subjected to

LES OPP ALTERNATIVENE a - c. HVIS IO SVARER "JA", SPØR "HVOR MANGE GANGER". HVIS IO SVARER "NEI", GÅ VIDERE.

			How many times
a) Violence that resulted in visible bruises or injury to the body?	835. 1 Yes →		836-837
	2 No		
b) Violence not resulting in visible bruises or injury to the body?	838 1 Yes →		839-840
	2 No		
c) A threat so grave that you were frightened?	841 1 Yes →		842-843
	2 No		

HVIS IO HAR SVART "NEI" PÅ a), b) OG c), GÅ TIL SPM. 108. HVIS IO HAR SVART "JA" PÅ MINST ETT AV SPØRSMÅLENE a - c, FORTSETT MED NESTE SPØRSMÅL.

STILL SPM. 107 a - g FOR HVERT VOLDSTILFELLE. DET SKAL STILLES OPPFØLGINGS-SPØRSMÅL FOR INNTIL 6 TILFELLE (SE INSTRUKS). KRYSS AV FOR HVA SLAGS TILFELLE DET GJELDER (a, b ELLER c).

		Case no. 1	Case no. 2	Case no. 3	Case no. 4	Case no. 5	Case no. 6
		844	859	874	889	904	919
a) Violence resulting in visible bruises	1	1 ☐	1 ☐	1 ☐	1 ☐	1 ☐	1 ☐
b) Violence not resulting in visible bruises	2	2 ☐	2 ☐	2 ☐	2 ☐	2 ☐	2 ☐
c) Threat	3	3 ☐	3 ☐	3 ☐	3 ☐	3 ☐	3 ☐

*107a. Were did this happen? HVIS FLERE TILFELLE: take one case at the time.
VIS KORT 10.

		845	860	875	890	905	920
1. Inside own house/flat	1	1 ☐	1 ☐	1 ☐	1 ☐	1 ☐	1 ☐
2. In courtyard, staircase or near the house/flat	2	2 ☐	2 ☐	2 ☐	2 ☐	2 ☐	2 ☐
3. In or near other persons house/flat	3	3 ☐	3 ☐	3 ☐	3 ☐	3 ☐	3 ☐
4. In public means of transport (bus, tram, train, taxi, boat, or similar) or at stop places for publ. transp.	4	4 ☐	4 ☐	4 ☐	4 ☐	4 ☐	4 ☐
5. In or by café, restaurant, bar, dancingplace etc.	5	5 ☐	5 ☐	5 ☐	5 ☐	5 ☐	5 ☐
6. On road, street, market place, or other public place	6	6 ☐	6 ☐	6 ☐	6 ☐	6 ☐	6 ☐
7. At school or educational institution	7	7 ☐	7 ☐	7 ☐	7 ☐	7 ☐	7 ☐
8. At own workingplace	8	8 ☐	8 ☐	8 ☐	8 ☐	8 ☐	8 ☐
9. In another place, specify:____	9	9 ☐	9 ☐	9 ☐	9 ☐	9 ☐	9 ☐

HVIS BÅDE ALTERNATIV 8 OG NOEN AV DE ØVRIGE PASSER: KRYSS AV BARE FOR ALT. 8. SPM. 107b. STILLES TIL DEM SOM HAR SVART 3 - 9 I SPM. 107a. ANDRE FORTSETTER MED 107c.

*107b. Did it happen here in your own neighbourhood, in this general area, og in another area?

		846	861	876	891	906	921
In the neighbourhood	1	1 ☐	1 ☐	1 ☐	1 ☐	1 ☐	1 ☐
In this area	2	2 ☐	2 ☐	2 ☐	2 ☐	2 ☐	2 ☐
In another area	3	3 ☐	3 ☐	3 ☐	3 ☐	3 ☐	3 ☐

SPM. 107c - 107d STILLES HVIS IO HAR VÆRT UTSATT FOR VOLD (IKKE TRUSLER) IFØLGE SPM. 106. FOR ANDRE GÅ TIL SPM. 107e.

107 c. Were you injured in such way that you had to be treated by doctor, nurse or dentist?

		847	862	877	892	907	922
Yes	1	1 ☐	1 ☐	1 ☐	1 ☐	1 ☐	1 ☐
No	2	2 ☐	2 ☐	2 ☐	2 ☐	2 ☐	2 ☐

107d. Because of this injury were you reported sick or not able to carry out your normal activities? If so, for how many days?

	Case 1 848-850	Case 2 863-865	Case 3 878-880	Case 4 893-895	Case 5 908-910	Case 6 923-925
Yes, number of days:	☐☐☐	☐☐☐	☐☐☐	☐☐☐	☐☐☐	☐☐☐
	851	866	881	896	911	926
No	1 ☐	1 ☐	1 ☐	1 ☐	1 ☐	1 ☐

*107e. Was this act carried out by an unknown person or by someone known to you? Wich of the following alternatives suits best?

LES OPP ELLER VIS KORT 11.

	852	867	882	897	912	927
1. Unknown person	1 ☐	1 ☐	1 ☐	1 ☐	1 ☐	1 ☐
2. Chance acquaintance	2 ☐	2 ☐	2 ☐	2 ☐	2 ☐	2 ☐
3. Person using force in his work (police, watchman etc.)	3 ☐	3 ☐	3 ☐	3 ☐	3 ☐	3 ☐
4. Neighbour, friend, colleague ..	4 ☐	4 ☐	4 ☐	4 ☐	4 ☐	4 ☐
5. Relative (not family member) ..	5 ☐	5 ☐	5 ☐	5 ☐	5 ☐	5 ☐
6. Family member (also earlier family member)	6 ☐	6 ☐	6 ☐	6 ☐	6 ☐	6 ☐
7. Other person	7 ☐	7 ☐	7 ☐	7 ☐	7 ☐	7 ☐
Do not wish to answer	8 ☐	8 ☐	8 ☐	8 ☐	8 ☐	8 ☐
Question not asked	9 ☐	9 ☐	9 ☐	9 ☐	9 ☐	9 ☐

107f. Was the person Norwegian, of your own nationality or of another nationality?

	853	868	883	898	913	928
Norwegian	1 ☐	1 ☐	1 ☐	1 ☐	1 ☐	1 ☐
Own nationality	2 ☐	2 ☐	2 ☐	2 ☐	2 ☐	2 ☐
Other nationality	3 ☐	3 ☐	3 ☐	3 ☐	3 ☐	3 ☐
Do not know	9 ☐	9 ☐	9 ☐	9 ☐	9 ☐	9 ☐

107g. Did you notify this to the police or were the police contacted in another way by yourself or others?

LES OPP ELLER VIS KORT 12
FLERE SVAR KAN AVMERKES

	1	1	1	1	1	1
1. Reported the act of violence .	854 ☐	869 ☐	884 ☐	899 ☐	914 ☐	929 ☐
2. Reported the act of violence, but withdrew the report later	855 ☐	870 ☐	885 ☐	900 ☐	915 ☐	930 ☐
3. Took contact with the police without a formal report	856 ☐	871 ☐	886 ☐	901 ☐	916 ☐	931 ☐
4. The police were informed about the incident in another way ..	857 ☐	872 ☐	887 ☐	902 ☐	917 ☐	932 ☐
5. No contact with the police ...	858 ☐	873 ☐	888 ☐	903 ☐	918 ☐	933 ☐

HVIS DET GJENSTÅR FLERE HENDELSER IFØLGE SPM. 106, GÅ TILBAKE TIL SPM. 107a OG FORTSETT MED DET NESTE TILFELLET. HVIS DET IKKE SKAL STILLES SPØRSMÅL OM FLERE TILFELLER, FORTSETT MED SPM. 108.

*108. Have you been anxious lately about being subjected to violence or threats when out alone in this area?

934

1 ☐ Very anxious
2 ☐ Somewhat anxious
3 ☐ Not anxious

FOR BYRÅET 935-939 ☐☐☐☐☐

109. Have any of your children been victimized by mobbing or serious harassment from other children during the last year? If so, how often?

940

1 ☐ No
2 ☐ Yes, once or a few times
3 ☐ Yes, now and then, in periods
4 ☐ Yes, often, regularly
9 ☐ Do not know

*110. Approximately how long have you been living in this area?

941

1 ☐ Under 1 year
2 ☐ 1 - 4 years
3 ☐ 5 - 9 years
4 ☐ 10 - 19 years
5 ☐ 20 years or more
6 ☐ Lived here since birth

*111. STILLES TIL PERSONER SOM HAR FORELDRE BOSATT I NORGE (SPM. 17) ANDRE GÅR TIL SPM. 112.

Approximately how often do you see your parents?

942

1 ☐ Live together with parents
2 ☐ Approximately daily
3 ☐ Approximately every week, but not daily
4 ☐ Approximately every month, but not every week
5 ☐ A few times a year, but not every month
6 ☐ More seldom than every year

FOR BYRÅET 943-946 ☐☐☐☐☐

*112. STILLES TIL PERSONER SOM HAR SØSKEN BOSATT I NORGE (SPM. 17) ANDRE GÅR TIL SPM. 113.

Approximately how often do you see some of your brothers/sisters?

947

1 ☐ Live together with brother/sister
2 ☐ Approximately daily
3 ☐ Approximately every week, but not daily
4 ☐ Approximately every month, but not every week
5 ☐ A few times a year, but not every month
6 ☐ More seldom than every year

*113. STILLES TIL PERSONER SOM HAR BARN SOM ER FYLT 16 ÅR OG SOM ER BOSATT I NORGE. ANDRE GÅR TIL SPM. 114.

If you have children that have moved away from home, how often approximately do you see some of them?

948

1 ☐ No children i Norway have moved away from home
2 ☐ Approximately daily
3 ☐ Approximately every week, bur not daily
4 ☐ Approximately every month, but not every week
5 ☐ A few times a year, but not every month
6 ☐ More seldom than every year

*114. Apart from members of your own family, do you have any good friends of you own nationality living in this area?

949

1 ☐ Yes → 115
2 ☐ No → 116
9 ☐ Do not know/no answer → 116

*115. Approximately how often do you see these friends?

950

1 ☐ Approximately daily
2 ☐ Approximately every week, but not daily
3 ☐ Approximately every month, but not every week
4 ☐ A few times a year, but not every month
5 ☐ More seldom than every year

951-954

FOR BYRÅET ☐☐☐☐

*116. Do you have any good friends of your own nationality living other places in Norway?

955

1 ☐ Yes → 117
2 ☐ No
9 ☐ Do not know/no answer → 118

*117. Approximately how often do you see these friends?

956

1 ☐ Approximately daily
2 ☐ Approximately every week, but not daily
3 ☐ Approximately every month, but not every week
4 ☐ A few times a year, but not every month
5 ☐ More seldom than every year

*118. Apart from members of your family, do you have som good Morwegian friends here living in this area?

957

1 ☐ Yes → 119
2 ☐ No
9 ☐ Do not know/no answer } → 120

*119. Approximately how often do you see these friends?

958

1 ☐ Approximately daily
2 ☐ Approximately every week, but not daily
3 ☐ Approximately every month, but not every week
4 ☐ A few times a year, but not every month
5 ☐ More seldom than every year

*120. Do you have any good Norwegian friends living other places in Norway?

959

1 ☐ Yes → 121
2 ☐ No
9 ☐ Do not know/no answer } → 122

960-963

FOR BYRÅET ☐☐☐☐

*121. Approximately how often do you see these friends?

964

1 ☐ Approximately daily
2 ☐ Approximately every week, but not daily
3 ☐ Approximately every month, but not every week
4 ☐ A few times a year, but not every month
5 ☐ More seldom than every year

*122. Apart from your own family, do you have some good friends of another nationality, apart from Norwegians, living in this area?

965

1 ☐ Yes → 123
2 ☐ No
9 ☐ Do not know/no answer → 124

*123. Approximately how often do you see these friends?

966

1 ☐ Approximately daily
2 ☐ Approximately every week, but not daily
3 ☐ Approximately every month, but not every week
4 ☐ A few times a year, but not every month
5 ☐ More seldom than every year

*124. Do you have some good friends of another nationality, apart from Norwegians, living other places in Norway?

967

1 ☐ Yes → 125
2 ☐ No
9 ☐ Do not know/no answer → 126

*125. Approximately how often do you see these friends?

968

1 ☐ Approximately daily
2 ☐ Approximately every week, but not daily
3 ☐ Approximately every month, but not every week
4 ☐ A few times a year, but not every month
5 ☐ More seldom than every year

126. Apart from members of your own family, do you have anyone who is very close to you and with whom you can speak quite confidentially?

LES OPP:

		Yes 1	No 2	Do not know/ no answer 9
Of your own nationality?	969	☐	☐	☐
Norwegian?	970	☐	☐	☐
Other nationality?	971	☐	☐	☐

*127. How many families/households in the neighbourhood do you know so well that you visit one another from time to time?

LES OPP

		None	1	2	3-4	5 or more
		1	2	3	4	5
Of own natoinality?	972	☐	☐	☐	☐	☐
Norwegian?	973	☐	☐	☐	☐	☐
Other nationality?	974	☐	☐	☐	☐	☐

975-978

FOR BYRÅET ☐☐☐☐

*128. We are now going to ask some questions about how often you exchange different type of services with neighbours. We also want to know if these are neighbours of your own nationality or of another nationality. How often do you and some of your neighbours

		Monthly	A few times during the year	More seldom than once a year	Never
		1	2	3	4
a) Borrow things from one another like tools, groceries etc.?					
Neighbours of own nationality	979	☐	☐	☐	☐
Neighbours of another nationality	980	☐	☐	☐	☐
b) Look after flat/house/garden, take in newspaper, water the flowers etc. when one is away?					
Neighbours of own nationality	981	☐	☐	☐	☐
Neighbours of another nationality	982	☐	☐	☐	☐
c) Look after children, babysit?					
Neighbours of own nationality	983	☐	☐	☐	☐
Neighbours of another nationality	984	☐	☐	☐	☐
d) Help with work, repair, transport, purchases etc.?					
Neighbours of own nationality	985	☐	☐	☐	☐
Neighbours of another nationality	986	☐	☐	☐	☐

129. Our next question deals with participation in local community activities. We are interested in activities involving co-operation or being in company with several others. If your participation is limited to giving your signature, a donation etc. or being a spectator, it should not be included

Have you been active during the last year in any of the following local community activities?

LES OPP ALTERNATIVENE:

		1	2
Entertainment- or cultural arrangements?	987	☐	☐
Sport- or leisure activities?	988	☐	☐
Collective work projects (Dugnad)?	989	☐	☐
Actions?	990	☐	☐
Fund raising?	991	☐	☐
Other local community activities, specify:_____	992	☐	☐

_____

130. Has your own nationality group arranged any of the following activities here in this area during the last 12 months?

LES OPP

		Yes 1	No 2
Entertainment- or cultural arrangements?	993	☐	☐
Sport- or leisure activities?	994	☐	☐
Collective work projects ("Dugnad")?	995	☐	☐
Actions?	996	☐	☐
Fund raising?	997	☐	☐
Other joint activities, specify: _____	998	☐	☐

999-1000

FOR BYRÅET ☐☐

*131. If you were to acquire a larger object e.g. a house/flat, cabin etc., and were short of 30 000 kroner, could you borrow this amount from family or relatives?

1001

1 ☐ Yes
2 ☐ Probably
3 ☐ Probably not
4 ☐ No
9 ☐ Do not know

132. If you needed help in connection with a larger work task as for example house building, renovating, repairs, could you depend on practical help from:

LES OPP:

		Yes 1	No 2	Do not know 9
Relatives?	1002	☐	☐	☐
Neighbours/friends (not related) of own nationality?	1003	☐	☐	☐
Neighbours/friends of another nationality?	1004	☐	☐	☐

133. STILLES TIL PERSONER SOM HAR SVART MINST ETT JA PÅ SPM. 132. ANDRE GÅR TIL SPM. 135.

Did you during the last year receive any such practical help from any of these?

LES OPP:

		Yes 1	No 2
Help from relatives?	1005	☐	☐
Help from neighbours/friends (not rel.) of own nationality?	1006	☐	☐
Help from neighbours/friends of another nationality?	1007	☐	☐

1008-1011

FOR BYRÅET ☐☐☐☐

134. STILLES TIL DEM SOM HAR FÅTT HJELP, ANDRE GÅR TIL SPM. 135a.

Approximately how many hours help in total did you receive?

1012-1014 [ ][ ] Number of hours

*135. We have here a list of some types of professional help that now and then can be useful. Do you (or some of your relatives or close friends) know any such specialist to such degree that you can ask for advice or help when this is needed?

VIS KORT 13 OG LES OPP ALTERNATIVENE. HVIS IO SVARER "JA", STILL OPPFØLGINGS-SPØRSMÅL 135b. HVIS IO SVARER "NEI" ELLER AT IO'S EKTEFELLE-SAMBOER HAR DETTE YRKET, GÅ VIDERE PÅ KORTET.

135. We want to know if you have received such professional advice or help this last year, and if the person concerned was of your own nationality or not. We have in mind services without usual or full payment.

	Know no one with this speciality	IO, husband/wife, common law spouse has this profession	Yes, knows someone	If you know someone: Have received advice/help from person of own nationality	Have received advice/help from person of other nationality	Have not received advice or help
	1	1	1	1	2	3
Medical help?	1015 [ ]	1016 [ ]	1017 [ ]	1018 [ ]	[ ]	[ ]
Legal help?	1019 [ ]	1020 [ ]	1021 [ ]	1022 [ ]	[ ]	[ ]
Help with:						
Repair of car	1023 [ ]	1024 [ ]	1025 [ ]	1026 [ ]	[ ]	[ ]
Repair of electrical appliances etc. ...	1027 [ ]	1028 [ ]	1029 [ ]	1030 [ ]	[ ]	[ ]
Carpentery or bricklayer work etc. ...	1031 [ ]	1032 [ ]	1033 [ ]	1034 [ ]	[ ]	[ ]
Plumber- or electrical installation work	1035 [ ]	1036 [ ]	1037 [ ]	1038 [ ]	[ ]	[ ]
Other professional help specify:	1039 [ ]	1040 [ ]	1041 [ ]	1042 [ ]	[ ]	[ ]

135 c. HVIS IO HAR FÅTT RÅD ELLER HJELP:

Approximately how many hours help did you receive in total?

1043-1045 [ ][ ] Number of hours

FOR BYRÅET 1046-1050 [ ][ ][ ][ ][ ]

*136. A. Are you a member of any of the following organizations or associations?

LES OPP EN ORGANISASJON/FORENING OM GANGEN FRA OPPSTILLINGEN NEDENFOR OG KRYSS AV FOR MEDLEMSKAP. HVIS "JA", STILL SPM. B, C, OG D.
HVIS "NEI" GÅ TIL NESTE ORGANISASJON/FORENING.

B. Would you describe yourself as a very active, a moderately active or as a comparatively passive member?

C. Do you have any position of thrust in this association/organization, or have you had one during the last 12 month?

D. Is this a local association where most of the members come from this area?

	A Membership	B Level of activity	C Position of thrust	D Local association
a) Trade union	1051 1 Yes 2 No	1052 1 High activity 2 Moderate activity 3 Comparatively passive	1053 1 Yes 2 No	1054 1 Yes 2 No
b) Branch-, trade- or occupational organization ...	1055 1 Yes 2 No	1056 1 High activity 2 Moderate activity 3 Comparatively passive	1057 1 Yes 2 No	1058 1 Yes 2 No
c) Political party, (also political youth club and women's organizations)	1059 1 Yes 2 No	1060 1 High activity 2 Moderate activity 3 Comparatively passive	1061 1 Yes 2 No	1062 1 Yes 2 No
d) Christian or religious society (also youth- and women's organizations)	1063 1 Yes 2 No	1064 1 High activity 2 Moderate activity 3 Comparatively passive	1065 1 Yes 2 No	1066 1 Yes 2 No
e) Athletic club/ athletic society	1067 1 Yes 2 No	1068 1 High activity 2 Moderate activity 3 Comparatively passive	1069 1 Yes 2 No	1070 1 Yes 2 No
f) Women's organization, farmwomen's association, housewives association, women's liberational society ..	1071 1 Yes 2 No	1072 1 High activity 2 Moderate activity 3 Comparatively passive	1073 1 Yes 2 No	1074 1 Yes 2 No
g) Local health group, women volonteer workers Red Cross i.e. ..	1075 1 Yes 2 No	1076 1 High activity 2 Moderate activity 3 Comparatively passive	1077 1 Yes 2 No	1078 1 Yes 2 No

(FORTSETTES)

(136 forts.) HVIS "JA" PÅ SPM. A, STILL SPM. B, C, OG D.

	A Membership	B Level of activity	C Position of thrust	D Local Society
h) Youthclub, retired person association, parents association	1079 1 ☐ Yes 2 ☐ No	1980 1 ☐ High activity 2 ☐ Moderate activity 3 ☐ Comparatively passive	1081 1 ☐ Yes 2 ☐ No	1082 1 ☐ Yes 2 ☐ No
i) Music society, band, choral group, theatre group ...	1083 1 ☐ Yes 2 ☐ No	1084 1 ☐ High activity 2 ☐ Moderate activity 3 ☐ Comparatively passive	1085 1 ☐ Yes 2 ☐ No	1086 1 ☐ Yes 2 ☐ No
j) Housing co-operative, local house co-operative, tenant association	1087 1 ☐ Yes 2 ☐ No	1088 1 ☐ High activity 2 ☐ Moderate activity 3 ☐ Conparatively passive	1089 1 ☐ Yes 2 ☐ No	
k) Neighbourhood association	1090 1 ☐ Yes 2 ☐ No	1091 1 ☐ High activity 2 ☐ Moderate activity 3 ☐ Comparatively passive	1092 1 ☐ Yes 2 ☐ No	
l) Local interest group, environmental group, local action group	1093 1 ☐ Yes 2 ☐ No	1094 1 ☐ High activity 2 ☐ Moderate activity 3 ☐ Comparatively passive	1095 1 ☐ Yes 2 ☐ No	
m) Immigration-organization/association	1096 1 ☐ Yes 2 ☐ No	1097 1 ☐ High activity 2 ☐ Moderate activity 3 ☐ Comparatively passive	1098 1 ☐ Yes 2 ☐ No	1099 1 ☐ Yes 2 ☐ No
n) Other associations or organizations .	1100 1 ☐ Yes 2 ☐ No	1101 1 ☐ High activity 2 ☐ Moderate activity 3 ☐ Comparatively passive	1102 1 ☐ Yes 2 ☐ No	1103 1 ☐ Yes 2 ☐ No

Specify: _____

*137. Now we have some questions about different leisure activities. How often during the last 12 months did you perform the following in your leisure time?

LES OPP

		Number of times during the last 12 months				
		0	1-2	3-9	10-39	40 and over
		1	2	3	4	5
a. Read newspaper from native country	1104					
b. Read Norwegian newspaper	1105					
c. Carried out garden work during season	1106					
d. Took long walks or skiingtours in the woods, or in the mountains	1107					
e. Exercised in other ways, participated in sports or athletic activities	1108					
f. Was spectator at athletic arrangement	1109					
g. Went to cinema	1110					
h. Went to cinema/video-exhibit arranged by nationality group or society	1111					
i. Went to bingo	1112					
j. Borrowed a book at the library	1113					
k. Went to theatre or opera	1114					
l. Went to concert with classic music	1115					
m. Went to jazz-, ballad-, or pop-concert	1116					
n. Went to art exibition	1117					
o. Went to a museum	1118					
p. Went to dance, discotheque	1119					
q. Attended church service, at religious meeting	1120					
r. Participated in choir, orchestra, band	1121					
s. Participated in amateur theatre, revue	1122					
t. Participated in arrangement organized by nationality group or society	1123					

*138. Approximately how many books in own language, Norwegian or other language have you read in your leisure time during the last 12 months? Do not include school- and text-books and books read in connection with work.

		None	1-2	3-4	5-9	10-19	20 or more
		1	2	3	4	5	6
Own language	1124						
Norwegian	1125						
Other language	1126						

139. Did you in any way receive information about foreign citizens' right to vote in the municipal election this fall?

1127
1 ☐ Yes → 140
2 ☐ No → INTERVJUET AVSLUTTES. TAKK FOR INTERVJUET

1128-1131
FOR BYRÅET ☐☐☐☐

140. Did you get such information through
LES OPP:

				In which language? Own language 1	Norwegian 2	Other language 3
Written information	1132 1 ☐ / 2 ☐	Yes →	1133	☐	☐	☐
Video-program	1134 1 ☐ / 2 ☐	Yes →	1135	☐	☐	☐
Radio	1136 1 ☐ / 2 ☐	Yes →	1137	☐	☐	☐
Television	1138 1 ☐ / 2 ☐	Yes →	1139	☐	☐	☐
Norwegian newspapers	1140 1 ☐ / 2 ☐	Yes →	1141	☐	☐	☐
Political parties	1142 1 ☐ / 2 ☐	Yes →	1143	☐	☐	☐
Immigration organization	1144 1 ☐ / 2 ☐	Yes →	1145	☐	☐	☐
Immigration newspapers/publications	1146 1 ☐ / 2 ☐	Yes →	1147	☐	☐	☐
Relatives/friends	1148 1 ☐ / 2 ☐	Yes →	1149	☐	☐	☐
Other, specify:_____	1150 1 ☐ / 2 ☐	Yes →	1151	☐	☐	☐

INTERVJUET AVSLUTTES TAKK FOR INTERVJUET

FYLLES UT AV INTERVJUEREN:

Intervjuet ble foretatt

1152 ☐ Med IO i enerom

1153 ☐ Med ektefelle tilstede en del av tiden

1154 ☐ Med ektefelle tilstede hele tiden

1155 ☐ Med andre husholdningsmedlemmer tilstede en del av tiden

1156 ☐ Med andre husholdningsmedlemmer tilstede hele tiden

Utkommet i serien Samfunnsøkonomiske/Sosiale og økonomiske studier (SØS)
Issued in the series Social Economic Studies (SES)

* Utsolgt Out of sale

Nr. 1 Det norske skattesystems virkninger på den personlige inntektsfordeling The Effects of the Norwegian Tax System on the Personal Income Distribution 1954 Sidetall 103 Pris kr 3,00

- 2* Skatt på personleg inntekt og midel Tax on Personal Income and Capital 1954 Sidetall 120 Pris kr 3,00

- 3 Økonomisk utsyn 1900 - 1950 Economic Survey 1955 Sidetall 217 Pris kr 4,00

- 4* Nasjonalregnskap. Teoretiske prinsipper National Accounts. Theoretical Principles 1955 Sidetall 123 Pris kr 3,00

- 5* Avskrivning og skattlegging Depreciation and Taxation 1956 Sidetall 85 Pris kr 3,00

- 6* Bedriftsskatter i Danmark, Norge og Sverige Corporate Taxes in Denmark, Norway and Sweden 1958 Sidetall 101 Pris kr 4,00

- 7* Det norske skattesystemet 1958 The Norwegian System of Taxation 1958 Sidetall 159 Pris kr 6,50

- 8* Produksjonsstruktur, import og sysselsetting Structure of Production, Imports and Employment 1959 Sidetall 129 Pris kr 5,50

- 9 Kryssløpsanalyse av produksjon og innsats i norske næringer 1954 Input-Output Analysis of Norwegian Industries 1960 Sidetall 614 Pris kr 10,00

- 10 Dødeligheten og dens årsaker i Norge 1856 - 1955 Trend of Mortality and Causes of Death in Norway 1962 Sidetall 246 Pris kr 8,50

- 11 Kriminalitet og sosial bakgrunn Crimes and Social Background 1962 Sidetall 194 Pris kr 7,00

- 12 Norges økonomi etter krigen The Norwegian Post-War Economy 1965 Sidetall 437 Pris kr 15,00

- 13 Ekteskap, fødsler og vandringer i Norge 1856 - 1960 Marriages, Births and Migrations in Norway 1965 Sidetall 221 Pris kr 9,00

- 14* Foreign Ownership in Norwegian Enterprises Utenlandske eierinteresser i norske bedrifter 1965 Sidetall 213 Pris kr 12,00

- 15 Progressiviteten i skattesystemet 1960 Statistical Tax Incidence Investigation 1966 Sidetall 95 Pris kr 7,00

- 16* Langtidslinjer i norsk økonomi 1955 - 1960 Trends in Norwegian Economy 1966 Sidetall 150 Pris kr 8,00

- 17 Dødelighet blant spedbarn i Norge 1901 - 1963 Infant Mortality in Norway 1966 Sidetall 74 Pris kr 7,00

- 18* Storbyutvikling og arbeidsreiser En undersøkelse av pendling, befolkningsutvikling, næringsliv og urbanisering i Osloområdet Metropolitan Growth, Commuting and Urbanization in the Oslo Area 1966 Sidetall 298 Pris kr 12,00

Nr. 19 Det norske kredittmarked siden 1900 The Norwegian Credit Market since 1900 Sidetall 395 Pris kr 11,00

- 20 Det norske skattesystemet 1967 The Norwegian System of Taxation 1968 Sidetall 146 Pris kr 9,00

- 21 Estimating Production Functions and Technical Change from Micro Data. An Exploratory Study of Individual Establishment Time-Series from Norwegian Mining and Manufacturing 1959 - 1967 Estimering av produktfunksjoner og tekniske endringer fra mikro data. Analyser på grunnlag av tidsrekker for individuelle bedrifter fra norsk bergverk og industri 1971 Sidetall 226 Pris kr 9,00 ISBN 82-537-0014-8

- 22 Forsvarets virkninger på norsk økonomi The Impact of the Defence on the Norwegian Economy 1972 Sidetall 141 Pris kr 9,00 ISBN 82-537-0149-7

- 23 Prisutvikling og prisatferd i 1960-årene En presentasjon og analyse av nasjonalregnskapets prisdata 1961 - 1969 The Development and Behaviour of Prices in the 1960's Presentation and Analysis of the Price-Data of the Norwegian National Accounts 1974 Sidetall 478 Pris kr 15,00 ISBN 82-537-0279-5

- 24* Det norske skattesystemet I Direkte skatter 1974 The Norwegian System of Taxation I Direct Taxes 1974 Sidetall 139 Pris kr 9,00 ISBN 82-537-0399-6

- 25* Friluftsliv, idrett og mosjon Outdoor Recreation, Sport and Exercise 1975 Sidetall 114 Pris kr 8,00 ISBN 82-537-0469-0

- 26 Nasjonalregnskap, modeller og analyse En artikkelsamling til Odd Aukrusts 60-årsdag National Accounts, Models and Analysis to Odd Aukrust in Honour of his Sixtieth Birthday 1975 Sidetall 320 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0530-1

- 27 Den repræsentative undersøgelsesmethode The Representative Method of Statistical Surveys 1976 Sidetall 64 Pris kr 8,00 ISBN 82-537-0538-7

- 28 Statistisk Sentralbyrå 100 år 1876 - 1976 Central Bureau of Statistics 100 Years 1976 Sidetall 128 Pris kr 9,00 ISBN 82-537-0557-3

- 29 Statistisk Sentralbyrås 100-årsjubileum Prolog og taler ved festmøtet i Universitetets aula 11. juni 1976 Central Bureau of Statistics Prologue and Addresses at the Centenary Celebration, University Hall 1976 Sidetall 32 Pris kr 7,00 ISBN 82-537-0637-5

- 30 Inntekts- og forbruksbeskatning fra et fordelingssynspunkt - En modell for empirisk analyse Taxation of Income and Consumption from a Distributional Point of View - A Model for Empirical Analysis 1976 Sidetall 148 Pris kr 9,00 ISBN 82-537-0647-2

- 31* Det norske skattesystemet II Indirekte skatter og offentlige trygdeordninger 1976 The Norwegian System of Taxation II Indirect Taxes and Social Security Schemes 1977 Sidetall 124 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0713-4

- 32 Inntekt og forbruk for funksjonshemma Income and Consumer Expenditure of Disabled Persons 1977 Sidetall 166 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0732-0

Nr. 33 Prinsipper og metoder for Statistisk Sentralbyrås utvalgsundersøkelser Sampling Methods Applied by the Central Bureau of Statistics of Norway 1977 Sidetall 105 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0771-1

- 35 Flyttemotivundersøkelsen 1972 Survey of Migration Motives 1978 Sidetall 233 Pris kr 15,00 ISBN 82-537-0783-5

- 36 Konjunkturbølger fra utlandet i norsk økonomi International Cycles in Norwegian Economy 1979 Sidetall 141 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0910-2

- 37 Norske lytter- og seervaner Radio Listening and Television Viewing in Norway 1979 Sidetall 216 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0931-5

- 38 Analyse av investeringsatferd Problemer, metoder og resultater Analysing Investment Behaviour Problems, Methods and Results 1979 Sidetall 91 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0952-8

- 39 Kvinners yrkesdeltaking i Norge Female Labour Activity in Norway 1979 Sidetall 162 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0961-7

- 40 Framskriving av befolkningens utdanning til år 2000 Projections of the Education Characteristics of the Population to the Year 2000 1979 Sidetall 112 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0998-6

- 41 Nordmenns feriereiser Holiday Trips by Norwegians 1979 Sidetall 222 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0999-4

- 42 Analyse av sammenhengen mellom forbruk, inntekt og formue i norske husholdninger Analysing the Relationship between Consumption, Income and Wealth in Norwegian Households 1980 Sidetall 95 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-1012-7

- 43 MODIS IV A Model for Economic Analysis and National Planning MODIS IV Modell for økonomisk analyse og nasjonal planlegging 1980 Sidetall 189 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-1014-3

- 44 Holdninger og atferd på arbeidsmarkedet Attitudes and Behaviour in the Labour Market 1980 Sidetall 223 Pris kr 15,00 ISBN 82-537-1186-7 ISSN 0085-4344

- 45 Nasjonalregnskapet i Norge System og beregningsmetoder National Accounts of Norway System and Methods of Estimation 1980 Sidetall 313 Pris kr 18,00 ISBN 82-537-1191-3 ISSN 0085-4344

- 46 Inntektsfordeling og levekår Income Distribution and Level of Living 1980 Sidetall 263 Pris kr 15,00 ISBN 82-537-1195-6 ISSN 0085-4344

- 47 Fruktbarhetsutvikling og fruktbarhetsteorier Norge i et internasjonal perspektiv Trends and Theories in Fertility Norway in an International Context 1981 Sidetall 120 Pris kr 15,00 ISBN 82-537-1236-7 ISSN 0085-4344

- 48 Framskriving av arbeidsstyrken 1979 - 2000 Labour Force Projections 1981 Sidetall 109 Pris kr 15,00 ISBN 82-537-1556-0 ISSN 0085-4344

- 49 Fruktbarhet blant norske kvinner Resultater fra Fruktbarhetsundersøkelsen 1977 Fertility among Norwegian Women Results from the Fertility Survey 1981 Sidetall 349 Pris kr 20,00 ISBN 82-537-1621-4 ISSN 0085-4344

- 50 Flyttemønstre Norge 1971 - 1974 Patterns of Migration Norway 1971 - 1974 1982 Sidetall 238 Pris kr 20,00 ISBN 82-537-1709-1 ISSN 0085-4344

Nr. 51 Utdanning og sosial bakgrunn Education and Social Background 1982 Sidetall 210 Pris kr 15,00 ISBN 82-537-1759-8 ISSN 0085-4344

- 52 Econometrics of Incomplete Cross-Section/Time-Series Data: Consumer Demand in Norwegian Households 1975 - 1977 Økonometrisk analyse av ufullstendige tverrsnitts/tidsserie data: Konsumetterspørselen i norske husholdninger 1982 Sidetall 307 Pris kr 20,00 ISBN 82-537-1782-2 ISSN 0085-4344

- 53 Analysis of Supply and Demand of Electricity in the Norwegian Economy Analyse av tilbud og etterspørsel etter elektrisitet i norsk økonomi 1983 Sidetall 334 Pris kr 20,00 ISBN 82-537-1815-2 ISSN 0085-4344

- 54 Et valg i perspektiv En studie av Stortingsvalget 1981 1983 Sidetall 285 Pris kr 24,00 ISBN 82-537-1932-9 ISSN 0085-4344

- 55 Endringer i kvinners arbeidsmarkedstilpasninger Changes in Women's Employment Patterns 1984 Sidetall 371 Pris kr 24,00 ISBN 82-537-2039-4 ISSN 0085-4344

- 56 An Economic Model of Fertility, Sex and Contraception En økonomisk modell for fruktbarhet, seksuell aktivitet og prevensjonsbruk 1984 Sidetall 334 Pris kr 24,00 ISBN 82-537-2094-7 ISSN 0085-4344

- 57 Uformell omsorg for syke og eldre Informal Care of Sick and Elderly 1984 Sidetall 265 Pris kr 24,00 ISBN 82-537-2101-3 ISSN 0085-4344

- 58 Individual Labour Supply in Norway Individenes tilbud av arbeidskraft 1984 Sidetall 177 Pris kr 24,00 ISBN 82-537-2114-5 ISSN 0085-4344

- 59 Økonomi, befolkningsspørsmål og statistikk Utvalgte arbeider av Petter Jakob Bjerve Economy, Population Issues and Statistics Selected works by Petter Jakob Bjerve 1985 Sidetall 431 Pris kr 50,00 ISBN 82-537-2236-2 ISSN 0085-4344

- 60 Framskriving av befolkningens utdanning Revidert modell Projections of the Educational Characteristics of the Population A Revised Model 1985 Sidetall 95 Pris kr 25,00 ISBN 82-537-2296-6

- 61 Vannkvalitet og helse Analyse av en mulig sammenheng mellom aluminium i drikkevann og aldersdemens Water Quality and Health Study of a Possible Relation between Aluminium in Drinking Water and Dementia. 1986 Sidetall 77 Pris kr 30,00 ISBN 82-537-2370-9

- 62 Dødelighet blant yrkesaktive Sosiale ulikheter i 1970-årene Mortality by Occupation Social Differences in the 1970s. 1986 Sidetall 54 Pris kr 40,00 ISBN 82-537-2398-9

Pris kr 55,00
Publikasjonene utgis i kommisjon hos H. Aschehoug & Co. og Universitetsforlaget, Oslo, og er til salgs hos alle bokforhandlere.

Statistisk Sentralbyrå

ISBN 82-537-2432-2
ISSN 0085-4344